QUAESTIONES CANONICAE DE PRAELATORUM ECCLESIASTICORUM ELECTIONE, ...

Paul Laymann, Leonhard Caesar, ...

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
2 R
8

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13-24,6,26

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

QVÆSTIONES CANONICÆ
DE
PRAELATORVM ECCLESIASTICORVM
ELECTIONE, INSTITVTIONE ET POTESTATE,

Ex lib. 1. Decretalium diſputatæ

à

PAVLO LAYMANN SOCIETATIS IESV THEOLOGO, ET SS. CANONVM IN CATHOLICA Vniuerſitate Dilingana Profeſſore Ordinario.

M. DC. XXVII.

Priuilegio S. Caſ. Maieſt. & Facultate ſuperiorum.

DILINGÆ,
Formis Academicis.
Apud JACOBVM SERMODI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

ADMODVM RE-
VERENDO IN CHRISTO
PATRI AMPLISSIMO
PRÆSVLI DOMINO
DOMINO.

BENEDI-
CTO

*COENOBII NERISHEI-
MENSIS.*

ABBATI

VIGILANTISSIMO.

PARENTI OPTIMO.

Mecanati Liberaliſſimo.

Digitized by Google

QVos peregrè filios Parentes dimittunt, *Religioſiſsime* PATER, vt; Homeri Vlyſsis inſtar, qui
* πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω; luſtratis curioſo itinere Regionibus exteris, Linguâ varij, ſcientia aucti, virtute eximij reuertantur; ſolent hi quandoque merces quaſdam non tam pretio raras, quàm raritate pretioſas conquirere, eaſque ceu Incolumitatis ſuæ nuntias, vel Reditus anteambulas, aut pias Animi te-

* *Multorum hominum vidit vrbes, & mores nouit. Odyſ. 1.*

ſtes ſuis commodùm ex itinere deſtinare. Quorum me exemplum incunctanter æmulari quàm deceat; imò quàm fieri oporteat, *Tempus* iam dudum præmonuit; ſolicitè *Pietas* ſuggeſſit: vt vel hoc dèhinc oſcitanter negligere, probrum eſſe; vel neglectim comperendinare, nefas dici poſſit. Fuerunt quippe iam *Anni* illi, quos Litterario Itineri meo decreuiſti. Et eos *Nouem* eſſe voluiſti, vt *Noua* quoque in me *Tua Liberalitas* eſſet; quam nec arma grauiſſimè incumbentia deterrere, nec inde caritas rerum acerrima dehortari,

ri, vel magnæ multipliceſque impenſæ deijcere poterant. Pulchrè nimirùm callebas, nullum à litteris *Munificentiæ* diſpendium afferri, quæ ditiori fœnore quondam accepta redhibere ſint edoctæ. Id verò non vanè credi, ſed porro fieri conſuêſſe; *Teſtem*, ecce! à *Gratitudine*, à *Pietate* ad Te, *Religioſiſsime Pater*, miſſum; imò à me ocyter eo cum imperio dimiſſum: nauiter accurare velit, ne quid eorum omittatur, quæ aut ipſe præſens amuſſim obijſſem, aut abſens fieri effli-ctim præoptem. Addidi præterea debito ritu A. Ræ.

Pater[ti]. Tuæ offerenda; quibus; vbi tandem, quidue poſt tot annos inter literas agam; edoceâre.

Et licet peregrinitas propè vbiuis gratiam inueniat, Ea tamen minimè peregrina ſunt, ſed antiquitate nota, authoritate ſuſpicienda; eoque maiora, quàm ab illa ſuam æſtimationem aucupentur. Vel ſi à nouitate quoque decus ſperandum, noua erunt, & vſque adeo rara, vt ea hactenus DILINGA nunquam ediderit, nunquam viderit. Primitùs namque ROMANI PONTIFICIS Leges HEN-

RI-

Digitized by Google

RICVS *Vindelicorum Antiſtes*, Litterarum *Apollo* ſuam profiteri Academiam iuſſit. Primus ego publicitùs propugnare auſus; vt eas *Tibi Primitias*, quæ probè ab omnibus probarentur cumprimis dicarem, cui, ſi non vitam, certè melioris vitæ prærogatiuas me debere meminerim. Enimuerò quoties iuuentam animus reuoluit ſuam, ita Te continuò inuoluit, vt haud alium in virtutis itinere *Ducem*; & in Religione *Patrem*; & nunc in Literis *Mecænatem* numeret atq; deuenceretur. Quæ *Nomina*, tametſi oppidò *Magna* ſint, &

à me vix vnquam debitè exoluenda; minòris tamen ea ducit *Beneſicentia*, quò plura in dies illa & affectu pronior, & actu promptior producere adnititur.

Sed fuit interea Pietatis munus, atque *Gratitudinis* officium penſiculatiùs iſthæc *Magna* æſtimare; & vel Optimo *Patri* æternùm gratias meminiſſe; vel, ſi quà poſſet, Munifico *Benefactori* etiam referre. Vtrumque præſtare conor, dum Admodum Reuerēdæ Pater^{tis}. Tuæ Nomen *Æternitati* pius conſecro, & primum è SS. Canonibus fructum

ctum gratus dedico. Impari quidem redhibitione; paris forſan apud TE ponderis, cum ijs: quæ aut Indico mari piſcantur, vel vltima Thule petuntur, aut ab Artificio mirè commendantur. Gratius enim Ad. R. P. Tæ. nil adfertur, quàm quod ab *Ingenio* offertur. Vt proinde arbitrari liceat, haſce QVÆSTIONES eò acceptiores fore, quò & difficiliores proponuntur, & ingenioſiùs enodantur.

Et ſanè ſi rei argumentum ſpectetur, protinus *Sacrum Præſulem* ſpectare quisque fatebitur; & quem, niſi TE?

quos inter non quidem ſummus emines, nec tamen infimus appares; ſed is es, quem S. P. N. BENEDICTVS ſibi & *Nomine* voluit, & *Dignitate* ſuccedere. Is, inquam, *Nobis* es, vt quiduis præſtet amittere, quàm TE PRÆSVLEM non habere. Plura hîc vellem, ni *Tua Modeſtia* nollet, cuius nutui parendo ſtylum ſiſto; ne VIRTVS acutiorem mucronem merita, rudiori hebetudine temeretur indigniùs, quàm elegantiùs exprimatur. Hoc vnum addo vnicè, has de *Sacris Præſulibus* eligendis paginas ita accipias, vt ſimul *Pietatis* affectum videas,

Digitized by Google

deas, & *Gratitudinis* debitum iuxtà recipias. Ita legas, vt *Cœnobium*, cui vigili cura præſides, non niſi OLIM alium à TE ſibi *Præſidem* eligat. Ita ego Voueo. Ita TV *Religioſſime Pater* ſoſpes Vale. Dilingæ è Collegio D. Hieronymi. Kal. Maij cIↄ. Iↄc. XXVII,

Adm. R. Pat. T.

Filiorum infimus

F. LEONARDVS CÆSAR.

Digitized by Google

ANAGRAMMA

Reuerendus Pater Leonardus Cæſar Monaſterii Neresheimenſis.

POTENS HIS ARENIS CANONES TVERE, RES ARDVAS: LAVREAM INDE MERERIS.

Quod hoc hendecaſyllabo incluſum, *Defendenti amoris ergo compoſuere.*

VEſani licet impotens proteruo
Caluini furor execretur ore,
Iuſtas Pontificumq́; Cæſarumq;
Leges, Tu tamen hos POTENS furores,
Cæſar, Iuridicâ retunde linguâ.
Proletaria fæx licet Lutheri,
Imo & Zvvinglius, imo prurientes
Quamuis de Grege Zvvinglij Nepotes
Multo ſcommate, liuidiſque paſſim
Iuris dogmata dentibus laceſſant,
Et *ſacras*, modò quas ſubis; *arenas*.

Vili

Digitized by Google

Vili viliùs æſtiment *arena*;
Tu *ſacris* tamen HIS *ſacros* ARE-
NIS
Patronus CANONES TVERE *Cæſar*
RES tanto magis ARDVAS videris
Hâc defendere *Cæſar* in Corona,
Quò mendaciloquus magis mini-
ſter
Oblatrantibus impetet Cauillis
Hæc oracula, Papa purpurato
Quæ quondam dare ſueuit è ſenatu
Ne quicquam ambige, LAVREAM IN-
DE *Cæſar*
(Quam mordax ſine *Iure* denegabit
Liuor) non ſine *Iure* pro MERERIS.

RR. F. F. Magnus Zürcher, F. Othmarus Pappus, F. Martinus à Parthein VVeingartenſes, eiuſdem in SS. Theolog. & SS. Canon. condiſcipuli.

IN

IN
QVÆSTIONES CANONICAS DISPVTATAS DE PRAELATORVM ELECTIONE,
inſtitutione, ac poteſtate,

Proœmium.

REm gratam, atq; vtilem Canonici iuris Studioſis facturos nos arbitramur, ſi difficilē, & variis locis, maximè lib. 1. decretalium, ſparſam materiam de Eccleſiaſticorū Prælatorum poſtulatione, electione, confirmatione, ac poteſtate, non, vti in ſcholaſticis prælectionibus anno præcedente, per ſingula cc. tradita fuit, ſed faciliore methodo ad certa capita, & quæſtiones redactam, publicæ diſputationi proponamus. Capita autem totius tractationis

hæc

Digitized by Google

hæc erunt: I. De poſtulatione Prælatorum. II. De electione canonica, quid ſit. III. De Electoribus. IV. De loco tempore, & aliis requiſitis ad canonicam electionem. V. De iuribus, quæ ſede vacante Capitularibus competũt. VI. De Electo. VII. De electionis forma per ſcrutinium. VIII. De electione per compromiſſum, & inſpirationem. IX. De deuolutionibus. X. De confirmatione Electi. XI. De appellatione cõtra electionem. XII. De Sum. Pontificis electione. XIII. De Rom. Imperatoris electione, confirmatione &c.

Non quod ſummum R. I. Monarcham inter Eccleſiaſticos Prælatos numeremus; ſed quia de eius electione lib. 1. decretal. tit. VI. celebri

lebri c. venerabilē, agitur; atq; ipſa Imperatoris creatio, magis quàm aliorum Chriſtianorum Principū, ad Eccleſiæ defenſionem ſpectat. XIV. De *Archiepiſcoporum electione, confirmatione, conſecratione, vſu pallii.* XV. De *Epiſcoporum electione, confirm. renuntiatione.* XVI. De *Abbatum electione, & Religioſorum translatione.* XVII. De *Abbatū confirmatione, benedictione, ac poteſtate.* XVIII. De *Abbatiſſarum electione, confirmatione, &c.*

Ne Lector inter legendum in typi erroribus hæreat, de iſtis ante omnia monendus videtur.

Pag. 2. § 4. *lege* poſtulato, *p.* 8. § 8. *l. At.* § 19. conſenſu. *p.* 23. § 15. agatur. *p.* 35. § 26. decernere. *p.* 51. § 1. *dele* non. *p.* 59. § *pen. l.* non laborarūt. *p.* 63. § 21 *dele* pro. *p.* 101. § *ult. l.* ſecluſa. *p.* 125. § 15. *l. MDXXX.* *In margin. qq. citationibus pag.* 4. *lege q.* 75. *p.* 54. *l. q.* 53. *p.* 67. *q.* 73. *p.* 72. *q.* 59. *p.* 74. *q.* 67.

ERRORES alios doctus Lector facilè emendabit.

CAPVT

CAPVT PRIMVM.

De poſtulatione Prælatorum.

QVÆSTIO I.

QVID eſt poſtulatio, & quomodo ab electione differt? Reſpond. I. Poſtulatio eſt alicuius perſonæ ad prælaturam, ſeu dignitatem, erga Superiorem deſtinata petitio, vt eam diſpenſatiuè admittere velit. Quare poſtulatio eſt in ſubſidium electionis introducta: Quæ enim perſonæ eligi non poſſunt, non propter *a* crimen, ſed propter aliam inhabilitatem, eæ poſtulari poſſunt. Reſp. II. Diſcrimen inter poſtulationem, & electionem hoc præcipuum eſt. Poſtulatio innititur gratiæ, *b* electio autem innititur iuri: Senſus eſt, quòd per poſtulationem aliquis præſentatur Superiori, vt ex gratia illum diſpenſatiuè admittere, & inſtituere velit. Per electionem autem canonicam aliquis vocatur ad prælaturam, ita vt Superior eam admittere, electumque confirmare debeat. Hinc alia diſcrimina oriuntur: Videl. Quòd electio ſit alicuius, qui habilis eſt ad prælaturam; poſtulatio autem alicuius, qui ſecundùm iura inhabilis; ideoque diſpenſatione opus ſit. Item, quòd electio à ſuperiore confirmari dicatur; poſtulatio autem *c* admitti. Denique, quòd per ele-

a *Hoſtienſis in ſum. de poſtul. Prælat. n.* 1.

b *Gl. in c. Vn. de poſtul. Prælat. in* 6.

c *c. ſcriptū, 40. de elect.*

Digitized by Google

electionem canonicam ab electo acceptatam ius ipſi conferatur, vt ſine iniuria reiici non poſſit, ſi idoneus ſit. At verò per poſtulationem nullum ius confertur poſtulatio: imò in eam abſolutè, & ſine conditione, relata ad ſuperioris diſpenſationem, conſentire non poteſt, cùm inhabilis ſit. Simili ratione impediti matrimonium contrahere, v.g. conſanguinei, aut affines in tertio gradu, ſponſalia abſolutè contrahere prohibentur; at verò ſub conditione diſpenſationis Papalis conſentire, ac ſpondere *d* poſſunt.

d *lib.5.Th. mor. tr.10. c.2.c.7.n.4.*

II. *Qualis eſſe debet perſonæ inhabilitas, vt poſtulari poſſit?* Reſp. Debet eſſe talis, vt ſuperior in ea poſſit, ac ſoleat diſpenſare: alioquin inutilis, imò illicita erit poſtulatio. Quare aduertendum, quòd aliquæ inhabilitates, ſeu defectus ſunt, in quibus non poteſt diſpenſari ad prælaturam conſequendam: vt ſi quis moribus infamis ſit, aut omnino illiteratus. Aliquæ verò inhabilitates ſunt, in quibus non ſolet diſpenſari: vt ſi quis bigamus ſit *a* vel ſpurius. Huc ſpectat, quòd ſub cenſura ſuſpenſionis à iure eligendi ac poſtulandi pro vna vice, & à beneficiis eius Eccleſiæ per triennium, prohibitum *b* legimus, ne ad Cathedralem Eccleſiam poſtuletur, qui XXVII. ætatis annum non attigit; neque Religioſus ex Ordine Mendicantium ad Eccleſiam inferiorem Cathedrali. Aliæ denique inhabilitates ſunt, in quibus diſpenſari ſolet: Cuiuſmodi inprimis eſt vniculum alterius Epiſcopatus: Epiſcopus, inquam, ad Epiſcopatum alterius Eccleſiæ à Papa poſtulari, non eligi *c* poteſt. Deinde ſunt alii defectus diſpenſabiles, vt natalium *d*, æta-

a *c. niſi, 10. de renunt.*

b *extrauag. un. inter communes, de poſtul. prælat.*

c *c. ult. de poſtul. prel.*

d *c. innotuit, 20. de elect.*

tis

tis *e*, item ſacri ordinis *f* defectus: Et debent inhabilitates iſtæ ſuperiori manifeſtari: alioquin *g* poſtulatio irrita eſt.

e *cùm nobis*, 19. *eod.*
f *c. dudum* 22. *eod. tit.*

g *argum. cit. c. innotuit.*

III. *A quo ſuperiore poſtulatio fieri debet?* Reſp. Ab eo fieri debet, ad quem pertinet Prælati confirmatio: Nam *admiſſio poſtulationis a vim habet confirmationis.* Quare Epiſcopus ad alium Epiſcopatum à ſolo Papa poſtulatur: quia ceſſio Epiſcoporum, aut translatio, ſicuti & Epiſcopatuum pluralitas, cùm ex cauſis grauioribus ſint, ipſi ſoli *b* referuantur. Ad alias verò inferiores Eccleſias aut dignitates etiam Epiſcopi, & ſimiles Eccleſiaſticæ perſonæ poſtulationem admittere poſſunt, ad quas confirmatio ſpectat: dummodo in defectu diſpenſare queant.

a *Abbas c. vlt. n.* 10. *de poſtul. præl.*
b *c. quod translationem, de offic. Legati. & c. 3. de Baptiſmo.*

IV. *Quinam poſtulare poſſunt?* Reſp. Qui eligere iidem etiam poſtulare *a* poſſunt. Quæ cauſa eſt, quòd qui diuturnæ conſuetudinis præſcriptione ius eligendi acquiſiuit, cenſendus etiam ſit acquiſiuiſſe ius poſtulandi. Tametſi enim præſcriptio, quippe ſtricti iuris, non extendatur *b* de caſu ad caſum; cùm non plus aliquis præſcribat, quàm poſſideat; fallit tamen hæc regula in iis quæ neceſſariò connexa ſunt, tanquam tendentia ad vnum finem; vti ſunt electio & poſtulatio. Quare ſi aliquis, qui è corpore Eccleſiæ, ſeu Capitulo non eſt, ad eligendum Prælatum admittatur, non tanquam ex gratia, ſed tanquam ius ipſi competat, v.g. ratione dignitatis ſuæ; poterit is temporis diuturnitate, cum bona fide, non tantùm *c* acquirere ius eligendi, ſed etiam poſtulandi. Quia licet in poſſeſſione poſtulationis non fuerit directè, & ſecun-

a *c. bona*, 4. *de poſtul. prælat.*
b *Abbas c. cùm olim*, 18. *n. vlt. de præſcript.*
c *Abb. cit. c. bona, n.* 4. *argum. c. cùm in tua, de decimis.*

Digitized by Google

cundùm ſe; eò quòd occaſio ſe non obtulerit poſtulandi; fuit tamen per accidens, & ex conſequente: quia ius eligendi ordinariè ſecum trahit ius poſtulandi.

V. *Sed quanto tempore opus eſt, vt ius eligendi, & conſequenter poſtulandi aliquis præſcribat, cui id ſecundùm ſacros canones non competit?* Reſp. Annos 40. requiri cum titulo colorato; at verò ſine titulò tempus immemoriale. Quia tantum tempus ad præſcribendum *a* requiritur, ſi ius commune reſiſtat, vel præſumptio ſit contra poſſidentem: vt in hoc caſu, cùm quis de corpore Eccleſiæ non eſt. Citiùs tamen ius eligendi, & conſequenter poſtulandi, acquiri poterit per tacitum conſenſum Capitularium, ſi extraneum, abſq; vlla proteſtatione, ſponte admittant. Nam *qui tacet, conſentire videtur*, *b* ſi conſentire nolens, contradicere *c* poſſet, ac deberet.

a *c. 1. de praſcript. in 6. & videri poteſt Abb. cit. c. bona, 4. n. 20. de poſtul. Prælat.*
b *reg. 44. in 6.*
c *arg. c. ſi poſt. de confeſſis, in 6.*

VI. *Numquid poſtulantes variare poſſunt, ſeu recedere à poſtulatione?* Reſp. Poſtquam ſuperiori præſentata eſt poſtulatio, reuocare eam *a* non poſſunt, ſed illius iudicium expectare debent; vtpote in re grauis momenti, ac præiudicii. Sin autem poſtulatio nondum præſentata eſt quamuis ſcrutinium apertum, vel nuntius deſtinatus, reuocari *b* poteſt. Nam actus poſtulandi tendit ad diſpenſationis gratiam impetrandam: nemo autem gratiam petere cogitur. Quare alia ratio eſt de actu electionis, quem Capitulares ex debito officii prę̨ſtant; ideoque reuocare non *c* poſſunt, vt infrà *d* dicetur.

a *c. bona, 4. de poſt. Prælatorum.*
b *Hoſtienſ. hoc tit. n. 12. Ioan. Andr. c. bona, 4. Abb. n. 11. contra Gl. c. poſtulationem, 5. ver. permiſſione, eod. tit.*
c *c. publicato, 58. de elect.*
d *q. 74.*

VII. Quot

VII. *Quot ſuffragia requiruntur, ut poſtulatio à ſuperiore admittenda ſit?* Reſp. Plura plerumque requiruntur ad poſtulationem, quàm ad electionem. Qua in re ita diſtinguendum: Vel poſtulatio concurrit cum alterius electione in diſcordia, vel non concurrit. Si hoc ſecundum ſatis eſt quòd poſtulatio perſonæ idoneæ facta ſit à maiore parte Capituli, vt eam ſuperior ex gratia ſpeciali *a* admittere poſſit. Quia ordinariè ad geſta Capituli plus non requiritur, quàm vt maior pars *b* conſentiat: Et *quod maior pars curiæ fecerit, pro eo habetur, ac ſi omnes c egerint.* Sin primum; requiritur, ut Duæ partes Capituli in poſtulationem conſenſerint, & perſona digna ſit: hoc caſu poſtulatio præfertur *d* electioni: Quia duæ partes Capituli totum Capitulum *e* repræſentant. Sin autem in poſtulationem duæ partes non conſenſerunt, plerumque præfertur electio, dummodo facta fuerit *f* à maiore parte, quàm ſit tertia. Cùm enim poſtulantes hoc caſu ſciunt, poſtulationem à ſuperiore admittendam non eſſe, niſi ex gratia ſpeciali (vt ſeq. q. dicemus) atque nihilominus eam cum aliorum facta electione præſentent, eo ipſo conſentire cenſentur, vt vel poſtulatio ipſorum admittatur, vel aliorum electio confirmetur. Quamobrem poſitum eſſe videtur in arbitrio confirmatoris, vt conſideratis circumſtantiis & qualitatibus perſonarum, vel poſtulationem admittat, vel electionem confirmet, vel vtramque reiiciat; adeò, vt ne electo quidem in caſu iſto ius aliquod antè acquiratur, quàm confirmatoris aſſenſus acceſſerit.

a *c. poſtulationem, ſ. de poſtul. Prælatorum.*
b *notat Abb. c. 3. n. 12. eod. tit. ex c. 1. de his quæ fiunt à maiore &c.*
c *l. quod maior. 19. ff. ad Municip.*
d *c. ſcriptū 40. de elect.*
e *c. cùm nobis, 19. de elect. ſecundùm integram elect.*
f *cit. c. ſcriptum.*

VIII. *Si quiſquam ad prælaturam idoneus à duabus partibus Capitularium poſtulatus ſit, acqui-*

riturne poſtulantibus, vel ipſi poſtulato ius aliquod, ita vt ſuperior poſtulationem admittere teneatur? Non nemo *a* affirmat: Sed contrarium communiter receptum eſt *b* propriè nullam iniuriam inferri poſtulantibus, aut poſtulato, ſi quæcunque poſtulatio reiiciatur. Veruntamen ex debito officii ſuperior poſtulationem admittere obligatur, ſi concorditer, vel à duabus partibus Capituli propter neceſſitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ, facta ſit. Ratio horum manifeſta eſt: Quia hoc ipſo quòd admiſſio poſtulationis gratiam diſpenſationis continet, ea ex iuſtitia non poteſt eſſe debita. Cæterùm, ſicuti aliæ diſpenſationes circa vota, irregularitates, &c. quodammodo debitæ ſunt, ſi cauſa vrgens, præſertim publicæ neceſſitatis, aut vtilitatis ſubſit, ita vt Prælatus ex officio diſpenſare teneatur; ſic etiã ſe res habet in poſtulatione. Quamobrem poſtulantes, ſi eorum poſtulatio concors, & quæ iuſta cauſa nititur, ab Epiſcopo v. g. reiiciatur, ſuperioris Prælati officium implorare non prohibentur. Quia hoc implorationis remedium ordinariè concedi *c* ſolet, cùm actio propriè dicta deficit.

a *Ioan. Andreas in c. cùm monaſteriũ, 13. n. 7. de elect.*
b *arg. c. 3. § attendentes hoc tit. Gl. ibidem, Ver. attendẽtes, Hoſtienſis de poſtul. Prælatorũ. § Vtrum. ius.*
c *c. 2. de officio Iudicis.*

IX. *Poteſtne Epiſcopus ad alium Epiſcopatum poſtulari?* Reſp. I. Decens eſt, ut aliquis à minore dignitate ad maiorem poſtuletur, ac promoueatur *a* v. g. Epiſcopus ad metropolitanam Eccleſiam. Reſp. II. Ob cauſam neceſſitatis concedi poteſt tranſitus ad dignitatem parem, v. g. ut Epiſcopus ad alium Epiſcopatum, Archiepiſcopus ad alium Archiepiſcopatum *b* transferatur. Sed hodie

a *l. Vt gradatim, ff. de muneribus, & honoribus, c. legimus, in fine, 24. d. 93. c. Vlt. de translat. Epiſc.* b *c. bona, 4. hoc tit.*

plerum-

Digitized by Google

plerumque cum tali poſtulatione, alia diſpenſatio impetratur, vt plures Cathedrales Eccleſias habere liceat; & in digniore, ſeu ampliore reſidere.

X. *Quid confert gratia diſpenſationis, quæ interdum à ſede Apoſtolica Epiſcopo fit, a vt ad alterum Epiſcopatum tranſire, vel alterum, priore retento, accipere poſſit?* Reſp. I. Id confertur Epiſcopo, vt perinde ac ſi electus eſſet, dummodo pars maior Capitularium in ipſum, ſecundùm formam canonicam, ſuffragia direxerint, in poſtulationem de ſe factam conſentire, ſibique ius acquirere poſſit; ita ut Pontifex, vi dari priuilegii, eum confirmare teneatur. Quamobrem talis vocatio per ſuffragia, ſecundùm effectum, inſtar electionis cenſeri debet. Quamuis aliqui *b* dicant, tutius eſſe, vt Capitulares retineant nomen poſtulationis: quia ſaltem ſpectata origine, talis poſtulandus eſt, non eligendus. Reſp. II. Non obſtante hac gratia ſeu priuilegio acceptandi, aut tranſeundi ad alium Epiſcopatum, poſtulatio ad ſedem Apoſtolicam referri debet, vt examinetur, an legitimè facta, & nullum canonicum *c* obſtet impedimentum.

a *c. Vlt. de translat. Epiſc.*

b *argum. cit. c. ult. ubi id notat. Innocentius n. 3.*

c *cit. c. ult.*

XI. *Rom. Eccleſ. Cardinalis ad Epiſcopatum eligi ne poteſt, an poſtulari debet?* Supponendum eſt, duplicem eſſe poſtulationem: Vna eſt ſolemnis, (de qua ſola hactenus egimus) proprium continens modum perueniendi ad prælaturam, quin & peculiarem verborum formam requirens: vitiatur enim poſtulatio, ſi poſtulans dicat, a *eligo poſtulandum*, vel *poſtulo eligendum*; aut ſi dicat, *eligo & poſtulo, prout meliùs de iure valere poteſt:* Cùm enim electio & poſtulatio diſtinctæ veluti ſpecies ſint, diuerſis etiam verborum formis ſignificari debent;

a *c. Vn. de poſtulat. Præla. in 6.*

 ideo-

Digitized by Google

ideoq́ue poſtulationem per verbum *poſtulo*, non per verbum *eligo* fieri oportet. Altera eſt poſtulatio *b* non ſolemnis, ſed ad id ſolùm inſtituta, ut electus in ſui electionem conſentire poſſit. Reuera enim poſtulatio hæc electionis quædam ſpecies eſt: (quamobrem nullam diſpenſationis gratiam à ſuperiore flagitat; cùm contra canones non fiat) ſed ſolam eius licentiam. Ad verò licentiam dare *c* aliud eſt, quàm diſpenſare: quia qui licentiam dat, legem non ſoluit aut relaxat, ſed apponit conditionem quam lex requirit, ſeu qua poſita, obligare ceſſat: v. g. Si lex lata ſit, vt nemo abſque Magiſtratus licentia frumentum euehat, dante Magiſtratu licentiam, nulla fit diſpenſatio in lege. Nunc reſpond. ad q. Romanæ Eccleſiæ Cardinalem eligi poſſe; quamuis eius electio quodammodo poſtulatio *d* ſit: quia ipſi Epiſcopatum acceptare, aut Romanam Eccleſiam deſerere non licet, abſque Romani Pontificis impetrato conſenſus: ſiquidem Cardinalis in Vrbe præſentia plerumque vtilior *e* eſt non ſolùm Romanæ, ſed etiam Eccleſiæ vniuerſali, quàm ſi in Eccleſia particulari reſideat. Ex quo colligitur I. Quòd Epiſcopatus & Cardinalatus incompatibiles ſint *f* niſi Sum. Pontifex ex iuſta cauſa diſpenſet. Quia Cardinalis aſſiſtere debet Romano Pontifici, eumque conſiliis adiuuare: Si autem Cardinalis Romæ aſſiſtat Pontifici, non poteſt ſatis præeſſe & inuigilare Eccleſiæ Cathedrali, à qua abſens eſt: niſi ſit vnus ex Epiſcopatibus Vrbi vicinis, quos facile eſt Cardinalibus Romæ reſidentibus adminiſtrare. Colligitur II. Quòd per aſſumptionem Cardinalis ad Epiſcopatum vacare *g* deberet Cardinalatus, ſicuti & alia beneficia

incom-

b *Gl. cōmuniter recepta in c. quā ſit, ver. ad ordinandū, cauſa 18. q. 2.*

c *Theol. moral. lib. 1. tr. 4. c. 22. n. 1. §. tertio.*

d *c. 3 de poſtul. Prælat.*

e *Innoc. III. Papa cit. c. 3.*

f *Abb. Panorm. cit. c. 3. not. 3. & videri poteſt Trident. Concil. ſeſſ. 23. c. 1. de reformat. Caiet. 2. 2. q. 185. a. 5. Soto li. 10. de Iuſt. q. 3. a. 4.*

Digitized by Google

incompatibilia; Niſi Cardinalatus maior dignitas eſſe cenſeretur quàm Epiſcopatus, aut Archiepiſcopatus: non decet autem aliquem per electionem à maiore ad minorem dignitatem *h* deuolui. Quamobrem Cardinalis factus Epiſcopus retinere ſolet Cardinalatum.

g *iuxta c. de multa, 28. de præbend.*
h *arg. c. 1. de translat. Epiſc.*

XII. *Abbas ſeu Præpoſitus regularis poſtularine debet, an eligi poteſt ad Epiſcopatum?* Reſp. Abbas, ſicuti & alius Religioſus, ad Epiſcopalem Eccleſiam cum regularem, tum ſecularem eligi *a* poteſt. Quia ſacri canones aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus, etiam Regularibus, *b* permittunt, ut ad Eccleſiam Cathedralem aſſumantur: dummodo licentia eius ſuperioris, cui proximè ſubiecti ſunt, acceſſerit. Quare ſi Abbas Epiſcopo ſubiectus ſit, eius licentia, ſeu conſenſus requiritur: quem ſede vacante Capitulum *c* dare poteſt. Sin autem ſedi Apoſtolicæ proximè ſubiectus, ipſius Pontificis, vel Legati à latere, ſi in prouincia ſit, licentia *d* requiritur. Etenim Legatus à latere, ſeu Cardinalis maximam poſt Papam in prouincia poteſtatem habet, vt Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum exemptorum electiones confirmare poſſit: quod aliis Nuntiis Apoſtolicis, abſque ſpeciali commiſſione, conceſſum non eſt.

a *c. ſi Abbatē; 36. de elect. in 6. & Clement. 1. eod. tit.*
b *c. niſi, 10. prope finē, de renūtiat.*
c *Ioan. Monachꝰ cit. c. ſi Abbatem n. 1.*
d *e. cit. c. ſi Abbatem.*

Capvt II.

De electione canonica quid ſit.

Qvæstio XIII. *Electio ad beneficium Eccleſiaſticum, quot modis accipitur?* Reſp. Tribus modis: I. Latiſſimè, pro quacunque vocatione,

tione, aut inſtitutione ad beneficium: quomodo legimus *a* collationem canonicatus electionem dici, cum potiùs creatio Canonici appellanda ſit. Sed & pro præſentatione electionis nomen vſurpatum *b* reperitur; cùm populo ius eligendi, id eſt præſentandi aut nominandi tribuitur. II. Lata acceptione beneficium electiuum appellatur *c* omne illud, ad quod alicui ius tribuitur per ſuffragia, & alterius confirmationem: quomodo in quibuſdam Eccleſiis etiam Cathedralibus, dignitas, v.g. Decanatus, aut Præpoſitura, electiua eſt, & confirmatio ad Epiſcopum pertinet. III. Secundùm ſtrictam ac propriam acceptionem definiri ſolet *d* *Perſona idonea ad Eccleſiæ vacantis paſtoralem dignitatem canonica vocatio.* Atque hæc paſtoralis dignitas alio nomine prælatura vocatur, in qua aliquis inſtituitur, ut ſit caput Collegii, ac veluti ſponſus Eccleſiæ ſecularis, aut regularis.

a *c. cùm Eccleſia, 31. de elect.*
b *c. querelã, 24. eod. tit. & apud Gratianũ c. noſſe, & ſeqq. d. 63.*
c *c. dudum. 22. eod. tit. vbi id notat. Ioan. Andr. n. 35. Imolan. 4.*
d *Goff. & Hoſt. tit. de elect. n. 1.*

XIV. *Quomodo electio differt à præſentatione?* Reſp. Variis modis: I. Ius præſentandi, ſeu ius patronatus, quod ſpirituale eſt, ex gratuita Eccleſiæ conceſſione, ad laicos etiam pertinet, qui patroni ſunt, id eſt, *a* fundatores, conſtructores, aut dotatores Eccleſiarum, & beneficiorum: At verò ius eligendi laicis Eccleſia non concedit, vt infrà *b* dicetur. II. Per electionem publicatam acquiritur ius electo, ſaltem remotè, vt eius conſenſus requirendus ſit: non ita verò per præſentationem. Nam ſi patronus laicus aliquem collatori ordinario præſentauit inſtituendum, non prohibetur alterum *c* præſentare; ita ut in optione collatoris ſit, quem illorum inſtituere malit. Tametſi verò in patronatu Eccleſiaſtico talis optio conceſſa non ſit, ſed qui priùs

a *Gl. c. pia mẽtis, 16. q. 7. Trid. Concil. ſeſſ. 14. c. 12. de reform.*
b *q. 19.*
c *c. cùm autẽ, 24. de iure patrõ.*

Digitized by Google

priùs *d* præſentatur, inſtitui debeat, ſi idoneus ſit; tamen differentia adhuc eſt inter electionem & præſentationem. Nam ſi Capitulum v. g. ius præſentandi habeat, & capitulariter conſentiat in præſentationem Titii, re integra ſeu præſentatione nondum ſuperiori oblata, reſilire poteſt, & alium præſentare: At verò electionis ſcrutinium, poſteaquam in Capitulo publicatum eſt, reuocari *e* non poteſt. III. Electio intimanda *f* eſt electo, antequam ad ſuperiorem deferatur; ut appareat, utrum conſentire, an repudiare velit. Ad præſentationem autem, quippe quæ directè ad ſuperiorem dirigitur, nihil intereſt, vtrum præſentatus antè conſenſerit: cùm per eiuſmodi conſenſum nullum ipſi ius acquiratur, ut dictum eſt.

d. *cit. c. cùm autem.*

e. *c. publicato, 58. de elect.*

f *c. quàm ſit, 6. de elect. in 6.*

XV. *Quomodo electio differt à libera collatione, ſeu prouiſione?* Nam beneficia, etiam dignitates ac prælaturæ, tribus modis acquiri poſſunt: vel per ſuperioris inſtitutionem, præcedente præſentatione; vel per ſuperioris confirmationem, præcedente electione; vel per liberam collationem, ſeu prouiſionem: vnde tria beneficiorum genera oriuntur; patronata, electiua, & libera ſeu collatiua. Nunc reſp. ad q. Electio differt à libera collatione, quia per eam non acquiritur ius in re & quaſi dominium beneficii, ſed tantùm ius ad rem, poſtquam electio acceptata eſt: Sed per collationem, ſeu prouiſionem acquiritur quaſi dominium, & ius reale in beneficio, v. g. Epiſcopatu, ſi à Pontifice v. g. propter reſeruationem *a* aut propter deuolutionem *b* liberè alicui collatus fuerit. Hinc exiſtit I. Si electus ante confirmationem moriatur, quòd beneficium vacare cenſeatur *c* per mortem non huius,

a *extrau. ad regimē, de prabend.*

b *c. quamquam, 18. de elect. in 6.*

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

huius,ſed prioris Prælati. Exiſtit II. Quòd electus ante acceptam confirmationem beneficio,ſeu prælaturæ liberè, non requiſito ſuperioris conſenſu *d* renuntiare poſſit: Sin autem beneficiatus, præſertim Ecclesiæ Prælatus, habeat ius in re per collationem,aut quamcunque inſtitutionem, renuntiare validè *e* non poteſt,niſi in manu ſuperioris, vel ordinarii collatoris. Exiſtit III. Quòd electus ante confirmationem beneficium adminiſtrare non debet. De quo *f* infrà.

c *Selua ex cōmuni de benefic. p. 3. q. 1. n. 6.*
d *arg. c. ad audientiã. §. de reſcriptis, Gl. cōmuniter recepta in c. ſi electio, 26. de elect. in 6.*
e *c. admonet, 4. de renunt. & cauſa 7. q. 1. c. non oportet, 19. c. ſi quis verò. 23.* f *q. 110.*

XVI. *Quomodo electio differt à nominatione?* Reſp. Quia per nominationem non acquiritur aliquod ius nominato, ſicuti per electionem, *a* ſi acceptata ſit. Eſt autem duplex nominatio: Vna quæ fit ante electionis ſcrutinium,ſi vnus,vel plures in Capitulo proponantur, tanquam viri boni & idonei ad prælaturam: Qua tamen nominatione non obſtante, Capitulares aliũ eligere *b* poſſunt. Altera eſt ſimilis præſentationi, ſi duo vel tres alicui ſuperiori proponantur, ex quibus vnum eligere debeat: Cuiuſmodi nominandi conſuetudo in ſacris canonibus reprobatur *c* ſi fiat erga Laicum; quippe qui iuris electionis incapax eſt. Quod intellige iure proprio: Verùm ex Summi Pontificis commiſſione, aut priuilegio ſpeciali,nihil obſtat tale ius Principi laico competere. Sic enim v. g. in regno Granatæ duo Regi nominantur, ac præſentatur *d* quorum vnum ipſe admittit ad Prælaturam.

a *c. cùm inter, 21. de elect.*
b *quod ſicut, 28. eod. tit.*
c *cit. c. quod ſicut.*
d *teſte Couar. in 4. decret. p. 2. c. 3. §. 5. n. 9.*

Capvt III.

De Electoribus Prælatorum.

QVæstio XVII. *Ad quos electio Prælati pertinet?* Reſp. Communi iure ad Congregationem, ſeu Collegium *a* Eccleſiaſticum. Vbi ſciendum eſt, quòd interdum in Eccleſia plures Clerici ſunt, vt perſonæ ſingulares, diuerſis officiis, aut miniſteriis deſtinati, quamuis vni v. g. Parocho ſubiecti: Et hi non faciunt vnum corpus, ſeu collegium: quare nec commune ſigillum *b* habere poſſunt; neque vnum communem procuratorem, vel ſyndicum *c* conſtituere. Interdum verò ſunt plures vt fratres, efficientes congregationem ſeu collegium. quæ dici ſolet Eccleſia Collegiata, cuius caput eſt Prælatus, qui à congregatione ſeu Collegio eligi debet.

a *c.1.c.cùm terra,14.de elect.c.congregato, cauſa 16 q. vlt.c. Abbatem,1. & 2. cauſa 18.q. 2.*
b *c. dilecta, 14. de exceſſ. Prælat. iunct. Gl. ver. nec ſint &c.*

vnum corpus. c *l. 1. §. 1. ff. Quod cuiuſq; vniuerſitatis*

XVIII. *Quot perſonæ ad Collegium, & iura eius acquirenda, vel retinenda requiruntur?* De hac q. variè ſentiunt *a* Canoniſtæ: Reſp. 1. Vt Collegium, ſeu congregatio conſtituatur, tres perſonæ *b* requiruntur. Quod etiam de familia domus tradit Vlpianus *c* quod *duo non faciunt familiam*, ſed tres. Nam ad familiæ ſtatum requiritur, vt patremfamilias habeat, qui ſit veluti caput familiæ: ſi autem duo tantùm ſint, præter caput non erit niſi vnicum membrum. quod abſurdum videri debet. Ita ferme etiam dici poteſt de congregatione ſeu Collegio. Licet enim ad eius ſtatum neceſſarium non ſit, vt caput, ſeu Rectorem habeat, requiritur tamen,

a *apud Abbat. c.1.n.5. de elect.*
b *l. Neratius,85.ff. de verb.ſignif.Bartol. l. Prætor, ff. de vi bonor. rap.*
c *l.deteſtatio,40.ff.de verbor. ſignif.*

tamen, *d* vt ipſi Rector conſtitui poſſit, etiam ex ipſis collegis, ſi idoneus adſit. Quòd ſi autem ex duobus alter conſtituatur caput, non erit niſi vnum membrum, præter caput: Imò, ſi rectè attendimus, nullum erit corpus, ſeu conuentus capitularis: Quia *e Prælatus, & Capitulum diuerſa ſunt, & nomine Capituli non comprehenditur Prælatus.* Sed etſi ponamus, Collegium ita permanſurum, ut caput non habeat; debet tamen in ſe habere aliquam vim ſeu poteſtatem coercitionis, ſaltem modicæ. Id autem fieri non poteſt, ſi tantùm duo in Collegio ſint: quia puniens debet eſſe fortior eo qui puniendus eſt: ſiue, vt aliis verbis dicatur, vnus facilè reſiſtet alteri, & ſe puniri non patietur: Imò, ſi alter etiam delinquat, viciſſim vnus ab altero puniri debebit. Reſp. II. Si Collegium ex perſonis minimùm tribus conſtitutum ſit, & vnus moriatur, aut è ſocietate abeat, manet Collegium, ſed quodammodo imperfectum: & poteſt tunc vnus alterum in Prælatum eligere *f* ſi is conſentiat. Sin autem vnus ſolus remaneat, non erit Collegium actu; ius tamen Collegii in ipſo *g* perſiſtet, donec alii acceſſerint. Simili ratione ad populum congregandum, ac conſtituendum requiruntur perſonæ *h* minimùm decem: quòd ſi aliqui ex his morientur, donec alii accedant, propriè ac perfectè non erit populus actu: tamen iura populi etiam in paucis, imò unico *i* conſeruantur. Reſp. III. Si omnes è Collegio vel vniuerſitate mortui ſint, ius eligendi, & ſimilia iura ac priuilegia pereunt, ſi per ſe conceſſa ſint certæ congregationi ſeu cohorti, v.g. militum; Secùs autem eſt, ſi conceſſa ſint in ordine ad locum, vt realibus potiùs, quàm perſonalibus iuribus

tribus

d *Bartol. in l. ſodales, n. 12 ff. de Colleg. illicit. Innoc. in c. dilecta, de exceſſ. Prælat.*

e *Gl. in Clem. Vt ii, de ætat. & qualit. ordinand. Ver. in eiſdem.*

f *Ioan. Andr. reg. 80. in 6.*

g *Gl. in cit. l. Neratius, Gl. in cit. l. deteſtatio.*

h *arg. c. unio, 10. q. 3. iun. Gl. Ver. mancipia, & l. Prætor, ff. de Vi bonor. raptorum.*

i *l. ſi ut, in fine, ff.*

Digitized by Google

ribus annumeranda ſint. Talia ſunt iura, & priuilegia, quæ conceſſa ſunt academiæ, ciuitati, Monaſterio, Eccleſiæ: nam omnibus mortuis, aut fuga dilapſis, conſeruantur *k* etiam in ſolo.

Quodcunq; Uniuerſitatis &c.

k Abb. c. 2. n. 12. de poſtul. Prælat.

XIX. *Numquid ius electionis etiam aliis Clericis, qui è Collegio non ſunt, competere poteſt.* Reſp. Per conſuetudinem legitimè præſcriptam obtineri poteſt, vt ius eligendi ad alios qui è Capitulo, aut corpore Eccleſiæ non ſunt, *a* pertineat. Reſp II. Electores ius ſuum eligendi pro vna vice in alium, v.g. Epiſcopum ſuum conferre *b* poſſunt, vt ipſe Eccleſiæ prælatum prouideat. Sed vniuerſim tale ius à ſe abdicare non poſſunt Capitulares; cùm talis renuntiatio Eccleſiæ noxia ſit; quin & ſacris canonibus aduerſetur, quibus præcipitur, ut electio Prælati penes Conuentum ſit. Reſp. III. Electores quemuis extraneum Clericum ſecum ad electionem peragendam *c* admittere non prohibentur, ſaltem pro ea vice. Vtrum verò ius eligendi abſolutè & in perpetuum concedi poſſit, dicetur *d* infrà. Reſp. IV. In fundatione Eccleſiæ Collegiatæ, etiam regularis, conſtitui poteſt, vt vel nominatio, vel electio Prælati pertineat *e* ad alterius Eccleſiæ Prælatum aut Capitulum, aut patronum Eccleſiaſticum. Quia ſacri *f* canones permittunt eiuſmodi conditiones, quæ nec bonis moribus, nec Eccleſiæ immunitatibus repugnant, in fundatione acceptari, vt eò promptiores fideles ſint ad Eccleſiarum fundationes.

a c. bona, 4. de poſtul. Prælat. c. quod ſicut 28. de elect. c. 2. de in integrũ reſtitut. & dictũ eſt ſuprà q. 4.

b c. cauſã, 8. de elect.

c c. ſcriptũ, 40. de elect.

d q. 201.

e argum. c. cùm dilectus, 8. de conſuet. & docet Gl. c. nobis, 25. de iure patr.

f c. præterea, 23. de iure patron. c. Verùm, 4. de condit. appoſit.

XX. *Quale ius laicis competere poteſt in electionibus Prælatorum?* Reſp. I. Olim conſuetudo erat in Eccleſiis, vt ad electionem Epiſcopi plebs vniuerſa,

uerſa, vnà cum clero *a* conuocaretur: non quòd ius eligendi penes laicos fuerit; ſed quia teſtimonium eorum de probitate eligendi exquirendum erat, ſecundùm monitum Apoſtoli *b* *Oportet autem illum & teſtimonium habere bonum.* Quem locum Origenes allegans *c* ait: *Requiritur in ordinando ſacerdote & præſentia populi, ut ſciant omnes & certi ſint, quia qui præſtantior eſt, qui ſanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligitur ad ſacerdotium.* Et Leo I. Papa *d* *Teneatur ſubſcriptio clericorum, honoratorum teſtimonium, ordinis conſenſus & plebis: qui præfuturus eſt omnibus, ab omnibus eligatur.* Sed non eodem modo ſuffragia pertinebant ad laicos, ſicuti ad clerum. Nam laici aliquem poſtularunt, eique teſtimonium dederunt: clerus poſtea elegit, & electioni ſubſcripſit, quam laici improbari non poterant, ſi quod iuſtè opponerent, non haberent. Quare idem Leo alibi ſcripſit: *e* *Nulla ratio ſinit, vt inter Epiſcopos habeatur, qui nec à Clericis ſunt electi, nec à plebibus expetiti, nec à prouincialibus Epiſcopis cũ Metropolitani iudicio conſecrati.* Ecce quod ad plebẽ nominatio ſeu poſtulatio, ad clerum electio, ad Epiſcopos cõſecratio ſpectabat. Reſp. II. Laicis non poteſt *f* pacto, fundatione, aut quauis donatione cõcedi ius eligẽdi Prælatum Eccleſiaſticum: excepta plenitudine conceſſionis Papalis. Nam ius eligendi ſpirituale eſt: Laici autẽ ſpiritualia tractare *g* non debet. Et cederet id in detrimentũ Eccleſiſticæ libertatis, ſi Eccleſiaſticorum Prælatorum electio, aut inſtitutio laicorum poteſtati committeretur. Quare cùm Prælati inferiores Papâ ſacris canonibus, & immunitati Eccleſiaſticæ derogare non *h* poſſint, ideo ipſis talis con-

a *teſtetur Cæleſtinus I. epiſt. 2 c. 2. ad Epiſc. Galliæ, Leo I. epiſt. 87. ad Epiſc. Viennens.*
b *1. ad Timoth. 2.*
c *homil. 6. in Leuit.*
d *epiſt. 93. ad Epiſc. prouinciæ Viennenſis, quæ incipit* Diuinæ.
e *epiſt. 95. ad Ruſticũ.*
f *c. ſacroſancta, 51. de elect.*
g *c. 2. de iudiciis.*
h *Gl. c. cùm nobis, 24. de iurepatr.*

Digitized by Google

conceſſio permiſſa non eſt. Reſp. III. Non valet conſuetudo, etiam immemorialis, *i* ut laicus, quamuis Eccleſiæ patronus, ius eligendi, vel nominandi Prælatum ſibi vendicet; præterquam ſi priuilegio ſedis Apoſtolicæ munitus ſit, aut ſaltem conſtante fama accepti priuilegii, cum bona fide, & temporis immemorialis decurſu. Hinc ſequitur I. Regulam illam Legiſtarum; *Quidquid Principis priuilegio acquiri poteſt, idem etiam conſuetudine immemoriali*, falſam eſſe eo caſu, cùm quis incapax eſt poſſidendi & conſequenter præſcribendi, abſq; priuilegii titulo. Hoc modo laicus iura ſpiritualia poſſidere *k* non poteſt: & tamen per commiſſionem, ſeu conceſſionem Pontificis capax fieri poteſt. tunc enim non agit auctoritate propria ac ſeculari, ſed potius Apoſtolica. Qua ratione facultas nominandi ac præſentandi Epiſcopos Toletano Archiepiſcopo, competit *l* Regibus Hiſpaniæ: Item Galliæ Regibus in Delphinatu poteſtas conceſſa eſt Epiſcopos, alioſque Prælatos nominandi, ac Sum. Pontifici *m* præſentandi. Sequitur II. Gratianum ex Sigeberto, & Luitprando fabuloſa commenta incautum deſcripſiſſe de inueſtituris *n* omnium Eccleſiarum Carolo magno ab Adriano Papa; & poſtea Ottoni I. à Leone VIII. conceſſis.

i *c. Maſſana, 56. de elect. & docet Gl. cit. Hoſtienſis de elect. §. Quis poſſit eligere.*

k *c. cauſam quæ 7. de decimis.*

l *Concil. Tolet. 12. can. 6. Tol. Concil. 16. in decreto iudicii.*

m *Concil. Lateran. ſub Leone X. ſeſſ. 11. in epiſt. Leon. quæ incipit Primitiua.* n *d. 63. can. 22. & ſeq. i Videri poteſt Binius to. 3. Concil. p. 2. fol. 158. Anaſtaſ. Bibliothec. in Vita Adrian. II. & c. ſacrorum, 34. eod. d. 63.*

XXI. *Sed quare Eccleſia laicis patronis ius præſentandi ad beneficia concedit, non item ius eligendi?* Reſp. I. Quia ius electionis magis ſpirituale, atque potentius eſt. Nam electio dirigitur proximè ad

electum, ipſique ius *a* tribuit: quamobrem inter eligentes & electum veluti ſpirituale matrimonium *b* inchoari cenſetur. At verò præſentatio ad ſuperiorem dirigitur, à quo præſentatus omne ius per inſtitutionem ad beneficium aſſequitur. Reſp. II. Neque præſentatio, ſeu nominatio ad prælaturas laicis conceſſa eſt: Tum quia Prælati in dignitate conſtituti ſunt, atque præcipuum in Eccleſia locum habent: Tum quia ipſi in externo foro iuriſdictionem exercent, etiam in ipſos Clericos. Non autem decet, vt Magiſtratus Eccleſiaſticus à laicis conſtituatur, & Clericis obtrudatur.

a *c. quàm ſit, 6. de e-in 6.*
b *c. cùm inter, 21. de elect.*

XXII. *Permittine poteſt, vt laici, v.g. patroni, electioni interſint, licet non eligant?* Reſp. I. Licet olim *a* talis conſuetudo viguerit, vt cùm electiò peragenda eſſet, vocatorum etiam laicorum mens, & conſilium exquireretur; tamen mos iſte poſtea deſiit, atq; hodie nõ permittitur, *b* vt laici vnà cum clericis tractatui electionis ſe immiſceant. Valet tamen conſuetudo, vt Princeps, vel patronus laicus vocandus ſit ad electionem ſua auctoritate & præſentia defendendam *c* ab omni tumultu, & impreſſione laicorum. Qua ratione olim Impp. Chriſtiani Conciliis Epiſcoporum intererant, ut tamen nullo ſe verbo interponerent, ſed liberum ſacerdotibus relinquerent *d* arbitrium. Reſp. II. Eà conſuetudo honeſta *e* iudicatur, vt electio à Clericis peracta, Patroni, aut Principis auribus intimetur, eiuſdemque conſenſus petatur: quem tamen

a *teſtatur S. Cyprian9 lib. 1. epiſt. 4. Leo 1. epiſt. 93. ad Epiſcopos Vienn. prouinciæ, & colligitur ex c. ſacroſancta, 51. de elect.*
b *conuenienter c. 1. d. 63. c. cùm terra, 14. c. quod ſicut, 28. de elect. & docet Gl. in tit. c. ſacroſancta, Ver. in laicum.* c *Hoſtienſ. tit. de elect. §. Quis poſſit eligere.* d *S. Ambroſ. lib. 5. epiſt. 32. ad Valentinianum, Theodoſ. & Valentin. in epiſt. ad Syn. Epheſin. tom. 1. c. 32.* e *tit. c. ſacroſancta, & c. cùm inter, 18. de elect.*

nega-

negare *f* non poteſt, niſi canonicum oſtendat ſubeſſe impedimentum. Reſp. III. Id quoque *g* probabiliter dicitur, conſuetudine, aut fundatione introduci poſſe, vt mors Prælati nuntiari debeat Principi, aut patrono laico, vt conſenſus eius, aut potiùs patrocinium, ac defenſio petatur ad nouam electionem celebrandam.

XXIII. *Eſtne irrita electio Clericorum, ſi laicorum ſe intrudentium vota admiſceantur?* Reſp. affirmatiuè: Id enim in pœnam Clericorum admittentium ſtatutum *a* fuit. Quare ſi laici per vim ſe ingerant, vt Clerici prohibere non poſſint, electio ex ſuffragiis Clericorum conſiſtet: Quia *vtile per inutile vitiari b non debet.* Attamen conſultum *c* eſt hoc caſu, vt Clerici proteſtentur, non valitura laicorum ſuffragia. Quia ſi proteſtatio facta non fuerit, & poſtea iudicetur violentiam grauem non fuiſſe, ſeu non cadentem in viros conſtantes, cenſerentur ij voluntariè ceſſiſſe. His adde I. Electionem per vim, vel abuſum ſecularis poteſtatis, quamuis non conſentientibus electoribus, celebratam, caſſari poſſe, *d* in odium præſumptionis laicorum. Adde II. Electionem per abuſum ſecularis poteſtatis peractam ex alia quoque cauſa irritam eſſe poſſe, ſi videl. electus conſenſum dare, ſeu electionem, quatenus à laicis profecta eſt, acceptare *e* præſumpſerit. Dicitur autem electio celebrata per abuſum poteſtatis ſecularis, ſi laicus cum authoritate ſe immiſceat electioni, ita vt libertatem Clericorum, ad quos propriè electio ſpectat, quomodocunque impediat.

XXIV. *Quænam alia pœna ſunt conſentientium in electionem cum abuſu poteſtatis ſecularis?* Reſp. I.

f *Hoſtienſ. l. cit.*

g *Innoc. c. quod ſicut, 28. de elect.*

a *Syn. VIII. œcum. act. 10. c. 12. & 22. c. quiſquis, 43. c. Maſſana 56. de elect.*

b *reg. 37. in 6. Et docet, Abb. cit. c. Maſſana, n. 5.*

c *Innocen. in c. Cum dena, 50. de elect.*

d *argum. c. cùm Vintonienſis. 25. de elect. ſecundùm integram lectionem.*

e *vit. c. quiſquis. cit. c. cùm terra, 14. & cit. c. Maſſana.*

Digitized by Google

Electus conſentiens tali electioni ineligibilis a redditur ad quamcunque Eccleſiaſticam dignitatem; niſi cum illo diſpenſetur. quod intellige ab b Epiſcopo: cùm enim in canone permittitur diſpenſatio, cenſetur id referri ad Epiſcopos. Alioquin fruſtra talis facultas adiiceretur: cùm conſtet, Pontificem diſpenſare poſſe. Reſp. II. Electores conſentientes ſeu admittentes abuſum ſecularis poteſtatis, per triennium priuandi c ſunt officiis, & beneficiis: conſequenter, cùm ſuſpenſi ſint, eligere non poterunt *tunc*, id d eſt, durante tempore ſuſpenſionis. Secundùm quam explicationem, priuatio hæc iuris eligendi non eſt latæ ſententiæ, ſed ferendæ: quare ſi ponamus v.g. electum per abuſum ſecularis poteſtatis mori ante ſententiam ſuſpenſionis electoribus illatam, poterunt ipſi ad aliam procedere electionem.

XXV. *Si Capitulares in cenſura ſuſpenſionis, interdicti, vel in irregularitate eligant, eſtnè irrita electio?* Reſp. I. Si ſint ſuſpenſi tantùm à beneficiis, valet a electio. Nam ſuſpenſio à beneficiis, intelligitur à percipiendis fructibus: eligere autem, conferre, aut inſtituere ad beneficia, propriè loquendo, non ſunt fructus beneficiorum; ſed potiùs actus officii aut iuriſdictionis: Ergo cùm verſemur in materia pœnali, extenſionem facere non debemus. Reſp. II. Si Capitulares ab officio ſuſpenſi ſint, electio irrita b eſt. Quod tamen intelligi debet primò, ſi denuntiati ſeu non tolerati ſint: alioquin electio valebit c niſi per exceptionem repellantur. Secundò, ſi omnes Capitulares ſuſpenſi ſint: quo caſu, ſaltem poſt moram petendi abſolutionem intra

a *c. quiſquis, 43. de elect.*

b *Gl. in cit. c. quiſquis, ver. fiat, ibid. Imola n. 4.*

c *cit. c. quiſquis, iun. Gl. communiter recepta, ver. ſuſpendatur.*

d *Ita indicat Ioan. Andr. in fine c. quiſquis, contra aliorũ communem.*

a *arg. c. cùm in cũctis, 7. de elect. c. ſi cõpromiſſarius, 37. eod. in 6. Gl. in c. cùm Vintoniẽſis, 25. ver. admiſerant, de elect. ibid. Abb. n. 10. contra Nau. c. 27. man. n. 63. §. ſextò, & alios.*

tra

tra tempus debitum, poteſtas eligendi ad ſuperiorem *d* deuoluitur. Sin aliqui tantum ſuſpenſionem contraxerunt, tum iis priuatis, tota vis capitularis in aliis non ſuſpenſis *e* reſidet. Reſp. III. Qui in irregularitate conſtituti ſunt, iure electionis non tantùm paſſiuæ, ſed etiam actiuæ *f* priuantur: Similiter & ij qui *g* in perſonali interdicto ſunt: Requiritur tamen ad priuationem actiuæ electionis vt ſint denuutiati, vel per exceptionem *h* repellantur.

b *c. cùm dilectus, 8. de conſuet.*
c *Extrauag. ad euitanda Conſtant. Concilii, & videri poteſt Theol. mor. tr. 5. p. 3. c. 1. n. 3.*

d *c. quamquam, 18. de elect. in 6.* e *argum. c. Vn. Ne ſede vacante in 6.*
f *is qui 18. §. is verò, de ſent. excomm. in 6.* g *c. cùm inter, 16. de elect.*
h *propter dictam extrauag. Ad euitanda.*

XXVI. *Si electores in excommunicatione ſunt, irritáne redditur electio?* Reſp. I. Electio, (ſicuti & collatio, aut quæuis inſtitutio in beneficio) celebrata ab excommunicatis excommunicatione maiore, irrita *a* eſt. Intelligitur autem de non toleratis; aut etiam toleratis, ſi per exceptionem repellantur. Reſp. II. Si electio, vel collatio beneficij ad plures ſpectet, & quidam excommunicati ſint, alii eligere vel conferre pleno iure poſſunt: Exempli cauſa, ſi ius conferendi Canonicatum pertineat ad Capitulum & Epiſcopum ſimul, & omnes Canonici in excommunicatione exiſtant, ſolus Epiſcopus *b* prouidebit. Reſp. III. Si electores excommunicatum vitandum ad electionem ſcienter admittant, non videtur idcirco electio irrita *c* eſſe; cùm id nullo iure expreſſum reperiatur: ſed à ſuperiore irritari *d* poteſt.

a *c. Vn. Ne ſede vacante, in 6. Abbas in c. illa, 29. de elect.*
b *cit. c. Vn.*
c *contra multos apud Suarez, de cenſ. diſp. 14. ſ. 2. n. 13.*
d *argum. c. Vlt. de Procurat. & docet AEgid. Coninck de ſacram. tom. 2. diſp. 14. dub. 10.*

Digitized by Google

XXVII. *Si vnus ſit in poſſeßione iuris elingendi, præſentandi, aut beneficia conferendi; ad alterum verò pertineat proprietas, ac quaſi dominium, vtrius electio proferenda eſt?* Pro hac q. ſupponitur: Quòd ex admiſſione ad ſtallum in choro, lectionem & cantum cum alijs Canonicis, probatur *a* poſſeſſio canoniæ: Et ex admiſſione ad actus Capitulares probatur poſſeſſio iuris Capitularis: quare ex eo tempore præſcriptio currit, ſi bona fides adſit. Nunc Reſp. I. Si malæ fidei poſſeſſor ſit, eius electio irrita eſt: quia malæ fidei poſſeſſor nullum *b* ex poſſeſſione commodum capere debet. Reſp. II. Poteſtas eligendi, conferendi, &c. ſequitur poſſeſſionem bonæ fidei, & non proprietatem iuris. Senſus eſt: Electio, præſentatio, aut collatio facta ab eo qui bona fide in poſſeſſione iuris eſt, valida cenſeri *c* debet; tametſi poſtea appareat, ius eligendi, præſentandi &c. ad alterum pertinere: dummodo ante factam electionem, aut præſentationem lis conteſtata non fuerit. Ratio eſt: Quia præſentare veluti fructus quidam eſt iurispatronatus: & eligere veluti fructus quidam iuris beneficialis: Bonæ fidei autem poſſeſſor fructus percipere non *d* prohibetur, donec illi lis conteſtata ſit. Accedit etiam benigna iuris diſpoſitio, facta tum in fauorem poſſeſſoris bonæ fidei, tum in commodum Eccleſiæ, vt Miniſtri citiùs, & certiùs inſtituantur. Reſp. III. Si duo veniant, volentes electioni intereſſe, quorum vnus aſſerit ſe in poſſeſſione eſſe canonicatus; alter verò contendit, ad ſe pertinere canonicatum, & conſequenter ius eligendi; Hoc caſu *e* diſtinguendum: Vel conſtat, illum in poſſeſſione eſſe, tunc ad electionem, & alios actus Capitu-

a *c. Ingenẽ. ſi 55. de elect.*

b *l. mala fide, C. de condict. ex lege.*

c *conſultationibus, 19. de iure patron. Gl. in c. ex literis, 7. ver. Vel antiquam, eod. tit.*

d *l. bona fidei. 48. ff. de acquir. domin.*

e *Innoc. in c. Cumana, 50. n. 4. Abb. ibid. n. 11.*

Digitized by Google

pitulares admitti debet, atque alteri præferri. Quia ſi excluſo illo, alter admitteretur, poſſeſſor, abſque publica Iudicis auctoritate, è poſſeſſione pelleretur, quod iure *f* vetitum eſt. Vel dubium eſt, utrum ille in poſſeſſione exiſtat. tunc vterque admitti poteſt cum proteſtatione, vt eius ſuffragium valeat, qui intereſſe debet. Cæterùm in caſu illo, quo conſtat, aliquem in poſſeſſione eſſe, proteſtatio, (vt ſuffragium eius non valeat, niſi ipſi ius ſeu proprietas beneficii competat) inutilis *g* erit, niſi poſſeſſor expreſsè acceptet, ſeu conſentiat: propterea quòd Capitulares ipſum admittere obligati ſint. Quare non ſufficiet taciturnitas poſſeſſoris, vt in proteſtationem conſentire cenſeatur: Qui enim tacet conſentire cenſetur, ſi de eius cõmodo agat; nõ ita verò *h*, ſi de eius incõmodo aut præiudicio.

f *c. in literis, 5. de reſtit. ſpoliator.*

g *Imola in cit. c. Cumana, n. 19. Abb. n. 5.*

h *Gl. in reg. 43. in 6.*

XXVIII. *Quænam ætas requiritur, vt aliquis ad electionem, aliosq; Capitulares actus in Eccleſiis Cathedralibus, aut Collegiatis admitti poſſit?* Reſp. I. Iure antiquo *a* pupillus, modo infantiam excesſerit, beneficium Eccleſiaſticum conſequi, imò Canonicus etiam Eccleſiæ Cathedralis, fieri poterat. Sed ad Capitulum talis non *b* admittebatur, quòd rationis maturitatem conſecutus non eſſet. Poſtea verò Innocent. VIII. c. ſtatuit, vt ad præbendam canonicalem nemo admittatur, niſi decimum quartum ætatis annum compleuerit; neque ad canonicatum Eccleſiæ Collegiatæ, niſi annum decimum exegerit: Idque adeò, vt ne mandatum de prouidendo perſonæ dictam ætatem non conſecutæ à ſede Apoſtolica recipi debeat, niſi expreſſa mentio fiat, non obſtante ætate minore, prouidendum eſſe. Denique autem in Concil. Trident. *d* gene-

a *arg. c. ex eo, 32. de elect. in 6. & teſtatur Gl. in c. ſi eo tẽpore, 9. de reſcrip. in 6.*

b *cit. c. ex eo.*

c *reg. 17. Cãcellariæ.*

d *Seſſ. 6. de re*

generatim conſtitutum eſt, vt nullus, quamuis in minoribus ordinibus conſtitutus, beneficium Eccleſiaſticum ante decimumquartum ætatis annum obtinere poſſit. Id verò Cardinales eo loco declarârunt accipiendum eſſe de anno decimoquarto cœpto. Reſp. II. Tametſi aliquis canonicatum conſecutus ſit in Eccleſia Cathedrali, aut collegiata, tamen vocem in Capitulo habere non poteſt, niſi ſacrum ſubdiaconatus ordinem *e* acceperit. Porrò Trident. Concil. vlteriùs decreuit *f* vt neque ad canonicatus Eccleſiarum Cathedralium admitterentur, niſi qui in ſacro ordine conſtituti eſſent. Veruntamen Epiſcopi in hoc decreto diſpenſare *g* poſſunt, cauſſa ſtudiorum, vt Canonici, dum in ſtudiis verſantur, ſubdiaconatum ſuſcipere non teneantur; atque reditus beneficiales, exceptis diſtributionibus quotidianis, in abſentia recipere *h* poſſint, ſi officium canonicum recitent. Quare conſuetudinem, quæ in Germania viget, vt ad Canonicatus Cathedrales aſſumantur pueri (modò decimum tertium ætatis annum exceſſerint) qui interea ſtudeant, donec ætatem conſequantur, vt ſubdiaconi fieri, & ad Capitulum admitti queant, non arbitror alienam eſſe à Concilio Trident. quippe quod de ætate Canonicorum Cathedralium per ſe, ac directè nihil decreuit; ſed ſolùm de ſacro ordine, in quo ab Ordinariis locorum diſpenſari poſſe cauſſa ſtudiorum, communis eſt *i* DD. ſententia.

e Clem. 2. de ætat. & qualit. Trident. ſeſſ. 22. c. 4. de reform.
f. ſeſſ. 24. c. 12. de reform.
g colligitur ex ſeſſ. 7. Tridēt. c. 12. de reform. iun. Gl. margin. quã allegat c. cùm ex eo, 34. de elect. in 6.
h c. Vlt. de Magiſtris, c. relatum, de cler. non reſident.
i apud Abb. c. tua, n. 6. de Cleric. non reſident.

CAPVT

Capvt IV.

De loco, tempore. & aliis requiſitis ad electionem Capitularem.

QVæstio XXIX. *Requiritúrne ad ſubſtantiam electionis Eccleſiaſticæ, vt fiat in Congregatione ſeu Capitulo?* Reſp. eſt affirmatiua. Quare non ſufficit, ſi Canonici ſeorſim in eandem perſonam conſenſerint, ſed neceſſe eſt vt ſuffragia ſua ſimul congregati, ſeu in Capitulo offerant. Eſt enim hæc generalis *a* doctrina; Actum, qui competit aliquibus, non vt perſonæ ſingulares ſunt, ſed vt Collegium conſtituunt, expediri ab iis non poſſe ſeorſim interrogatis, ſed neceſſe eſſe, vt Collegialiter conueniant ad decernendum. Quamobrem cenſeri etiam non debet *b* Communitas aliqua deliquiſſe, vt puniri poſſit, niſi maior aut potior pars, quæ alioquin ad decernendum aliquid ſufficeret, delictum aliquod fieri collegialiter decreuerit, vel impedire per traditam ſibi poteſtatem neglexerit.

a *c. auditis, 29. de elect. vbi Abb. n. 8. l. 2. C. de decurionibus, lib.* 10. *Gl. in l. ſicut, 7. ver. nō debetur, ff. Quod cuiuſq; vniuerſit.*

b *Lud. Molina tr.* 3. *de iuſt. diſp.* 35.

XXX. *Poteſtné tractari de ſucceſſore ante mortem Prælati?* Reſpond. I. Quamdiu viuit Prælatus Eccleſiæ, licet eius vita deſperata ſit, non tantùm illicitus, ſed etiam invalidus *a* eſt tractatus de electione ſucceſſoris. Nam Eccleſia pro inconueniente habet, eligi Prælatum, aut de electione tractari, antequam ſedes vacat. Quare non obſtat regula *b* Quòd *diſpoſitio facta tempore inhabili, ſubſiſtere poſſit, ſi conferatur in tempus habile.* Quia regulæ huic locus non eſt, ſi tempore inha-

a *c. bona, 36. de elect. & c. nullus, 7. d. 79.*

b *ex c. de vxore, 7. de ſepulturis.*

bili alicui ſit ablata poteſtas diſponendi. Qua ſimili ratione coniugi, durante coniugio, conceſſum non eſt paciſci de nouo matrimonio contrahendo poſt mortem coniugis: quia tale pactum contra bonos mores, ideoque non obligatorium *c* iudicatur; cùm & occaſionem *d* mortis machinandæ præbere ſoleat. Porrò hinc ſequitur, quod citatio, ſeu vocatio ad electionem peragendam, emiſſa ante mortem Prælati, ipſo iure irrita *e* ſit, nec conſtringat vocatum. Quia prodiit à non habentibus poteſtatem citandi. Quare perinde eſt, ac ſi nondum conſtitutus iudex aliquem citet ad diem in quo iuriſdictione præditus erit, irrita eſt citatio, quippe facta à non habente poteſtatē: igitur in talibus initium ſpectandum eſt: Quia *quod f ab initio vitioſum eſt, non poteſt tractu temporis conualeſcere.* Reſp. II. Licet iure reprobatum ſit, ſi ante mortem Prælati collegialis tractatus fiat, aliquid ſtatuendo ſeu circa certam perſonam ſubſtituendam, ſeu circa tempus, aut locum in quo electores in proxima electione conuenire debeant; tamen prohibitum non eſt, extra Capitulum, vel etiam in Capitulari conuentu, incidenter ac veluti per accidens, mentionem facere de certa perſona ſubſtituenda poſt mortem Prælati v.g. ſenis, aut infirmi; cùm talis mentio non fiat in ordine ad decretum definitiuum, ac ordinatiuum, ideoque non habeat rationem tractatus Capitularis. Cauendum *g* verò eſt, ne mutua promiſſio aut pactum intercedat de certa perſona eligenda: tales enim pactiones reprobantur. Quare caſſari poterit electio poſtea facta, ſi ex eiuſmodi pactione illicita originem cæpiſſe appareat. Deinde ipſemet Prælatus non ve-

c *arg. c. ſicut, 39. cauſa. 7. q. 1. & dictum eſt Theol. mor. lib. 5. tr. 10. p. 4. c. 10. n. 7.*

d *c. 2. de conceſſ. præbenda.*

e *cit. c. bona.*

f *reg. 29. ff.*

g *Innoc. in cit. c. bona, ibid. Ioan. Andr. n. 17.*

vetatur cum Capitularibus ſuis quippiam ſtatuere circa formam, tempus, aut locum electionis; cùm ſtatuendi poteſtate præditus ſit: Quin imò ante mortem electores conuocare poteſt, eoſque ad concordiam hortari, & de certò idoneo ſucceſſore *h* conſultare, eiſque aliquem proponere. Sed quia talis conſultatio non eſt electio (quandoquidem ea fieri non poteſt ſede nondum vacante) ideo Capitulares non prohibentur deinde recedere, aliumque eligere: cùm iure cautum *i* ſit, ne Epiſcopus ante vitæ finem ſucceſſorem ſibi conſtituat. Corollarium. Nulla electione, aut conuentione, Prælato conſtitui *k* poteſt Coadiutor cum ſuccedendi poteſtate, niſi ſummi Pontificis auctoritas, ob Eccleſiæ neceſſitatem, interueniat.

h *Innoc. l. cit. n.* 3. *arg. c. ſi tranſitus, d.* 79.

i *c. Epiſcopo,* 3. *cauſa* 8.

k *Trident. Concil. ſeſſ.* 25. *c.* 7. *de reformat. Azor tom.* 2. *lib.* 3. *c.* 2.

XXXI. *Differendáne electio eſt, donec funus Prælati demortui depoſitum ſit?* Reſp. Decens eſt, vt corpus Prælati defuncti priùs *a* ſepulturæ tradatur, quàm de ſucceſſoris electione tractetur. Abſolutè tamen id neceſſarium *b* non videtur: quia ſtatim poſt mortem Prælati Eccleſia vacat, atque ſoluta eſt: Quare valida eſt electio ac prouiſio alteriùs; imò interdum, propter occurrentes circumſtantias, etiam licita. Profectò tempus trimeſtre, aut ſemeſtre, quod iura electionibus faciendis decernunt, à die mortis numerari *c* debet.

a *c. bona,* 36. *de elect. & c. nullus, d.* 79.

b *Gl. cit. c. bona, Ger. tractatum, Innoc. Ioan. Andr. & alis ibid. argum. c. Epiſcopo,* 8. *q.* 1.

c *Gl. in c. poſtquam,* 11. *d.* 50.

XXXII. *Quodnam eſt tempus à ſacris canonibus definitum, intra quod electio fieri debet?* Reſp. In Generali Concilio *a* Lateranenſi ſub Innoc. III. ſtatutum eſt, vt vltra tres menſes à die vacationis

a *c.* 23. *& refertur c. Ne pro defectu,* 41. *de elect.*

com-

computandos, in Eccleſiis Cathedralibus, & Regularibus, electio Prælati, iuſto impedimẽto ceſſante, non differatur: Alioquin qui eligere debuerant, ea vice priuati ſint, & poteſtas eligendi ad proximum eorum ſuperiorem ipſo iure deuoluatur: qui & ipſe intra tres menſes à die deuolutionis numerandos, Eccleſiæ prouidere teneatur. Reſp. II. Aliæ Prælaturæ, dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica vltra ſex menſes *b* vacare non debent. Quòd ſi Epiſcopus, vbi ad eum ſpectat, prouidere neglexerit, ad Capitulum deuoluetur poteſtas. Sin autem ad Capitulum pertineat prouidere, & intra tempus præſcriptum non fecerit, Epiſcopus cum religioſorum virorum conſilio exequetur: Aut ſi omnes neglexerint, Metropolitanus diſponet; denique, ipſo etiam negligente, Summus Pontifex *c* prouidebit. Ideo autem in Eccleſiis Cathedralibus, & Regularibus breuius tempus definitũ eſt, quia maius his periculum imminet, ſi viduatæ, ſeu paſtoribus deſtitutæ diu maneant: cùm hi ordinariam ac generalem in foro externo Eccleſiaſticam iuriſdictionem obtineant; non item alii beneficiati; neq; Collegiatarum Eccleſiarum Prælati ſeculares, ſpectato iure communi, ſeu ſecluſis ſpecialibus exemptionum priuilegiis. Reſp. III. Tempus hoc ſemeſtre, aut trimeſtre currere non *d* incipit ante diem vacationis cognitæ: Nam tempus non currit iuſtè impedito, ſi agatur de pæna inferenda ob moram, ſeu negligentiam. Qui autem ignorant prælaturam aut beneficium vacare, neceſſarium impedimentum habent, quo minus ad electionem, aut collationem accedant. Quare tempus electioni, aut prouiſioni definitum, non continuum cenſeri

debet

b *c. 2 de conceſſ. præbendæ.*

c *argum. c. Ne pro defectu, 41. de elect.*

d *c. quia diuerſitatẽ, 5. de cõceſſ. præb. c. licet, de ſuppl. negl. Prælatorum.*

debet *e*, ſed vtile; quia numerari non debet, dum impedimentum adeſt. Reſp. IV. In caſu neceſſitatis, quo Capitulares, propter periculum moræ, electionem accelerare deberent, à ſuperiore cogi poſſunt, vt ante elapſum tempus trimeſtre, aut ſemeſtre Prælatum eligant: cùm id iure poſſint; quandoquidem terminus temporis ſtatutus non eſt, vt ante eum eligere non liceat, ſed vt vlteriùs, ceſſante impedimento, electio non differatur. Sed extra caſum neceſſitatis, adeoque ordinariè loquendo, ſolus Papa ex plenitudine poteſtatis, temporis ſpatium iure communi conceſſum reſtringere poteſt: Non autem alius, quamuis Legatus à latere ſit. Quia priuilegium à ſuperiore conceſſum inferior tollere *f* nequit.

e Gl. margin. in c. bene nouit, d. 61. Hoſtienſis de elect. §. Quo tempore.

f Gl. c. præ illorum, 22. Ver. auctoritate, de præbend. Abb. c. cùm in iure, 33. n. 1. de elect.

XXXIII. *Quo in loco electio inſtituenda eſt?* Reſp. I. Electio Prælati intra ambitum cuiuſcunque Eccleſiæ fieri debet *a* ſiue in choro, ſiue in Capitulo, ſiue in alio honeſto conclaui, iuxta cuiuſque Eccleſiæ conſuetudinem. Et arbitrantur *b* aliqui, electionem irritam eſſe, ſi abſque rationabili cauſa extra Eccleſiæ ambitum fiat: Potiùs exiſtimarem, irritari *c* poſſe, tanquam factam contra canonum præſcriptum. Reſp. II. Si Capitulares in loco Eccleſiæ ſuæ conuenire non poſſint, v. g. propter iuſtum violentiæ timorem, alio in *d* loco tuto electionem inſtituere non prohibentur: Cui conſentit doctrina *e* Legiſtarum. Quòd vniuerſitas expulſa è loco proprio, alibi congregari, ac ſtatuere poſ-

a c. cùm nobis, 19. c. cùm inter, 21. c. quod ſicut, 28. de elect.

b Gl. in c. 1. d. 23. Ver. Vrbe.

c iuxta c. quamquã, 18. de elect. in 6.

d arg. c. in nomine, d. 23.

e Bartolus in l. omnes populi, n. 16. ff. de iuſt. & iure, Baldus in l. cunctos populos, n. 11. C. de ſum. Trinit.

re poſſit. Diſputant verò Canoniſtæ, *f* vtrum ſufficiat, quòd pars maior Capitularium conueniat, & alios vocet ad locum extra Eccleſiam, vbi electio peragenda ſit. Arbitror ita dicendum: Vel eſt neceſſitas in loco alieno conueniendi, vel non. Si primum, ſufficit, quòd pars maior Capitularium locum deſignet, ad quem alii ſe conferre teneantur; qui ſi non veniant, abſque illis procedi poterit ad electionem. Imò ſi periculum in mora ſit, etiam minor *g* pars Capituli conuenire poterit in loco ab ipſis conſtituto, ſi alii vocati accedere nolint, aut non poſſint. Sin autem propriè dicta neceſſitas non ſit, ſed maior commoditas, vt in loco extra propriam Eccleſiam electio peragatur, tunc duæ partes Capitularium congregatæ eſſe debent ad hoc decernendum; & ſi pars maior *h* Capituli præſentis cõſenſerit, alii ſequi coguntur; niſi vnus, vel plures non vocati, ſed contempti fuerint, atq; contemptum ſuum proſequi, & acta reſcindi velint.

f *Innocent. in c. bona, 23. n. 2. Gl. ibid. Ver. metuebāt, Abb. n. 10.*

g *Gl. cit.*

h *Vide q. ſeq.*

XXXIV. *Opúsne eſt, vt electio de die fiat, non de nocte?* Reſp. Congruum omnino eſt, vt electio de die inſtituatur *a* Imò id neceſſarium eſſe videtur, ſi forma ſcrutinii ſeruanda ſit; excepto caſu neceſſitatis, quæ legi *b* non ſubiacet. Tunc verò luminaria adhiberi debent, vt fraudis ſuſpicio abſit. Quòd ſi verò electio de die cœpta in veſperam protrahatur, & cum ſolis luce abſolui non poſſit, proximè ſequente die peragi *c* debet.

a *Rodriq. to. 2. regul. q. 52. a. 15.*

b *c. 2. de obſeru. ieiunii.*

c *Poſt Hoſtienſem, Ioan. Andr. c. quod ſicut, 28. n. 6. de elect.*

XXXV. *Quis modus eſt Capitulares ad Prælati electionem vocandi?* Reſp. Id ferme ex Eccleſiarum conſuetudine pendet; Nam quibuſdam Eccleſiis

Deca-

Digitized by Google

Decanus, aut Senior Capituli diem electioni conſtituit; pleriſque verò locis conuenire *a* ſolent, qui præſentes aut non longè diſtantes ſunt Capitulares, & diem electionis capitulanter decernunt, & abſentibus per nuntium, vel per literas intimant. Ipſo autem die, ante horam electionis peragendæ, publico *b* campanæ ſono ad Capitulum conuocatio fit. De quibus veluti præambulis electionis faciendæ; cùm iure nihil præſcriptum ſit, id ſolum dici poteſt, cuiuſque Eccleſiæ conſuetudinem ſeruandam eſſe.

a *Gregor. Tholoſanus tract. de elect. c. 14.*

b *c. in cunctis, 30. de elect.*

XXXVI. *Debéntne omnes Capitulares, etiam qui remoti ſunt, miſſo ad eos nuntio, vel per literas vocari ad diem electionis?* Reſp. I. Omnes vocandi ſunt *a* qui debent, & volunt, & commodè poſſunt electioni intereſſe. Reſp. II. Non eſt neceſſe, vt qui valde remoti ſunt *b* ad electionem vocentur. Seruanda tamen in ea re Eccleſiæ cuiuſque *c* conſuetudo, quæ pluribus locis eſt, vt omnes qui in regno *d* ſunt, nuntio, aut literis deſtinatis vocentur: Dummodo ſpeciale periculum in mora non ſit; & dummodo intra tempus trimeſtre, aut ſemeſtre à ſacris canonibus definitum, aduenire poſſint. Interdum tamen, ſi aliqui iuſtè impediti ſint accedere, v. g. ob violentiæ periculum, vel quia propter Eccleſiæ vtilitatem in terram longinquam diſcedere coacti ſunt, electio vltra terminum protogari *e* poteſt, donec omnes conueniant. Reſp. III. Si aliqui Capitulares ad electionem venire nolint, aut ob diſtantiam v. g. non poſſint, neque Procuratorem loco ſuo conſtituant, alii, quam-

a *c. quia propter, 42. de elect.*

b *c. cùm inter, 18. eod. tit.*

c *Gl. in cit. cùm inter, Ver. remoti.*

d *c. in Geneſi, 55. de elect.*

e *arg. c. bonæ, 23. & c. ne pro defectu, 41. de elect.*

quamuis numero pauciores, inſtante termino electionis faciendæ, procedere *f* poſſunt: Imò verò, tametſi tantùm vnicus ſit, qui electionem peragere poſſit, ac velit: ſiquidem ius vniuerſitatis in in eo tunc *g* reſidet. Quamuis ſeipſum eligere non poſſit, ne ambitioſus videatur: poteſt tamen alium idoneum nominare, & ſuperiori præſentare ad confirmationem; vel in ſuperiorem, aliúmue Clericum vnum, vel plures ius eligendi conferre: quo caſu & ipſe ad Prælaturam eligi poterit.

f *Ioan. Andr. cit. c. cùm inter, 18. n. 15. Abb. c. cùm nobis, 19. n. 20. ibid. Innoc. n. 6. de elect.*

g *l. ſicut, in fine, ff. Quòd cuiuſq; vniuerſitatis &c.*

XXXVII. *Valétne electio, ſi à maiore parte Capituli peracta ſit; an neceſſe eſt, vt minimum duæ Capitularium partes interfuerint?* Hæc quæſtio duntaxat locum habet, ſi aliqui, qui accedere volunt & poſſunt, non vocentur, aut non expectentur. Qui enim congruo tempore inſtituta electione, ad eam accedere nolunt, aut non poſſunt, veluti non cenſentur in numero Capitularium, ſed tota facultas eligendi penes alios *a* remanet. Nunc Reſp. I. Si pauciores, quàm duæ Capitularium partes conueniant ad eligendum, poſito quòd plures adeſſe poſſint, irritus cenſeri debet eorum tractatus, atque ſecuta electio: Valent autem acta, ſi ſaltem duæ partes conuenerunt. Nam *duæ partes ordinis totius curiæ b vicem repræſentant*. Reſp. II. Si duæ partes Capitularium ad eligendum conuenerint, & maior ac ſanior pars præſentium in perſonam idoneam conſentiat, valida *c* erit electio: Quod enim ma-

a *dictũ eſt q. præced. & habetur in c. bona, 4. de poſtul. Prælatorum.*

b *Gl. in l. nulli, ff. Quod cuiuſq; vniuerſitatis, & habetur c. cùm nobis, 19. ſecundùm integram eius lectionem, de elect.*

c *Canoniſtæ communiter apud Innocent. cit. c. cùm nobis, 19. n. 6. Abb. c. cùm inter, 21. n. 6. & c. in cauſis, 30. n. 9. de elect. arg. l. quod maior, 19. ff. ad Municip.*

Digitized by Google

ior pars Capituli præſentis decreuerit, pro eo habetur ac ſi omnes egerint: dummodo duæ partes adſint, vt vis Capitularis ad decernendum, aut eligendum non deſit. Verùm rectè monent *d* Doctores, in numero duarum partium, ſine quibus electio ipſo iure irrita eſt, non numerari eos, qui legitimè vocati accedere noluerunt. Reſp. II. Si vnus, vel plures contempti fuerunt (id eſt, non vocati, cùm debuerint, ac potuerint vocari; vel non ita tempeſtiuè vocati vt commodè accedere poſſent) ij contemptum *e* proſequi poſſunt, ſeu agere vt electio reſcindatur. Non tamen ipſo iure irrita *f* eſt electio, ſi duæ partes Capitularium adfuerunt: quamobrem contemptus ob bonum *g* pacis poſtea conſentire, & electionem pro rata agnoſcere poteſt. Sed non decet eum conſentire *h* ſi electionem Eccleſiæ vtilem non eſſe, arbitretur.

d *Abb. c. quia propter, 42. n. 4. & 12 de elect. Franc. de Pauinis de poteſt. Capituli, prælud. 5. n. 12.*

e *c quod ſicut, 28. c. bona, 36. de elect.*

f *c. Eccleſia, 57. eod.*

g *cit. c. quod ſicut.* h *Syl. Ver. electio, 1. q. 5. dicto 5.*

XXXVIII. *Si contemptus mortuus ſit, poteritnè ſucceſſor in beneficio aduerſus electionem agere?* Reſp. Vel ius ſuffragij *a* alicui conuenit vt talis Eccleſiæ Prælato, tum eo mortuo ſucceſſor agere poteſt de contemptu: quia iura Prælati adhærent dignitati, quæ non extinguitur *b* ſed ad ſucceſſorem tranſit. Vel ius ſuffragii alicui competit tanquam Canonico, ſeu Capitulari: & ſucceſſor eius agere non poteſt de contemptu: quia mortuo Canonico, vel canonicatũ reſignante, iura eius ad Capitulum *c* tranſeunt. Quare Capitulares hoc caſu conqueri poſſent, niſi electionem ipſimet feciſſent, ideoque contemptum proſequendo proprium factum condemnarent. quod permittendum *d* non eſt.

a *Gl. recepta in c. quod ſicut, 28. de elect.*

b *c. ſi gratioſè, 5. de reſcript. in 6.*

c *c. relatũ, 12. de teſtam.*

d *Innoc. cit. c. quod ſicut.*

Digitized by Google

XXXIX. *Si contemptus expreſſè, aut tacitè ius ſuum remiſit, poteſtne nihilominus Iudex ex officio, aut petente aduerſario electionem reſcindere?* Aliqui *a* affirmant: Sed contrarium *b* eſt probabilius, Ordinariè id fieri non poſſe: Ob regulam *c* receptam: Si agatur de fauore non publico, ſed priuato, & ille, cuius intereſt, remittat, Iudicem non poſſe officium impartiri. In hoc autem caſu non agi de iure publico, ſed priuato, inde conſtat, quia iuri introducto in fauorem publicum non poſſet *d* aliquis renuntiare. Huic autem iuri proſequendi contemptum ſuum, renuntiare is poteſt *e* qui contemptus fuit.

n. 5. Abb. ibid. n. 11. arg. c. Veniens, 5. de filiis Presbyt.
a *Gl. c. in Geneſi, 55. ver. nec permiſſi, de elect.*
b *Abb. ibid. n. 10.*
c *l. dies, 4. §. Hoc autē, ff. de damno infecto.*
d *c. ſi diligenti, 12. de foro compet.* e *cit. c. quod ſicut, 28. de elect.*

XL. *Poteſtne contemptus petere, vt electio reſcindatur, etiam poſtquam confirmata fuit?* Reſp. affirmatiuè *a*: Nam confirmatio innititur electioni, tanquam quæ legitimè facta fuerit: ergo caſſata electione, cadit etiam *b* confirmatio exinde ſecuta. Cæterum ſi contempti, cùm ante confirmationem publico *c* edicto moniti ſunt, ſe non opponant, cenſentur conſentire, & iuri ſuo renuntiare, vt poſtea audiendi non ſint.

a *cit. c. quod ſicut, Vbi Innoc n. 4. Ioan. Andr. n. 17. & ſumitur ex c. cùm dilectus, 32. de elect.*
b *arg c. qualiter, 17. eod.* c *iuxta c. ult. de elect.*

XLI. *Quæ de electione dicta ſunt, ſimilitérne etiam in aliis decretis Capituli, aut Senatus locum habere poſſunt?* Reſp. Generalem ferme doctrinam *a* tradi poſſe hoc modo: Vel aliquis eſt conſtitutus, qui cum auctoritate vocare poſſit Capitulares, aut Senatores ad quippiam decernendum, vel electionem faciendam: Tunc eo vocante, qui præſentes ſunt, ſecundùm maioris, ac ſanioris partis

a *Ex Innoc. c. cùm nobis 19. n. 6. de elect. Abb. c. cùm inter, 21. n. 6. Syl. Ver. electio, 1. q. 5. dicto 4.*

tis ſuffragia ſtatuere poſſunt: Niſi alia ſit loci conſuetudo, vt videlicet non valeat decretum, niſi duæ partes, vel ſaltem pars maior Senatorum, vel electorum interſit: vel niſi negotium arduum ſit, ad quod expediendum neceſſarium eſſe videatur plures expectari; præſertim ſi ius ipſum longius temporis ſpatium concedat, videlicet trimeſtre ad electionem peragendam. Hoc enim caſu, ſi periculum in mora non ſit, æquum eſt, diem electionis intra trimeſtre ſpatium ita definiri, vt etiam abſentes accedere poſſint. Sin autem nemo conſtitutus ſit, qui Capitulum aut Senatum cum auctoritate congreget, tunc ordinariè loquendo, neceſſe eſt, vt ſaltem duæ Capitularium *b* partes conuenerint ad decernendum, & quod maior pars ſtatuerit, id ratum cenſeri debet. Quare non placet, quod Gl. *c* quædam docet, ſufficere, ſi maior pars Capituli conuenerit ad decernendam electionis diem ante terminum iure præfixum: Nam ſpectato communi iure, neceſſarium eſſe videtur, duas Capitularium partes conueniſſe ad tale quippiam decernendum. Et nihilominus, ſi qui contempti fuerint, ius habebunt oppugnandi decretum, vt reſcindatur.

b *arg. c. cùm nobis, 19. Vbi id tradit. Abb. n. 9.*

c *cit. c. cùm nobis, Ver. reuocare.*

XLII. *Si qui è Capitulo, aut Senatu egrediantur, poßunt ne alij ſine illis decernere, aut electionem perficere?* Reſp. I. Dubium non eſt, ſi duæ partes Capitularium, aut Senatorum maneant, quin iſti ſine aliis procedere poſſint. Reſp. II. Idem probabiliter dicitur *a*, ſi ſaltem maior pars in conuentu maneat, aliis abſque neceſſitate recedentibus. Poſtquam enim Collegium, vel Capitulum legitimè congregatum eſt, ſtari debet iudicio partis

a *Gl. in c. cùm inter, 21. Ver. Capituli. Abb. c. cùm nobis, 19. n. 10. de elect.*

b maioris, ac ſanioris: Quare neque opus eſt, ut reuocentur c: cùm paris d contumaciæ ſit, legitimè citatum non venire, & poſt aduentum diſcedere: Itaque exeuntes hoc caſu non numerabuntur inter Capitulares; ſed qui in capitulo manent, ſtatuere poterunt, ſecundùm ſuffragia maiora. Reſp III. Si maior pars Capitularium, vel Senatorum è Conuentu egrediatur, reliqui procedere non poſſunt: quia illi cenſentur diſſoluere velle Conuentũ, quibus alii obtemperare tenentur, ſecundùm doctrinam Gl. e *Si diſſenſio ſit inter Canonicos, ibi eſſe Capitulum, vbi eſt maior pars.* Quod limita, niſi inſtet terminus à iure præfixus v.g. ad electionem peragendam: aut ſi ſpeciale periculum in mora ſit. His caſibus etiam pars minor in Capitulo manens, abſque aliis eligere, aut decernere non prohibetur.

XLIII. *Poteſtné Capitularis Procuratorem conſtituere ad eligendum loco ſuo?* Reſp. I. Capitularis abſens, & legitime impeditus accedere, vices ſuas ac ius ſuffragij alteri committere a poteſt, qui tamen & ipſe è Collegio ſit. Debet autem Commiſſarius, ſeu Procurator, ſi impedimentum accedendi Capitulo cognitum non ſit, iurare b in animam principalis, ſeu committentis, quod ob cauſam v. g. infirmitatis, accedere ipſemet non poſſit: quare opus eſt, vt ita iurandi ſpeciale mandatum c habeat. Reſp. II. Capitulares, ſi velint, etiam à non impedito accedere Procuratorem admittere d poſſunt: Item extraneum e aliquem, ſeu qui è Collegio non ſit. Quia Conſtitutio illa §. Illud au-

b *c.1.de his quæ fiunt à maiore &c.*
c *Abb.cit. n.10.*
d *c.certum, 11.q.3.& c. 1.de iudiciis.*
e *cit.c. cùm inter, ver. Capituli.*
a *c.quia propter 42. § illud autẽ, de elect.*
b *cit. §. illud autem.*
c *Gl.c. penult. §. Verùm, ver. detentus, de elect. in 6. Hoſtienſis de elect. §. 8.*
d *Abb. in cit. §. illud autem, Syl. ver. electio. 1. q. 3.*
e *arg. c. ſcriptum, 40. de elect.*

tem.

tem, in fauorem Capitularium emanauit: ipſi autem fauori ſuo renuntiare poſſunt: niſi fortè obſtet proprium Eccleſiæ ſtatutum iuramento ipſorum confirmatum. Reſp. III. Si aliquis in ciuitate, vbi electio peragitur, infirmitate detentus ſit, vt ipſemet accedere nequeat, Procuratorem cõſtituere *f* non prohibetur: Sin autem ipſemet ſuffragium dare malit, tum ſcrutatores, ſi fieri poſſit, ad ipſum accedere tenentur. Reſp. IV. Capitularis impeditus accedere, poteſt non tantùm vnum, ſed & duos *g* Procuratores conſtituere; ita tamen, vt ſingulis in ſolidum det eligendi poteſtatem; videlicet vt vnus ſine altero eligere queat Sin autem hoc caſu ambo admitti poſtulent, ad Capitulum pertinebit vnum eorum deputare: Sin autem Capitulum, aut ſaltem maior eius pars non conſentiat, tum qui priùs in inſtrumento procuratorio nominatus eſt, alteri præferri debet. Reſp. V. Non poteſt *h* Procuratator aliũ ſuo nomine, & alium nomine mittentis eligere Nam qua conſcientia, ait Gl. *i* tenetur eligere meliorem nomine ſuo, eadem etiam nomine alterius. Excipitur verò k, niſi Procurator mandatum habeat de certa perſona nominanda: Quia hoc caſu potiùs is eligit, qui mandauit: Quare mandatarius tunc poteſtatem ſuam ſubdelegare poteſt: Sin autem certa perſona nominata non fuit, quæ eligi debeat, non videtur *l* permiſſa facultas ſubdelegandi; cùm electa ſit induſtria ſeu diſcretio perſonæ. Monet autem Hoſtienſ. *m*, Si perſona non idonea nominetur Procuratori, vt mandatum non recipiat.

f *Innoc. cit. §. Illud autem, n. 2. Syl. q. 5. arg. l. 1. iuncta l. 5. ff. de Procurator.*

g *c. penult. de elect. in 6.*

h *cit. c. penult. §. Porrò.*

i *ibid. Ver. nihil agit.*

k *cit. §. porrò.*

l *Gl. margin. eod. §. porrò.*

m *cit. §. 8. in fine.*

XLIV. *Si nullus è Capitulo pro abſente, & accedere impedito eligendi mandatum ſuſcipere velit;*

neq; Capitulum conſentiat, vt procurator extraneus conſtituatur, poteritne abſens ille ſuffragium in literis expreſſum ad Capitulum mittere? Reſp. Id conceſſum non *a* eſſe, vbi forma ſcrutinij ſeruanda eſt. Etenim ſuffragia ſecretè, & ſigillatim *b* danda ſunt in ipſo ſcrutinio: Ille autem ſuffragium daret ante ſcrutinium. Ponamus enim, ipſum antè mortuum eſſe, apparet profectò, ſuffragium non dare, ſed dediſſe. Cæterùm in electionibus, v. g. Regularium, in quibus forma ſcrutinij exactè non ſeruatur, ſed ſchedulæ obſignatæ in vrnam coniiciuntur, nihil obſtat, ſuffragium ita ſcriptum ab abſente, vel infirmitate detento ad Capitulum mitti.

a *cit. c. penult. §. abſens.*
b *c. quia propter, 42. de elect.*

XLV. *Cogi ne poteſt Capitularis, vt ad electionem accedat, ſi intereſſe poſſit?* Plerique *a* negant; niſi ob ſpecialem cauſam Eccleſiæ intereſſe videatur, vt omnes adſint, qui adeſſe poſſunt. Sed Reſp. I. Non eſt dubium, quin tale ſtatutum à Capitulo *b* condi poſſit, vt omnes Capitulares ad electionem vocati accedant, alioquin puniendi ſint. Reſp. II. Idem quoque conſuetudine laudabili introduci poteſt *b*, vt Capitulares omnes vocati ad electionē veniant, ſicuti & ad alios Capitulares Conuentus, niſi iuſtum impedimentum adſit; alioquin pœnæ ſubiecti ſint. quæ, ſi modica ſit, etiam à Capitulo, vel Decano, iuxta cuiuſque Eccleſiæ morem inferri poteſt. Nam ex vna parte Capitulares ratione officii ſui ad electionem, alioſque Capitulares actus obligantur: ex altera verò parte, ſicuti Capitulum, etiam non vacante ſede, ſtatuta quædam condere *c* poteſt de rebus ad ipſum propriè ſpectantibus, videl. quomodo Capitulum

a *Apud Abbat. c. quia propter, §. Illud autem, n. 4. Syl. Ver. electio, 1. q. 5. dicto 3.*
b *arg. c. cùm omnes, 6. de conſtitut. & eorũ, quæ docent Innoc. in c. cùm cõſuetudinis, 9. ibid. Abb. n. 4. de cõſuet.*
c *Innoc. & Abb. ll. cc.*

Digitized by Google

pitulum conuocandum ſit, quomodo reditus diſtribuendi, &c. ita etiam conſequenter tranſgreſſoribus pœnam ſeu mulctam decernere poterit.

XLVI. *Cuiuſnam expenſis electio v.g. Epiſcopi peragi debet?* Reſp. I. Expenſas neceſſarias, quæ in noui Prælati electione fiunt, Capitulum ex reditibus prælaturæ accipere *a* poteſt. Cùm enim electio principaliter cedat in vtilitatem prælaturæ vacantis, æquum eſt, vt ex ea accipiantur expenſæ neceſſariæ ac moderatæ, quæ fiunt v.g. in nuntijs deſtinandis, Tabellione, Iureconſultis adhibendis, confirmatione petenda. Neque obſtat *b*, ſi quis obiiciat, Canonicis, ſeu Capitularibus ex officio incumbere, vt vacante ſede Prælatum eligant: Quia ſæpe accidit, vt aliquis ratione officii teneatur ad præſtandum quippiam; tamen non ſuis expenſis agere debeat, ſed eius in cuius gratiam laboratur, vt patet in viſitatore Eccleſiarum, in Epiſcopo proficiſcente ad conſecranda altaria &c. Reſp. II. Si expenſæ, non neceſſariæ, neque vtiles Eccleſiæ fiant, eas Capitulares præſtare *c* tenentur. Exempli cauſa: Si Canonicus abſens fuit à loco Eccleſiæ, vbi electio peragenda eſt, ſumptus profectionis ipſemet facere cogitur. Nam hæc eſt gratia, & priuilegium eius, quòd à loco beneficii abeſſe potuerit: Excepto, ſi propter Eccleſiæ vtilitatem diſceſſerit. tunc officium ei damnoſum eſſe non oportet. Reſp. III. Si Capitulares bona Eccleſiæ vacantis vſurpent, vel abſumant, expenſas circa electionem factas repetere *d* non poſſunt; niſi quatenus ſuperant quantitatem eorum, quæ abſtulerunt, aut abſumpſerunt.

a *c. Et præterita, 45. de elect. c. cupientes, 16. §. adhuc, eod. tit. in 6.*

b *Ioan. Andr. cit. c. Et præterita, in fine.*

c *Vide Hostienſem de elect. n. 31. §. Quid iuris.*

d *cit. c. Et præterita, iun. c. quia ſæpe, 40. de elect. in 6.*

CAPVT V.

Quæ alia iura ſede vacante Capitularibus competant aut obligationes incumbant.

QVÆSTIO XLVII. *Sumptus, qui fiunt Prælato defuncto, incumbúntne Eccleſiæ vacanti, an hæredibus bonorum patrimonialium?* Reſp. I. Ordinarii, ac moderati ſumptus funeris Eccleſiæ *a* incumbunt; faciendi ex menſa Prælati: ſi ea non ſufficiat, ex menſa Capitulari ſubſidium afferendum. Quia ad honorem Eccleſiæ ſpectat, vt Prælatus honeſtè *b* ſepeliatur. Reſp. II. Sumptus extraordinarios funeris Eccleſia præſtare non tenetur: v.g. quæ in veſtes conſanguineorum, vel amicorum expenduntur; cùm ea principaliter fieri cenſeantur ob familiæ honorem, aut amicitiam. Sed alia ratio eſſe videtur de veſtibus famulorum, quos Prælatus conuenienter ſtatui ſuo aluit. Adde, quòd Prælatus non poſſit legatum immoderatum pro ſepultura ſua relinquere: Attamen, dum viuit, ad ſepulturę ſuæ conſtructionem, centeſimam partem cenſus *c* ad Eccleſiam aliquam conferre non prohibetur.

a *Abb. c. ut præterita, 45 n. 6. de elect. Petr. de Vbaldis tract. de canonica Epiſc. & Paroch. c. 13.*

b *arg. l. quòd ſi nulla, 28. ff. de relig. & ſumpt. funer.*

c *penult. de donat. Ioan. Andr. ibid. n. 2.*

XLVIII. *Quiſnam Eccleſiam, iura, ac bona eius adminiſtrare debet, dum vacat?* Reſp. I. Iure ordinario adminiſtratio ad Capitulum *a* ſpectat: interdum verò bonis curandis adminiſtrator, ſeu œconomus conſtituitur, ſecundùm cuiuſque Eccle-

a *c. his quæ 11. c. cùm olim. 14. de maior. & obed. c. vn. iun. Gl. Ver. iuriſdictio, eod. tit. in 6. Innoc. Ioan. Andr. & alii in c. eam te, 7. de reſcript.*

ſiæ

ſiæ conſuetudinem. Reſp. II. Capitula, Conuentus, & perſonæ eorundem ſingulares ſuſpenſionem *b* ab officio, & beneficiis quibuſcunque incurrunt, ſi aliquid ex bonis à Prælato relictis, aut ſede vacante obuenientibus occupent, inter ſe diuidant, aut abſumant: idque non obſtante quacunque conſuetudine, ſtatuto, aut priuilegio. Verùm de iis prouentibus dubitari poterat, qui ſede vacante ratione iuriſdictionis, ac ſigilli proueniunt, an ad Capitulum ſpectare debeant, dum iuriſdictionem exercet. Videtur enim affirmandum, propter iuris reg. *c Qui ſentit onus, ſentire debet commodum, & contra*: Præterea, fructus debentur iuriſdictioni tanquam acceſſorii: ergo qui iuriſdictionem exercet, etiam fructus ſeu prouentus accipere debet. Verùm contrarium reſponſum eſt à Clemente V. *d*: Quia Capitulo, ratione obligationis, ac connexionis, quam habet ad Eccleſiam, & cum Capite Eccleſiæ, bona eius tueri debet, non abſumere: Sicuti & mater, & agnati proximi ratione coniunctionis cum pupillo, eius bona ex pietatis lege adminiſtrant, non percepto inde emolumento. Ad reg. 55. reſpondetur; Eam locum non habere, ſi onus ex propria inſtitutione, aut natura rei, annexum ſit officio, ſine commodo: vti patet in *e* tutela, præſertim legitima; item in mandato, quod gratuitum *f* eſſe debet: Ita tamen, vt eiuſmodi officia damnoſa non ſint, ſed expenſæ omnes repeti queant. Ad alterum dicitur; Si quis nomine ſuo iuriſdictionem exerceat, prouentus ipſemet percipit; ſecùs, ſi nomine alieno: Atqui Capitulum, vacante ſede, iuriſdictionem exercet nomine Eccleſiæ, tanquam eius tutor, adminiſtrator, conſeruator:

b *c. quia ſæpe, 40. de elect. in 6.*

c *55. in 6.*

d *Clement. penult. de elect.*

e *l. à tutoribus, §. ult. ff. de adminiſtr. tutorum.*

f *l. 1. ff. 7. mandati.*

Digitized by Google

tor: Ergo Eccleſiæ relinquere, & ſucceſſori conſeruare debet. Excipitur tamen *g*: Si perſonæ ſingulari, ratione dignitatis, vt quia eſt Præpoſitus, aut Decanus Eccleſiæ, iuriſdictio ſede vacante, ex conſuetudine, ſtatuto, aut priuilegio ſpeciali, ita competat, vt interim fructus ex eadem iuriſdictione prouenientes ſibi retinere poſſit, id reprobatum cenſeri non debet. Reſp. III. Licet Adminiſtrator generalis *cum libera*, à ſummo Pontifice alicui Eccleſiæ conſtitutus, in fructibus percipiendis non eam, quàm Prælatus poteſtatem habeat; cùm illos ſucceſſori *h* reſeruare, ideoque rationem reddere debeat; tamen in adminiſtratione, & iuriſdictionis exercitio æquiparatur Prælato: Imò in adminiſtratione aliquantò maiorem poteſtatem habere videtur, quippe plenam ac *liberam*, quam an Epiſcopus habere dicendus ſit, non ſatis *i* liquet. Deinde alienatio rerũ mobilium pretioſarum ex cauſa iuſta videtur *k* conceſſa tali adminiſtratori; quæ tamen Prælato denegatur *l*, niſi tractatus cum Capitulo eiuſdemque conſenſus interueniat. Non facilè autem ſolet Pontifex generalem Adminiſtratorem *cum libera* Eccleſiæ Cathedrali ſtatuere, niſi Capitulum, cui aliàs adminiſtratio competeret, ſuſpectum ipſi ſit: ita vt nec ad electionem novi Epiſcopi in tali caſu procedere debeat; cùm Papa prouiſionem ad ſe *m* reuocare cenſeatur.

XLIX. *Poteſtne Capitulum, ſede vacante, omnem iuriſdictionem tum voluntariam, tum contentioſam exercere?* Reſp. De hoc generalis regula *a* tradi poteſt: Quæcunq; iuriſdictionis poteſtas Prælato ratione prælaturæ competit, eo mortuo, ad Capitulum tranſit: exceptis caſibus quibuſdam ſpecialib9:

Cu-

g *in cit. Clem.*

h *Ioan. Andr. c. is cui, 42. in 6.*

i *teſte Gl. in cit. c. is cui, ver. & libera.*

k *Gl. cit. c. is cui, ver. immobiliũ.*

l *c. nulli, de rebus Eccleſiæ alien. vel non.*

m *Vide Gl. in cit. c. is cui, ver. cõfirmatus.*

a *c. his quæ, vbi Abb. n. 3. & c. cùm olim, de maior. & obed.*

Cuiuſmodi ſunt *b* quòd Capitulum merè voluntarias, ſeu gratuitas donationes ſine neceſſitate facere non poteſt; neq; bona immobilia, aut mobilia pretioſa alienare; conſequenter neq; tranſactiones facere; nec beneficia quæ patronata non ſunt, & ad Epiſcopi collationem pertinent, conferre; neq; ordinandi licentiam, aut dimiſſorias literas *c* dare, præterquam iis, qui Eccleſiaſtico beneficio recepto, aut recipiendo arctati ſunt: Sed neque Capitulum ſuccedit *d* Epiſcopo in iuriſdictione delegata ab homine, aut à iure.

b *Vide Theol. moral. lib. 1. tr. 4. c. 7. n. 12.*

c *Trid. ſeſſ. 7. c. 10. de reformat.*

d *Abb. c. cum olim, dub. 5, de maior. & obed. Sanch. l. 8. de matrim. diſp. 2. n. 10.*

LI. *Conceſſúmne eſt Laicis, vt tanq̃ patroni, vel aduocati ſeu defenſores, bona prælaturæ vacantis adminiſtrent, & quandoq; prouentus ſibi applicẽt?* Reſp. I. Antiqs canonibus interdictum fuit *a*, ne rerum Eccleſiaſticarũ adminiſtratio laicis cõmittatur: neque negari poteſt, plura inde incõmoda prouenire; cùm exinde Clericis dominandi, eoſq; vexandi occaſionẽ accipiant. Reſp II. Poſtea tamẽ quibuſdã locis cõſuetudo inualuit, vt rẽrũ Eccleſiaſticarum adminiſtratores, ſeu Oeconomi, etiam generales, laici inſtituantur. Quã conſuetudinẽ multi *b* approbãt; his tamẽ conditionibus: I. Vt ſpiritualib⁹ rebus ſe nõ immiſceant, neq; iuriſdictionẽ vllã in Eccleſiaſticas perſonas *c* exerceãt. II. Vt laici adminiſtrationẽ Eccleſiaſticarũ habeãt cũ *d* dependẽtia à Prælato Eccleſiaſtico, videl. Epiſcopo, aut ſede vacãte à Capitulo: quomodo pleriq; *e* docent quod Vicarius generalis Epiſcopi, aut Capituli in rebus temporalibus laicus conſtitui poteſt: Sed non ita, vt laicus habeat adminiſtrationem temporalium liberam, in

a *c. indicatũ, d. 89. & in noua, 22. cauſa 16. q. 7. Archidiaconus ib. Innocentius in c. 2. de Iudiciis, D. Martha tr. de iuriſdict. caſu 158.*

b *Abb. Panorm. in cit. c. 2. n. 9. Ibid. Decius n. 101. Felin. n. 4. Guil. Durãdus in ſpeculo lib. 1. partic. 3. tit. de Oeconomo, n. 2. Syl. ver. Laicus, q. 1.* c *Abb. c. edoceri, n. 9. de reſcript. & c. vt præterita, n. 8. de elect.* d *Abb. cit. c. 2. n. 9. Syl. cit. q. 1.* e *ex cõmuni Iacob. Sbrozius de offic. Vicarii Epiſc. lib. 1. q. 31. n. 5. Sanch. lib. 7. de matrim. diſp. 46. n. 14.*

depen-

Digitized by Google

dependentem, perinde ac ſi eorum reſpectu omnibus præſit; excepta plenitudine poteſtas Papalis, per quam talis adminiſtratio laicis cōmitti poteſt. Reſp. III. In Concilio *f* Lugdunenſi ſub Innocentio IV. permittitur, vt vel titulo fundationis, vel antiquæ conſuetudinis, vnà cum iure patronatus, vel aduocatiæ, adminiſtratio rerum Eccleſiaſticarum, vacante ſede, acquiri poſſit: dummodo non ita adminiſtrent qui tale ſibi ius vendicant, vt Eccleſiis damnum inferatur: Id enim nulla conſuetudine cohoneſtari poſſe certum eſt. Reſp. IV. Si patronus, etiā laicus, ex prælatura, aliiſué beneficiis vacantibus, ex literis fundationis, aut conſuetudine immemoriali, fructus aliquos modicos ſibi vendicet, reprehendi non *g* poteſt: Sed vt omnes fructus, etiam copioſi, Eccleſię vacantis, à patrono, præſertim laico, vſurpentur, vel abſumantur, nulla conſuetudine, quamuis immemoriali, introduci *h* poteſt: cùm ea Eccleſiæ damnoſa ſit, ideoque præualere nequeat. Quare quòd DD *i* teſtantur de conſuetudine Galliæ, ſecundùm quam Rex omnes prouentus Eccleſiæ Epiſcopalis, aut Archiepiſcopalis vacantis, liberè adminiſtrat, & collocat, ipſaque beneficia interim quibus vult, confert, ea conſuetudo, vt legitima ſit, titulo Pontificii *k* priuilegii inniti debet. Reſp. V. Malè agunt Capitulares, aliæque perſonæ Eccleſiaſticæ *l* atque interdum cenſuram incurrunt, ſi ſecularibus dominis, dum Eccleſiaſticam libertatem violant, & iura Eccleſiaſtica vſurpant, conſilio, aut quauis ope faueant, aut, quantum in ipſis eſt, & ratione officij obligantur, impedire intermittant.

f *c. generali, 13. de elect. in 6.*

g *c. præterea, 24. de iurepatron. & cit. c. generali, vbi notat Petr. Anchar. Geminianus, & alii.*

h *Ioan. Monachus in cit. c. generalis, n. 9.*

i *Ioan. Andr. cit. c. generali, n. 4. Geminianus ibid. col. 4. Ioan. Chokier in regul. 1. Cancell. n. 13.*

k *Chokier l. cit.*

l *Colligitur ex cit. c. generali, vbi Petr. Ancharanus, & Ioan. Andr. n. 1. & 2.*

CAPVT

Digitized by Google

Capvt VI.

De electo.

Qvæstio LII. *Neceſſéne eſt, vt aliquis eligatur, qui ex gremio, ſeu corpore Eccleſiæ ſit?* Reſp I. Decens *a* ac conueniens eſt, vt aliquis ex eiuſdem Eccleſiæ corpore ad prælaturam aſſumatur, ſi idoneus adſit: quare inuitis Capitularibus alius tunc obtrudi non poteſt. Reſp II. Cùm id principaliter in fauorem Capitularium cedat, ipſi huic iuri renuntiare *b* poſſunt, & ex alia Eccleſia perſonam idoneam eligere.

a *c. bona, 4. de poſtul. Prælat. & c. nullus inuitus, d. 61.*

b *c. cùm nobis, 19. c. cùm inter, 21. de elect.*

LIII. *Irretitus cenſura Eccleſiaſtica excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti, potéſtne ad prælaturam eligi, aut promoueri?* Reſp. I. Electio, ſicuti & præſentatio, & prouiſio, ad prælaturam, aliúdue Eccleſiaſticum beneficium, facta excommunicato, ipſo iure irrita *a* eſt. Quia excommunicatus inhabilis eſt iuris Eccleſiaſtici acquirendi: quare nihil refert tametſi denuntiatus, aut vitandus non *b* ſit. Idemque ſentiendum de ſuſpenſis, & interdictis: cùm extruag. Conſtantienſi *ad euitanda*, nullus ipſis fauor factus fuerit Reſp. II Suſpenſus *c* ab officio eligi non poteſt neque ad quoduis beneficium Eccleſiaſticum promoueri: cùm non poſſit aliquis promoueri *d* ad ſuſceptionem eius officij, à cuius exercitio priuatus exiſtit. Reſp. III Suſpenſus à beneficiis *e* non poteſt eligi, aut promoueri ad nouum beneficium. Idque intelligi debet

a *c. poſtulaſtis, 7. de clerico excõm. miniſtr. & c. ult. eod. tit.*

b *ex communi Suarez. de cenſur. diſp. 13. ſ. 1. n. 26.*

c *c. cùm dilectus, 8. de conſuet. c. cùm bona, 2. de ætat. & qualit.*

d *c. Vlt. de clerico excommun. miniſtr.*

e *Gl. recepta in c. cupientes, §. cæterùm, Ver. beneficiis, de elect. in 6*

bet vel vniuerſim, ſi abſolutè ſuſpenſus ſit à beneficiis; vel limitatè, ſi in ordine ad certam Eccleſiā ſuſpenſus ſit. Qui enim aliquo genere actuum Eccleſiaſticorum priuatus eſt, ad eos de nouo *f* promoueri non poteſt: ne quod vna via aliquis amittit, per aliam conſequatur. Atqui beneficium omne ordinem quendam habet ad Eccleſiaſticos reditus percipiendos: ergo cùm aliquis per ſuſpenſionem à beneficiis, priuetur fructibus eorum ſi quæ obtinet, conſequens eſt, vt etiam inhabilis fiat ad aſſecutionem beneficii noui. Neq; verò refert, etſi is qui ſuſpenſionem cōtraxit, beneficium tunc nullum habeat; nihilminus in eo cenſura operatur, vt inhabilem reddat ad nouum beneficium accipiendum: ſicuti ſuſpenſus ab ordinibus, licet ordines aliquos non habeat, inhabilis tamen ſit, quominus legitimè conſequi poſſit. Reſp. IV. Affectus perſonali interdicto eligi non *g* poteſt, nec promoueri ad beneficium Eccleſiaſticum Adde, quòd violans interdictum locale, aut perſonale, ius electionis tam actiuum, quàm paſſiuum *h* amittat.

f arg. cit. c. Vlt.

g arg. c. cùm dilectus, 8. de conſuet. & c. Vlt. de clerico excom. & excommuni docet Syl. Ver. electio, 1. q. 14. h *c. 1. de poſtul. prælat. c. Vlt. de exceſſ. prælat & c. is qui, §. is verò, de ſent. excom. & docet Hoſt. de elect. §. 9. Syl. loc cit*

LIII. *Eſtné irrita electio, facta de irregrlari, criminoſo, infami?* Reſp. I. Electio ad prælaturam, ſicuti & quæuis prouiſio beneficij, facta irregulari, ipſo iure irrita *a* eſt. Nam beneficium datur *b* propter officium: ergo inhabilis ad officium, videl. irregularis, eſt quoque inhabilis *c* ad beneficium. Reſp. II. De infamibus iuris infamia (id eſt, per legē, aut Iudicis ſententiam inflicta) nemo dubitat, illos ad prælaturas, & quæuis beneficia promoueri non poſ-

a ex communi Nauar. c. 27. man. n. 251. Couar. c. alma, p. 1. §. 7. n. 1. & ſumm tur ex c. niſi, 10. de renunt. b *c. ult. de reſcript. in 6.* c *c. Vlt. de cler. excom.*

Digitized by Google

poſſe: quin imò hæc infamia ipſo iure *d* priuat dignitatibus acquiſitis: igitur multò magis repellit ab acquirendis. Reſp. III. Crimino ſus, ſeu infamia facti notatus, dum in crimine publicè non emendato hæret, ad prælaturam, dignitatem, aliudue beneficium Eccleſiaſticum eligi *e* aut aſſumi non poteſt: Et de dignitatibus quidem utroq; iure ſatis expreſſum eſt, quòd *f perſonis vilibus, & indignis porta dignitatum patere nō debeant, iuxta legitimas ſanctiones g* Imperatorum: *Neq; famoſis, & notatis, & quos ſcelus & vitæ turpitudo inquinat, & quos infamia ab honeſtorū cætu ſegregat, dignitatis porta patebunt.* Sed & alia beneficia non niſi perſonis dignis, atque probatis conferenda eſſe, ſeuerè à ſacris canonibus *h* præcipitur: vt collatio aliter facta haud dubiè reſcindi poſſit. Reſp. IV. Inter infamiam iuris, & infamiam facti (quæ eſt publica notitia, aut opinio commiſſi criminis, per quam hominis exiſtimatio, ſpectata qualitate & ſtatu perſonæ, apud viros prudentes grauiter læditur) hoc maximum diſcrimen eſt; quòd ad tollendam iuris infamiam Principis diſpenſatione, ac reſtitutione opus eſt: at verò infamia facti, tametſi orta ſit ex crimine enormi, ac depoſitione digno, penitus *i* aboletur per factū contrariū, id eſt, publicā & conſtantē vitæ emendationem. Ratio a. diſcriminis inter vtramq; infamiam ſumi debet ex iuris regulis: *Ceſſāte cauſſa k ceſſat effectus*: Et, *per quas cauſas l aliq̄d naſcitur, per eaſdē diſſoluitur.* Cæterū ſi cōmiſſo crimini, pœna ſuſpenſionis, depoſitionis &c. ipſo iure annexa ſit, tū abſolutione, aut diſpēſatione opus eſſe, nemo dubitat: Tale eſt v.g. ſodomiæ crimē frequentatū: cùm enim deiiciat hominem iure beneficii acquiſiti, propter

d *l. un. C. de infamibus, lib. 10. & docet Couar. in pract. qq. c. 19. n. 5 Vide Theol. moral. lib. 1. tr. 5. p. 5 c. 4.*

e *Theol. moral. lib. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 5.*

f *c. inter dilectos, de exceſſ. Prælat.*

g *l. un. C. de infamibus lib. 10. l. 2. C. de dignitat. lib. 12.*

h *c. cùm in cunctis, 7. §. inferiora, de elect. c. graue, 29. de præb. Clem. 1. de ætat. & qualit.*

i *arg. c. teſtimonium, de teſtibus, vbi Gl. & Inno. Abb. c. inquiſitionis, n. 2. de accuſat.*

k *c. ceſſante, 60. de appell. l. c. 1. de reg. iuris.*

Pii

Digitized by Google

Pii V. conſtitutionem; *m* multò magis impedit, ne promoueatur: Poteſt tamen Epiſcopus *n* abſoluere, ac diſpenſare, ſi crimen occultum manſit, & ad forum contentioſum deductum non fuit. Sin autem crimen ſodomiæ notorium ſit, conciliat iuris infamiam, non ex aliquo iure ſcripto, ſed per conſuetudinem rationabiliter recepto.

m Bulla 70. quæ incipit Horrendum.

n Trident. Concil. ſeſſ. 24. c. 6. de reform.

LIV. *Impeditne natalium defectus, quominus ad prælaturam quis eligi, aut aliud beneficium conſequi poſſit?* Reſp. I. Natalium defectus impedit à quibuſcunque *a* beneficiis conſequendis; niſi Eccleſiaſticus Prælatus diſpenſet. Poteſt autem ad ſimplicia beneficia, quibus ordo ſacer annexus non eſt, cum illegitimo, etiam ſpurio, Epiſcopus *b* diſpenſare. Reſp. II. Illegitimus à Pontifice, vel Legato eius diſpenſatus ad beneficia ſimpliciter, non cenſetur *c* etiam ad curata diſpenſatus; neque ad dignitates, aut Eccleſiæ Cathedralis canonicatum; multò minùs ad prælaturas. Aiunt verò *d*, hodie ferme conſuetudinem vigere in Curia Romana, vt cum illegitimis diſpenſetur ad obtinenda beneficia quæcunque, præter dignitates, ac Canonicatus in Cathedralibus, & principalem in Collegiatis. Cæterùm, ſi illegitimus occultus ad dignitatem, etiam Epiſcopalem, promotus iam ſit, cum eo Papa *e* diſpenſare ſolet; quamuis non tam facile cum ſpuriis, ſeu ex damnato coitu natis. Reſp. III. Religioſi natalium defectu laborantes ipſo iure diſpenſati cenſentur *f* ad ſacros ordines, & beneficia regularia; non autem ad dignitates, & prælaturas.

a *c. 1. de filiis presbyt. in 6.*

b *c. vlt. de filiis presb. & cit. c. 1. in 6.*

c *Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 14. n. 4.*

d *Garcia p. 7. de benefic. c. 2. n. 71.*

e *c. niſi, 10. §. perſona, de renunt.*

f *c. 1. de filiis presbyt. Vgolinus de irregularit. c. 44. §. 5. Syl. ver. legitimus, q. 1.*

LV. *Eſt-*

LV. *Eſtné irrita electio, aut præſentatio, vel alterius beneficii prouiſio, ſi fiat illiterato?* Reſp. I. Si quis omnino illiteratus ſit, vt literas latinas ne legere quidem poſſit, eius electio, aut prouiſio ipſo iure *a* irrita eſt: quia *literis b carens ſacris non poteſt eſſe aptus officiis*. Papa tamen ex cauſa graui interdum diſpenſat cum pueris illiteratis, ut primam tonſuram accipiant, & beneficia Eccleſiaſtica conſequantur. Reſp. II. Si quis legere, aut ſcribere ſciat, licet non intelligat, eius præſentatio, aut beneficii collatio valida *c* eſſe videtur, ſed reſcindi *d* debet: imò verò, ſi beneficium curatum *e* ſit, vel Eccleſia *f* Cathedralis, ipſo iure irrita eſt promotio. Si tamen promotus, qui ſufficienter doctus non eſt, exiſtimet non longo poſt tempore ſe requiſitã, ſuoque muneri neceſſariã ſcientiam acquiſiturum, interim in conſcientia *g* tutus eſt, donec ſuperior electionem, aut promotionem reſcindat.

a *arg. c. vlt. de tempor. ordinat. n. 6.*
b *c. illiteratos. d. 36.*
c *Nauar. c. ſi quando, except. 12. de reſcript.*
d *Trident. ſeſſ. 7. c. 3. de reform. & ſeſſ. 24. c. 12.*
e *arg. c. 1. de ætat. & qual.*
f *c. cum in cunctis. 7. de elect. c. vlt. de æt. & qualit.*
g *DD. citandi infrà q. 56. reſp. 2.*

LVI. *Nunquid etiam ſchiſma impedit, quominus aliquis ad prælaturam eligi queat.* Reſp. I. Qui ex ſchiſmate ad Eccleſiæ vnitatem reuerſus eſt, ad prælaturam *a* maximè Epiſcopalem, ſine diſpenſatione *b* Papali prouehi non debet. Reſp. II. Qui ab Epiſcopo ſchiſmatico, poſtquam denuntiatus eſt, ordines accipit, ſuſpenſus vel potiùs *c* irregularis eſt: quare talis eligi non poteſt: Sed Pontifex etiam cum his diſpenſare *d* poteſt.

a *c. quia ſ. de elect. c. nos conſuetudinem, 8. d. 12.*
b *Gl. cit. c. 8. ver. prohibemus.*
c *c. 1. & 2. de ſchiſmaticis, & cit. c. quia.*
d *Vide tom. 3. Conc. Binii in notis Conc. Lateran. ſub, Alex. III.*

Digitized by Google

LVII. *Num ſimoniaca pactio electionem, præſentationem, aut promiſionem beneficii Eccleſiaſtici, irritam reddit?* Reſponſio eſt affirmatiua, ſacris canonibus *a* frequenter expreſſa: Requiritur tamen *b* vt ſimonia opere, ſeu datione & receptione completa ſit: alioqnin ipſo iure irrita non erit electio v. g. quamuis à ſuperiore irritari poteſt. Adde I Irritam quoque eſſe electionem, confirmationem, inſtitutionem, quæ ſimoniacè facta eſt ignorante *c* electo, confirmato, aut inſtituto: Præterquam ſi is expreſſe contradixerit, ne prauitas ſimoniaca interueniret: Vel niſi aliquis in fraudem *d* eligendi, confirmandi, &c. ipſo ignorante, pecunias dederit, vt eum inhabilem reddat. Adde II. Simoniacè electus, aut prouiſus inhabilis *e* redditur, quominus idem beneficium noua electione, aut prouiſione conſequi poſſit. Veruntamen ſi beneficium ſimplex eſt, & circa eius prouiſionem ſimonia commiſſa, ignorante, neque ratum habente prouiſo, hoc caſu, poſt liberam reſignationem Epiſcopus *f* diſpenſare poteſt: At verò ad prælaturam conſequendam, vel aliud beneficium *g* duplex, cum ſimoniacè electo, aut prouiſo Epiſcopus diſpenſare non poteſt pro ea vice. Idque in odium ſimoniacæ fœditatis: quia turpe videtur, aliquem ad prælaturam, dignitatem, aut curam animarum euehi, ad quam per ſimoniam ipſi acceſſus paratus fuit. Poteſt tamen vitium purgari per interpoſitam perſonam: Si enim caſſata electione ſimoniaca, alius eligatur, aut promoueatur, iſque reſignet, vel moriatur, tum nihil obſtat, illum qui propter ſimoniam abſque cul-

a *c. canendũ, 3. cauſa 1. q. 7. c. penult. de elect. c. Matthæus, de ſimonia, extrauag. 2. eod. tit.*
b *Theol. mor. lib. 4. tr. 10. c. ult. §. 5.*
c *cit. c. penult. c. nobis, 27. de Simon. S. Th. 2. 2. q. 100. a. ult. ad 3.*
d *cit. c. nobis, 27. c. ſicut, 33. de Simon.*
e *cit. c. nobis, & cit. c. penult. de elect.*
f *cit. c. penult.*
g *Abb. c. de Simoniacè 22. n. 7 de Sim.*

culpa ſua non repulſus fuit, denuò eligi. Multò minùs obſtat, quo minus *h* ad aliam Eccleſiam, aut dignitatem eligatur: cùm in ordine ad alia beneficia nihil iure ſtatutum reperiatur. Si tamen ipſemet electus, aut prouiſus ſimoniam commiſit, neceſſe eſt, vt priùs ab excommunicatione *i* abſoluatur, & pœnitentiam de crimine egerit, quàm ad aliud beneficium promoueatur.

h *c.1.c. quicunq; 1.q.5. & c. poſt translationem 11. de renunt.*
i *cit. extrauag. 2. de ſimon.*

LVIII. *Num minor excommunicatio hominem priuat iure eligendi actiuo, aut paſſiuo?* Reſp. I. Minore excommunicatione ligatus eligere non prohibetur *a*: cùm non exercitio officii ſui, ſed tantùm ſacramentorum ſuſceptione priuatus ſit. Reſp II. Si talis ſcienter (id eſt *b* ſciens ſuam excommunicationem, atque inhabilitatem) electus fuit, eius electio eſt irritanda, id eſt *c* pro irrita declaranda: quia cùm ſecundùm ſacros canones priuatus ſit ſacramentis, ad eorum miniſtrationem eligi non potuit. Sin autem ignorantia eum excuſauit, abſolui *d* debet, atque ita titulus electionis, aut collationis eius validabitur. Reſp. III. Qui minore excommunicatione ligatum eligunt, peccant mortaliter *e*: quippe cùm inhabilem, & indignum eligant; ideoque pœnas iuris incurrunt.

a *c. ult. de clerico excom. miniſtr.*
b *Gl. in cit. c. Ver. ſcienter, ibid. Innoc.*
c *Ita explicat Ioan. Andr. ibid. n. 5. poſt Hoſt. & Innoc. & ſequitur Abbas n. 3.*
d *Inn. Hoſt. Ioan. Andr.*
e *Gl. margin. Hoſt. & Innoc. cit. c. Vlt.*

LIX. *Si electio ob aliquem defectum irrita ſit ipſo iure, eſtné electus in conſcientia obligatus, vt prælaturam reſignet, etiam ante Iudicis ſententiam, vel declarationem?* Hæc quæſtio locum etiam habet in quauis beneficii collatione, aut inſtitutione. Reſpond. I. Irregularis *r* ſuſpenſæ, interdictæ, minore excommunicatione affectæ,

 nata-

natalium, vel ætatis defectu laborantis, aut aliàs indignæ perſonæ electio, vel prouiſio ipſo iure irrita eſt in ordine ad forum externum, in quo iudex, ſeu ex officio, ſeu aduerſario opponente ſe atque petente, electio, collatio, & omnia quæ eius prætextu ſecuta, atque attentata ſunt, perinde reſcindit, ac ſi ab initio irrita fuerint: At verò in ordine ad conſcientiam *a* electi, aut prouiſi, ſi nemo ſe ipſi opponat, atque is defectum breui tempore tolli poſſe exiſtimet, quia ætatem requiſitam, aut ſcientiam ſufficientem conſequetur, mores improbos emendabit, diſpenſationem ſuper irregularitate, ſuſpenſione, interdicto, aut minore excommunicatione impetrabit, tutus eſſe poteſt, neque alia tituli reualidatione indiget. Qua de re generalior regula à DD. tradi ſolet: Si in electione, prouiſione Eccleſiaſtici beneficii, alienatione rei Eccleſiaſticæ, vel ſimili actu, deſit aliqua ſolemnitas, aliudué requiſitum, licet id ſecundùm ius poſitiuum cenſeatur eſſe ſubſtantiale, ſi tamen obſeruata ſint ea, quæ ſpectato naturali iure, neceſſaria ſunt, electus, prouiſus, contrahens (ſi nulla eius iniuria interuenerit) tutus eſt in cõſcientia *b*, donec electio, collatio, alienatio, vel ſimilis act9 ab eo qui poteſtatẽ habet, reſcindatur. Quod ipſum iura canonica frequenter *c* ſignificant, quando v.g. electionem, quæ ipſo iure infirma eſt dicunt eſſe irritandam à Iudice, adeoq; opus eſſe iudicis ſententia, ſaltem declaratoria. Reſp II. Hæc doctrina ita accipi non debet, quaſi generalis ſit, aut Magiſtratui tam Eccleſiaſtico, quàm ciuili, deſit poteſtas lata lege ob bonum pu-

a Innoc. in c. quod ſicut, 28 n. 8. de electi. c. cùm noſtris, 6. n. 1. de cõceſſ. præb. Ioan. Andr. c. Capitulum, 30. n. 54. de reſcript. Folinus in c. inquiſitionis, 21. n. 6. de accuſat. Abb. c. quia plerique, n. 31. de immun. Eccleſ.

b DD. citati, & alii apud Sanch. l. 8. de matr diſp. 7. n. 12. Syl. Ver. alienatio, q. 13. Sauer. contractus n. 1.

c c. cùm dilectus. 8. de conſuet. c. 1. de poſtul. Prælat. c. ſcriptum, 40. de electione. Gl. Ver. primari, c. ult. de clerico excomm. miniſtr.

blicum,

Digitized by Google

blicum, aliquem contractum, electionem, aut ſimilem actum, qui iure naturali præciſè ſpectato ſubſiſteret, ita penitus infirmandi, vt ne in conſcientiæ quidem foro aliquis ex eo effectus ſequatur. Sed ita doctrina illa accipi debet, quòd in dubio, & niſi lex exprimat, vel ex natura contractus neceſſariò ſequatur, præſumendum non ſit, talem eſſe humanarum conſtitutionum rigorem. Hic verò exempla aliqua afferamus, quibus electio, aut prouiſio beneficij per Eccleſiaſticam legem, ita infirmata eſt, vt electus, aut prouiſus nullum omnino ius in beneficio acquirat? ideoque non retinere poſſit, ſed in conſcientiæ etiam foro reſignare obligatus ſit; niſi diſpenſationem, ac tituli reualidationem impetret: Sin autem inualidè electus, aut prouiſus in propria perſona adminiſtret, vitium intruſionis incurrat, ob quod de nouo inhabilis reddetur ad idem beneficium conſequendum: Exempl. I. Si quis in excommunicatione maiore conſtitutus ſit, eius electio, præſentatio, prouiſio omnimodè *d* irrita eſt, vt nullum ipſi ius acquiratur, & beneficium retinere non poſſit; tametſi excommunicatio occulta ſit: Niſi quod aliqui *e*, contra aliorum communem, excipiant, ſi aliquis ignorans ſuam excommunicationem, & inhabilitatem beneficium accepit. II. Si electores, aut collatores beneficii excommunicati ſint *f*, aut ab officio ſuſpenſi, ac denuntiati ſeu non tolerati: cùm hoc caſu electio, aut prouiſio proueniat à non habentibus poteſtatem. III. Omnis electio, poſtulatio, confirmatio, prouiſio beneficii, quę interueniēte ſimoniaca labe facta eſt, viribus omnino *g* caret, ideoque nullum ius acquiritur prouiſo, ſed in conſcientia obligatur ad bene-

d *c. poſtulaſtis, 7. ubi Abb. n. 3. de cleric. excomm. miniſtr.*

e *Felinus in c. Apoſtolica, 9. coll. 2. de clerico excomm. Nauar. c. fratres, d. 5. de pænit. n. 45.*

f *cōmunis, & certa.*

g *extrauag. 2. de Simonia.*

Digitized by Google

beneficium, vnà cum fructibus reſtituendum. IV. Si electio *b* aut prouiſio facta ſit infami, iuris infamia.

b ſuprà, q. 52.

LX. *Electus ad prælaturam, vel ad quoduis Eccleſiaſticum beneficium promouendus, debétne occultum defectum aut inhabilitatem ſuam manifeſtare?* Reſp. I. Ordinariè loquendo, qui eſt irregularis, aut aliter inhabilis ad prælaturam aliúdue beneficium Eccleſiaſticum, non *a* poteſt illud petere aut acceptare, niſi priùs diſpenſationem ſuper defectu, ſi diſpenſabilis eſt, obtineat. Qua eadem ratione docent *b* DD. quòd irregularis aut abſtinere debeat ſuſceptione ordinis, aut defectum, etiam occultum, manifeſtare, diſpenſationemque petere. Neque enim in tali caſu neceſſitas impoſita eſt ſeipſum infamandi; cùm poſſit à ſacro ordine ſuſcipiendo abſtinere; item prælaturam, aut beneficium non petere, & oblatum repudiare. Reſp II. Accidere poteſt caſus, vt prælatura, aliúdue beneficium Eccleſiaſticum alicui deferatur, quod non facilè recuſare queat, neque occultam irregularitatem aliámue inhabilitatem abſque ſui infamatione manifeſtare; tunc probabiliter *c* dicitur, quòd liceat ei ſtatim acceptare, & poſtea, cùm occaſio aduenerit, diſpenſationem impetrare. Ratio eſt: Quia electio, collatio, aut prouiſio beneficii facta perſonæ irregulari ſubſtantialiter ſubſiſtit: tametſi vetò iure Eccleſiaſtico prohibita ſit, imò etiam infirmata in ordine ad forum externum, non tamen lex obligat in caſu neceſſitatis. Cui doctrinæ conſentit Innocentius *d* vbi ſcribit: Si irregularis tacuit defectum ſum, & poſtea impetrauit

a ſumitur ex c. innotuit, 20. de elect. c. niſi, 10. de renunt. c. Vlt. Ver. ſciēter, de cleric. excommun. Vbi DD. communiter.

b apud Sanch. lib. 3. de matrim. diſp. 14.

c Suarez de cenſur. diſp. 40. ſ. 2. n. 31. & 34. Theol. moral. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 1. n. 3.

d c. innotuit, 20. n. 2. de elect.

trauit diſpenſationem ſuper irregularitate, electionem, aut collationem antea factam, eo ipſo validam cenſeri: Quod tamen falſum eſſet, ſi electio, aut collatio ſecundùm ſubſtantiam, ante omnem Iudicis ſententiam, irrita eſſet: Quia *quod ab initio vitioſum eſt, non e potest tractu temporis conualeſcere* Quin imò, tametſi prouiſio beneficij omni iure irrita ſit, poteſt tamē contingere caſus, vt aliquis licitè acceptet quantum in ipſo eſt propter grauem metum aliámue neceſſitatem: v.g. Si Titius ſciens, ſimoniacā pactionem anteceſſiſſe, vel conſcius occultæ ſuæ excommunicationis quam prodere non poteſt, neque abſolutionem impetrare, à patre, grauibus intentatis minis, cogatur beneficium ſtatim acceptare, poſtea reualidationem tituli conſecuturus.

LXI. *Qui ſemel electus ob defectum repulſus fuit, poteſtne denuo eligi ad prælaturam?* Reſp. I. Si electio irrita, vel caſſata fuit non ob vitium perſonæ, ſed ob aliam cauſam, excepta ſimoniæ labe, iterum *a* eligi poteſt. Reſp. II. Si electus propter vitium corporis repulſam tulit, iterum *b* eligi poteſt ad eandem, vel aliam dignitatem, ſi conſtet, eum plenè curatum eſſe: Eademque ratio eſt, ſi propter ætatis defectum electio caſſata fuit. Nam ceſſante cauſa, ſeu impedimento, ceſſare *c* debet effectus. Veruntamen ſi cognitum ſit, aliquem morbo epileptico, vel ſimili durabili, & facilè non curabili laboraſſe, præſumptio eſt contra *d* illum, vt antequam oſtendatur perfectè curatum eſſe, eligi non poſſit. Reſp. III. Si electio caſſata ſit ob crimen perſonæ electæ, ea iterum eligi non poteſt. Tametſi enim hoc iure expreſsū nō reperiatur,

e *reg. 29. ff.*

a *c. ſuper eo, 12. de elect.*

b *c. cùm inter, 21. de elect. Innoc. ibid. n. 1. Abb. n. 7. contra Gl. ver. recuſatam.*

c *c. cùm ceſſante, 60. de appellat.*

d *Ioan. Andr. Ioan. Imola, Abb. cit. c. cùm inter.*

Digitized by Google

eſt tamen communis Doctorum *e* ſententia, à qua in praxi recedendum non eſt: cùm negari non poſſit, perſonæ opinionem ex repulſa grauatam eſſe, vt ſaltem abſque Superioris diſpenſatione iterum ad prælaturam promoueri non debeat. Qua ſimili ratione, ſi quis propter criminis conſcientiam prælaturæ renuntiauit, aut renuntiare coactus, aut depoſitus fuit, iterum eligi *f* non poteſt.

e arg. c. ſuper eo, 12. de elect. Innoc. c. cùm inter, 21. n. 1. Hoſtieſ. tit. de elect. §. Si quis eligendus, n. 10.

f arg. c. poſt tranſlationem. 11. de renunt.

LXII. *Quænam pœnæ canonico iure conſtitutæ ſunt iis, qui Epiſcopum indignum ſcienter eligunt?* Reſp. I. Qui in Epiſcopum aliquem eligunt XXX. annos completos non habentem, de legitimo matrimonio non natum, vel moribus, & ſcientia non commendatum, ea vice priuati *a* ſunt eligendi poteſtate, & à beneficijs *b* quæ in eadem Eccleſia obtinent, per triennium ſuſpenſi. Et habet hæc pœna etiam locum in poſtulantibus *c* indignum. Reſp. II. Eandem pænam incurrunt electores, ſi aliam ob *d* cauſam indignum, atque inhabilem Epiſcopum ſcienter eligant, vel poſtulent, v. g. qui ordinem *e* ſacrum non ſuſcepit: Neque obſtat, quòd aliqui *f* obiiciunt, Conſtitut. Concilii Lateranſis ſub Alex. III. pœnalem eſſe, ideoque non extendendam vltra tres caſus indignæ electionis expreſſos: Nam etiam in materia pœnali, & odioſa ad caſus, & perſonas in lege non expreſſas, propter rationis identitatem, extenſio tunc *g* fieri debet, ſi ex aliis iuribus, aut Principis interpretatione appareat, ſpeciales caſus, aut perſonas exempli tantum

a c. cùm in cunctis, 7. §. Clerici, de elect.
b. c. Si Compromiſſarius, 37. eod. in 6.
c c. 1. & 2. de poſtul. Præl. c. ſcriptum, 40. de elect.
d Gl. in c. bona, 23. de elect. ibid. Imola n. 4.
e c. dudum, 22. de elect. & ſumitur ex cit. c. ſi compromiſſarius.
f Ioan. Andr. cit. c. bona, n. 11. & in reg. iuris 15. in 6. & alii.
g arg. c. ſi poſtquam, 33. iun. Gl. Ver. prouiſione, de elect. in 6.

tùm

Digitized by Google

tùm loco nominatas, diſpenſationem autem generaliter, atque in etiam ſimilibus intelligendam eſſe.

LXIII. *Eandémne pœnam incurrunt electores, ſi ad prælaturam inferiorem eligant, aut poſtulent indignum?* Reſp. I. Suſpenſionem à beneficiis per triennium incurrunt ij tantum *a*, qui indignum eligunt, aut poſtulant ad Eccleſiam Cathedralem, ſeu Epiſcopalem. Reſp. II. Licet in Concil. Lateranenſi *b* ſolùm mentio fiat de electoribus perſonæ indignæ ad *c* Eccleſiam Cathedralem, tamen ex alijs iuribus *d* ſatis colligitur, pœnam priuationis pro vna vice, latam contra eligentes indignum etiam in inferioribus dignitatibus ac prælaturis locum habere. Id verò certius eſt *e* ſi Capitulum Prælatum indignum eligat, quòd Superior, v. g. Epiſcopus, electores priuare, & iure deuolutionis, prouiſionem facere poſſit. Ratio autem reddi debet; quia, ſpectata rei natura, omnibus electoribus indigni ad prælaturam, pœna priuationis veluti debita eſt: tum vt in eo puniantur in quo deliquerunt; tum quia, ſaltem pro ea vice, propter præſentem malignā affectionem, nō ſatis diſpoſiti cenſentur ad bonā, & Eccleſiæ vtilem electionē faciendam. Reſp. III. Electores etiā in cōſcientia, ſiue apud Deum rei fiunt, ſi perſonā indignam, aut minùs dignā eligant: cùm ea res in graue Eccleſiæ detrimentū cedat. Quamobrem electores, ſicuti & collatores beneficiorū, præſertim curatorum, plenam notitiā priùs accipere *f* debent de moribus, ſcientia, aliiſque requiſitis qualitatibus perſonæ, quàm eligere, aut

a *c. ſi compromiſſarius 37. § huiuſmodi, de elect.*
b *c. cùm in cunctis, 7. de elect.*
c *colligitur ex textu, & cit. c. ſi compromiſſarius, & notat Ioan. Andr. cit. c. cùm in cunctis, Ver. Epiſcopum, Abb. ibid. §. Clerici, n.* 28.
d *c. dudū, 22 de elect. c. perpetuæ, 7. c. quamquā 18. eod. in 6. & docet Gl. in c. dudū, 22. Ver. in ordinibus, cōtra Ioan. Andr. in reg. Odia ſunt reſtringenda.*
e *cit. c. quamquam, inn. Gl. ſu.*
f *c. bona, 4. de poſtul. Prælat. c. innotuit, 20 de elect.*

aut promouere volunt. Neque enim *g* excuſare ignorantia facti alieni, ſi quis ex officio inquirere, & cognoſcere obligatus ſit.

g c. quāuis, de reg. iuris, & c. 2. de conſtit.

LXIV. *Quid ſacri canones ſignificant, cùm dicitur, eligentes indignū pro ea vice priuatos eſſe?* Reſp. I. Eligentes ſcienter indignum non incurrunt ſuſpenſionem aliquam ab officio, aut iure eligendi; ſed neque priuati ſunt ſecundùm totam vacationem prælaturæ, ſed tantùm *a* ab vna proxima electione excluduntur: ita, vt tota vis Capitularis in aliis Capitularibus non delinquentibus reſideat, tametſi pauciores numero ſint, imò vnicus. Quare ſi decem ſint v.g. Capitulares, & ſex eorum indignū elegerint, quatuor reliqui animaduertentes, illis ſex priuatis, penes ſe ſolos vim Capitularem ea vice reſidere, ſtatim, eodemque *b* contextu electionis ſuæ (ſi ea conſentiens ſit) decretum promulgare poſſunt; aut, ſi malint, nouum ſcrutinium, excluſis ſex, inchoare. Reſp. II. Poſtquam Capitulares non priuati electionis ſuæ decretum ſemel promulgarunt, ita vt priuati propter delictum ſuum excluſi fuerint, ſtatim ceſſat *c* priuatio eorum, atque recuperant ius eligendi; tametſi electionis decretum ob cauſam aliquam extrinſecam non conſequatur effectum; vt quia electus non acceptauit, aut renuntiauit, aut ſtatim mortuus eſt; vel quia is vitio occulto laborauit &c. Quòd ſi autem & ipſi non priuati, aliis excluſis, indignam perſonam ſcienter eligant, vel laicos ad electionem ſuam admittant, tunc totum Capitulum (quippe cùm penes illos, quamuis paucos, tota vis Capitularis fuerit) priuatum cenſetur, ideoque ius eligendi pro ea vice ad

a c. 2. de poſtulat. Prælator. c. cum Vintonienſis, 25. de elect.

b Videri poteſt Abb. cit. c. cùm Vintonienſis, n. 11.

c Gl. cit. c. cùm Vintonienſis, ver. tertia, & alia Gl. c. ſi electio, 26. ver. integrum eod. tit. in 6.

ad ſuperiorem *d* deuoluitur. Reſp. III. Eligentes indignum non *e* incurrunt pœnam priuationis, niſi electionis publicæ ſeu communis decretum forment. Nam pœna *f* intelligi debet cum effectu: Atqui electio non cenſetur *g* facta, niſi poſt promulgatum ſcrutinium, capitulare electionis decretum formatum fuerit. Quamobrem, ſi publicato ſcrutinio appareat, quòd maior pars Capituli ſcienter elegerit indignum, alii numero pauciores vtiliter rem ſuam agent, ſi patiantur illos ad publicam electionem procedere: Tum iis priuatis, & excluſis pro ea vice, iure eligendi, vt ſibi proprio, vtentur.

d *c. bona, 23. in fine, Ioan. Andr. c. cum Vintonienſis, n. 6. Abb. n. 13.*
e *c. congregato, 53. de elect. Ibid. Ioan. Andr. n. 5.*
f *c. relatũ, de cleric. nõ reſident.*
g *c. perpetua, 7. de elect. in 6.*

LXV. *Ponamus, electionem indigni promulgatam eſſe ſecundùm maiorem numerum ſuffragantium, inter quos alij ſcienter idegerunt, poteſtne pars minor ipſis excluſis, promulgare electionem digni?* Reſp. Si hi qui digno ſuffragia dederunt, ſuperant numero eos qui indignum ignoranter elegerunt, tum validè *a* promulgabunt electionem digni; cùm ipſi conſtituant maiorem partem Capituli. Sin autem non ſuperant numero, tum electionem ſuam promulgare haud poſſunt: quia non eſſet à maiore parte Capituli; cùm ignoranter eligentes indignum priuationem non contraxerint, Exempli cauſa: Si triginta Canonici ſint; quorum viginti ſuffragati fuerint Caio indigno, & electionis ſuæ decretum formarint: alii decem, ſi ſuffragiis conſenſerunt in Titium dignum, electionem validè promulgabunt, ſi ex electoribus indigni vndecim ignorantia laborarunt; ſecùs, ſi tantùm decem, aut pauciores.

a *c. ſcriptũ, 40. de elect. Ioan. Andr. cit. c. congregato, in fine.*

LXVI. Si

LXVI. *Si priuati velint ſe ingerere proximæ electioni, poſſuntne eos alij Capitulares per vim expellere?* Reſp. *a* Vel notorium eſt, illos pro ea vice priuatos eſſe, vel nō notoriū. Hoc poſteriore caſu, non poſſunt per vim expelli: quia nemo in cauſa non notoria ius ſuum contra aduerſarium exequi poteſt. Quare à ſuperiore petere debent Capitulares, vt illi qui deliquerunt, priuati, causâ cognitâ per ſententiam *b* declarentur. Aut, ſi electio ſtatim facienda ſit, contra illos proteſtari poſſunt reliqui Capitulares, quòd ſuffragia *b* priuatorū æſtimari non debeant. In priore autem caſu, ſi notorium ſit illos eſſe priuatos, atque moniti, vt ab electione diſcedant, parere nolint, etiam per vim *c* expelli poſſunt. Nam vim vi repellere omni iure *d* licitum eſt: priuati autem, cùm electioni ſe ingerunt, ac moniti abſtinere recuſarit, veluti vim inferunt: Ergo expelli poſſunt. Qua ſimili ratione docent DD. Si notorius Clerici percuſſor, aliúſue excommunicatus non toleratus, Miſſæ ſacrificio aſſiſtat, & monitus diſcedere nolit, per vim expelli poſſe: Et Bartolus quodam loco *e* ſcribit: *Si Vniuerſitas, vel Capitulum coadunatum ſit, ad faciendum aliquid, & ibi ſit aliquis non exiſtens de corpore Capituli, & vellet omnino ibi eſſe, poſſet licitè per Vniuerſitatem expelli; quia turbat Vniuerſitatem, ſeu Capitulum in quaſi poſſeſſione iuris, in qua ipſum eſt.*

a *Abb. c. cùm Vintonieſis, 25. n. 14. de elect.*

b *c. ſcriptū, 40. in fine, de elect. & c. cùm ſecūdùm, 19. §. Confiſcationis, de heret. in 6.*

c *c. Cumapa, 50. de elect. c. ſignificaſti, 18. de homic. c. ſi verò alicuius, 3. de ſent. excom.*

d *Clem. grauis, de ſent. excom.*

e *l. 1. §. hoc interdicto, n. 4. ff. de itinere, actuq́ priuato.*

LXVII. *Num Capitulares, ad quos, propter delictum eligentium, aut recipientium indignum, tota vis eligendi deuoluta eſt, ſponte condonare poſſunt, & admittere priuatos?* Reſp. I. Poſſunt eos *a* admit-

a *c. cùm Vintonienſis, vbi Gl. ver. admittere, Innoc. & alii communiter, de elect.*

Digitized by Google

mittere. Ratio eſt: Quia non ſunt ſuſpenſi; ſed tantùm pro vna vice priuati: Quare ſicuti Capitulares extraneos *b* Clericos ſecum ad electionem admittere poſſunt, ita etiam priuatos. Reſp. II. Si priuati à Capitularibus admiſſi fuerunt ad electionem faciendam, tametſi ea propter diſcordiam, aliámue cauſam impedita deinde fuerit, nihilominus priuati *d* recuperarunt ius eligendi per Capitularium condonationem, à qua ſemel facta recedere nequeunt. Reſp. III. Vnus ſolus Capitularium ſe opponere *e* poteſt, quo minùs vel extraneus, vel priuatus ad electionem admittatur, vel vis eligendi per compromiſſum in certas perſonas *f* transferatur. Tametſi enim ad ea, quæ ob neceſſitatem, aut ſecundùm vtilitatẽ Eccleſiæ diſponenda ſunt, ſufficiat, ſi maior pars *g* præſentis ac legitimè congregati Capituli conſentiat; non tamen ita eſt, ſi abſque neceſſitate, aut publica vtilitate, Capitulares aliquid ſtatuere velint, cum derogatione iuris ſingulorum: tunc vnus etiam ſe opponere, ac impedire poteſt, iuxta iuris regulam *h*: *Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari; Et, in re communi melior eſt conditio i prohibentis*. Minuitur autem ius ſingulorum eligentium, vt ipſorum ſuffragia plerumque minùs efficacia ſint, ſi etiam alienorum ſuffragia recipiantur: ſecùs eſſet, ſi ſolùm vt conſultores *k* propter Eccleſiæ vtilitatem vocarentur; ad hanc enim vocationem, & admiſſionem ſufficiet conſenſus maioris partis Capituli.

b *c. bona, 4. de poſtul. Prælatorũ, c. ſcriptum, 40. de elect. c. cùm Eccleſia, inn. Gl. de cauſa poſſeſſ. & propr.*
d *Gl. cit. c. cùm Vintonienſis, ver. admiſerant, Ioan. Andr. n. 13. Abb. n. 9.*
e *Abb. cit. c. cùm Vintonienſis, & in cit. c. ſcriptũ, n. 3.*
f *Idẽ Abb. c. in cauſis, 30. n. 3. de elect.*
g *c. 1. de his quæ fiunt à maiore, l. quod maior, 19. ff. Ad municipalem.* h *29. in 6.* i *reg. 56. eod.* k *c. obeuntibus. 35. d. 63. Abb. cit c. Cùm Vintonienſ. n. 4.*

LXVIII. *Eſtné poſitum in libero arbitrio electi, vtrùm electionem acceptare, an repudiare velit?*

Reſp.

Reſp. I. Poſtquam electio celebrata fuit, electores, cumprimùm commodè poſſunt, eam electo *a* præſentare, ipſiusq; conſenſum requirere debent: Electus autem intra menſem à die præſentationis numerandum, ſi conſentire velit, conſenſum exprimere tenetur: Quòd ſi ultrà diſtulerit, iure, ſi quod ex electione acquiſiuerat, eo ipſo priuatus manet. Reſp. II. Ordinariè cogi non poteſt *b* electus ad conſentiendum, ſed poteſt etiam repudiare electionem; vel etiam, poſtquam acceptauit, ante acceptam confirmationem, renuntiare iuri ſuo, etiam non petita licentia ſuperioris. Idemque dicendum de aliis *c* beneficiorum prouiſionibus: quia *beneficium non datur d inuito.* Reſp. III. In caſu ſpeciali, ſi exigat Eccleſiæ neceſſitas, aut magna vtilitas, Superior, qui ius imperandi habet, cogere *e* poteſt ad prælaturam. Neceſſe tamen eſt, vt qui initio inuitus eſt, poſtea conſenſum præbeat: cùm ſine libero conſenſu electio aut prouiſio perfici non poſſit. Porrò ordinis Prælatus cogere non poteſt profeſſum ſuum, vt Epiſcopatum, aliámue prælaturam extra ordinem accipiat. Quia Prælatus ea ſolùm ſubditis regularibus præcipere poteſt, quæ ad regulam, vel inſtitutum ordinis pertinent, Epiſcopatus autem potiùs ſubducit ſubditum ab ordinis inſtituto, & à regulari obſeruantia: Ergo, &c.

a *c. quàm ſit, 6. de elect. in 6.*

b *arg. cit. c. quàm ſit, & c. ſi electio, 26. de elect. in 6.*

c *ad audientiam, 31. de reſcript. c. ſi tibi abſenti, 17. de preb. in 6.*

d *reg. 69. ff.*

e *S. Th. 2. 2. q. 185. a. 2. & colligitur ex c. ſicut ii, 7. q. 6. c. ante omnia, 7. d. 40.*

LXIX. *Vtrum melius, magiſq; laudandum eſt, electioni ad prælaturam conſentire, an verò ex humilitate recuſare?* Reſp. I. Meliùs agit electus, ſi electioni canonicæ conſentiat, non vt præſit, ſed vt multis proſit ad gloriam Dei: dum-

dummodo nemo magis idoneus adſit, qui eo recuſante eligendus ſit. Ratio eſt: Quia talis acceptatio ex motiuo Charitatis procedit, quæ præſtantiſſima virtus eſt. Nec refert, tametſi aliùs æquè idoneus adſit. Nam iſte vocationem habet ex electione: Ergo meritò præferendus eſt alteri. Reſp. II. Tametſi alius magis idoneus adſit, non poteſt reprehendi, qui electioni, vocationique ſuæ conſenſum dederit: modò & ipſe idoneus ſit. Meliùs tamen hoc caſu aget, ſi prælaturam in alium magis idoneum transferri ſategerit. Reſp. III. Si manifeſtum ſit, electum præ aliis omnibus idoneum eſſe ad Eccleſiam regendam, tum iure naturali, ex charitatis virtute, obligatus eſſe videtur ad acceptandum.

Capvt VII.

De forma electionis.

Qvæstio LXX. *Quot modi, ac formæ ſunt electionis canonicæ?* Reſp. Tres *a* I. Per ſcrutinium, ſeu ſecretam ſuffragiorum collectionem. II Per compromiſſum, ſi Capitulum communi conſenſu, pro eligendi poteſtatem viris ad id idoneis committat. III. Quaſi per inſpiratione ſancti Spiritus, ſi electores omnes, veluti vno corde & ore, in eundem abſque vitio conſentiant. Præter hos tres modos *b* electio Eccleſiaſtica facta non valet; & electores contrà facientes eligendi pote-

a *c. quia propter, 42. de elect. eu Concilio Lateranēſi, ſub Innoc. III.*

b *cit. c. quia propter.*

c c. quamquam, 18. in 6.

poteſtate pro ea vice priuandi ſunt. Quare diſcrimen eſt *c*, quòd electores ſi peccent in materia electionis, videlicet indignum eligant, ipſo iure priuati ſint: ſin autem delinquant contra formam, ſeu formam eligendi præſcriptam in Concil. Lateranenſi non obſeruent, per ſuperioris ſententiam priuari debeant.

LXXI. *Quæ ſunt accidentales ſolemnitates præmitti ſolitæ ante electionem Prælati?* Reſp. Hæ ferme eſſe ſolent: I. In die electionis Miſſa de ſancto Spiritu celebratur, & electores ſacram Euchariſtiam accipiunt. II. Ante tractatum electionis hymnus *Veni ſancte Spiritus* ab omnibus clara voce recitatur. III. Aliquis nomine totius Capituli proteſtatur, nolle ſe quemquam ad electionem admittere, aut eius ſuffragium valere, qui de iure ad eligendum inhabilis eſt. IV. Si quis adſit tali poteſtate præditus, abſoluit omnes ab excommunicatione, aliiſque cenſuris, in ordine ad canonicæ electionis effectum. V. Interdum tractatus præmittitur, in quo perſonæ aliquæ palàm nominantur, & proponuntur in Capitulo *a*, tanquam idoneæ ad prælaturam. Hæc electioni accidentalia ſunt, quorum omiſſione non vitiatur, licet, vbi per conſuetudinem recepta ſunt, omitti non debeant.

a c. quod ſicut, 28. de elect.

LXXII. *Quinam ſcrutatores eſſe debent.* Reſp. I. Scrutatores tres à Capitulo eligi debent: qui & ipſi è Capitulo ſint: Eſt tamen probabile, *a* & vſu receptum, quòd Capitulum, communi conſenſu, alios viros idoneos ad ſcrutinium faciendum adhibere poſſit. Sin autem aliqui ad id munus non electi, ſcrutinium facere aggrediantur, aliis videntibus & non contradicentibus, tacitè conſentire

a apud Abbatem in c. quia propter, 42. n. 13. de elect.

b, eoſque

b, eoſq; ad hoc officium aſſumere cenſentur: Quia taciturnitas conſenſum, & mandatum indicat in re appetibili, qualis hæc eſt, vt per electionem canonicam Eccleſiæ viduatæ prouideatur: Non item in re oneroſa, vel odioſa: tunc enim requiritur conſenſus expreſſus: E. C. ſi aliquis Capitularium compromittat in vnam, vel plures perſonas, alijs tacentibus, non videtur *c* valere compromiſſum. Conſultum quoque eſt, & in multis Eccleſijs conſuetum *d*, vt ſcrutatores ante omnia iuramentum edant in manibus eius qui Capitulo præeſt, quòd fideliter agere, & quæ ſecreta eſſe debent, ſeruare velint.

LXXIII. *Quo ordine, & modo ſcrutinium fieri debet?* Reſp. I. Scrutinium fieri debet ſigillatim, & ſecretò, v. g. in angulo conclauis, examinatis omnibus electoribus, ijsque, vt moris eſt, iuramento, vel ſaltem ſecundùm conſcientiam eorum aſtrictis, qua ratione ac Zelo, perſonam vt magis idoneam eligant. Reſp. II. Scrutatores ſcrutinium incipiunt ab eo, qui Collegio præeſt; deinde à ſeipſis mutuò ſuffragia exquirunt, videlicet duo ab vno: Si enim poſt omnium ſibi nota ſuffragia ipſi ſuffragarentur, ſua ex illis ſuffragia inſtruere, & interdum pro arbitratu, alicuius electionem ratam reddere, vel infirmare poſſent. Reſp. III. Scrutatores, vel vnus eorum deputatus, aut Tabellio, alijue teſtes iurati, vota ſingulorum in ſcriptum *a* redigere debent. Reſp. IV. Dicta ſcrutandi forma non in omnibus, præſertim regularibus Eccleſijs vſitata eſt: Sed in multis conſuetum *b*, vt electores ſinguli

b *Gl. in c. ſicut, 21. de elect. in 6. Abb. cit. n. 13.*

c *Abb. c. in cauſis, 30. de elect. Syl. Ver. electio, 2. q. 12.*

d *Rodriq. tom. 2. Regul. qq. q. 52. a. 2.*

a *Gl. cit. c. quia propter, Ver. redacta, Abb. ibid. n. 10. 13. 14. Petr. Greg. Tholoſ. de elect. c. 16. n. 8.*

b *Rodriq. tom. 2. q. 52. a. 8. & in Conſtitut. Societatis Ieſu part. 8. c. 6.*

Digitized by Google

guli nomen eius, quem eligi volunt, in charta ſcribant, eamq́ue clauſam, vel obſignatam in vrnam ſcrutatorum conijciant.

LXXIV. *Peracto ſcrutinio, quid proximè ſequi debet?* Reſp. Poſt omnium collecta ſuffragia, eorundem *a* mox publicatio coram omnibus fieri debet, vt appareat, quiſnam, aut quinam electi fuerint: Nomina autem eligentium euulganda non ſunt. Quare, licet nihil obſtet, imò conſultum ſit, cùm electio per ſcriptas ſchedulas peragitur, vt electores nomina ſua adſcribant, quò appareat ſcrutatoribus, ſuffragia vnica à ſingulis electoribus, nemine prætermiſſo, accepta fuiſſe; tamen nomina eligentium etiam in tali electione ſupprimi debent. Quibuſdam verò Eccleſijs conſuetum eſt, vt poſt peractam electionem, ſchedulæ in conſpectu omnium comburantur.

a *ut c. quia propter.*

LXXV. *Conceſſúmne eſt electoribus variare, id eſt, ſuffragium datum reuocare, & alteri dare?* Reſp. Ante publicatū ſcrutinium variare poſſunt, poſtea *a* non item. Ratio eſt, quia eligentes, vt ſingulares perſonæ ſunt, poſt publicata ſuffragia cenſentur functi officio, ipſis à iure conceſſo: Sed ante publicationem nō cenſetur ſingulorum optio, ſeu electio completa; cùm tantùm coram ſcrutatoribus, non coram Capitulo, ideoque non propriè collegialiter facta ſit. Pro cuius rei pleno intellectu aduertendum eſt; ſi forma c. quia propter, ſeruanda ſit, veluti duplicem electionem eſſe: Vna eſt ſingulorum optio, & ſuffragatio: altera communis, Capitularis, & ſolemnis electio. De priore cenſendum eſt, quòd poſtquam ſinguli ſuffragia dederunt, eaque in Capitulo publicata ſunt, officio functi

a *c. publicato, 58. de elect. 4*

Digitized by Google

ɛ̃ti cenſeantur, ideoque variare non poſſint. Interim verò Capitularis electio non eſt perfecta, ſed poſt factam collationem, ſi appareat, maiorem & ſaniorem partem in aliquem conſenſiſſe, nomine Capituli promulganda eſt, vt infrà *b* dicetur. Id verò hîc annotare libet: Si ſcrutatores, vel electores differant ſcrutinij publicationem. is qui electum ſe arbitratur, imò quiuis è Capitulo agere poteſt *c*, vt publicetur.

b *q. 77.*

c *arg. cit. c. publicato.*

LXXVI. *Quid poſt ſcrutinij publicationem agendum eſt?* Reſp. Poſt ſcrutinium publicatum, ſtatim ſequitur collatio, quam ſcrutatores, aut alij à Capitulo deputati, facere debent *a* numeri ad numerum. zeli ad zelum, meriti ad meritum. Collatio numeri ad numerum facienda eſt, vt appareat, an aliquis à maiore Capituli parte electus ſit. Zeli ad zelum collatio fieri, ſeu ipſorum eligentium intentiones expendi debent, vt appareat, quis à ſaniore Capituli parte electus ſit: Etenim vt rata ſit electio, requiritur b copulatiuè, vt & maior, & ſanior pars præſentis, & legitimè congregati Capituli in eundem conſenſerit. Denique meriti ad meritum collatio ad ipſum electum refertur, vt appareat, an idoneus ſit, vel vter ex duobus electis magis idoneus. Verùm in quibuſdam Eccleſijs, præſertim Ordinum regularium, non alia collatio *b* fieri ſolet, niſi numeri ad numerum; cùm ob perſpectam probitatem eligentium, eorumque iuramentum, dubitare non liceat, eum qui à maiore parte electus eſt, verè idoneum eſſe. Atque tales eligendi formæ, in quibus non omnes conditiones c. quia propter, obſeruantur, plerumque Apoſtolicis priuilegiis *c* munitæ ſunt. Reſp. II. Publicato ſcrutinio, exa-

a *c. In geneſi, 55. de elect.*

b *ſuprà q. 72.*

c *Videre eſt in extrau. exiui, §. deinum, de verbor. ſignif.*

ctior collatio atque diſcuſſio facienda eſt, ſi quæſtio ſeu dubium moueatur, quàm ſi non moueatur. Nam hoc caſu ſufficit fieri collationem generalem, videlicet: Titius habet decem ſuffragia; Caius nouem: Titij electores habuerunt zelum, quia ſunt Canonici digniores, antiquiores, prudentes; & elegerunt virum bonum, qui vtilis Eccleſiæ futurus ſit, ob ſcientiam, & rerum agendarum peritiam. Quare in hoc caſu, ſi vniuerſim nouemdecim electores fuerunt, promulgabitur electio Titij. Sin autem poſt promulgatum ſcrutinium quæſtio moueatur, ea varia eſſe poteſt: Prima. Vtrum omnes præſentes ſint, qui vocari debebant: Id enim refert, vt intelligatur, an duæ partes Capitularium adſint, eorum videlicet qui adeſſe poterant, & volebant: Item, vtrum ea impugnari poſtea poſſit ab aliquo contemptum ſuum proſequente. Altera. Vtrum alicuius ſuffragium de iure inualidum ſit. Hæc enim quæſtio diſcuti debet, vt intelligatur, num Titius electus à decem, quorum vnus dubium ſuffragium habet, à maiore Capituli parte electus ſit: Atque talis quæſtio eſt, utrum aliqui Canonici ſint excommunicati, vel ſuſpenſi, quorum ſuffragia reijci debeant, ſi tolerati non ſint. Tertia. Vtrum electus vitio laboret, quia in Capitulo contra eum opponitur defectus ſcientiæ, crimen, cenſuræ excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti. De hoc, antequam communis electio ſequatur, exacta diſcuſſio fieri debet, non per modum iudicij, nec vt ſententia feratur; ſed ſolùm ad veritatem cognoſcendam pro præſentis negotij expeditione. Quin imò generalis hîc doctrina *e* tradi poteſt: Si in Capitulo inter Capitulares controuerſia oriatur,

d *Abb. c. in geneſi, 5 5. n. 2. de elect.*

tur, eam à Capitulo definiri non poſſe; eſto quòd alioquin Capitulum ex præſcripta Eccleſiæ conſuetudine, iuriſdictionem in ſingulos exerceat: Niſi cauſa, v. g. alicuius Capitularis iniuria, admodum notoria ſit: Alioquin enim Capitulum in cauſa propria *e* iudex eſſe non poteſt.

e l. un. C. Ne quis in ſua cauſa iudicet.

LXXVII. *Quis modus eſt formandi communem, ſeu Capitularem electionem?* Reſp. Poſt factam collationem, ſi in vnum, eumq́ue dignum ac habilem, maiorem, & ſaniorem Capituli partem conſenſiſſe appareat, decretum electionis formari, idq́; ab vno qui præeſt Capitulo, ſeu qui primus electum ſcrutatoribus nominauit, aut ab alia, à Capitulo ad hoc deputata perſona, publicè promulgari debet: *a Ego N. nomine meo, & eligentium mihiq́, conſentientium, inuocata gratia ſancti Spiritus, in Epiſcopum, in Abbatem huius Eccleſiæ N. eligo, & electum pronuntio, & coram vobis publico, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.* Corollarium I. Cùm electio Capitularis per decreti promulgationem, & non antè, quatenus eſt ex parte Capituli eligentis, perfecta ſit, hinc ſequitur, ſi electio non à maiore Capituli parte facta, ideoq́; ipſo iure irrita reperiatur, quòd ea per accedentẽ aliorum conſenſum confirmari *b* non poſſit. Sed antequam promulgetur, ſi v.g. in collatione numeri ad numerum &c appareat, quòd nemo nominatorum ſufficientem ſuffragiorum numerum habeat, tum *c* poſſunt Canonici mutatâ ſententiâ, accedere ad numerum eius, qui v.g. plura, quàm alij, ſuffragia habet, eumq́ue eligibilem facere. Idemq́ue eſt, ſi duo

a *c. cùm poſt, 46. de elect. & cit. c. quia propter, Gl. in c. ſicut, 21. ver. per vnũ, eod. ind.*

b *c. audítis, 19. de elect.*

c *Gl. in c. cùm in iure, 33. de elect. ver. conſentiat.*

Abb. c. publicato, 58. n. 7. eod. Syl. ver. electio, 1. q. 2. & 7.

Digitized by Google

æqualem ſuffragiorum numerum ſortiti ſint; quòd electores *d* variare poſſint; quandoquidem ex talis ſcrutinij publicatione electio ſequi non poteſt, niſi aliquis mutata ſententia ſua, alteram electionem corroboret. Corollarium II. Si poſt publicatum ſcrutinium in collatione appareat, quòd aliqui, aut etiam pars maior Capituli in indignam perſonam conſenſerint, non ideo *e* priuationis pœnam contraxiſſe cenſendi ſunt; ſed poſſunt vnà cum alijs nouam electionem inchoare, vel alijs electoribus, ante decreti promulgationem, mutatâ ſententiâ, accedere. Nam pœna priuationis contra eos decreta qui indignum eligunt, intelligi debet cum effectu: non autem electio perfecta eſt, niſi ſolemniter promulgata fuerit. Corollarium III. Quod in c. publicato *f* legitur, publicato ſcrutinio electores variare non poſſe, id limitari debet, niſi in collatione, vel etiam ſine collatione, appareat, decretũ electionis formari non poſſe; cùm pars minor & ſanior in perſonam habilem non conſenſerit: tunc enim electio vel de nouo inchoari debet, vel aliorum ſuffragia per acceſſionem augeri.

d *Abb. loco cit.*

e *c. perpetua, 7. de elect. in 6.*

f *58. de elect.*

LXXVIII. *Num forma ſcrutinij in omnibus electionibus Capitularibus ſeruari debet?* Reſp. *a* Forma ſcrutinij eorum tantùm Prælatorum electionibus præſcripta eſt, qui generalem & ordinariam iuriſdictionem obtinent: cuiuſmodi ſunt Epiſcopi, Prælati regulares, & Collegiatarum Eccleſiarum Præpoſiti ij ſeculares qui ab Epiſcopo exempti ſunt. Nam Concilium Lateranenſe *b* formam præſcribit eligendi Prælatum in Eccleſijs viduatis: Eccleſiæ autem viduatæ ſunt, quæ Paſtorem veluti ſponſum ſuum amiſerunt. Tametſi verò pro-

a *Gl. c. quia propter, 42. Ver. viduata, de elect.*

b *cit. c. quia propter.*

prie

priè ac ſtrictè Epiſcopi tantùm cum Eccleſijs ſuis vinculo matrimonij ſpiritualis coniuncti *c* cenſeantur, latiùs tamen accipiendo, etiam alij Collegiatarum Eccleſiarum Prælati regulares, & ſeculares, qui generalem & ordinariam iuriſdictionem habent, veluti ſponſi dici poſſùnt, & Eccleſiæ eorum morte naturali, aut iuridica, viduari. In alijs verò electionibus *d* ad dignitates, quæ propriè prælaturæ non ſunt, ſufficit quomodocunque haberi conſenſum maioris partis Capitularium communiter congregatorum.

c *c ſicut, 39. cauſa 7. q.* 1.

d *Vide Gl. c. ſicut, 21. de elect. in 6. Syl. Ver. electio, 2. q. 1.*

LXXIX. *An in omnibus dictorum Prælatorum electionibus ſcrutinij forma obſeruari debet?* Ita affirmandum eſt, cum iſtis limitationibus: I. Niſi à tempore immemoriali alia eligendi conſuetudo alicubi obſeruata ſit. II. Niſi priuilegium Apoſtolicum obtentum fuerit de alia eligendi formula. III. Si tantùm vnus, duo, tres, vel quatuor electores ſint, non *a* tenentur ſeruare hanc ſcrutinij formam; ſed alio commodo modo ſuffragia dare poſſunt. Si tamen velint, idque tutius eſſe arbitrentur, ſcrutinio vti poterunt, advocatis etiam alijs viris idoneis, quorum opera ſuffragia accipiantur, conferantur, promulgentur.

a *Goffr. & Abb. c. quia propter, n. 7. de elect.*

LXXX. *Obſeruandáne etiam eſt ſcrutinij forma in poſtulatione Prælati?* Reſp. I. In poſtulatione ſolemni forma ſcrutinij obſeruari *a* debet. Quia poſtulatio & electio in iure æquiparantur, quod attinet ad requiſitas iuris ſolemnitates: quandoquidē admiſſio poſtulationis habet ſe ſicut confirmatio electionis. Tametſi verò ſum. Pontifex ex plenitudine poteſtatis poſtulatum abſque forma, ſeu ſolemnitate ſcrutinij, admittere & confirmare

a *Abb. cit. c. quia propter, n. 9. contra Syl. Ver. poſtulatio, q. 2.*

Digitized by Google

poſſit, id tamen iure ordinario non ſolet. Reſp. II. In poſtulatione non ſolemni, ſi v.g. Abbas vel Religioſus alius ad Epiſcopatum poſtuletur, vel ad alterius Monaſterij prælaturam, forma ſcrutinij neceſſaria eſſe *b* videtur: Quia eſt vera electio *c*; licet conditionem annexam habeat, quæ de iure ineſt, *Si ſuperior acceptandi ac tranſeundi licentiam dederit:* Eâ verò datâ, purificatur electio, vt electus ſtatim electionem acceptare, & ius ſibi acquirere poſſit.

b *contra Abb. cit. c. quia propter, n. 19.*
c *ſuprà q. 11.*

LXXXI. *Eſtné ipſo iure irrita electio, quæ fit formâ ſcrutinij non obſeruatâ?* Ita affirmant Doctores communiter *a*, propter verba c. quia propter, *aliter electio non valeat.* Verùm id intelligi debet ſecundùm ea quæ ſuprà *b* dicta ſunt; Electionem ipſo iure irritam eſſe, ita vt à ſuperiore per ſententiam reſcindi poſſit, perinde ac ſi ab initio irrita fuiſſet. Alioquin verò ſi non reſcindatur, quia nemo eſt qui eam oppugnat, electio firma manet & electus in conſcientia tutus eſt; cùm naturalis obligatio orta ex conſenſu eligentium, ſubſiſtat. Quare electus defendere ſe poterit regula *c* de triennali poſſeſſore; id eſt, quòd poſt triennium à die poſſeſſionis acquiſitæ moleſtari ampliùs non debeat.

a *Abb. cit. c. quia propter, §. vel ſaltem n. 5. Syl. ver. electio, 2. n. 13.*
b *q. 58. & tradit. Syl. ver. electio, 1. q. 10.*
c *33. Cancellar.*

LXXXII. *Eſtné alia pœna, quam electores incurrunt, propter formam ſcrutinij non ſeruatam?* Reſp. Ipſo iure nullam incurrunt; ſed per ſententiam ea vice eligendi facultate priuari *a* poſſunt. Quare ſi accidat v.g. electum nolle acceptare prælaturam, ſtatim poſſunt Capitulares ad aliam canonicam electionem procedere, non obſtante, quòd alij, qui fortè abſentes non deliquerunt, ſe oppo-

a *cit. c. quia propter, §. qui verò.*

Digitized by Google

opponant, & contra electionem appellent; cùm ſententia priuationis contra illos lata non ſit. Idemque dicendum eſt, ſi Capitulares poſt electionis decretum formatum, ſed nondum inſinuatum electo, aliam electionem inchoent. quod facere non prohibentur *b*; cùm prior ipſo iure irrita fuerit. Sed alia ratio eſt in caſu, quo Capitulares indignum elegerunt. tunc ipſo iure ad non delinquentes tota vis Capitularis, ſeu facultas eligendi deuoluitur; niſi huic iuri ſponte renuntiare velint.

b *Innoc. cit. c. quia propter, n. 8. Abb. ibid. §. niſi, n. 5.*

CAPVT VIII.

De electione per compromiſſum, & inſpirationem.

QVÆSTIO LXXXIII. *Quiſnam eſt modus eligendi per compromiſſum?* Reſp. Si Capitulum facultatem eligendi Prælatum alijs viris idoneis committat, ſeu in alios transferat poteſtatem, vt vice *a* totius Capituli eligant. Quod etiam ciuili iuri conſentaneum eſt: *Parui* enim *refert* inquit Paulus IC. *b an ipſe ordo* (decurionum) *elegerit, an is cui ordo negotium dedit.* His adde, quòd Capitulares compromittere poſſint non tantùm in perſonas certas, ſed etiam *c* incertas; ita vt ipſi vnum, pluréſue eligant, ſeu deſignent, per quos compromiſſarij conſtitui debeant. Qua ſimili ratione partibus litigantibus conceſſum eſt, non tantùm *d* vt per ſe ipſos arbitrum conſtituere poſſint, ſed etiam aliquem eligere, per quem arbiter

a *cit. c. quia propter, 42. de elect.*
b *l. item eorũ §. ſi decuriones ff. Quod cuiuſq; Vniuerſitatis, &c.*
c *in cauſis, 30. de elect.*
d *Abb. cit. c. in cauſis, n. 2. & DD. in c. innotuit, 12. de arbitris.*

Digitized by Google

ipſis deſignetur. Porrò ne compromiſſum fiat, vnus ſolus Capitularium ſe opponere, & impedire e poteſt.

e *ſuprà q. 66.*

LXXXIV. *Quales compromiſſarij eſſe debent, & quot numero?* Reſp. I. Clerici eſſe a debent, quibus electio per compromiſſum committitur: quia laici Eccleſiaſtica negotia b tractare non debent; excepta plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, à qua talis commiſſio laicis fieri poteſt. Reſp. II. Non refert c, vtrum compromiſſarij eligantur ex Capitularibus, an alij idonei viri, de quibus ſpes ſit, quòd Eccleſiæ bonum Paſtorem prouiſuri ſint. Reſp. III. Non tantùm in plures perſonas compromitti poteſt, ſed etiam in vnum; v.g. Epiſcopum d cui Capitulum Eccleſiæ regularis, aut ſecularis ſubiectum eſt. Quo caſu neceſſe e eſt, vt Epiſcopus priùs eligat, & Capitulo proponat; ac poſtea, ſi nihil obijci poſſit, eundem confirmet, ſecundùm doctrinam f Canoniſtarum: Si duo iura ad eundem finem ſeu effectum concurrant, diſtinguendum eſſe; vtrum in eadem poteſtate fundata ſint. tunc expediri poſſunt eodem actu: vt ſi propter negligentiam inferiorum eligendi poteſtas ad ſuperiorem deuoluta ſit, eius prouiſio tum electionis, tum confirmationis vim habebit. An verò diuerſa iura in diuerſis poteſtatibus fundata ſint, tunc diuerſis g actibus expediri debent, vt in ſuprà dicto caſu. Reſp. IV. Compromitti etiam poteſt h in perſonas pares numero, commodiùs tamen fit compromiſſum in numerum i imparem.

a *ex commun. Abb. in c. cauſam, 8. de elect.*
b *c. 2. de iudiciis.*
c *c. cauſam, 8. iun. Gl. Ver. contulerint, de elect.*
d *cit. c. cauſam.*
e *Ioan. Andr. cit. c. cauſã, n. 4.*
f *Gl. & Innoc. in c. cùm inter 21. Ver. confirmauit, de elect. Abb. c. ne pro defectu, n. 4. eod.*
g *arg. c. cùm inter, 18. iun. Gl. finali, de elect.*
h *c. cùm in Veteri, 52. de elect.*
i *c. in cauſis, 30. c. cùm dilectus, 32. c. cùm in iure, 33. de elect.*

85. *Qui-*

LXXXV. *Quibus modis compromiſſum fieri poteſt?* Reſp. Duobus modis; abſolutè, vel limitatè. Si abſolutè fiat, cenſetur *a* omnis eligendi poteſtas in compromiſſarios translata; ita vt quemcunque idoneum, etiamſi ex gremio Eccleſiæ non ſit, eligere poſſint; dummodo capax & idoneus ſit. Limitatè autem fit compromiſſum, v.g. vt vnus ex Capitularibus eligatur; aut vt vnus eligatur, qui non ſit ex Compromiſſarijs; vel vt is *b* eligatur, in quem ſecretò exquiſitis voluntatibus ſingulorum Capitularium, maior, & ſanior eorum pars conſenſerit. Non autem *c* valet compromiſſum eâ formâ, vt exquiſitis voluntatibus ſingulorum, is eligatur, in quem pars maior non ſimpliciter, ſed aliarum partium comparatione conſenſerit. Quia id commune eſt omni electioni canonicæ, tametſi ſecundùm formam ſcrutinij non fiat, imò omni decreto quod à Collegio ſeu Capitulo procedit, vt pars maior totius congregati corporis conſentire debeat. Quare neque hæc compromiſſi forma rata erit, vt is eligatur, in quem pars maior compromiſſariorum, comparatione aliarum partium, conſenſerit: Si v.g. ſint ſeptem Compromiſſarij, & duo conſentiant in Titium, duo in Caium, tres alij in Sempronium, niſi vnus ad hos, mutata ſententia, accedat, non poteſt decretum electionis formari de Sempronio. Quandoquidem etiam electio per compromiſſum Capitularis eſt; cùm fiat nomine, ſeu vice *d* Capituli. Quamobrem reſpondit Bonifac. *e* octauus Pontifex; Quòd etiam electio, quæ per compromiſſum fit, ab vno nomine communi ac collectiuo promulgari debeat: *Ego nomine meo, & aliorũ mihi conſentientiũ, eligo ſempronium.*

a *cit. c. cùm in iure, & cit. c. cùm in veteri.*

b *cit. c. cùm dilectus, 32. de elect. c. cùm expediat, 29. eod. in 6.*

c *c. ſi cui, 23. eod. in 6.*

d *c. quia propter, 42. de elect.*

e *c. ſicut, 21. eod. in 6.*

Digitized by Google

um. Quia ideo canones ſcrutinij electionem collectiuè promulgari ſtatuerunt, vt appareat electionem communem ſeu Capitularem eſſe, ſi ab vno veluti totum Capitulum repræſentante edatur: Atqui hæc ratio locum etiam habet in electione compromiſſi; cùm ea totius *f* Capituli nomine fiat. Quare hîc locum habet regula communiter tradita: *Quòd ſubrogatum imitatur naturam eius, in cuius locum ſubrogatur*. Et alia regula *g* *Nemo poteſt plus iuris in alterum transferre, quàm ipſi competere noſcatur.*

f cit. c. quia propter. & cit. c. ſicut.

g 79. in 6.

LXXXVI. *Si compromiſſarijs eligendi poteſtas commiſſa ſit, poßúntne etiam poſtulare?* Reſponſio eſt affirmatiua, inter DD. communiter *a* recepta: Cùm ſit regula canonica; *Qui eligere poteſt, is etiam poſtulare poteſt.*

a *c. in cauſis, 30. de elect. ubi Gl. & Innoc. & habetur etiam in c. quod translationem, 11. iun. Gl. Ver. liberam, de renuntiatione.*

LXXXVII. *Si in compromiſſo id expreſſum non ſit, poßúntne Compromiſſarij aliquem ex ſeipſis eligere?* Aliqui *a* negant: Sed alij *b* rectè affirmant. Quia nemini officium ſuum damnoſum eſſe debet: Eſſet autem damnoſum Compromiſſarijs, & ſæpe etiam ipſi Eccleſiæ, ſi iure electionis paſſiuæ per compromiſſum priuarentur. Ex quo colligunt *c* DD. Si teſtator iuſſerit pecuniam pauperi dari, & duos executores ſtatuerit, quòd eorum vnus nominare poſſit alterum ſi verè pauper ſit, & legatum acccipere velit. Nam hoc caſu executor iſte pauper non cenſetur in cauſa propria auctoritatem præſtare (quod iure prohibitum eſt) ſed alteri præ-

a *Gl. in c. cùm in iure, 33. de elect, Ver. ex ſe, Syl. Ver. electio, 2, n. 21.*

b *Apud Abb. cit. c. cùm in iure.*

c *Abb. ibid. n. 4. Rodriq. tom. 3. qq. regular. q. 70. a. 4.*

ſtanti

Digitized by Google

ſtanti conſentire. Qua ratione Vlpianus *d* reſpondit; Pupillum obligari non poſſe tutori, ipſo auctore: Sed ſi plures tutores ſint, vno auctoritatem præſtante, pupillum alteri obligari. Sed ponamus, vnicum executorem nominatum eſſe, qui pecuniam pauperi dare debeat, poteſtne ſe ipſum eligere, ſi verè pauper eſt? Alij aiunt *e*, alij *f* negant. Arbitror, id pendere ex voluntate teſtatoris rationabiliter præſumpta. Si enim iuſſerit vnum pauperem ab executore eligi, cui pecuniæ certa ſumma, aut annua penſio, alimentorum loco, tribuatur; non poteſt ſe eligere: cùm talis electio manifeſtè repugnet intentioni teſtatoris. Sin autem executori iuſſerit, vt certam pecuniæ ſummam inter pauperes, pro cuiuſque conditione ac neceſſitate, diſtribuat; tum, ſi ipſemet executori nihil ſpecialiter relictum ſit, partem aliquam legati, tanquam pauper, eodem iure quo alij accipere non prohibetur; ne officium illi ſuum damnoſum ſit. Quod eadem omnino ratione S. Thomas *f* de Eleemoſynario docuit.

d *l. pupillus, 4. ff. de auctoritate tutor.*

e *Sanchez. lib. 6. moral. c. 11. n. 53.*

f *Abb. Rodrig. ll. cc. Syl. Ver. teſtamentũ, 2. q. 2. dicto 5.*

f *2, 2. q. 33. a. 9. ad 3.*

LXXXVIII. *Poteſtne in compromiſſo unus compromiſſariorum aliis conſentiendo, numerum augere, & ita electionem de ſe corroborare?* Reſponſio eſt affirmatiua *a*: Tametſi enim is, qui ſeipſum eligit ambitioſus iudicetur *b*, ideoque indignus; tamẽ qui electioni de ſe factæ cõſentit, ambitioſus reputari non debet. Quare ſi is quoq; ius eligendi habeat, ſeipſum eligere non prohibetur Nam hoc caſu electio ortum non habet ab ipſomet, ſed ab alijs: quare electus principaliter ſe non *c* eligit,

a *arg. l. planè, iun. Gl. Ver. poteſt, ff. Quod cuiuſq; Vniuerſit. docet Ioan. Andr. c. cùm in iure, 33. de elect. n. 8. Ibid Imola n. 2. Ioan. Calderinus n. 12. contra Gl. in cit. c. cùm in iure, Ver. conſentiat.* b *c. ſcriptum, 9. cauſa 8. q. 1.* c *Imola cit. c. cùm in iure, n. 6.*

Digitized by Google

ſed acceſſoriè coëligit. Quædam tamen hîc aduertenda ſunt: I. Huic electioni locus duntaxat eſt, ſi alij ante ipſum elegerunt; Sin verò elector nondum auditis aliorum ſuffragijs ſeipſum nominaret, tanquam ambitioſus, ideoque indignus, repellendus foret. Quòd ſi verò Titius elector alium elegerat, & ſubſequentes in ipſum conſentiant, reuocare *d* ſuffragium poterit, atque electioni de ſe factæ conſentire. II. Vt hæc ſui electio, ſeu potiùs coëlectio vim obtineat, neceſſe eſt, vt accedente ſuffragio maior eligentium numerus pro ipſo ſit. Si v. g. ſint ſex electores, & duo eligant Titium unum ex electoribus, tres alij alium, tum Titius ſeipſum eligere non poteſt. Sin autem ſint ſeptem electores, tum tribus eligentibus Titium is conſentire, & electionem ſtabilire poterit. Similiter, ſi ſint tres tantùm electores, & vnus nominet Titium electorem, is conſentiendo præualebit Caio, quem tertius elector nominauit. Multò magis, ſi duo tantùm electores ſint, & vnus alterum eligat, is conſentiendo electionem ſtabiliet. Quòd ſi denique in vnicum compromiſſio facta ſit, quamuis pleniſſimo modo, vt quemcunque idoneum, aut maximè idoneum eligat, ipſemet tamẽ cõpromiſſarius exceptus *e* cenſeri debet: cùm abſurdum ſit, quòd aliquis ſeipſum directè eligat. III. Tradita doctrina non tantùm in compromiſſo locum habere poteſt, ſed etiam in alijs electionibus, in quibus forma ſcrutinij tradita in c. quia propter, non obſeruatur. At verò ſecundùm formam ſcrutinij, cùm ſuffragia ſecretò dari, & nomina ſuffragantium publicari nunquam debeant, non *f* videtur electus à medietate

Capi-

d *Abb. cit. c. cùm in iure, n. 4. prope finẽ.*

e *cit. c. cùm in iure, ver. ex ſe.*

f *Gl. cit. c. cùm in iu-*

Digitized by Google

Capitularium, ſuam electionem per conſenſum corroborare poſſe. Cæterùm in quibuſdam, etiam Cathedralium Eccleſiarum, Capitulis conſuetudine receptum eſt, vt, ſi poſt publicatū ſcrutinium appareat, neminem tot ſuffragia habere, quot ſufficiant ad formandum electionis decretum, tum aliqui palàm accedant ad complendum numerum partis maioris. Iuxta quam conſuetudinem, etiam ipſemet Titius v. g. ſi videat, ſe à media Capitularium parte electum eſſe, mutato ſuo ſuffragio, quod antè dederat Sempronio, votis aliorum de ſe editis, ac publicatis accedere non prohibetur. Sed in alijs Eccleſijs, ſi in publicatione appareat, neminem ſuffragiorum partem maiorem pro ſe habere, tum ſcrutinium de nouo inchoatur. quo caſu impoſſibile eſt, vt aliquis ſeipſum coëligendo, ſuffragiorum requiſitum numerum compleat; cùm *g* neſciat, ſe ab alijs electum eſſe, donec omnium ſuffragia publicata ſint.

re, Ver. conſentiat, Imolà ibid. n.5. Abb. n.6.

g *Abb. cit. n. 5. Gl. in c. Cumana, 50. Ver. ad maiorem partem, eod. tit.*

LXXXIX. *Quid iuris eſt, ſi Cōpromiſſariis data ſit eligendi poteſtas, adhibito conſilio certarū perſonarum?* Reſp. I. Si conſilium aliquorum requirendum ſit, debet *a* id fieri, dū res integra eſt; & vt tanta mora ſuperſit, qua illi reſponsū bene deliberatū dare poſſint. Neq; poterunt Compromiſſarij *b* impedimentū allegare, cui⁹ ipſi cauſam præbuerunt, nimis tardè rē aggredientes. Reſp. II. Si mandatū ſit Compromiſſarijs vt aliorū cōſilio vtantur, reqrere & audire illud debent; non item *c* ſequi: nam hęc, generatim loquēdo, libertas eſſe debet conſiliū petentis, vt apud ſe explorare poſſit, num expediat conſiliū, nécne: Sed limitant *d* I. Si alicui, qui plenum

a *c. cùm in Veteri, 52. de elect.*
b *Gl. ibid. Ver. requiſitum, ibid. Ioan. Andr. n. 25. Imola n.8. arg. l. 2. §. Si quis tamen, ff. ſi quis cautionibus &c.*

c *Gl. in cit. c. cùm in Veteri, Ver. expectatum, & c. cùm olim, 7. de arbitris.*
d *Bartolus in l. 1. §. Si plures, n. 6. de exercitatoria. act.*

in-

Digitized by Google

intellectum non habet, præceptum imponatur requirendi conſilium alterius, v. g. natu minori *e*, tum explicari debet, vt ſine conſenſu illius nihil agat; cùm alioquin negotio non ſatis proſpectum eſſet. Limitant II. Si alicui præceptum fuerit, vt requirat conſilium alterius, qui officij ſeu adminiſtrationis particeps ſit, tum etiam conſenſus *f* requiri videtur. Idemque dicendum, ſi eius, cuius conſilium requirendum dicitur, alia ratione interſit, v.g. Capituli, aut patroni, ne iura Eccleſiæ diminuantur, tum etiam conſenſus expectandus eſt, ordinariè, ac per ſe loquendo. Reſp. III. Si iuſſi conſilium alterius requirere, conſulere eum non poſſint, vel conſultus reſponſum tempore competente non det, abſque eo *g* procedi poteſt. Sin autem non ſolùm conſilium, ſed etiam conſenſus aliorum ad actum aliquem expediendum requiratur, tunc ordinariè non valet, quod abſque conſenſu geſtum fuerit. Quare, qui conſentire deberet, ad id à ſuperiore compelli poterit, ſi rationabilem contradicendi cauſam non habeat; Interdum autem conſiderata facti qualitate, abſque præſtito conſenſu, quem alter iniuſtè negat, procedere *h* fas erit: Vt ſi Capitulum, vel Eccleſiæ Patronus conſentire nolit vnioni beneficij faciendæ, quam magna, eaque euidens vtilitas ſeu neceſſitas Eccleſiæ poſtulat, etiam ipſis nolentibus, in caſu alioquin conceſſo ab Epiſcopo inſtitui poſſet. Reſp. IV. Si in lege, commiſſione, aut quauis diſpoſitione requiratur, vt actus expediatur cum conſilio aliquorum, nihil obſtat, quo minus id fiat erga ipſam perſonam, quæ alioquin in conſilium adhibenda fuerat. Vt ſi Compromiſſarij iuſſi fuerint expedire electio-

e l. impuberibus, 7. ff. de ſuſpectis tutoribus.

f c. Venerabili, iun. Gl. de offic. delegati, & l. Titium, 47. ff. de auctor. & periculo tutorum.

g arg. cit. c. cùm in veteri, ver. relato, & docet ibi Abb. n. 13.

h Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 9. in fine.

Digitized by Google

ctionem requiſito conſilio trium Abbatum; atque duo eorum ſuadeant eligi tertium Abbatem, poterunt *i* Compromiſſarij conſilium iſtud ſequi, eundemque eligere, etiam non requiſito conſilio eius. Qua ſimili ratione dicendum, ſi ſtatuto cautum ſit, vt mulier nihil alienet, niſi cum conſilio, aut conſenſu duorũ conſanguineorum, nihil obſtare *k*, quo minus vendat vni conſanguineorum, cum conſilio vel conſenſu alterius.

i *Gl. in cit. c. cum in Veteri, Ver. duorũ, arg. eius c. licet contrarium ſentiant Ioan. Andr. ibid. n. 17. Abb. n. 10.*

k *arg. l. pupillus, 5. ff. de auctorit. tutorum.*

XC. *Compromiſſum ſemel communi conſenſu factum, poteſtne reuocari?* Reſp. I. Si poteſtas eligendi reſtricta eſt Compromiſſarijs ad certum tempus, intra quod eligere debeant eo tranſacto, ſi electio peracta non eſt, per ſe expirat *a* compromiſſum. Idemque dicendum, ſi alia appoſita conditio deficiat: v. g. ſi conſilium aliorum, quod requiri debebat, requiſitum non fuit. Si enim mandatario, aut commiſſario cuicumque forma ſeu conditio præſcribatur, cenſeri debet ſubſtantialis, qua non obſeruata, corruat *b* actus: quia commiſſarius transgreditur limites poteſtatis. Reſp. II. Compromiſſum ordinariè reuocari non poteſt, *c*, ſi res integra non ſit: id eſt, ſi in negotio compromiſſi ad ſubſtantialia proceſſum fuerit, v. g. ſi Compromiſſarij tractare cœperint, & nominare aliquem tanquam idoneum ad prælaturam. Sed ſi ſolùm ſolemnitas præparatoria, v. g. Miſſa de Spiritu ſancto habita ſit, res adhuc integra cenſetur. Nam ita etiam iure ciuili *d* decretum eſt, quòd ante litis conteſtationem, tametſi citationes, & exceptiones fori declinatoriæ anteceſſerint, Procuratorem

a *c. cùm in Veteri, 52. vbi Innoc. n. 4. Imola n. 6. de elect.*

b *Gl. in Clem. 1. Ver. inhibentes, de iurepatr. Nau. c. 27. man. n. 37.*

c *Innoc. c. in cauſis, 30. de elect.*

d *l. ante litem, 16. & ſeq. ff. de procuratoribus.*

Digitized by Google

rem reuocare liceat; non autem poſt litis conteſtationem: Compromiſſum autem procuratorio mandato *e* comparari ſolet. Reſp. III. Compromiſſum, re integra, reuocari poteſt; ſi ita factum fuerit, vt habeat rationem mandati, ſeu commiſſionis, videlicet eligendi nomine totius Capituli, ob Eccleſiæ vtilitatem. Sin autem factum fuerit compromiſſum in gratiam Compromiſſariorum, ita vt Capitulares in illos pro hac vice ius ſuum eligendi transferre intenderint, tum reuocari non *f* poteſt compromiſſum; cùm habeat rationem cuiuſdam donationis, quæ poſtquam acceptata eſt, reuocari ampliùs non poteſt. Reſp. IV. In dubio exiſtimari *g* debet, compromiſſum non in gratiam Compromiſſariorum factum eſſe, ſed ob Eccleſiæ vtilitatem, ita vt reuocari poſſit, re integra. Idemque *h* dicendum, ſi electio eorum effectum non eſt aſſecuta, quia electus acceptare noluit: aut ſi Compromiſſarij à poſtulatione alicuius per pœnitentiam receſſerunt: ſiquidem etiam his caſibus res integra efficitur; cùm ad nouam electionem, poſtulationémue procedendum ſit. Quin imò, cùm electionem, poſtulationemque promulgando, Compromiſſarij functi ſint officio, non videntur ad aliam electionem, ſine noua commiſſione, expreſſa, aut tacita, procedere poſſe.

XCI. *Sed numquid his caſibus etiam vnus aut pauci Capitulares, aliis contradicentibus, compromiſſum reuocare poſſunt?* Ita aliqui *a* affirmant: Sed non rectè: Nam licet ad decernendum compromiſſum omnium conſenſus neceſſarius ſit, ita vt per vnius contradictionem *b* impediri queat;

e *Innoc. in cit. c. in cauſis, n.4.*

f *Gl. cit. c. in cauſis, Ver. cùm res non eſſet integra.*

g *Ioan. Andr. cit. c. in cauſis, n. 38.*

h *Innoc. loco cit. n. 6.*

a *Innocentius c. in cauſis, 30. n. 5. Ioan. Andr. n. 37. de elect.*

b *c. Cùm Vintonienſis, 25. de elect.*

ta-

tamen poſtquam decretum eſt compromiſſum, non videtur mutari *c* poſſe, niſi à maiore Capituli parte: Quia *mutare d conſilium quis non poteſt in alterius detrimentum:* Cederet autem in detrimentum Capituli, ſi quod ab eis vnanimi conſenſu conſtitutum fuit, aliquis poſtea contra aliorum voluntatem retractare vellet; niſi oſtendat, compromiſſum Eccleſiæ noxium eſſe, vt id meritò propter publicam vtilitatem retractari debeat.

c *Abb. cit. c. in cauſis, n. 16.* d *reg. 33. in 6.*

XCII. *Si compromiſſum ſit in plures, v. g. tres, & duo eorum eligant indignum, ideoq; pro ea vice priuati ſint a, reditne eligendi poteſtas ad Capitulum; an verò tota deuoluitur ad alios, videlicet in caſu iſto, ad vnicum, qui indignum non eligit?* Poſteriorem quæſtionis partem amplexus eſt *b* Abbas Panormit. Sed contrarium *c* placet: Quia poteſtas compromiſſi non ſe extendit vltra intentionem compromittentium: Hi autem nolunt, electionem procedere ab vno, aut à minore parte Compromiſſariorum ab ipſis deſignatorum; ſed vel exprimunt, vel intelligunt, eum ſe recepturos, in quem omnes, vel pars maior illorum cenſenſerit: dummodo idoneus ſit. His adde; Si Compromiſſarij quamuis ex ignorantia inuincibili perſonam indignam ſeu non idoneam elegerint, aut poſtularint, non poſſe eos ad aliam electionem ſine noua commiſſione accedere: quia poſtquam functi ſunt officio, ſeu bene, ſeu malè, ait Gloſſa *d*, ceſſat eorum poteſtas, quod etiam ſuprà dictum fuit.

a *c. ſi Compromiſſarius, 37. de elect.* b *c. cùm in iure, 33. in fine, de elect.* c *Syl. ver. electio, 2. q. 19. ſecutus Archidiaconum.* d *in c. cauſam, 8. ver. recipi, de elect.*

XCIII. *Quis deniq; eſt modus eligendi quaſi per inſpirationem?* Reſpondeo; Si omnes vnanimiter

Digitized by Google

ipſis deſignetur. Porrò ne compromiſſum fiat, vnus ſolus Capitularium ſe opponere, & impedire *e* poteſt.

e ſuprà q. 66.

LXXXIV. *Quales compromiſſarij eſſe debent, & quot numero?* Reſp. I. Clerici eſſe *a* debent, quibus electio per compromiſſum committitur: quia laici Eccleſiaſtica negotia *b* tractare non debent; excepta plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, à qua talis commiſſio laicis fieri poteſt. Reſp. II. Non refert *c*, vtrum compromiſſarij eligantur ex Capitularibus, an alij idonei viri, de quibus ſpes ſit, quòd Eccleſiæ bonum Paſtorem prouiſuri ſint. Reſp. III. Non tantùm in plures perſonas compromitti poteſt, ſed etiam in vnum; v.g. Epiſcopum *d* cui Capitulum Eccleſiæ regularis, aut ſecularis ſubiectum eſt. Quo caſu neceſſe *e* eſt, vt Epiſcopus priùs eligat, & Capitulo proponat; ac poſtea, ſi nihil obijci poſſit, eundem confirmet, ſecundùm doctrinam *f* Canoniſtarum: Si duo iura ad eundem finem ſeu effectum concurrant, diſtinguendum eſſe; vtrum in eadem poteſtate fundata ſint. tunc expediri poſſunt eodem actu: vt ſi propter negligentiam inferiorum eligendi poteſtas ad ſuperiorem deuoluta ſit, eius prouiſio tum electionis, tum confirmationis vim habebit. An verò diuerſa iura in diuerſis poteſtatibus fundata ſint, tunc diuerſis *g* actibus expediri debent, vt in ſuprà dicto caſu. Reſp. IV. Compromitti etiam poteſt *h* in perſonas pares numero, commodiùs tamen fit compromiſſum in numerum *i* imparem.

a *ex communi Abb. in c. cauſam, 8. de elect.*
b *c. 2. de iudiciis.*
c *c. cauſam, 8. iun. Gl. Ver. contulerint, de elect.*
d *cit. c. cauſam.*
e *Ioan. Andr. cit. c. causã, n. 4.*
f *Gl. & Innoc. in c. cùm inter 21. Ver. confirmauit, de elect. Abb. c. ne pro defectu, n. 4. eod.*
g *arg. c. cùm inter, 18. iun. Gl. finali, de elect.*
h *c. cùm in Veteri, 52. de elect.*
i *c. in cauſis, 30. c. cùm dilectus, 32. c. cùm in iure, 33. de elect.*

85. *Qui-*

Digitized by Google

LXXXV. *Quibus modis compromiſſum fieri poteſt?* Reſp. Duobus modis; abſolutè, vel limitatè. Si abſolutè fiat, cenſetur *a* omnis eligendi poteſtas in compromiſſarios translata; ita vt quemcunque idoneum, etiamſi ex gremio Eccleſiæ non ſit, eligere poſſint; dummodo capax & idoneus ſit. Limitatè autem fit compromiſſum, v.g. vt vnus ex Capitularibus eligatur; aut vt vnus eligatur, qui non ſit ex Compromiſſarijs; vel vt is *b* eligatur, in quem ſecretò exquiſitis voluntatibus ſingulorum Capitularium, maior, & ſanior eorum pars conſenſerit. Non autem *c* valet compromiſſum eâ formâ, vt exquiſitis voluntatibus ſingulorum, is eligatur, in quem pars maior non ſimpliciter, ſed aliarum partium comparatione conſenſerit. Quia id commune eſt omni electioni canonicæ, tametſi ſecundùm formam ſcrutinij non fiat, imò omni decreto quod à Collegio ſeu Capitulo procedit, vt pars maior totius congregati corporis conſentire debeat. Quare neque hæc compromiſſi forma rata erit, vt is eligatur, in quem pars maior compromiſſariorum, comparatione aliarum partium, conſenſerit: Si v.g. ſint ſeptem Compromiſſarij, & duo conſentiant in Titium, duo in Caium, tres alij in Sempronium, niſi vnus ad hos, mutata ſententia, accedat, non poteſt decretum electionis formari de Sempronio. Quandoquidem etiam electio per compromiſſum Capitularis eſt; cùm fiat nomine, ſeu vice *d* Capituli. Quamobrem reſpondit Bonifac. *e* octauus Pontifex; Quòd etiam electio, quæ per compromiſſum fit, ab vno nomine communi ac collectiuo promulgari debeat: *Ego nomine meo, & aliorũ mihi conſentientiũ, eligo Sempronium.*

a *cit. c. cùm in iure, & cit. c. cùm in veteri.*

b *cit. c. cùm dilectus, 32. de elect. c. cùm expediat, 29. eod. in 6.*

c *c. ſi cui, 23. eod. in 6.*

d *c. quia propter, 42. de elect.*

e *c. ſicut, 21. eod. in 6.*

Digitized by Google

um. Quia ideo canones ſcrutinij electionem collectiuè promulgari ſtatuerunt, vt appareat electionem communem ſeu Capitularem eſſe, ſi ab vno veluti totum Capitulum repræſentante edatur: Atqui hæc ratio locum etiam habet in electione compromiſſi; cùm ea totius *f* Capituli nomine fiat. Quare hîc locum habet regula communiter tradita: *Quòd ſubrogatum imitatur naturam eius, in cuius locum ſubrogatur*. Et alia regula *g* *Nemo poteſt plus iuris in alterum transferre, quàm ipſi competere noſcatur*.

f cit. c. quia propter. & cit. c. ſicut.

g 79. in 6.

LXXXVI. *Si compromiſſarijs eligendi poteſtas commiſſa ſit, poſſúntne etiam poſtulare?* Reſponſio eſt affirmatiua, inter DD. communiter *a* recepta: Cùm ſit regula canonica; *Qui eligere poteſt, is etiam poſtulare poteſt*.

a c. in cauſis, 30. de elect. ubi Gl. & Innoc. & habetur etiam in c. quod translationem, 11. iun. Gl. Ver. liberam, de renuntiatione.

LXXXVII. *Si in compromiſſo id expreſſum non ſit, poſſúntne Compromiſſarij aliquem ex ſeipſis eligere?* Aliqui *a* negant: Sed alij *b* rectè affirmant. Quia nemini officium ſuum damnoſum eſſe debet: Eſſet autem damnoſum Compromiſſarijs, & ſæpe etiam ipſi Eccleſiæ, ſi iure electionis paſſiuæ per compromiſſum priuarentur. Ex quo colligunt *c* DD. Si teſtator iuſſerit pecuniam pauperi dari, & duos executores ſtatuerit, quòd eorum vnus nominare poſſit alterum ſi verè pauper ſit, & legatum acccipere velit. Nam hoc caſu executor iſte pauper non cenſetur in cauſa propria auctoritatem præſtare (quod iure prohibitum eſt) ſed alteri præ-

a Gl. in c. cùm in iure, 33. de elect, Ver. ex ſe, Syl. Ver. electio, 2. n. 21.

b Apud Abb. cit. c. cùm in iure.

c Abb. ibid. n. 4. Rodriq. tom. 3. qq. regular. q. 70. a. 4.

ſtanti

Digitized by Google

ſtanti conſentire. Qua ratione Vlpianus *d* reſpondit; Pupillum obligari non poſſe tutori, ipſo auctore: Sed ſi plures tutores ſint, vno auctoritatem præſtante, pupillum alteri obligari. Sed ponamus, vnicum executorem nominatum eſſe, qui pecuniam pauperi dare debeat, potéſtne ſe ipſum eligere, ſi verè pauper eſt? Alij aiunt *e*, alij *f* negant. Arbitror, id pendere ex voluntate teſtatoris rationabiliter præſumpta. Si enim iuſſerit vnum pauperem ab executore eligi, cui pecuniæ certa ſumma, aut annua penſio, alimentorum loco, tribuatur; non poteſt ſe eligere: cùm talis electio manifeſtè repugnet intentioni teſtatoris. Sin autem executori iuſſerit, vt certam pecuniæ ſummam inter pauperes, pro cuiuſque conditione ac neceſſitate, diſtribuat; tum, ſi ipſemet executori nihil ſpecialiter relictum ſit, partem aliquam legati, tanquam pauper, eodem iure quo alij accipere non prohibetur; ne officium illi ſuum damnoſum ſit. Quod eadem omnino ratione S. Thomas *f* de Eleemoſynario docuit.

d *l. pupillum, 4. ff. de auctoritate tutor.*

e *Sánchez lib. 6. moral. c. 11. n. 53.*

f *Abb. Rodriq. ll. cc. Syl. Ver. teſtamentũ, 2. q. 2. dicto 5.*

f *2. 2. q. 33. a. 9. ad 3.*

LXXXVIII. *Potéſtne in compromiſſo unus compromiſſariorum aliis conſentiendo, numerum augere, & ita electionem de ſe corroborare?* Reſponſio eſt affirmatiua *a*: Tametſi enim is, qui ſeipſum eligit ambitioſus iudicetur *b*, ideoque indignus; tamẽ qui electioni de ſe factæ cõſentit, ambitioſus reputari non debet. Quare ſi is quoq; ius eligendi habeat, ſeipſum eligere non prohibetur Nam hoc caſu electio ortum non habet ab ipſomet, ſed ab alijs: quare electus principaliter ſe non *c* eligit,

a *arg. l. planè, sun. Gl. Ver. poteſt, ff. Quod cuiuſq; Vniuerſit. docet Ioan. Andr. c. cùm in iure, 33. de elect. n. 8. Ibid Imola n. 2. Ioan. Calderinus n. 12. contra Gl. in cit. c. cùm in iure, Ver. conſentiat.* b *c. ſcriptum, 9. cauſa 8. q. 1.* c *Imola cit. c. cùm in iure, n. 6.*

ſed

ſed acceſſoriè coëligit. Quædam tamen hîc aduertenda ſunt: I. Huic electioni locus duntaxat eſt, ſi alij ante ipſum elegerunt: Sin verò elector nondum auditis aliorum ſuffragijs ſeipſum nominaret, tanquam ambitioſus, ideoque indignus, repellendus foret. Quòd ſi verò Titius elector alium elegerat, & ſubſequentes in ipſum conſentiant, reuocare *d* ſuffragium poterit, atque electioni de ſe factæ conſentire. II. Vt hæc ſui electio, ſeu potiùs coëlectio vim obtineat, neceſſe eſt, vt accedente ſuffragio maior eligentium numerus pro ipſo ſit. Si v. g. ſint ſex electores, & duo eligant Titium unum ex electoribus, tres alij alium, tum Titius ſeipſum eligere non poteſt. Sin autem ſint ſeptem electores, tum tribus eligentibus Titium is conſentire, & electionem ſtabilire poterit. Similiter, ſi ſint tres tantùm electores, & vnus nominet Titium electorem, is conſentiendo præualebit Caio, quem tertius elector nominauit. Multò magis, ſi duo tantùm electores ſint, & vnus alterum eligat, is conſentiendo electionem ſtabiliet. Quòd ſi denique in vnicum compromiſſio facta ſit, quamuis pleniſſimo modo, vt quemcunque idoneum, aut maximè idoneum eligat, ipſemet tamẽ cõpromiſſarius exceptus *e* cenſeri debet: cùm abſurdum ſit, quòd aliquis ſeipſum directè eligat. III. Tradita doctrina non tantùm in compromiſſo locum habere poteſt, ſed etiam in alijs electionibus, in quibus forma ſcrutinij tradita in c. quia propter, non obſeruatur. At verò ſecundùm formam ſcrutinij, cùm ſuffragia ſecretò dari, & nomina ſuffragantium publicari nunquam debeant, non *f* videtur electus à medietate

Capi-

d Abb. cit. c. cùm in iure, n. 4. prope finẽ.

e cit. c. cùm in iure, Ver. ex ſe.

f Gl. cit. c. cùm in iu-

Digitized by Google

Capitularium, ſuam electionem per conſenſum corroborare poſſe. Cæterùm in quibuſdam, etiam Cathedralium Eccleſiarum, Capitulis conſuetudine receptum eſt, vt, ſi poſt publicatū ſcrutinium appareat, neminem tot ſuffragia habere, quot ſufficiant ad formandum electionis decretum, tum aliqui palàm accedant ad complendum numerum partis maioris. Iuxta quam conſuetudinem, etiam ipſemet Titius v. g. ſi videat, ſe à media Capitularium parte electum eſſe, mutato ſuo ſuffragio, quod antè dederat Sempronio, votis aliorum de ſe editis, ac publicatis accedere non prohibetur. Sed in alijs Eccleſijs, ſi in publicatione appareat, neminem ſuffragiorum partem maiorem pro ſe habere, tum ſcrutinium denouo inchoatur. quo caſu impoſſibile eſt, vt aliquis ſeipſum coëligendo, ſuffragiorum requiſitum numerum compleat; cùm *g* neſciat, ſe ab alijs electum eſſe, donec omnium ſuffragia publicata ſint.

re, Ver. conſentiat, Imolà ibid. n. 5. Abb. n. 6.

g *Abb. cit. n. 5. Gl. in c. Cumana, 50. Ver. ad maiorem partem, eod. tit.*

LXXXIX. *Quid iuris eſt, ſi Cōpromiſſariis data ſit eligendi poteſtas, adhibito conſilio certarū perſonarum?* Reſp. I. Si conſilium aliquorum requirendum ſit, debet *a* id fieri, dū res integra eſt; & vt tanta mora ſuperſit, qua illi reſponsū bene deliberatū dare poſſint. Neq; poterunt Compromiſſarij *b* impedimentū allegare, cui⁹ ipſi cauſam præbuerunt, nimis tardè rē aggredientes. Reſp. II. Si mandatū ſit Compromiſſarijs vt aliorū cōſilio vtantur, reqrere & audire illud debent; non item *c* ſequi: nam hęc, generatim loquēdo, libertas eſſe debet conſiliū petentis, vt apud ſe explorare poſſit, num expediat conſiliū, nécne: Sed limitant *d* I. Si alicui, qui plenum

a *c. cùm in Veteri, 52. de elect.*

b *Gl. ibid. Ver. requiſitum, ibid. Ioan. Andr. n. 25. Imola n. 8. arg. l. 2. §. Si quis tamen, ff. ſi quis cautionibus &c.*

c *Gl. in cit. c. cùm in Veteri, Ver. expectatum, & c. cùm olim, 7. de arbitris.*

d *Bartolus in l. 1. §. Si plures, n. 6. de exercitatoria act.*

in-

intellectum non habet, præceptum imponatur requirendi conſilium alterius, v. g. natu minori *e*, tum explicari debet, vt ſine conſenſu illius nihil agat; cùm alioquin negotio non ſatis proſpectum eſſet. Limitant II. Si alicui præceptum fuerit, vt requirat conſilium alterius, qui officij ſeu adminiſtrationis particeps ſit, tum etiam conſenſus *f* requiri videtur. Idemque dicendum, ſi eius, cuius conſilium requirendum dicitur, alia ratione interſit, v. g. Capituli, aut patroni, ne iura Eccleſiæ diminuantur, tum etiam conſenſus expectandus eſt, ordinariè, ac per ſe loquendo. Reſp. III. Si iuſſi conſilium alterius requirere, conſulere eum non poſſint, vel conſultus reſponſum tempore competente non det, abſque eo *g* procedi poteſt. Sin autem non ſolùm conſilium, ſed etiam conſenſus aliorum ad actum aliquem expediendum requiratur, tunc ordinariè non valet, quod abſque conſenſu geſtum fuerit. Quare, qui conſentire deberet, ad id à ſuperiore compelli poterit, ſi rationabilem contradicendi cauſam non habeat: Interdum autem conſiderata facti qualitate, abſque præſtito conſenſu, quem alter iniuſtè negat, procedere *h* fas erit: Vt ſi Capitulum, vel Eccleſiæ Patronus conſentire nolit vnioni beneficij faciendæ, quam magna, eaque euidens vtilitas ſeu neceſſitas Eccleſiæ poſtulat, etiam ipſis nolentibus, in caſu alioquin conceſſo ab Epiſcopo inſtitui poſſet. Reſp. IV. Si in lege, commiſſione, aut quauis diſpoſitione requiratur, vt actus expediatur cum conſilio aliquorum, nihil obſtat, quo minus id fiat erga ipſam perſonam, quæ alioquin in conſilium adhibenda fuerat. Vt ſi Compromiſſarij iuſſi fuerint expedire electio-

e *l. impuberibus, 7. ff. de ſuſpectis tutoribus.*

f *c. Venerabili, iun. Gl. de offic. delegati, & l. Titium, 47. ff. de auctor. & periculo tutorum.*

g *arg. cit. c. cùm in veteri, ver. relato, & docet ibi Abb. n. 13.*

h *Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 9. in fine.*

Digitized by Google

ctionem requiſito conſilio trium Abbatum; atque duo eorum ſuadeant eligi tertium Abbatem, poterunt *i* Compromiſſarij conſilium iſtud ſequi, eundemque eligere, etiam non requiſito conſilio eius. Qua ſimili ratione dicendum, ſi ſtatuto cautum ſit, vt mulier nihil alienet, niſi cum conſilio, aut conſenſu duorũ conſanguineorum, nihil obſtare *k*, quo minus vendat vni conſanguineorum, cum conſilio vel conſenſu alterius.

i *Gl. in cit. c. cum in Veteri, Ver. duorũ, arg. eius c. licet contrarium ſentiant Ioan. Andr. ibid. n. 17. Abb. n. 10.*

k *arg. l. pupillus, 5. ff. de auctorit. tutorum.*

XC. *Compromiſſum ſemel communi conſenſu factum, poteſtne reuocari?* Reſp. I. Si poteſtas eligendi reſtricta eſt Compromiſſarijs ad certum tempus, intra quod eligere debeant eo tranſacto, ſi electio peracta non eſt, per ſe expirat *a* compromiſſum. Idemque dicendum, ſi alia appoſita conditio deficiat: v. g. ſi conſilium aliorum, quod requiri debebat, requiſitum non fuit. Si enim mandatario, aut commiſſario cuicumque forma ſeu conditio præſcribatur, cenſeri debet ſubſtantialis, qua non obſeruata, corruat *b* actus: quia commiſſarius transgreditur limites poteſtatis. Reſp. II. Compromiſſum ordinariè reuocari non poteſt, *c*, ſi res integra non ſit: id eſt, ſi in negotio compromiſſi ad ſubſtantialia proceſſum fuerit, v. g. ſi Compromiſſarij tractare cœperint, & nominare aliquem tanquam idoneum ad prælaturam. Sed ſi ſolùm ſolemnitas præparatoria, v. g. Miſſa de Spiritu ſancto habita ſit, res adhuc integra cenſetur. Nam ita etiam iure ciuili *d* decretum eſt, quòd ante litis conteſtationem, tametſi citationes, & exceptiones fori declinatoriæ anteceſſerint, Procuratorem

a *c. cùm in Veteri, 52. Vbi Innoc. n. 4. Imola n. 6. de elect.*

b *Gl. in Clem. 1. Ver. inhibentes, de iurepatr. Nau. c. 27. man. n. 37.*

c *Innoc. c. in cauſis, 30. de elect.*

d *l. ante litem, 16. & ſeq. ff. de procuratoribus.*

Digitized by Google

rem reuocare liceat; non autem poſt litis conteſtationem: Compromiſſum autem procuratorio mandato *e* comparari ſolet. Reſp III. Compromiſſum, re integra, reuocari poteſt; ſi ita factum fuerit, vt habeat rationem mandati, ſeu commiſſionis, videlicet eligendi nomine totius Capituli, ob Eccleſiæ vtilitatem. Sin autem factum fuerit compromiſſum in gratiam Compromiſſariorum, ita vt Capitulares in illos pro hac vice ius ſuum eligendi transferre intenderint, tum reuocari non *f* poteſt compromiſſum; cùm habeat rationem cuiuſdam donationis, quæ poſtquam acceptata eſt, reuocari ampliùs non poteſt. Reſp. IV. In dubio exiſtimari *g* debet, compromiſſum non in gratiam Compromiſſariorum factum eſſe, ſed ob Eccleſiæ vtilitatem, ita vt reuocari poſſit, re integra. Idemque *h* dicendum, ſi electio eorum effectum non eſt aſſecuta, quia electus acceptare noluit: aut ſi Compromiſſarij à poſtulatione alicuius per pœnitentiam receſſerunt: ſiquidem etiam his caſibus res integra efficitur; cùm ad nouam electionem, poſtulationémue procedendum ſit. Quin imò, cùm electionem, poſtulationemque promulgando, Compromiſſarij functi ſint officio, non videntur ad aliam electionem, ſine noua commiſſione, expreſſa, aut tacita, procedere poſſe.

XCI. *Sed numquid his caſibus etiam vnus aut pauci Capitulares, aliis contradicentibus, compromiſſum reuocare poſſunt?* Ita aliqui *a* affirmant: Sed non rectè: Nam licet ad decernendum compromiſſum omnium conſenſus neceſſarius ſit, ita vt per vnius contradictionem *b* impediri queat;

e *Innoc. in cit. c. in cauſis, n. 4.*

f *Gl. cit. c. in cauſis, Ver. cùm res non eſſet integra.*

g *Ioan. Andr. cit. c. in cauſis, n. 38.*

h *Innoc. loco cit. n. 6.*

a *Innocentius c. in cauſis, 30. n. 5. Ioan. Andr. n. 37. de elect.*

b *c. Cùm Vintonienſis, 25. de elect.*

ta-

tamen poſtquam decretum eſt compromiſſum, non videtur mutari *c* poſſe, niſi à maiore Capituli parte: Quia *mutare* *d* *conſilium quis non poteſt in alterius detrimentum*: Cederet autem in detrimentum Capituli, ſi quod ab eis vnanimi conſenſu conſtitutum fuit, aliquis poſtea contra aliorum voluntatem retractare vellet; niſi oſtendat, compromiſſum Eccleſiæ noxium eſſe, vt id meritò propter publicam vtilitatem retractari debeat.

c *Abb. cit. c. in cauſis, n. 16.* d *reg. 33. in 6.*

XCII. *Si compromiſſum ſit in plures, v. g. tres, & duo eorum eligant indignum, ideoq́; pro ea vice priuati ſint* *a*, *reditne eligendi poteſtas ad Capitulum; an verò tota deuoluitur ad alios, videlicet in caſu iſto, ad vnicum, qui indignum non eligit?* Poſteriorem quæſtionis partem amplexus eſt *b* Abbas Panormit. Sed contrarium *c* placet: Quia poteſtas compromiſſi non ſe extendit vltra intentionem compromittentium: Hi autem nolunt, electionem procedere ab vno, aut à minore parte Compromiſſariorum ab ipſis deſignatorum; ſed vel exprimunt, vel intelligunt, eum ſe recepturos, in quem omnes, vel pars maior illorum cenſenſerit: dummodo idoneus ſit. His adde; Si Compromiſſarij quamuis ex ignorantia inuincibili perſonam indignam ſeu non idoneam elegerint, aut poſtularint, non poſſe eos ad aliam electionem ſine noua commiſſione accedere: quia poſtquam functi ſunt officio, ſeu bene, ſeu malè, ait Gloſſa *d*, ceſſat eorum poteſtas, quod etiam ſuprà dictum fuit.

a *c. ſi Compromiſſarius, 37. de elect.* b *c. cùm in iure, 33. in fine, de elect.* c *Syl. Ver. electio, 2. q. 19. ſecutus Archidiaconum.* d *in c. cauſam, 8. Ver. recipi, de elect.*

XCIII. *Quis deniq; eſt modus eligendi quaſi per inſpirationem?* Reſpondeo; Si omnes vnanimiter

Digitized by Google

in eandem *a* perſonam abſque vitio Simoniæ &c. conſentiant: Tunc alia forma ſeu ſolemnitas non requiritur. Siquidem omnem ordinem, ſeu eligendi formam ſanctus Spiritus, qui ad eiuſmodi electionem mouiſſe cenſetur, abunde *b* ſupplet.

a *c. quia propter, 42. de elect.*

b *Conſtitut. Societat. Ieſu p. 8. c. 6. n. 5.*

CAPVT IX.

De Deuolutionibus.

QVÆSTIO XCIV. *Quid eſt deuolutio, & quot modi eius?* Reſp. I. Deuolutio dicitur, cùm poteſtas eligendi, præſentandi, vel conferendi Eccleſiaſticum beneficiũ, ab ordinario collatore, electore, &c pro vna vice priuato, ad alterum tranſit. Reſp. II. Duæ potiſſimùm modi, ſeu potiùs cauſæ ſunt deuolutionis: Videlicet: Propter negligentiam, quia intra tempus iure ſtatutum facta non eſt electio, præſentatio, collatio. Vel propter delictum, vt ſi Capitulares indignum elegerunt, aut ſi formam eligendi non ſeruarunt.

XCV. *Quantum temporis canonico iure definitum eſt, intra quod electio, aut collatio beneficiorum fieri debeat?* Reſp. I. Beneficia Eccleſiaſtica non diu *a* vacare conuenit, ne Eccleſia cum cultus diuini diminutione, & officiorum neglectu, Miniſtris priuetur. Quare ſtatutum *b* eſt, vt ad Eccleſias Cathedrales, ac regulares intra trium menſium ſpatium, noua Paſtoris electio fiat; aliæ autem prælaturæ, dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica intra ſex menſes conferantur. Ratio diſcriminis eſt: Quia alij

a *c. quàm ſit, 6. de elect. in 6.*

b *c. ne pro defectu, 41. de elect. c. 2. de conceſſ. præb.*

Digitized by Google

alij beneficiati, etiam Eccleſiarum Collegiatarum Prælati, ſpectato iure ordinario, non habent iuriſdictionem in Clericos; ſed ea Epiſcopo competit. Quare minus periculi ſubeſt, ſi eorum beneficia vacent, quàm ſi Eccleſiæ Cathedrales viduatæ ſint, ſeu Paſtore deſtitutæ: quare etiam antiquis canonibus *c* cautum fuit, ne Epiſcopi electio vltra tres menſes differatur. Sed & Prælati regulares, etiamſi exempti non ſint, iuriſdictionem ordinariam ac generalem erga Religioſos ſuos, ſaltem in cauſis ſpectantibus ad regularia ſtatuta & diſciplinam, obtinent. Reſp. II. Tametſi non deſint *d* qui exiſtiment, idem propter rationis identitatem, dicendum eſſe de Collegiatarum ſecularium Eccleſiarum Prælatis illis, qui ab Epiſcopo exempti generalem in Clericos ſuos iuriſdictionem obtinent, quòd & ipſi intra tres menſes eligi, aut creari debeant; alioquin prouidendi poteſtas ad ſuperiorem deuoluatur; attamen contrarium iuri conformius eſt. Quia conſtitutio à iure antiquo exorbitans, & odioſa (qualis eſt iſta *e* Innocentij III. contra anteriores canones, prouiſionem non Cathedralium Eccleſiarum ad tres menſes reſtringens) non eſt extendenda vltra caſus, aut perſonas expreſſas, niſi neceſſitas aliqua cogat. Quare cùm mentio tantùm fiat Eccleſiarum Cathedralium, & regularium, in his ſeruari debet terminus trium menſium; in alijs omnibus tempus ſemeſtre, ſecundùm Alexandri *f* III. conſtitutionem.

c *c. poſtquã, d. 50. & c. obeuntibus, d. 63.*

d *Abbas cit. c. ne pro defectu, n. 5. & alii.*

e *cit. c. Ne pro defectu.*

f *c. 2. de conceſſ. prab.*

XCVI. *Poteſtné tempus à iure definitum Capitularibus reſtringi, vt intra tempus breuius eligere teneantur?* Reſp. In caſu neceſſitatis, quo Capitulares, propter periculum moræ, electionem accele-

Digitized by Google

rare deberent, à ſuperiore, v. g. Cathedralis Eccleſiæ Canonici à Legato Apoſtolico; inferioris Eccleſiæ Clerici ab Epiſcopo *a* cogi poſſunt. Sed extra caſum neceſſitatis, adeoq; per ſe, & ordinariè, ſolus Papa ex plenitudine poteſtatis, temporis ſpatium iure communi conceſſum reſtringere *b* poteſt; non item alius, tametſi Legatus à latere ſit. Nam priuilegium à ſuperiore conceſſum inferior tollere *c* non poteſt, iuxta regulam canonicam: *Indultum iure priuilegium non eſt c alicui auferendum.*

a *Abb. c. cum in Veteri, n. 1. de elect.*

b *Gl. c. pro illorum. 22. Ver. auctoritate propria, de preben.*

c *17. in 6.*

XCVII. *Quomodo tempus trimeſtre, aut ſemeſtre ad eligendum, vel conferenda beneficia conceſſum computari debet?* Reſp. I. Tempus hoc currere incipit non à die *a* vacationis, ſi ea ignoretur, ſed à die habitæ notitiæ de vacatione. Nam tempus à iure definitum non currit iuſtè impedito, ſi agatur de pœna inferenda ob moram, ſeu negligentiam: Negligens autem dici non poteſt, qui ignorat. Et debet id generaliter accipi, quòd Capitularibus numerari *b* non debeat tempus, intra quod eligere non potuerunt; tametſi ob culpam propriam in tale impedimentum *c* v.g. ſuſpenſionis cenſuram, inciderunt Quare tempus electioni faciendæ, ſicut & beneficiorum collationi præfinitum, aiunt *d* eſſe non continuum, ſed vtile. Reſp II. Si electio effectum conſecuta non ſit, quia electus noluit conſentire, vel poſt præſtitum conſenſum & ante impetratam confirmationem, renuntiauit, vel mortuus eſt; aut fortè defectus, qui antè latebat, in electo ſe prodit, v.g. quòd ſit illegitimus; his caſibus electoribus integrum tempus *e* conceditur ad

a *c. quia diuerſitatẽ, 5. de conceſſ. preb.*

b *c. ne pro defectu, 41. iun. Gl. Ver. iuſto impedimento, de elect.*

c *cit. c. quia diuerſitatẽ.*

d *Gl. marginalis in c. bene nouit, d. 61.*

e *c. ſi electio, 26. in 6.*

ad nouam electionem peragendam: dummodo nihil in fraudem factum ſit: Vt ſi de induſtria aliquem *f* eligant, quem ſciunt non acceptaturũ, eo fine, vt vacatio Eccleſiæ diutius prorogetur. Hoc caſu elapſo tempore trimeſtri, aut ſemeſtri, poſt diem vacationis, ſeu potiùs habitæ notitiæ de vacatione, ius eligendi, ſicuti & conferendi, ad ſuperiorem deuoluetur: Quia æquum *g* non eſt, vt propria alicui fraus patrocinetur.

f *Gl. in cit. c. ſi electio, ver. fraudulenter.*

g *c. ex tenore, 16. de reſcript.*

XCVIII. *Ad quem ſit deuolutio, propter ordinarij conferentis, aut eligentium negligentiam, ſeu moram culpabilem?* Reſp. I. Si Eccleſia Cathedralis ſit non exempta ab Archiepiſcopo, tunc ob negligentiam, ſeu moram eligendi Epiſcopum, deuolutio fit ad Archiepiſcopum, ſecundùm Innocentij III. *a* conſtitutionem. Arbitror autem ſtatutum fuiſſe ſecundùm ea tempora, quibus Epiſcopi electio confirmatio ad Metropolitanum *b* pertinebat: Eſt enim recepta doctrina *c*, quòd *propter negligentiam Collegij, vel mortem omnium de Collegio, ius prouidendi deuoluatur ad Superiorem, qui habet poteſtatem confirmandi electum, ſiue Epiſcopus ſit, ſiue alius Prælatus.* Quare cùm hodie electos Epiſcopos non confirmet Archiepiſcopus, ſed Sum. Pontifex *d*, ideo huic deuolutioni ad Archiepiſcopum locus non eſſe videtur in Germania; multò minùs in alijs regnis, quibus ius eligendi Epiſcopum Capitulis Cathedralibus ablatum eſt. Reſp. II. Si electio pertineat ad Capitulum Eccleſiæ inferioris non exemptæ, vel collatio beneficij ad

a *c. ne pro defectu, 41. de elect.*

b *infrà q. 162.*

c *Gl. in Clem. vn. ver. diſpoſitionem, de ſuppl. neglig. Prælatorum, Abb. in c. 1. n. 10. de elect. Rebuffus in praxi, tit. de deuolution. n. 18.*

d *ſecundùm concordata Germaniæ inter Fridericum III. Imper. & Nicolaum V. in Bulla, quæ incipit, ad ſacram,*

Digitized by Google

quemuis clericum ſubiectum Epiſcopo, tum propter negligentiam conferendi, deuolutio fit ad Epiſcopum: ſi etiam is conferre negligat, ad Archiepiſcopum; denique etiam ipſo negligente, ad Papam. Fit itaque deuolutio *e* gradatim ab vno ſuperiore ad alterum: Et conceditur cuilibet tantum tempus, quantum ordinarijs electoribus, aut collatoribus definitum eſt, videlicet trimeſtre in Eccleſijs regularibus; ſemeſtre autem in alijs Eccleſiis, ac beneficijs. Reſp. III. Si Prælati regulares beneficia regularia, aut ſecularia ad ſuam collationem ſpectantia intra ſemeſtre ſpatium non conferant, ſiquidem Epiſcopo ſubiecti ſunt, deuolutio fit *f* ad Epiſcopum: Sin autem exempti, tunc diſtinguendum, vtrum etiã beneficia exẽpta ſint, nécne: primo caſu deuolutio ſtatim fit *g* ad Papam: altero caſu, Epiſcopus ille, in cuius diœceſi beneficiũ, v.g. Parochia ſita eſt, Apoſtolica *h* auctoritate prouidebit. Reſp. IV. Si electio v.g Decani, aut collatio canonicatus ad Cathedrale Capitulum ſpectat, eo negligente, poteſtas eligendi, aut conferendi ad Epiſcopum *i* deuoluitur: Et, vice verſa, ſi collatio, v. g. creatio Canonici, ad Epiſcopum pertineat, & intra ſex menſes conferre negligat, fit deuolutio ad Capitulum: Sin autem Capitulum quoque neglexerit, ad Metropolitanum; denique ad Papam poteſtas deuoluetur. Quod ſi collatio ſpectet ad Epiſcopum & Capitulum coniunctim *k*, tum moneri debet Epiſcopus, eoque cunctante, Capitulum ſolum prouidebit, inſtante termino temporis ſemeſtris: Et ſimiliter Epiſcopus, ſi Capitulum de ea re admonitum moram trahat. His adde; I. Si collatio ad Epiſcopum, & Capitulum con-

e c. ne pro defectu, 41. de elect. c. quamquã, 18. eod. in 6.

f cit. Clem. vn.

g c. cùm ſingula, 33. §. prohibemus, de præb. in 6.

h cit. Clem. vn. iun. Gl. verſ. ſua.

i c. 2. de cõceſſ. præbenda. & c. 3. de ſuppl. Præl. neglig.

k iuxta c. vlt. de ſupplend. negl. Prælat. & c. vn. Ne ſede vacãte, in 6.

Digitized by Google

coniunctim pertineat, & vel Epiſcopus, vel Capitulum propter cenſuram ſuſpenſionis, aut excommunicationis, conferre non poſſit, tum pars *l* altera ſola conferet. Secùs eſt, ſi ad ſolum Epiſcopum, vel ad ſolum Capitulum collatio pertineat, tunc deuolutio non fiet, niſi cenſura irre titus in mora ſit abſolutionem petendi.

l *c. Vn. Ne ſede vacante, in 6.*

XIXC. *Poßúntne electores, vel collatores poſt lapſum tempus legitimum moram purgantes, eligere, ſeu conferre?* Reſp. I. Non poſſunt ita moram purgare, quominus electio, vel collatio, tanquam non canonicè facta, & omnia quæ inde ſecuta ſunt, à ſuperiore *a* reſcindi queant. Nam *canon latæ ſententiæ habet in ſe executionem*, ſaltem ita, vt iudex per ſententiam declarare poſſit, omnia ipſo iure irrita eſſe, quæ contra canonem latæ ſententiæ facta ſunt. Reſp. II. Si priuati propter eligendi, vel conferendi negligentiam, poſt lapſum temporis trimeſtris, aut ſemeſtris (iuxta traditam diſtinctionem) nihilominus eligant, aut beneficia conferant, dum nemo ſe opponit, electio, vel collatio, ſpectato naturali iure, valida *b* eſt, & electus vel prouiſus in conſcientia tutus. Quin etiam à iudice tolerari *c* poteſt, ſi electus, aut inſtitutus idoneus ſit, & nullum Eccleſiæ detrimentum inſeatur: quia multa *d* per patientiam tolerantur, quæ ſi deducta eſſent in iudicium, exigente iuſtitia non tolerarentur. Sin autem electus, vel inſtitutus idoneus non ſit, vel Eccleſiæ detrimentum timeatur, tum ſuperior ex officio, etiam nemine poſtulante, reſcindere debebit. Cæterùm cum his non pugnat, quin Archiepiſcopus, ad quem ab Epiſcopo deuoluta eſt conferendi poteſtas, ipſi menſes aliquos

a *c. licet, de ſuppl negl. Prælator. ubi Gl. ver. imponatis, Anton. de Butrio n. 5.*

b *dictũ eſt ſuprà q. 59.*

c *c. literas, de ſuppl. negl. Præl.*

d *c. iam dudum, 18. de præbend.*

Digitized by Google

e concedere poſſit ad conferendum: ſed tunc non conferet Epiſcopus iure ſuo, ſed Archiepiſcopi committentis auctoritate.

C. *Ad quem fit deuolutio, propter electorum, aut ordinarij collatoris delictum?* Reſp. I. Si Capitulares Eccleſiæ Cathedralis priuati ſint ipſo iure, vt quia communiter perſonam indignam in Epiſcopum elegerunt; aut ſi per ſententiam priuari poſſint, quia formam eligendi Epiſcopum non obſeruarunt, tum deuolutio immediatè fit *a* ad Papam. Nam ita erat ſecundùm ius antiquum, quo Epiſcopi omnes, ad teſtimonium & petitionem populi, atque cleri electionem, à Pontifice *b* inſtituebantur. Id verò ius antiquum mutatum fuit ab Innoc. III. & conceſſum *c* vt propter negligentiam Capituli Cathedralis, poteſtas eligendi Epiſcopum ad Metropolitanum deuolueretur. Quare cùm hæc conſtitutio correctoria ſit iuris antiqui, extendenda *d* non eſt vltra eum caſum expreſſum. Reſp. II. Si Epiſcopus perſonæ *e* indignæ beneficium conferat, vel indignum à patrono præſentatum *f* inſtituat, deuoluitur collatio ad Capitulum; Et, vice verſa, à Capitulo ad Epiſcopum. Quòd ſi & is delinquat, ad Metropolitanum; Ab hoc ad Papam. Reſp. III. Si Prælati, & Capitula exempta, ſeu ſedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, in eligendo, vel conferendo delinquant, deuolutio ſtatim fit *g* ad Pontificem. Sin autem non exempti collatores, aut Capitula Eccleſiarum inferiorum ſint, quæ delinquunt, deuoluitur poteſtas ad Epiſcopum *h* dioe-

e Rebuffus tit. de deuolut. n. 30.

a c. quamquam, 18. de elect. in 6.

b c. 1. d. 22. c. porrò, 4. c. Salonitana, 24. d. 63. c. paſtoralis, 7. q. 1.

c c. ne pro defectu, 41. de elect.

d l. præcipimus. C. de appellat.

e c. cùm in cunctis, 7. §. clerici, de elect. & cit. c. quamquam.

f cit. c. cùm in cunctis, §er. conſenſerit, & docet Azor tom. 2. lib. 6. c. 27. q. 3. g *c. licet, de ſuppl. negl. Prælat. & Clem. un. in n. Gl. eod.* h *cit. c. quamquam, in fine.*

Digitized by Google

diœceſis, in beneficia, aut Eccleſiæ ipſi ſubiectæ, exiſtunt.

CI. *Si ad Epiſcopum deuoluatur poteſtas eligendi Prælatum Eccleſiæ inferioris, regularis aut ſecularis, propter Capituli negligentiam, aut delictum, debétne ille eligere aliquem ex corpore eiuſdem Eccleſiæ, ſi idoneus adſit?* Reſponſio eſt affirmatiua *a*: Neque enim obſtat, quòd ipſi Capitulares, ſi velint, ex aliena Eccleſia Paſtorem eligere non *b* prohibentur. Nam ipſi iuri ac fauori ſuo renuntiare poſſunt: at verò inuitis non *c* poteſt aliquis, qui ex gremio Eccleſiæ non ſit, obtrudi, ſi idoneum habeant, qui aſſumatur. Deinde generatim aiunt *d*, quòd Prælatus ad quem ius eligendi, aut conferendi deuoluitur, ſecundùm naturam & conditiones beneficij conferre debeat; videlicet alicui de genere fundatoris, ſicuti in fundatione expreſſum; vel alicui à patronis nominato, ſi beneficium patronatum eſt.

a *c. ne pro defectu, 41. in fine, de elect.*
b *c. cùm inter, 31. de elect.*
c *c. nullus inuitis, d. 61.*
d *Rebuffus tit. de deuolut. n. 40.*

CII. *Quæ cauſa eſt, cur ius eligendi non ad Capitulum tranſeat, ſed ad Metropolitanum, ſi Epiſcopus negligat eligere, aut conferre beneficia, quæ ad ipſum deuoluta ſunt propter negligentiã, aut delictum inferiorum?* Reſp. Quia in iuribus deuolutis Capitulum non habet *a* tantam communionem cum Epiſcopo, quantam habet in iuribus proprijs Eccleſiæ. Eademque ratione dicendum, quòd Prælatus, videlicet Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, in ijs quæ agit iure ac poteſtate ad ſe deuoluta, non teneatur requirere conſilium Capituli: Imò neque conſilium ex neceſſitate, ſed ſolùm *b* ex honeſtate & quadam æquitate. His adde, quòd Capitulum,

a *Abb. c. cùm in cunctis, §. clerici, n. 5. de elect. & alii apud Azor tom. 2. li. 6. c. 27. q. 2.*
b *Gl. in c. ne pro defectu, 41. Ver. conſilio, de elect.*

ſede

ſede vacante, conferre non *c* poſſit beneficia libera quæ ad ſedem Epiſcopalẽ deuoluta ſunt: cùm ea collatio non minùs, quàm propriorũ beneficiorũ, donatio *d* quædam ſit, quæ Adminiſtratori conceſſa non *e* eſt: Ipſaque ea tum deuolutio, tum collatio, ſicut & præſentatio ad beneficia, inter fructus Epiſcopatus recẽſetur, qui ſucceſſori, reſeruari *f* debent. Sed aliud dicendum de beneficijs patronatis, & electiuis: quandoquidem in illis inſtitutio certæ perſonæ à patrono præſentatæ; in his confirmatio electi, ſi idoneus ſit, ex quadam neceſſitate fieri debet. Veruntamen vt in liberis beneficiis Eccleſiæ prouiſum ſit, poterit Capitulum *g* beneficia conferre ad ſex menſes; &, ſi interea Epiſcopus nõ eligatur, aut cõfirmetur, tempus prorogare. Eſt n. ordinariũ, quin & neceſſarium, vt interim dum beneficiatus inſtituatur, altteri cura c4mendetur.

c *arg. c. 2. Ne ſede vacante &c. & docet Abb. in c. cùm olim, n. 2. de maior. & obed. Ioan. Monachus in c. quamquã, n. 6. in fine, Azor cit. c. 27. q. 9. contra Ioan. Andr. cit. c. quamquã,* d *c. vlt. de offic. Vicarii, in 6. & c. 3. de ſuppl. negl. Prælat.* e *c. 2. & vlt. eod. tit. in 6.* f *c. vlt. d. 51.* g *ex communi Rebuffus tit. de deuolut. n. 77.*

CIII. *Si ſuperior, ad quem poteſtas deuoluta eſt, electionem vel collationem beneficii fecit; ſed ea effectum conſecuta non eſt, quia alter noluit acceptare, vel inhabilis repertus eſt, num inferior, à quo tanquam priuato, deuolutio facta eſt, recuperat ius eligendi, vel conferendi?* Ita affirmandum eſt *a*: Quia canones tantùm pro vna *b* vice priuationem inferunt electoribus, collatoribus, aut patronis, propter negligentiam, aut perſonæ indignæ electionem, præſentationem &c.

a *Azor cit. c. 27. q. 14. ex Ioan. Selua p. 3. de benefic. q. 3.*
b *c. cùm Vintonienſis, 25. de elect. & c. 2. de ſuppl. negl. Prælatorum.*

CIV. *Numquid Cathedrale Capitulum, vel Metropolitanus in aliis quoq; præter beneficiorum col-*

Digitized by Google

collationem, defectum Epiſcopi ſupplet? Reſp. I. Si Epiſcopus in officio ſuo negligens, aut culpabilis ſit, non ideo iuriſdictio ad Capitulum deuoluitur; cùm talis poteſtas Capitulo nullo iure conceſſa reperiatur: Sed debet Capitulum Superioris, videlicet Metropolitani, aut Papæ iuriſdictionem implorare, per quam Epiſcopus ad officium compellatur. Reſp. II. Si Epiſcopus ab hoſtibus Fidei captus *a* ſit, vel alio perpetuo, aut diu durabili impedimento detentus, vt ſi in amentiæ morbum lapſus eſt, Capitulum interim in ſpiritualibus ac temporalibus adminiſtrationem habet; donec ſedes Apoſtolica, quæ hac de re conſuli debet, aliter prouideat. Addit non nemo *b*, idem iuris eſſe, ſi Epiſcopus in remotas regiones diſcedens, nullum Vicarium, aut Adminiſtratorem conſtituit. Reſp. III. Quamuis non pauci DD. in ea ſententia *c* ſint, quòd propter Epiſcopi negligentiam (v.g. in ordinibus conferendis) poſt legitimam admonitionem, poteſtas ad Metropolitanum deferatur; tamen alij *d* rectè oppoſitum ſentiunt: Cùm habeamus regulam canonicam *e* Quòd Archiepiſcopus non exercet iuriſdictionem in ſubditos Comprouincialium Epiſcoporum, præterquã in caſibus iure expreſſis. Hic autem caſus nullibi expreſſus reperitur. Alioquin ſupplere etiam poſſet Archiepiſcopus, ſi Epiſcopus in excommunicatione eſſet, officiumque præſtare non poſſet. Quod tamen Innocent. IV. negat *f* ob dictam rationem: Quia in materia prohibitoria, (qualis eſt iſta vt Archiepiſcopus non exerceat *g* iuriſdictionem in ſubditos Coepiſcoporum) quod non eſt conceſſum, cenſetur eſſe *h* pro-

a *c. ſi Epiſcopus, de ſuppl. negl. Prelator. in 6.*

b *Steph. Quaranta in Bullarii ſum. Ver. Archiepiſcopus, n. 22. Paulus Piaſecius in praxi epiſc. p. 2. c. 5. n. 32.*

c *apud eundem Quarantam, n. 21.*

d *Abb. in c. paſtoralis, n. 10. de offic. ordinarii, Piaſecius l. cit.*

e *c. 1. de ſuppl. negl. Pralator. in 6.*

f *cit. c. 1.* g *c. nullus primas, 7. cauſa 9. q. 3.* h *c. cùm inter, de translat. Epiſ.*

Digitized by Google

prohibitum. Reſp. IV. Capitulo plus iuris, ſaltem in habitu, erga Cathedralem Eccleſiam competit, quàm Archiepiſcopo: Idque etiam ſede non vacante; ſi videlicet Epiſcopus abſolutè impeditus ſit officium præſtare, interim Capitulum, dum Pontifex conſultus reſpondeat, & prouideat, quæ neceſſaria ſunt, & dilationem non patiuntur, exequi *i* poteſt. Quia id veluti naturale eſt, vt Capitis defectum reliquum corpus ſuppleat, donec maius remedium adhibeatur.

i arg. c. ſi Epiſcopus, de ſuppl. negl. Præl. in 6. & in caſu Epiſcopi excommunicati, docent Ioan. Monachus, & Petr. Ancharanus in c. 1. eod. in 6.

CV. *Quid iuris eſt, ſi patronus in præſentando ad beneficium negligens ſit, aut indignum præſentet?* Reſp. I. Si patronus laicus intra quatuor *a* menſes à die cognitæ vacationis; Eccleſiaſticus autem intra ſex *b* menſes, neminem præſentat, amittit ea vice ius præſentandi, & collatio libera efficitur. Sin autem duo ſint patroni, quorum vnus laicus, alter Eccleſiaſticus, tum laicus *c* gaudet priuilegió Clerici, propter ſocietatem, vt ſex menſes ad præſentandum concedantur. Reſpond. II. Si patronus Eccleſiaſticus indignum præſentet, priuatur ea vice iure præſentandi *d*, & collatio beneficij libera efficitur. Sed laicus patronus iubendus eſt *e* alium præſentare. Porrò laicus patronatus cenſeri debet *f*, qui cuicunque perſonæ, vel Communitati competit, ratione fundationis, conſtructionis, aut dotationis ex bonis patrimonialibus. Eccleſiaſticus autem patronatus, qui ali- cui

a c. quoniã, 3. c. cùm propter, 27. de iurepatron.
b c. Vn. eod. in 6. & c. 2. de ſuppl. negl. Prælat. in 6.
c Abb. c. eam te, 22. de iure patron. Syl. Ver. iuſpatronatus, q. 6. dict. [illegible]
d c. Cùm ecceſ. [illegible] [illegible] … minus idoneus, eod. tit. arg. c. cit. c. 2.
f Theol. moral. lib. 4. tr. 2. [illegible]

cui competit ratione Eccleſiaſticæ dignitatis, aut beneficij, aut quia ex Eccleſiaſticis reditibus Eccleſiæ fundatio, conſtructio, vel dotatio facta fuit.

Capvt X.

De confirmatione electi.

Qvæstio CVI. *In quibus beneficiis confirmatio locum habet?* Reſp. In electiuis: Nam per electionem canonicam tribuitur electo ius ad prælaturam, ſeu dignitatem inchoatum, quod per ſuperioris confirmationem perficitur. Et debet ſuperior electum, ſi idoneus ſit, *a* confirmare: alioquin iniuriam inferet non tantùm electo, ſed etiam electoribus; adeò, vt ipſi electionem proſequi, & confirmationem poſtulare poſſint: cùm etiam ipſorum, & Eccleſiæ ſuæ interſit, vt canonicè electus confirmetur. Idque etiam Cæſareo iure receptum erat, vt electi v.g. ciuitatum defenſores à Præfecto Prætorio confirmandi *b* eſſent. Excipimus autem plenitudinem poteſtatis in Principe, qui propter publicam vtilitatem, legitimè electum reijcere *c* poteſt, vt perſona magis idonea promoueatur. Deinde improbari non poteſt conſuetudo, quæ quibuſdam Eccleſijs uiget, vt à Canonicis v g. Decanus electus, ſi electioni conſentiat, ſtatim *d* omne ius acquirat, nec ſuperioris confirmatione opus ſit.

a *c. 3. de elect. Vbi Ioan. Andr. n. 2.*

b *Auth. de defenſorib. ciuitatum, §. Iuſiurandum, iun. Gl. in princip. Ver. decreta, & Gl. in l. priuatorum, C. de iuriſdict. omnium iudicum, Ver. ſed pone.* c *Nicolaus V. Bulla, I. qua incipit,* Ad ſacram. d *arg. cit. c. 3. Vbi id docet Abb. n. 5.*

CVII. *Ad*

CVII. *Ad quem pertinet confirmatio electi?* Reſp Ordinariè pertinet ad proximum ſuperiorem, *a*, cui Eccleſia, aut dignitas ſubiecta eſt. Igitur Abbates, & Præpoſiti non exempti confirmandi ſunt ab Epiſcopo: Guardianus, Abbas, Prior Ordinis exempti, Generalem Miniſtrum, ſeu Prępoſitum habentis, ab eodem Generali confirmationem accipiunt: ipſi verò Generales, ſicuti & Abbates quidam exempti, ac ſedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecti, à Sum. Pontifice *b*, vel Legato eius, ſi in prouincia ſit, confirmari debent. Quædam verò Religiones priuilegiū Apoſtolicum habent *c* vt quamprimum eorū Generales Miniſtri, ſeu Præpoſiti canonicè electi ſunt, plenā iuriſdictionem, ſine alia ſedis Apoſtolicæ confirmatione, cōſequantur. Denique Epiſcoporum confirmatio, vbi canonicè eliguntur (ſicuti in Germania) hodie ad Sum. Pontificem *d* ſpectat; ſicuti & olim ſpectabat circa tempora *e* Nicolai I. & Gregorii I. *f* Quibuſdam verò temporibus permittebat Eccleſia *g* Romana, vt Epiſcopi à Metropolitanis, præmiſſo examine, confirmarentur. Interim tamen referendum, erat ad Romanum *h* Pontificem, quinam Epiſcopi in prouinciis canonicè electi, & inſtituti eſſent.

a *Hoſtienſis in ſum. tit. de elect. n. 6. Rodriq. tom. 2. q. 53. a. 3. de Regular. & alii.*
b *c. Si Abbatem, 36. de elect. in 6.*
c *apud Rodriq. tō. 2. regul. qq. q. 53. a. 3.*
d *cit. Bulla Nicol. V. Ad ſacram.*
e *c. 1. d. 22.*
f *c. quantò, d. 63.*
g *infrà q. 162.*
h *Videre eſt apud Simplicium Papam epiſt. 14. & 17. ad Acatium.*

CVIII. *Quando peti debet confirmatio?* Reſp. Electus intra tempus trimeſtre, numerandum à die conſenſus ſui, confirmationem à ſuperiore petere *a* debet: alioquin, ſi, iuſto impedimento ceſſante, eam petere neglexerit, electio ipſo iure irrita cenſebitur: Idemque locum habet *b* in poſtulatione. Reſp. II. Electi ad Epiſcopatus, vel Eccleſias exemptas,

a *c. quam ſit, 6. de elect. in 6.*
b *Gl. ibid. ver. vacuetur.*

ptas, & ſedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, perſonaliter Romam pro confirmatione *c* petenda accedere deberent; vel, ſi id commodè fieri non poſſit, perſonas idoneas mittere. Sed quid circa Epiſcopos electos in Germania obſeruetur, infrà dicendum *d*. Id verò hîc addendum eſt, quòd beneficiati, qui ob hanc cauſam in Vrbem deſtinantur, fructus beneficiorum ſuorum (exceptis diſtributionibus quotidianis) integros percipere *e* debeant; ne ipſis officium Eccleſiæ præſtitum damno ſit. Idemque eadem ratione ſentiendum f de electo, ſi cauſa electionis petendæ, ad confirmatorem, aut examinatorem proficiſci debeat.

c *c. nihil, 44. de elect. c. cupientes, 16. eod in 6.*

d *q. 161. 162.*

e *c. cùm nō deceat, 30. de elect. in 6* f *arg. cit. c. 30. ubi Ioan. Andr.*

CIX. *Num ſuperior, cuius eſt electum confirmare, aut præſentatum à patrono inſtituere, intra certum tempus id agere debet, alioquin pro ea vice priuandus?* Reſp. *a* De hac re nihil in iure ſtatutum eſſe: Propterea quòd ſatis proſpectum eſſe videatur: quandoquidem tum electus, tum electores; ſicut & patronus ac præſentatus, agere poſſunt, vt confirmatio, vel inſtitutio fiat: Eaque de cauſa ſuperior confirmatoris, vel inſtitutoris, terminum *b* conſtituere poterit, intra quem confirmatio vel inſtitutio fieri debeat; alioquin ipſemet inſtituet: cùm non deceat, beneficia Eccleſiaſtica diu vacare.

a *Rebuffus in praxi benef. tit. de deuolut. n. 6.*

b *arg. c. irrefragabili, 13. §. exceſſus, de offic. ordinarii.*

CX. *Quid agere debet Superior, priuſquam electum confirmet?* Reſp. I. Inquirere debet *a* de forma & ſerie electionis, vt appareat, num canonicè facta, & nihil ſubſtantiale prætermiſſum ſit. Ad quam rem inſeruiet decretum *b* electionis, in quo totus electionis proceſſus authenticè deſcriptus eſt.

a *c. nihil, 44. de elect.*

b *Innocent. & Gl. in c. innotuit, 20. Ver. decreto, de elect. ibid. Abb. n. 15. & 16. Syl. Ver. electio, 1. q. 18.*

Digitized by Google

Reſp. II. Superior, antequam electum confirmet, inquirere debet de qualitatibus eius, præcipuè circa *c* ætatem, morum honeſtatem, & ſcientiam. Eſt autem ſciendum, quaſdam *d* eſſe qualitates intrinſecas, ac veluti naturales, vt quòd homo ſit verax, pacificus, nulla cenſura irretitus: Et tales ineſſe præſumuntur *e* donec opponens, ſeu contradictor contrarium oſtenderit. Aliæ verò qualitates extrinſecæ, ſeu adiectitiæ; videlicet requiſita ætas, ſcientia: Et hæ qualitates non præſumuntur, ſed probari debent. Quamobrem de illis potiſſimùm examen inſtituitur. Poteſt tamen etiam atque debet inquiri de moribus electi, tametſi nihil opponatur. Tametſi enim, ſi nihil negotij *f* cum aliquo ſit, non oporteat in eius vitam inquirere, ſed potiùs pro bono & intregro viro habere, dum contrarium non appareat: Si tamen filia in matrimonium illi collocari debeat; quemadmodum Prælatus electus Eccleſiæ veluti ſponſus dandus eſt, meritò inquiritur in vitam eius; ſaltem quoad externa & apparentia, de quibus teſtimonium Eccleſiæ dari poteſt. His adde: Si Prælatus ſemel examinatus, ad aliam prælaturam eligatur, iterum examinandum *g* eſſe: cùm fieri poſſit, vt interea nouum impedimentum contraxerit. Idque maximè locum *h* habet, ſi ad maiorem dignitatem aliquis aſſumendus eſt. Reſp. III. Iuxta Bonifacianam Conſtitutionem *i*, Si coëlectus aliquis adſit, vel alius contradictor, ij à Confirmatore nominatim vocandi ſunt ad cauſam agendam. Sin nullus talis adſit, tum generale edictum ad Eccleſiæ valuas affigendum eſt, in quo peremptoriè ad diem definitum citantur, ſi qui electionem, quominus confirmari debe-

c *c. cùm nobis, 19. de elect. c. nihil, 44. eod. c. 2. d. 45.*

d *Gl. in c. ſi fortè, 11. Ver. ſciẽtia, eod. in 6.*

e *c. Vlt. de præſumpt.*

f *exempl. Gl. cit.*

g *arg. c. ſcriptum, 40. de elect.*

h *Gl. in cit. c. ſcriptum, Ver. præſumptione.*

i *c. Vlt. de elect. in 6.*

debeat, impugnare velint. Hæc niſi præmiſſa fuerint, confirmatio irrita iudicanda erit. Reſp. IV. Si ſuperior perſonam indignam confirmarit, proxima vice confirmandi facultate *k* priuatus, alijſque pœnis ſubiectus eſt. k *c. nihil, 44. de elect.*

CXI. *Si quis poſt generale edictum, & ſecutam confirmationem aduematat, qui opponere velit, audiendúſne eſt?* Reſp. Si is abſens fuerit, vt probabilem edicti ignorantiam allegare poſſit, audiri debet. Sin verò non abſens, aut non longè diſtans fuit, ordinariè non auditur; niſi *a* ignorantiam coniecturis adſtruat, & iuramento confirmet. Cæterùm ad denuntiationem canonicam, vt indigna ſeu inhabilis perſona Eccleſiæ non præſit, ordinariè aliquis admitti *b* debet, etiam poſt confirmationem, imò & conſecrationem. a *arg. c. vlt. Qui matrim. accuſare poſſunt.* b *abl. c. nihil, 44. n. 6. de elect.*

CXII. *Quid iure conſtitutum eſt de electis, ſi ante impetratam confirmationem adminiſtrent?* Reſp. I. Si electus ante acceptam confirmationem adminiſtrationi prælaturæ ſe immiſceat, incurrit *a* priuationem ipſo iure: Sed opus eſt ſententia, & executione iudicis. Sed & id prohibitum eſt *b*, ne electus ſub titulo œconomi, ſeu adminiſtratoris, alioue prætextu adminiſtrationem in ſpiritualibus, aut temporalibus vſurpet, donec confirmatus fuerit. Nam id eſt in fraudem canonis *c* agere, ſi quis, quod canon vetat, in effectu aſſequatur, licet alio prætextu, ſeu quæſito colore. Verùm per ſummi Pontificis auctoritatem, poteſt electus, interim dum habilis ad prælaturam fiat, vt ſi legitimam ætatem conſecutus non ſit, Eccleſiæ œconomus *d* conſtitui. Reſp. II. Prælatis Apoſtolicæ ſedi immediatè ſubiectis, ſi extra Italiam in concordia a *c. qualiter, 17. de elect. & c. auaritia, 5. eod. in 6.* b *cit. c. auaritia.* c *reg. vlt. in 6. l. contra, 29. ff. de legibus.* d *c. cùm nobis, 19. iun. Gl. ver procuratorem concedimus, de elect.*

electi ſint, interim dum confirmatio à ſede Apoſtolica aduenerit, in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrare propter Eccleſiæ neceſſitatem *e* permittitur, ita tamen vt nihil penitus alienent. Plerumque tamen Prælati iſti hac facultate non vtuntur, (quamuis poſſent vti) ſed interim Capitulum adminiſtrat, vel œconomus in temporalibus deputatur, donec confirmatio à Pontifice, vel Legato etius, ſi in prouincia ſit, impenſa fuerit. Id verò certum eſſe debet, tali poteſtate vti non *f* poſſe Prælatum poſtulatum; quippe cui nullum ius ante admiſſam poſtulationem acquiſitum eſt.

e c. nihil, 44. de elect.

f Ioan. Andr. & Abb in c. quantò, de translat. Epiſc.

CXIII. *Num eo ſolo, quòd Prælatus à ſuperiore confirmationem accepit, actus iuriſdictionis exercere, iura item, & bona Eccleſiæ adminiſtrare poteſt; an verò neceſſe eſt, eum prius in poſſeſſionem ſolemniter introduci?* Cuiuſmodi corporalis introductionis non rarò in iure *a* mentio fit. Reſp. Spectato iure ordinario, Prælatus poſt acceptam confirmationem; aliúſue beneficiatus poſt verbalem inſtitutionem, collationem ſeu inueſtituram, ſtatim *b* poſſeſſionem accipere, adminiſtrare, & alia iura prælaturæ, vel beneficio ſuo competentia exercere poteſt. Etenim qui à ſuperiore legitimæ collationis, ſeu verbalis inſtitutionis titulum habet, eo ipſo cenſetur facultatem conſecutus poſſeſſionem vacantem capiendi, & iura competentia exercendi, atque adminiſtrandi. *Vacantem*, inquam: Nam ſi alius quiſpiam in poſſeſſione prælaturæ, alteriuſue

a c. adhac, de offic. Archidiaconi, c. cùm Bartholdus, de ſent. & re iudic.

b arg. c. noſti, 9. c. transmiſſā, 15. c. qualiter, 17. c. nihil, 44. de elect. & docent Innoc. cit. c. transmiſſam, n. 1. Ioan. Andr. n. 6. Abb. n. 3. Gl. in l. priuatorum, C. de iuriſdict. Bartolus in l. cùm ſolus, n. 4. ff. de Vſu cap. Menoch de adipiſ. poſſeſſ. remed 4. n. 182.

be-

Digitized by Google

beneficij exiſtat, tum non licet propria auctoritate poſſeſſionem, & adminiſtrationem capere: eſſet enim hæc vitioſa poſſeſſio, in qua ita poſſidens defendendus non foret; imò cenſebitur ſpoliaſſe *c* priſtinum poſſeſſorem. Quòd ſi etiam violentia aliqua vtatur, meretur priuationem iuris ac tituli *d*, quod in beneficio habet. Deinde excipiendum eſt; Niſi alia ſit Eccleſiæ conſuetudo, videlicet vt prouiſus, confirmatus, aut verbaliter inſtitutus poſſeſſionem ipſemet non accipere debeat, ſed poſt verbalem illam collationem, tituliq́ue traditionem ſolemniter & corporaliter introduci in poſſeſſionem, quam iura inſtallationem vocant; eaque olim per Archidiaconum fieri *e* ſolita eſt: nunc autem in pleriſque Eccleſijs per alios Clericos fieri ſolet.

c *arg. l. ſi ex ſtipulatione, 5. ff. de acquir. poſſeſſ.*

d *c. cū qui, 18. de præbend. in 6. Rebuf in praxi benefic. de miſſ. in poſſeſſ. n. 3.* e *cit. c. adhac, & cit. c. cùm Bertholdus.*

CXIV. *Quid ad rem facit inueſtitura, quæ in confirmatione, collatione, aut inſtitutione adhiberi ſolet?* Reſp. *a* Inueſtitura fieri ſolet per bireti, anuli, pannorum traditionem, &c. Et ea interdum adhibetur cum tituli traditione, ſeu verbali inſtitutione, ad maiorem eius ſolemnitatem. Verùm per talem inueſtituram non traditur actualis *b* poſſeſſio beneficij vacantis; ſed ſolùm poteſtas fit accipiendi poſſeſſionem vacantem; niſi, vt ſuprà dictum, conſuetudo in Eccleſia vigeat, vt etiam poſt inueſtituram, ſolemniter aliquis in poſſeſſionem introducatur. Interdum autem inueſtitura poſt factam collationem adhibetur, vt ſolemnitas aliqua. Tum verò parum, aut nihil operatur; cùm titulus antè collatus ſit; poſſeſſio autem per inueſtituram non acquiratur, ſed tantùm ius accipiendi poſſeſſionem vacantem: quod tamen etiam, ſecu-

a *ex doctrina Dyni ſuper reg. 1. in 6. Ioan. Andr. in c. tranſmiſſā, n. 13. de elect. Abbat. in c. auctoritate, n. 9. de Inſtit.*

b *c. ex ore, inn. Gl. Ver. etſi mādatum, de his quæ fiunt à maiore parte Capituli,*

Digitized by Google

ſa conſuetudine ſpeciali, per nudam collationem, confirmationem, aut inſtitutionem acquiri poteſt. Sed & quibuſdam Eccleſijs conſuetudo eſt, vt electus, cumprimum electioni conſenſit, inthronizetur, vel in altari collocetur. Quæ mera ſolemnitas eſt, ad ſignificandum ius ipſi ad Epiſcopatum inchoatiue acquiſitum.

CAPVT XI.

De appellatione contra electionem.

QVÆSTIO CXV. *Num contra electionem appellari poteſt, & quam vim habet talis appellatio?* Reſp. I. Vnuſquiſque Capitularis electioni factæ, aut faciendæ, iuſtæ rationis motiuo, opponere ſe poteſt, & contra eam ad ſuperiorem *a* appellare. Sed alteri, cuius nihil intereſt, appellare non *b* licet. quod intellige nomine ſuo: ſed nomine Eccleſiæ, ne videlicet Prælatus indignus eligatur, quodlibet Eccleſiæ membrum *c* opponere ſe, & appellare poterit: Imò in tali caſu pro bono Eccleſiæ denuntiaturus, vel accuſaturus ſemper audiri *d* debet. Reſp. II. Si contra electionem appelletur non ſimpliciter, ſed ne contra canones fiat, tum electores nō prohibentur *e* ad canonicam electionem procedere. Sin autem ſimpliciter appelletur, inhibendo ne ad electionem procedatur; tum niſi apertè friuola ſit appellatio, conſiſtere *f* deberent

a *c. cùm inter, 21. de elect.*
b *c. cùm inter, 16. de elect. l. 1. ff. de appellat.*
c *arg. cit. c. cùm inter, & cit. l. 1.*
d *c. conſtitutis, 46. de appellat. Innoc. in c. ad aures, 8. de reſcriptis Abb. c. cùm dilectus, 32. de elect. n. 5.*
e *c. cùm nobis, 19. eod.*
f *c. conſiderauimus, 10. c. auditis, 29. eod.*

ele-

Digitized by Google

electores, donec cauſa ad ſuperiorem delata ſit. Si tamen non obſtante appellatione procedatur ad electionem, ea *g* valida cenſebitur; tametſi appellans offerat ſe incontinenti allaturum *h* probationes de defectu. Propterea quòd talis appellatio extraiudicialis ſit, quæ effectum ſuſpenſiuum non parit. Cæterùm ſi ſuperior, ad quem appellatum fuit, pro appellatione iudicet, tum omnia acta & attentata poſt eam reſcindi *i* debebunt, perinde ac ſi initio irrita fuerint. Reſp. III. Si appellatio fiat coram Ordinario, v. g. Epiſcopo, cuius eſt electionem approbare ſeu confirmare, tunc veluti iudicialis cenſeri debet; ideoque Epiſcopus in hoc caſu, niſi appellatio manifeſtò friuola appareat, procedere non poteſt ad confirmationem: cùm generalis regula ſit *k*, quòd attentata poſt appellationem interpoſitam in irritum reuocari debeant: præterquam ſi appellans appellationem deſeruerit.

g *cit. c. cùm inter, 21. & cit. c. cùm nobis.*
h *Innoc. in cit. c. cùm inter, n. 4. Imola, n. 16. Syl. ver. appellatio, q. 2.*
i *c. non ſolùm, 7. c. Romana, §. cùm autẽ, de appellat. in 6. Abb. cit. c. conſiderauimus, n. 1. de elect. Imola c. in cauſis, 30. n. 1. ibid. Abb. n. 3. eod. tit.*
k *c. ſuper eo, 10. iun. Gl. ver. appellationem fieri, de appellat. c. ſi poſtquam, 33. de elect. in 6.*

CXVI. *Conceſſúmne etiam eſt ipſis electoribus, qui ſuffragium electo dederant, electionem factam oppugnare, obyciendo illi aliquod crimen, aliúmue defectum?* Reſp. Tales audiendi non *a* ſunt, poſteaquam electio promulgata eſt. Nam quod ſemel aliquis approbauit, improbare deinde *b* non poteſt, niſi cauſa improbationis poſtea emergat. Per quod limitatur tradita doctrina: Si enim electus adminiſtrationi ſe ſtatim immiſcuit; vel ſi defectus eius antea incognitus, poſtea manifeſtatur, impu-

a *c. nulli, 8. de elect. in 6.*
b *arg. reg. 21. in 6. iun. interpret. Dyni, n. 11. & arg. c. propoſuit, 5. de filiis Presbyter.*

Digitized by Google

gnare electionem poſſunt, qui antè in eam conſenſerant: Quia paria cenſentur *c* non eſſe, & non apparere. Hoc tamen caſu ignorantiam iuramento confirmare *d* debebit, qui electionem impugnare voluerit. Adde, eandem Gregor. X. conſtitut. *e* locum etiam habere in illo, qui electionem in abſentia ſua factam poſtea ſuo conſenſu approbauit. Nam paria ſunt eligere, & electioni factæ conſentire. Quod verum eſt in ordine ad voluntatis approbationem; non item quo ad alios effectus. qui enim elegit, is auget v. g numerum ſuffragiorum; non autem qui electioni factæ conſentit *f*, ſiue eam ratam habet. Quare etiam in ciuili iure dicitur, quòd *aliud eſt vendere, & aliud vendenti* *g* *conſentire*.

CXVII. *Quænam à ſummis Pontificibus ſaluberiter ſtatuta ſunt* *a* *ad moderandas appellationes in cauſis beneficialibus?* Reſp. Non expedit, vt appellantibus ad tribunal ſuperius facilè deferatur; cùm ob eam causā lites potiùs protrahantur, quàm ſopiantur. Ex quo, maximè in cauſis beneficialibus, damna Eccleſijs prouenire ſolent: cùm beneficia Eccleſiaſtica ſine diſpendio diu *b* vacare non poſſint. Accedit, quòd homines valde proni ſint ad impediendas prouiſiones beneficiorum, præſertim dignitatum, quas ſibi, vel conſanguineis, aut amicis obuenire mallent. Quamobrem Innoc. IV. conſtituit *c*; Si quis electionem, poſtulationem, vel prouiſionem alicuius ad prælaturam, perſonatum aut canonicatum impugnet, obijciens aliquid ſeu contra formam, ſeu contra perſonam, & idcirco ad ſedem Apoſtolicam appellet; vt & is qui opponit, & qui defendit, omneſque quorum intereſt, per ſe, vel

c *Canoniſtæ hic, & Legiſtæ in l. In lege fundi, ff. de contrah. empt.*
d *cit. c. nulli.*
e *in Concil. Lugdunēſi, cit. c. nulli.*
f *Ioan. Monachus cit. c. nulli, n. 2. ibid. Ioan. Andr. n. 2.*
g *reg. 20. ff.*
a *lib. 6. decretal.*
b *c. finem, ſ. de dolo & contumacia.*
c *c. 1. de elect. in 6.*

Digitized by Google

vel per Procuratores bene inſtructos, ad dictam ſedem iter arripiant: Et præſente vna parte, ſi altera nondum aduenerit, viginti diebus expectetur; poſtea, non obſtante cuiuſquam abſentia, procedatur, ſicuti de iure procedendum eſt. Igitur in cauſa beneficiali, ſicuti & in matrimoniali, procedi poteſt etiam lite non conteſtata *d*, ſi pars contumax ſit, tametſi nulla alia citatio interuenerit: Siquidem terminus à iudice, vel à iure præfixus appellantibus, vel ijs contra quos appellatur, peremptoriæ citationis *e* vim habet. Secundò decreuit *f* idem Gregor. X. Si quiſpiam electioni, poſtulationi, vel prouiſioni ſe opponat, ad ſuperiorem appellans, teneatur in publico inſtrumento omnia & ſingula quæ obijcere velit, exprimere; inſuper coram publica perſona, vel Magiſtratu corporale iuramentum præſtare de veritate dicenda; id eſt, quòd credat vera eſſe quæ exprimit, & ſe probare poſſe. Plura alia eiuſdem *g* Gregor. X. ſtatuta circa appellationum moderationem legi poſſunt in eodem Lugdun. Concil. Generali, c. 9. & 10.

d *c. dudum, 22. de elect. c. accedens, 4. c. quoniã, §. porrò, Vt lite nõ conteſtata &c.*
e *c. ſæpe, 44. de appellat.*
f *c. Vt circa, 4. de elect. in 6. & Videri poteſt declaratio Bonif. VIII. in c. is cui, 19. c. qui contra, 11. de elect.* 20 *eod. in 6.*
g *referuntur c. quamuis, 10. & c. ſi fortè, in 6.*

CXVIII. *Qui contra electionem, poſtulationem, aut prouiſionem ad ſuperiorem appellat, potéſtne in ea cauſa Procuratorem conſtituere?* Reſp. affirmatiuè *a* Sed neceſſe eſt, vt in procuratorio mandato omnia ſpecificè exprimantur, quæ ſeu contra formam, ſeu contra perſonam obijcere vult appellans: alioquin procurator admittendus non eſt. Et debet is habere mandatum ſpeciale de iuramento corporali pręſtando in animas eorũ, quorũ procurator eſt, quòd ipſi credãt vera eſſe quæ expreſſa ſunt, eaque probari poſſe.

a *c. procurator, 38. eod. in 6.*

Digitized by Google

CXIX. *Si contra electionem, ob vitium formæ, vel perſonæ appellatum ſit, & pro appellatione iudicetur, reſcindendáne etiam eſt confirmatio, ſi electio à legitimo ſuperiore collata fuit?* Reſp. affirmatiue *a*: Quia deſtructo fundamento, neceſſe etiam eſt acceſſorium corruere: Atqui electioni tanquam fundamento accedit confirmatio: Ergo &c. Veruntamen acta Prælati electi poſt confirmationem à legitimo ſuperiore datam, valida cenſeri debent, ſi defectus publicè ignoratus, aut ſaltem electio nondum reſciſſa fuerat. At verò, vice verſa, ſi accidat confirmationem ex aliqua cauſa irritari, vel irritam declarari, non ideo *c* etiam electio, ſi canonicè celebrata fuit, infirmari debet. Nam vtile ab inutili non *d* vitiatur, ſi vnum ab altero ſeparari poteſt: Neque naturæ rerum congruit, vt deſtructo acceſſorio (cuiuſmodi eſt confirmatio) etiam corruat idquod fundamenti loco eſt, videl. electio.

a *arg. c. qualiter, 17 de elect. & c. quod ſicut, 28. eod. vbi Innoc. n. 4. Ioan. Andr. n. 17 Abb. n. 3. & expreſſius habetur in c. cùm dilectus, 32. eod.* b *arg. l. Barbarius, ff. de offic. Prætor.* c *c. ſi confirmationẽ, 39. de elect. in 6.* d *DD. in reg. 37 in 6.*

CXX. *Poteſtne appellans in cauſa electionis appellationi renuntiare?* Reſp. I. Poteſt renuntiare, priuſquam *a* ſuperiori præſentata eſt: non item poſtea; cùm cauſæ hæc grauis, & ad Eccleſiæ bonum pertinens cenſeatur. Reſp. II. Si appellatio aduerſario intimata ſit, non poteſt ampliùs abſq; eiuſdem conſenſu renuntiare; niſi expenſas, vel ſi alia de cauſa ipſius interſit, compenſare *b* paratus ſit. His adde; Expenſas ab appellante præſtandas etiam *c* eſſe, ſi in probatione defecerit. Niſi probabilem cauſam oppugnandi ſe habuiſſe oſtendat:

a *arg. c. quamuis, 10. vbi Ioan. Monachus, n. 7. & 10. eod. in 6.* b *c. interpoſita, 70. §. ille, de appellat. & docet. Ioan. Monachus loc. cit. n. 6,* c *c. 1. de elect. in 6.*

Digitized by Google

tunc enim & condemnatio in expenſas *d*, & ſi quę alia pœna *e* ſtatuta eſt, remitti debet.

d *Gl. reg. 14. in 6.*

e *Anton. Gabrielius de exec. rei iudicatæ, concl. 1.* e *cit. c. 1.*

Capvt XII.

De Sum. Pontificis electione.

Qvæstio CXXI. *Ad quos pertinet ius eligendi ſummũ Eccleſiæ Paſtorem?* Reſp. I. Ad Romanæ Eccleſiæ *a* Cardinales: Et quidem conformiter primæ inſtitutioni Eccleſiarum. Nam electio Prælati ad Clerum, ſeu Clericorum Collegium *b* ſpectat: Cardinales autem pars præcipua ſunt Cleri Romani: Ergo meritò ad ipſos Romani Pontificis, qui & S Petri *c* Principis Apoſtolorum ſucceſſor eſt, electio ſpectat. Olim verò etiam populi teſtimonium, ac poſtulatio ſeu nominatio *d* petebatur. Quare mirum non eſt, quòd etiam Imperatoris Legati interfuerint; non tantùm vt cum reliquo populo boni Pontificis electionem à Clero impetrarēt, ſed etiam vt violentias, & ſcandala, quæ oriri poſſent, ſua auctoritate *e* impedirent. Id porrò ius à *f* Iuſtiniano, Mauritio, alijſque Imperatoribus malè vſurpatum fuit, vt non liceret electũ Romanum Pontificem inthronizare, niſi priùs approbatio & confirmatio Imperatoris accederet. quæ res interdum ſchiſmatis occaſionem præbuit. Quamobrem Nicolaus IV. Adrianus II. & alij Pontifices, etiam conſentientibus Imperatoribus, abuſum illum *g* ſuſtulerunt, & Pontificis electionem

a *c. licet. de elect. in 6.*

b *ſuprà q. 17.*

c *S. Cyprianus lib. 1. epiſt. 3. ad Cornelium. S. Hieron. epiſt. ad Damasũ, Concil. Chalced. act. 3. in relat. ad Leonem Papã.*

d *Conciliũ Romanum ſub Ioan. IX. tom. 3. Concil. §. Quia sãcta.*

f *cit. Romano Concil.*

g *c. cùm Adrianus, & ſeqq. d. 63.*

nem

nem Clero liberam fecerunt: quandoquidem etiam olim, ante Iuſtiniani tempora, liberam Clericis Romanum Pontificem eligendi poteſtatem fuiſſe, neque Imperatores aut Reges auctoritatem ſuam interpoſuiſſe, eruditè oſtendit Romanæ Eccleſiæ defenſor *g* contra Henrici IV. Aduocatum, in Concilio congregato in Osborio Germaniæ loco contra Cadaloum Pſeudopapam.

g tom. 3. Concil. p. 2. Seuer. Binii, fol. 238.

CXXII. *Quæ forma in electione ſummi Pontificis obſeruanda eſt?* Reſpondeo; De ea decretum eſſe ab Alexandro III. in Concil. Lateranenſi generali *a* can. 1. Et iterum à Gregorio X. in Concilio *b* generali Lugdunenſi, cap. 2. Denique à Gregorio XV. Pontifice, in cuius ſtatuti obſeruationem *c* plerique Cardinales iurarunt.

a *c. licet, 6. de elect.*
b *c. Vbi periculum, 4. eod. in 6.*
c *teſtis eſt Ioan. Malderus Epiſc. Antuerp. 1.2.q.95.a.1. non longè à fine.*

CXXIII. *Poteſtne electio Sum. Pontificis aliquo caſu oppugnari, aut reſcindi?* Reſp. I. Non poteſt oppugnari per obiectionem *a* excommunicationis, aut cenſuræ cuiuſcunq; ab electoribus *b* contractæ. Reſp. II. Certi caſus ſunt, in quibus electio Romani Pontificis ipſo iure irrita eſt, atque vt talis declarari poteſt: Primus Si electus in notoria hæreſi *c* fuerit. Si enim accidat, Papam manifeſtum hæreticum fieri, coram Concilio *d* accuſari poteſt, vt deponatur: quamuis id Deum nunquam permiſſurum, piè creditur: Ergo multò magis, ſi accidat, manifeſtum hæreticum eligi, talis electio oppugnari poteſt, atque irrita declarari. Quia ſecundùm ius diuinum, hæreticus non eſt Eccleſiæ membrum: conſequenter nō poteſt eſſe verum Eccleſiæ caput. Secundus. Si electus in Pontificem ob alium defe-

a *cit. c. licet, iun. Gl. Ver. exceptione, de elect.*
b *Clem. Ne Romani, §. Cæterùm eod. tit.*
c *Gl. in cit. c. licet, Ver. exceptione, Abb. n. 11. Azor tom. 2. lib. 4. c. 5. q. 7. & colligitur ex Bulla Iulii II. Cum tam diuino, in Concil. Lateran. c. 5.*
d *c. Si Papa, d. 40.*

ctum

Digitized by Google

ctum inhabilis ſit, iure diuino aut naturali: vt ſi ſit infans, amens, aut mulier. Tertius. Si Pontifex ſimoniacè electus ſit, oppugnari poteſt electio *e* tanquam ipſo iure irrita. Quartus. Si electio Pontificis facta ſit per metum grauem, & iniuſtum, irrita cenſeri *f* debet. Non licet tamen Cardinalibus ad aliam electionem procedere, niſi priùs, conuocato Concilio generali, de nullitate electionis cognoſcatur, præterquam ſi electus ipſemet renuntiet. Quod in hoc caſu facere tenetur, ſi electionem per talem metum peractam fuiſſe ſciat: quandoquidem ea ſecundùm ſubſtantiam irrita eſt; alioquin enim ab Eccleſia reſcindi nunquam poſſet. Sed aliæ Prælatorum electiones, quamuis metu graui & iniuſto extortæ ſint, videntur conſiſtere ſecundùm *g* ſubſtantiam; cùm metus voluntarium, abſolutè loquendo, non tollat: Ideoque electus, ſi alioquin idoneus & illatæ iniuriæ non particeps, in conſcientia tutus erit, donec ſuperioris auctoritate reſcindatur. Idque propterea, quòd nullus extet canon, quo aliæ electiones per metu grauem & iniuſtum peractæ, ipſo facto irritæ declarentur; ſicuti de electione Rom. Pontif. habetur. Quintus. Si obijciatur, quòd *h* eligentes non habuerint ius eligendi, quia non ſint Cardinales Eccleſiæ Romanæ. Tunc enim deſtruitur fundamentum electionis legitimæ, ſi oſtendatur, eam factam non fuiſſe ab eo Cardinalium numero, qui ad Pontificis electionem ſecundùm canones requiritur: dummodo defectus occultus non fuerit.

e *cit. Bulla Iulii II. & colligitur ex c. ſi quis pecunia, d. 79. Azor cit. loco, §. Deinde quæres.*

f *Concil. Constantienſe ſeſſ. 39. Azor. cit. l. 4. c. 2. q. 6. & c. 5. q. 7. §. Si demum.*

g *cõtra Gl. c. Vbi periculum, 4. §. cæterùm, de elect. in 6. Ver. electio.*

h *Abb. cit. c. licet, 6. n. 10. de elect. Azor cit. c. 5 q. 7. §. Quæres inſuper.*

CXXIV. *Si metus grauis iniuſtè incuſſus ſit non ad certam perſonam eligendam; ſed indeterminatè*

unam

unam ex pluribus, aut certo perſonarum genere, valebitne electio Pontificis? Reſp. affirmatiuè *a* Cùm enim talis electio ſubſtantialiter conſiſtat, neque iure canonico infirmata reperiatur, ſequitur, eam ab Eccleſia reſcindi nunquam poſſe: ſicuti aliæ electiones ob hanc cauſam Iudicis officio reſcinderentur. Sed alia ratio eſt de matrimonio; Si aliquis iniuſto graui metu adigatur ad accipiendam vxorem vnam ex filiabus Caij aut aliam quamcunque: ſi, inquam, eo metu durante tanquam cauſa, inducatur ad contrahendum, alioquin non contracturus, irritus eſt contractus, canonici iuris diſpoſitione; iuxta quam *c* matrimonium cum libertate plena contrahi debet, ob multa mala, & infelices exitus, qui ex coacto matrimonio ſequi ſolent: Et quia matrimonium contracturus perpetuum vniculum in ſe ſuſcipere debet. Quare idem eadem ratione dicendum de Religionis *d* profeſſione, irritam fore, ſi quis graui & iniuſto metu cogatur ad profitendum in hac, vel indeterminatè ad profitendum in aliqua Religione.

a *Abb. in cit. c. licet, n. 10. de elect. Azor cit. c. 5. q. 7. §. Quæres inſuper, & colligitur ex c. Vbi periculum § cæterùm, de elect. in 6*

b *Couar. in 4. decret. p. 2. c. 3. § 5. n. 8. Sanchez 4. de matrim. diſp. 12. n. 20.*

c *c. cùm locum. 14. de ſponſal. c. 2. de eo qui duxit &c.*

d *arg. c. 1. de iis quæ vi &c.*

CXXV. *Cùm Sum. Pontifex legibus Eccleſiaſticis, quatenus pænales, aut irritantes ſunt, non obligetur, qua ratione conſtitui poteſt, vt eius electio v. g. per ſimoniam, aut grauem metũ celebrata, irrita ſit?* Reſp. Ea ratione. Quia licet Papa, aut Concilium generale tales leges imponere non poſſint ſubſequentibus Pontificibus, qui verè & legitimè electi ſunt, quia par in parem non habet *a* imperium; poſſunt tamen electioni formam conſtituere, per quam verus & legitimus Pontifex conſtitui debeat.

a *c. innotuit, 20. de elect.*

CXXVI. *Si ſummi Pontificis electio ob aliquem deſi-*

defectum vitiari poteſt, ſequitúrne inde, incertum eſſe, num Eccleſia verum Pontificem ac Paſtorem habeat? Reſp. Nequaquam. Vel enim defectus coram Eccleſia manifeſtus eſt, vel occultus. Si primum, nullum ſubeſſe poteſt periculum: quia Eccleſia talem Pontificem non acceptabit. Sin autem ſecundum, quia ponimus v.g. hæreticum occultum ad Pontificatum aſſumi, licet is verè caput Eccleſiæ non ſit, tamen, propter publicam ignorationem, Deus (qui in neceſſarijs non deeſt) ſupplebit defectum, vt omnia eius acta & decreta perinde *a* valida & obligatoria ſint, ac ſi verus Pontifex eſſet; neque permittet Deus, vt hæreſin ſuam Eccleſiæ ex Cathedra proponat. Veruntamen valde probabile eſt diuina prouidentia caueri, ne vnquam hæreticus, aut ſimili ſubſtantiali occulto defectu laborans in Pontificem eligatur.

a *arg. eorũ quæ dicent DD. ex l. Barbarius, ff de officio Prætorum.*

CXXVII. *Si congregato Concilio generali Papa illegitimè electus declaretur, & reijciatur, eſtné penes Concilium alium legitimè eligere?* Reſp. Etiam in hoc caſu electionem ad Cardinales pertinere. Cùm enim ea eligendi poteſtas à ſummis Pontificibus *a*, approbante generali Concilio, collata, & confirmata ſit, abſque cauſa neceſſitatis auferri eis non poteſt. Neceſſitas autem pro ea vice *b* auferendi Cardinalibus eligendi poteſtatem eſſe poſſet, ſi v.g. ad ſchiſma tollendum, cui plerique Cardinales fauerent, expediens eſſet, electionem Pontificis à Concilio generali fieri.

a *c. licet. 6. de elect. c. ubi, 3. eod. in 6.*

b *Azor. tom. 2. lib 4. c. 2. q. 13.*

CXXVIII. *Quiſnam in Romanum Pontificem, & vniuerſalis Eccleſiæ paſtorem eligi poteſt, ac debet?* Reſp. I. Aliquis ex corpore Eccleſiæ Romanæ, ſeu

Col-

Digitized by Google

a c. in nomine, d. 23. oportebat, c. nullus, d. 79.

Collegio Cardinalium eligi *a* debet, ſi idoneus adſit. Reſp. II. Si alius quicunque Chriſtianus, clericus vel laicus, eligatur in Sum. Pontificem, valitura eſt electio: Quia ea ob nullam perſonæ inhabilitatem *b* ex iure poſitiuo prouenientem, infirmari poteſt, niſi talis infirmatio alicubi expreſſa ſit.

b cit. c. licet, Azor cit. l. 4. c. 5. q. 6. §. caterum.

CXXIX. *Cùm electio Epiſcopi confirmationem deſideret, quis Romanum Pontificem confirmat?* Reſp. In eo conuenit electio Papæ cum alterius Epiſcopi electione, quòd electores iuriſdictionem non conferant, ſed perſonam nominent, ac deputent, cui Epiſcopalis iuriſdictio, ac poteſtas debeatur. Diſcrimen verò eſt, quòd alij electi Epiſcopi ſuperiorem in terris habeant, à quo per confirmationem accipiant poteſtatem: Sed Papæ ex vi promiſſionis, atque inſtitutionis à Chriſto B. Petro, eiusque ſucceſſoribus, ſuprema in Eccleſiam iuriſdictio *a* confertur: Vt rectè Innocentius III. *b* dixerit: *Poteſtas noſtra non eſt ex homine, ſed ex Deo.* Nihilominus conſuetudo obtinet, vt Romanus Epiſcopus poſt electionem conſecretur, & coronetur: Et antequā id peractum eſt, in Bullis non ſe abſolutè Epiſcopum appellat; ſed electum Epiſcopum: Neque id tempus, quod ante coronationem eſt, Apoſtolatus ſui vocat, *c* ſed ſuſcepti Apoſtolatus officij.

a c. in nomine, d. 23.
b c. nouit, de iudiciis.
c Gl. in reg. iuris ſuper data.

CXXX. *Numquid ſummus Pontifex, qui legitimè electus, aut etiam conſecratus & coronatus eſt, Papatui renuntiare poteſt?* Pro parte negatiua q. eſſe videtur: Quòd renuntiatio dignitatis, aut Prælaturæ in manu ſuperioris *a* fieri debet: Papa autem ſuperiorem in terris non habet. Sin autem dica-

a c. admonet, 4. c. lecta, 14. de renunt.

Digitized by Google

dicamus, quòd Deus eius renuntiationem accepſtet, talis acceptatio incerta eſſe videtur, cùm nullo ſigno cognoſcatur. Reſp. Quòd Papa ob iuſtam cauſam, maximè ſi ſe inſufficientem agnoſcat ad regendam Eccleſiam vniuerſalem, Papatui renuntiare poſſit, definitum eſt à Cæleſtino *b* V. Pontifice. Ad argum. dicitur, regulam illam, quòd renuntiatio in manu ſuperioris fieri debeat, de ijs duntaxat accipiendam eſſe, qui ſuperiorem habent. Quemadmodum, inquit *c* Ioan. Monachus, regulam habemus, quòd nemo in propria cauſa iudex *d* eſſe poſſit: Et tamen Princeps, ſeu qui ſuperiorem nullum habet, in propria cauſa *e* iudicare poteſt. Porrò, ſi Pontifex ſe abdicet Pontificatu, neceſſariò dicere debemus, quòd Deus abdicationem acceptet, ſeu à Pontifice illo poteſtatem tollat: Nam alioquin conſequens eſſet, vt Eccleſia longo tempore à nullo Paſtore viſibili gubernaretur, ſi vno ſe abdicante, alius in locum eius cùm ſimili vniuerſali poteſtate ſubſtitui non poſſet. Id verò repugnat Chriſti promiſſionibus Eccleſiæ factis Atque hæc ratio oſtendit validam fore renuntiationem Papatus, tametſi ſine iuſta cauſa fiat. Cùm enim Eccleſia Pontificem cogere non poſſit ad retinendum Pontificatum, ſed tantùm monere, ac rogare, ſi is, poſthabitis monitionibus, officium paſtorale reipſa ac voluntate deſerat, non erit Eccleſiæ prouiſum, niſi alius in locū eius eligatur. Grauiſſimè tamen peccabit Papa *f*, ſi abſque neceſſitatis cauſa Papatui renuntiet; cùm inter ipſum, & Eccleſiam vniuerſalem arctiſſimum vinculum à Deo ipſi impoſitum, exiſtat.

b *c.1. de renunt. in 6.*

c *cit. c.1.*

d *l. qui iuriſdictione, 10. ff. de iuriſdict. omnium iudicum.*

e *l.3. Theol. moral tr.6. c.2. n.11.*

f *Videri poteſt Ioan. Andr. eod. c.1.*

CAPVT XIII.

De Rom. Imperatoris electione, confirmatione, conſecratione, coronatione.

QVÆSTIO CXXXI. *Cur imperium, quod nunc Germani tenent, Romanum appellatur?* Reſp. Duas ob cauſas: Prima. Quia per ſucceſſionem à Iulio Cæſare, Auguſto, & aliis Romanorum Imperatoribus acceptum eſt. Altera. Quia Imperator Romanus, potiſſimùm à tempore Caroli magni, ſpeciali obligatione *a* & iuramento, Eccleſiæ Romanæ Aduocatus, & Patronus exiſtit. Quo ſenſu à Gregor. VII. *b* dictum fuit, Teutonicis Eccleſiæ Romanæ regimen conceſſu fuiſſe. Et Gloſſa in c. Venerabilem de elect. ait; quòd *c Teutonici habeant Regnum Eccleſiæ Romanæ.*

a *Clem. Romani, de iureiur. c. Venerabilẽ, 34. de elect.* b *c. in die, 15. d. 5. de conſecr.* c *Ver. tranſtulit.*

CXXXII. *Quomodo, ac tempore Imperium Romanum occidentale ad Germanos peruenit?* Reſp. A Leone III. Pontifice à Græcis ad Germanos translatum *a* fuit, in perſona Caroli magni, qui Romæ Imperator declaratus, ſalutatus, & coronatus eſt, Anno Chriſti exeunte *b* DCCC. in die Natalis Domini. Et verò Carolum magnum natione Germanum fuiſſe, dubitari non poteſt: cùm & in Germania natus ſit, prope *c* Moguntiam; & ex patre Pipino genitus, origine ac ſanguine Francus,

a *Innocentius III. in cit. c. Venerabilem, 34. de elect. Paulus Diaconus l. 23. rerum Romanar.*

b *Rhegino, Vrſpengenſis Abbas, Sigebertus in Chronico, Anno* 801 *Kranzius lib. 2. Saxon. c. 18.* c *Kranzius lib. 2. Saxoniæ, c. 8 Onuphr. Panuinius lib. 2. Rom. Imp. Anno* 744. *Rhenanus lib. 2. rerum germanic.*

Digitized by Google

adeoque Germanus fuerit. Nam orientales Franci Rheno traiecto, Gallias *d* occuparũt, & poſtea Regem ſibi conſtituerũt Clodoueũ, ſeu Ludouicum I. qui & Fidẽ Chriſti ſuſcepit *e* Anno Chriſti 499. Ab eoq; tempore ſemper ex orientalium Francorum gente Reges creabantur, ſecundùm vniuerſi populi ſuffragia ac poſtulationem: ijque Reges tum Galliæ, tum Germaniæ imperabant, vſq; ad Ludouicum Arnulphi filium, qui ex Carolinorum Regum Franciæ ſanguine vltimus *f* Rex fuit. Id verò conſiderantes Franci orientales, & Saxones, atque indecorum arbitrantes, quòd in Galliis deficiente Carolina ſtirpe, Regi alicui Gallorum non ex Carolina familia, aut Francorum Orientalium gente oriundo, ſubeſſe deberent, Anno Chriſti DCCCCXII Regem Germaniæ crearunt Conradum Franciæ Ducem, eoque mortuo, cùm Henricum, filium Ottonis Saxoniæ Ducis filium, ad Imperium prouehere vellent, is contentus Regis *g* titulo, Imperatoris nomen ac honorem aſſumere recuſauit; donec eo mortuo, filius ipſius Otto magnus Germaniæ Rex, demum etiam Imperator à Saxonibus, & Francis conſtitutus fuit, qui proinde primus inter Saxones Romanorum Imperator fuit. Quamuis & ipſi Saxoniæ Duces ſecundùm ſtirpem muliebrem à Carolinis deſcendebant.

d *Surius in actis S. Genoueſæ Virginis, Baron. Anno Chriſti 456.*

e *Sigebertus in Chronico, Anno 499. Baron. eod. anno, Surius in vita S. Remigii, 13. Ianuar.*

f *Vrſpergẽſis in Chronico Anno 914. Nauclor. in Chronico vol. 3. generat. 31. Rhenanus cit. lib. 2. vbi de Regno Germaniæ, Bellarm. l. 2. de transl. Imperii c. 1. & 2.*

g *Abb. Vrſpeng. in chronico, anno 920. Alb. Kranz. lib. 3. hiſtor. cap. 2.*

CXXXIII. *Quænam cauſa fuit Imperium occidentale à Græcis transferendi ad Germanos?* Reſp. Ea fuit: Quia Græci Imperatores Eccleſiam Romanam in occidente à Longobardis, & aliis hoſtibus partim non potuerunt, partim (quia

hæretici Iconomachi erant) defendere noluerunt. Et eo ipſo tempore regnabat in Oriente Irene mulier, quæ filium Conſtantinum Imperatorem in captiuitatem redactum *a* excæcauerat. Igitur vt Eccleſia in Occidente, idoneum *b* defenſorem ac patronum haberet, ius ac dignitas imperialis in Carolum translata fuit, qui iam antè Longobardos Italia depulit, alijſque multis contra Fidei Catholicæ hoſtes obtentis victorijs, præclarus *c* erat.

a *Annales Francor, Fuldenſes anno* 797.
b *Pius II. epiſt.* 396. *ad Mahumetum Regem Turcorum.* c *Alb. Kranz. lib.* 3. *hiſt. Saxonica, c.* 83. *Blondus decade* 2. *lib.* 1. *Bellarm. lib.* 1. *de translat. Imperii, c.* 13.

CXXXIV. *Quidnam eâ Imperii Occidentalis translatione Carolo Francorum Regi à Leone III. Pontifice datum fuit?* Reſpondet Bellarminus *a*; *Id Imperii translatio effecit, vt Carolus illa ipſa quæ habebat, non tantùm vt Rex, aut Patricius, ſed vt verus Imperator, & Auguſtus retineret: vtq; ius haberet ad alias item prouincias, quas Occidentalis Imperii fuiſſe, atq; iniuria ab aliis occupatas eſſe conſtaret: vt deniq; nominibus, titulis, honoribus omnibus veterum Cæſarũ vteretur, atq; eo nomine omnes alios Reges, ac Principes, tum ipſe, tum ſucceſſores eius, ac poſteri anteirent.*

a *lib.* 1. *de translat. Imperii, cap.* 13. *ver. decimo ſexto.*

CXXXV. *Quibuſnam ius eligendi Imperatorem conceſſum eſt?* Reſp. Hoc ius à ſede Apoſtolica *a* datum fuiſſe Principibus Germaniæ. Quæ res ita ſe habet: Otto I. ex ſaxonum gente ad Imperium prouectus eſt Sum. Pontificis Benedicti XII. approbatione, & coronatione Romæ *b* facta Anno 963. Ab Ottone I. ex Apoſtolica conceſſione, di-

a *c. Venerabilem,* 34. *de elect. Clem. Romani, de iureiur.*
b *Sigebertus in Chronico, & alii apud Bellarm. lib.* 2. *c.* 3.

gnitas

gnitas Regia, & Imperialis quaſi hæreditaria fuit, quippe conceſſa Ottoni *c*, & ſucceſſoribus eius, cùm poteſtate ſucceſſorem eligendi. Quamobrem ab Ottone I. ad Ottonem II. ab hoc ad III. deuolutio facta fuit. Sed cùm Otto III. filius orbus eſſet, nouam conſtituendi *d* Imperatoris formam propoſuit, à Gregorio V. Pontifice approbandam; videlicet per Principum Imperii cùm Eccleſiaſticorum, tum Laicorum electionem.

c *decretum Leonis VIII. ad Ottonem. I.*

d *Baron. Anno Chriſti 996.*

CXXXVI. *Quonam tempore ſeptem Imperij Electores Principes conſtituti fuerunt?* Reſp. I. Apertè falſum eſt, quod Auentinus *a* ſcripſit, eumque ſecutus Onuphrius *b* Panuinius, ante mortem Friderici II. Imperatoris Electores ſeptem inſtitutos non fuiſſe. Nam (vt alia taceamus, quæ Cardin. Bellarminus *c* congerit) Hoſtienſis in ſumma tit. *d* de elect. queritur de tyrannide Friderici II. atque in declaratione eiuſdem tit. c. venerabilem, numerat *e* ſeptem Principes Electores Imperij: Ergo tempore Friderici II. Electores inſtituti erant. Reſp. II. Electores ſeptem Imperij ante tempora Innocentij IV. adeoque ducentis, & ampliùs annis poſt mortẽ Ottonis III. conſtitutos *f* non fuiſſe, credibile eſt; Id verò certum, ante ea Innocentij tempora, conſuetudinem *g* fuiſſe, vt non ſeptem tantùm, ſed omnes, qui vellent, ac poſſent Imperij Principes Regem Romanorum eligerent. Id enim omnes, qui vſque ad tempora Innocentij IV. ſcripſerunt, Hiſtorici teſtantur *h*, de Principibus ſeptemuiris nullam prorſus mentionem facientes. Atque ſub Innocentio III. in diſcordia, hinc Ottonem IV. Saxoniæ Ducem; illinc Philippum Sueuiæ Ducem, à pluribus Imperij Principibus electum fuiſſe,

a *lib. 5. Annalium Boiorum.*

b *Cõment. de Comitiis Imperator.*

c *lib. 3. de tranſlat. Imperii, c. 6.*

d §. 10.

e *teſtatur Bellarm. lib. 3. c. 1.*

f *Baron. Anno Chriſti 996. n. 54. & ſeqq.*

g *Baron. loco cit. & inclinat. Azor tom. 2. lib. 10. c. 3. q. 6. in fine.*

h *Apud Onuphr. Baron. Bellarm. Azor. ll. cc.*

Digitized by Google

fuiſſe, ex Authenticis inſtrumentis, cum ſingulorum Electorum ſubſcriptione, oſtendit Baronius. Reſp. III. Perſuaſio auctoris h de Regimine Principum, & aliorum i poſteriorum ſcriptorum, vt ſeptem Electorum inſtitutionem ad tempora Ottonis III. & Gregor. V. referrent, ex malè intellectis k verbis Martini Poloni Hiſtoriei hauſta eſt: *Licet tres Ottones per ſucceſſionem generis regnauerint, tamen poſtea fuit inſtitutum, vt per Officiales Imperij Imperator eligeretur, qui ſunt ſeptem, videlicet primi tres Cancellarij, &c.* Ecce, quòd non dicat Martinus, Ottonis tempore ſeptem Principes Electores inſtitutos fuiſſe, ſed *poſtea*; videlicet circa ſua tempora: fuit enim Pœnitentiarius l Innocentij IV. Hanc Baronij ſententiam, quam ipſe *puram, & luce meridiana perſpicuam veritatem* appellat, libenter amplectimur, quòd conformis ſit c. venerabilem, in quo m Innocent. III. ſatis ſignificat, electionem Imperatoris penes Imperij Principes, atque adeò etiam penes ipſum Philippum Sueuiæ ducem fuiſſe.

h *inter opera S. Thomæ, de quo videri poteſt Bellarm. de ſcriptor. Eccleſiaſt.*
i *apud Bellarm. l. 3. c. 3. Azor cit. q. 6.*
k *In Ottone III.*
l *Bellarm. lib. 3. c. 1. ex Onuph. addit. ad Platinam.*
m *maximè ſecundùm integram eius lectionem, apud Chr. Geboldum de ſeptem Imperii Electoribus.*

CXXXVIII. *Habéntne Electores non tantùm ius eligendi Regem Romanorum, ſed etiam Imperatorem?* Aliqui negant a Quia iura b ſignificant, Principibus competere poteſtatem eligendi Regem, promouendum poſtea in Imperatorem per Pontificis coronationem. Sed in contrariã partem habemus c textum expreſſum: *Illi autẽ, ad quos in eodẽ Imperio Imperatoris ſpectat electio, eligant liberè ſucceſſorem.* Ea propter Paulus V. Pontifex in Bulla ad inuictiſſimũ Imperatorẽ noſtrum Ferdinand. II.

a *Azor tõ. 2. l. 10. c. 4. q. 1 Eraſmus Cokhier tr. de precibus primariis Imperator. ſect. 1. §. electo:*
b *cit. c. Venerabilem, & cit. Clem. Romani.*
c *c. 2. de ſent. & re iudic. in 6.*

vo-

vocat *d* eum *Romanorum Regem illuſtrem, in Imperatorem electum.* Quare dicendū eſt, quòd Electores tum Regem Romanorū eligant, tum etiā Imperatorem; ſed diuerſimode: Nam *Rex Romanorū* abſolutè appellari poteſt poſt legitimā electionem; nō item *Imperator*, ſed cū addito *electus*: Atq; ita electus per coronationē, & vnctionē à Pontifice, promouetur, *e* vt abſolutè Imperator dici poſſit. Quemadmodū nec ipſe Pontifex ante coronationē *f* annos Pontificatus ſui numerat: Neque Epiſcopus, quamuis confirmatus, abſolutè *Epiſcopus* vocari debet, ſed cùm addito *electus & confirmatus.*

d in induſto primariarū precum.

e Reſtaurus Caſtaldus tract. de Imperatore, q. 45. & ſignificatur in Bulla aurea, tit. 2. prope finem. *f Gl. in reg. iuris in 6. ſuper data, ver. Pōtificatus.*

CXXXVIII. *Requiritúrne, vt electores* (qui per ſe, vel per Nuntium in Conuentu præſentes eſſe debent) *in vnam perſonam conſentiant, ſeu concordent?* Reſp. affirmatiuè *a*: Sed aduertendum eſt, duplicem eſſe concordiam; Vna propriè dicta, ſi omnes conſentiant: Altera impropriè, & ſecundùm iuris fictionem, ſi pars maior conſentiat: dummodò nulla rationabilis oppoſitio fiat. Atque hæc poſterior concordia ſufficit *b* ad Imperatoris electionem, ſicuti ad quoduis aliud decretum Collegiale, ſpectato communi iure. Quia quod maior pars Collegii ſtatuit, veluti à toto Collegio procedere *c* cenſetur.

a *Clem. Romani, de iureiur.*

b *Caſtald. q. 11. Azor tō. 2. l. 10. c. 4. q. 2. & habetur expreſſè in Bulla aurea, tit. 3. §. poſtquā autē.* c *l. Quod maior, ff. ad Municipalem.*

CXXXIX. *Si electio Imperatoris in diſcordia facta ſit, ad quē pertinet controuerſiā dirimere?* Reſp. De hac re habemus expreſſum reſponſum *a* Innoc. III. Si Electores, poſteaquā admoniti fuerūt, & aliquanto tempore expectatū, non conueniant, tum Pontifex Romanus litem dirimere, & alteri electo fauere poteſt: Quia ſedes Apoſtolica Aduocato, & defenſore diu carere nō debet.

a *c. Venerabilē, 34. de elect. ibidem Gl. Abbas, & alii, Azor tom. 2. l. 10. c. 4. q. 7.*

CXL. *An Imperator, cùm primùm à maiore parte electus eſt, iura Imperij adminiſtrare poteſt?* Reſp. affirmatiuè, ex ſententia Canoniſtarum ferme *a* communi. Quam & Bulla aurea confirmat, in qua Carolus IV. Imperator *b*, *de antiqua* vt ipſe ait, *approbata, & laudabili conſuetudine*, decernit, vt *qui in Regem Romanorum electus eſt, peracta ſtatim electione, priuſquã in cauſis aliis, ſiue negotiis virtute ſacri Imperij adminiſtret, vniuerſis, & ſingulis Principibus Electoribus, Eccleſiaſticis & ſecularibus, qui propinquiora ſacri Imperij membra eſſe noſcuntur, omnia ipſorum priuilegia, literas, iura, libertates, conceſſiones &c. abſq; dilatione confirmare, & approbare debeat.* Additur verò id ſub nomine Regis faciendum; poſtea cùm coronatus fuerit, eadem *ſub titulo Imperiali innouaturus*.

a Ita teſtãtur Imola in cit. c. Venerabilem, n. 26. Gaſtaldus de Imper. q. 46 n. 6 Martinus de Carazzis tract. de Princip. q. 25. Ioann. Selua de benefic. p. 2. q. 15. n. 17. Azor. tom. 2 lib. 10. c. 6. q. 2. b *tit. 2. §. Et quia.*

CXLI. *Si duo in diſcordia electi ſint Imperatores, poteſtne vterq; adminiſtrare, donec lis compoſita ſit?* Plerique affirmant *a*: Et ait Azor, id accidere poſſe, ſi tantùm ſex ſint Electores (quia vnus nec per ſe, nec per nuntios acceſſit, aut iterum receſſit) atque duos paribus ſuffragijs eligant; quòd vterq; adminiſtret. Reſp. Rectè quidem dicitur, de facto ita nonnunquam *b* accidiſſe, vt vterque in diſcordia electus adminiſtraret, etiam tolerante Pontifice, cùm ſtatim impedire non poſſet. Sed ſpectato iure communi, ipſiſque aureæ Bullæ conſtitutionibus id fieri non debet; cùm ita in diſcordia electis ius nullum competat. In Bulla aurea ita legimus *c* *Præſtito per Electores, ſeu Nuntios iu-*

a apud Caſtaldũ q 70 Azor. cit. l. 10. c. 6. q. 2. §. Inſuper, poſt Gl. in Clem. Romani, §. Porrò, Ver. Reges, de iureiur. b *loco cit.* c *Bulla aurea tit. 1. §. Debet autem, ubi dicitur, talem pro ea vice priuatum eſſe.* c *ita teſtatur Gl.* d *tit. 1. §. 1.*

ra-

namento (de idonea perſona, abſque illicita pactione eligenda) *ad electionem procedant, nec ex tunc de ciuitate Fancofurt ſeparentur, niſi prius maior pars ipſorum temporale caput mundo elegerit, ſeu populo Chriſtiano, Regem videlicet Romanorum, in Cæſarem promouendum. Quod ſi facere diſtulerint intra XXX. dies, à die præſtiti iuramenti numerandos, ex tunc tranſactis eiſdem triginta diebus, amodo panem manducent, & aquam bibant, & nullatenus ciuitate exeant antedicta, niſi prius per ipſos, vel maiorem partem ipſorum, Rector, ſeu temporale Caput fidelium, electum fuerit.*

CXLII. *In quo dignitatis gradu conſtitutus eſſe debet, qui in Imperatorem eligitur?* Reſp. Caſtaldus a Nihil de hac re in iure expreſſum eſſe, num debeat eſſe Dux, Marchio, aut Comes: modò tanta potentia præditus, atque abſolutè idoneus ſit, vt Imperium adminiſtrare, Eccleſiamque ab hoſtibus defendere poſſit.

a q. 9. & ſequitur Azor thom. 2. lib. 10. c. 4. q. 7.

CXLIII. *Neceſſéne eſt, vt ex Germanorum gente, Rex Romanorum, atq; Imperator eligatur?* Reſp. affirmatiuè a Qua tamen in re non tam attenditur num in Germania natus ſit qui eligitur, ſed potiùs, an ex Germanorum familia & gente ortus. Quamuis b aliqui ſufficere exiſtiment, ſi materno ſanguine à Germanis originem trahat. Quod tamen extra dubitationem non eſſe videtur.

a Abb. in c. Venerabilē, 34. de elect. Caſtaldus q. 7. n. 7. Azor cit. lib. 10. c. 3. q. 3. ex iuribus ſuprà citatis, q. 134. b *Caſtaldus, & Azor ll. cc.*

CXLIV. *Quid dicendum, ſi Electores indignum, ſeu incapacem eligant?* Reſp. I. Si aliqui, quamuis numero plures, indignum eligant, alio-

Digitized by Google

rum ſuffragia præualere debent *a*, eorumque electio approbari. Reſp. II. Si electores vna concordi electione Imperatorem indignum declararunt, multi *b* arbitrantur, illos ea vice priuatos eſſe, atq; poteſtatem eligendi ad Pontificem deuolui. Verùm cùm hæc pœna in caſu electionis Imperatoriæ expreſſa non reperiatur; ſed tantùm de electionibus *c* Clericorum, ſi indignum eligant, quòd pro ea vice priuati ſint: exinde autem in materia pœnali extenſio fieri non debeat ad alios caſus, & perſonas; ideo probabiliùs dicitur *d*, Electores iubendos eſſe alium eligere. Quòd ſi nolint, vel per negligentiam diu cunctentur, tum denique ad Sum. Pontificem pertinebit Imperio, & Eccleſiæ ſupremum *e* temporalem Principem prouidere.

a *Azor. lib. 10. c. 4. q. 5. §. Si quaras ex dictis ſupra q. 64.*
b *Abb. cit. c. Venerabilē, n. 20. Azor cit. q. 5. & alii.*
c *c. cùm in cunctis, 7. de elect.*
d *inclinat Caſtaldus q. 15.*
e *arg. cit. c. Venerabilē.*

CXLV. *Si in Imperatorem eligatur excommunicatus, eſtné electio ipſo iure irrita?* Franc. Suarez *a* negat; Electionem excommunicati in Imperatorem aut Iudicem ſecularem ipſo iure irritam eſſe; ſed à ſuperiore irritandam ait: Quia licet iura canonica electionem excommunicati ad dignitatem, officium, aut beneficium Eccleſiaſticum, irritam *b* pronuntient, non tamen inde extenſiua argumentatio fieri debet ad dignitates, & officia ſecularia: Tum quia excommunicati potiore iure prohibentur à ſpiritualibus officiis & functionibus; tum quia Eccleſiaſtici Prælati plus iuris habent in dignitatibus Eccleſiaſticis, quàm in ſecularibus. Sed Gl. communiter recepta *c* affirmat, electionem hominis excommunicati in Imperatorem, ipſo iure irritam eſſe. Cùm ſit regula canonica *d*: Quòd nemo aſſumi poſſit ad officium, cuius

a *de cenſuris, diſp. 16. ſ. 2.*
b *c. poſtulaſtis, 7. de Cler. excom. miniſtr.*
c *in c. Venerabilem, ver. electus, de elect.*
d *c. vlt. de clerico excomm. miniſtr.*

cuius exercitium ipſo iure prohibitum eſt: Excommunicato autem prohibitum eſt omne exercitium iuriſdictionis, etiam in foro externo ſeculari: Ergo &c. Et hæc ſententia vera eſt, *e* ſaltem hoc ſenſu, quòd talis electio per ſententiam inualiditatis perinde reprobari ac reſcindi poſſit, ac ſi ab initio irrita fuiſſet.

e argum. cit. c. Venerabilem.

CXLVI. *Quo ordine Electores Principes ſuffragia edicere debent?* Reſp. Eo, qui in Bulla aurea à Carolò IV. præſcriptus eſt *a*: *Omnibus, ſeu his qui potuerunt, & voluerunt intereſſe, inuicem congregatis, Archiepiſc. Moguntinus & non alius, electorum vota ſingulariter habet inquirere: Primò quidem interrogabit à Treuirenſe Epiſcopo, cui primam vocem competere declaramus, ſicuti inuenimus hactenus competiiſſe: Secundò à Colonienſe Epiſcopo; Tertiò à Rege Bohemiæ, qui inter Electores laicos, ex Regiæ dignitatis faſtigio, iure & meritò obtinet primariam: Quartò à Comite Palatino Rheni: Quintò à Duce Saxoniæ: Sexto à Marchione Brandeburgenſi.* Et paulò poſt: *Quo facto, dicti Principes conſortes ipſum* (Moguntin. Archiepiſcopum) *vice verſa requirent, vt & ipſe intentionem ſuam exprimat, & ipſis aperiat votum ſuum.*

a tit. 4.

CXLVII. *Quid ergo dicunt a Canoniſtæ, quòd Rex Bohemiæ non eligat, ſed vt arbiter, ſeu diremptor adſit, ſi alii ſex paribus ſuffragiis diſſentiant?* Reſp. Ab initio ita inſtitutum fuiſſe, vt Rex Bohemiæ non eligeret, ſed, ſi opus eſſet, controuerſiam dirimeret,

a Hoſtienſ. in cit. c. Venerabilem, Gl. in c. ad Apoſtolicæ, de ſent. & re iudic. in 6. quos ſequitur Bellarm. de translat. Imperii, lib. 3. cap. 1.

non

non obſcurè indicat Abbas Stadenſis Albertus, ante mortem Friderici II. ſcribens in chronico *b*: *Ex prætaxatione principum, & conſenſu, eligunt Imperatorem Treuirenſis, Moguntinus, & Colonienſis: Palatinus eligit, quia Dapifer eſt: Dux Saxoniæ, quia Mariſcalcus: Et Margrauius de Brandeburga, quia Camerarius: Rex Bohemiæ, qui pincerna eſt, non eligit, quia Teutonicus non eſt.* Sed temporis ſucceſſu introductum, vt etiam *c* Rex Bohemiæ eligeret, & quidem ante alios Principes ſeculares. Potuit tamen etiam ſecundùm Bullæ aureæ conſtitutionem accidere, vt Rex Bohemiæ, cum videret, ſe in diſcordia, ſeu vtrinque paribus ſuffragiis electum eſſe, ſuo addito ſuffragio *d* electionem de ſe confirmaret.

b, apud Baron. Anno 996.

c Azor tom. 2. l. 10. c. 3. q. 4. in fine, ex Ioan. Capiſtrano in tract. de Papa, & Eccleſ. auctor.

d ſuprà q. 88.

CXLVIII. *Intra quod temporis ſpatium electio Imperatoris perfici debet?* Reſp. De hac ita ſtatutum eſt in Bulla aurea *a*: *Statuimus, & ordinamus, vt Archiep. Moguntinen. qui fuerit pro tempore, ſingulis Principibus coelectoribus ſuis, Eccleſiaſticis & ſecularibus, electionem per ſuos Nuntios patentibus debeat literis intimare. In quibus literis talis dies, & terminus exprimatur, infra quem eædem literæ ad ſingulos eoſdem Principes veriſimiliter poſſint peruenire. Huiuſmodi autem literæ continebunt, vt à die in literis ipſis expreſſa, intra tres menſes continuos, omnes & ſinguli Principes Electores Francofurtum ad Mœnum ſe conferant, vel ſuos Legatos ad eundem terminum, atq; locum, Nuntios mittant, cum plena & omnimoda poteſtate &c.*

CXLIX. *Quid ſentiendum de Imperatoris electi confirmatione, vnctione, conſecratione, coronatione?* Reſp.

Digitized by Google

Reſp. Imperator à ſum. Pontifice approbationem *a*, ſeu confirmationem accipere debet, præſtito prius ſedi Apoſtolicæ iuramento. Reſp. II. Imperator ex antiquo more, à ſum. Pontifice oleo ſacro inungitur, non in capite, ſed in brachio; atque per manus impoſitionem deprecatoriam conſecratur. Reſp. III. Inſuper Imperator electus, & conſecratus coronam auream ab eodem Pontifice accipit. Quòd ſi verò accidat, Papam Roma abſentem eſſe, tum ab alio Cardinale Epiſcopo Romæ inungi, conſecrari, & coronari ex Pontificia commiſſione poteſt; vel ab ipſomet Pontifice extra Vrbem. Quomodo Carolus V. Imperator à Clemente VII. Pontifice Bononiæ coronatus eſt Anno Chriſti M DCCC. die XXIV. Februar. Sed poſt hunc Imperatorem nemo alius inunctus, & coronatus eſt.

a *Clem. Romani, de iureiur. & c. Venerabilem, 34. de elect. & habetur in Pontificali Romano tit. de coronat. Imperatoris.* b *colligitur ex tit. Clem.* c *Innoc. III. in c. un. de ſacra Vnct. §. Vide. Caſtaldus q. 18. & ſeq.* d *cit. c. Venerabilem & cit. Clem. Romani.* e *Pontific. Romanum, tit. de triplici Imperator. corona.*

CL. *Ad quem, vacante ſacro Imperio, adminiſtratio eius pertinet?* Reſp. In Bulla aurea ita decretum eſt; Quòd, vacante Imperio, Illuſtr. Comes Palatinus Rheni, loco Romanorum Regis, *in partibus Rheni, & Sueuiæ, & in iure Franconico, ratione Principatus ſeu Comitatus Palatini priuilegii, eſſe debet prouiſor Imperii, cum poteſtate iudicia exercendi, ad beneficia Eccleſiaſtica præſentandi, recolligendi reditus, inueſtiendi de feudis, Iuramenta fidelitatis nomine ſacri Imperij, recipiendi, quæ tamen per Regem Romanorum poſtea electum, ſuo tempore omnia innouari, & de nouo iuramenta præſtari debebunt. Feudis Principum duntaxat exceptis, & illis, quæ*

Fahn-

Fahnlehen *vulgariter appellantur, quorum inueſti-turam & collationem ſoli Imperatori, vel Regi Romanorum ſpecialiter reſeruamus. Ipſe tamen Comes Palatinus omne genus alienationis, ſeu obli-gationis rerum Imperalium, expreſſè ſibi nouerit in-terdictum. Et eodem iure prouiſionis Illuſtrem Ducem Saxoniæ, S. I. Archimarſchallum frui volu-mus in iis locis, vbi Saxonica iura ſeruantur, ſub o-mnibus modis, & conditionibus, ſicut prius eſt ex-preſſum.*

CAPVT XIV.

De Archiepiſcopi electione, confir-matione, conſecratione, & vſu pallij.

QVÆSTIO CLI. *Vnde Archiepiſcopus appel-lationem accepit?* Reſp. Quòd ſit veluti dux, ſeu princeps inter Epiſcopos prouinciæ ſuæ: quibus proinde præcipere poteſt, quæ ad of-ficium eorum ſpectant, atque ad executionem compellere, etiam *a* per cenſuram. In ſubditos tamen Coëpiſcoporum prouincialium iuriſdictio-nem nullam exercet *b*, præterquam in caſibus iure expreſſis. Alio nomine *Metropolitanus* vo-catur; ſiuè à μέτρον, id eſt, menſura, aut numero. Nam ſicuti prouincia decem, aut vndecim ciuita-tes continet, ita Archiepiſcopus decem, aut vnde-cim Epiſcopis ſuffraganeis præeſſe deberet, ſecun-dùm *c* antiquam diœceſium diuiſionem. Vel, quod magis *d* placet, à μήτηρ: quia Archiepiſcopus in ci-

a *arg. c. 1. de ſup. negl. Prælat. & docet Gl. c. de iis, 13. d. 12. Ver. adſtringat.*
b *c. cõqueſtus, 9. q. 3. & cit. c. 1.*
c *c. ſcitote, 6. q. 3.*
d *Petr. Greg. Tholoſanus lib. 15. ſyntag. c. 11. n. 4. Ioan. Paſſeratius Verbo* μητρόπολις, *ex Budæo, & Thucydide.*

uita-

Digitized by Google

nitate metropoli, id eſt præcipua, ac veluti matre aliarum in prouincia, Eccleſiæ ſuæ *e* ſedem habet.

CLII. *A quibus Archiepiſcopus eligendus, confirmandus, & conſecrandus eſt.* Reſp. I. Etiam olim Archiepiſcopi (ſicuti adhuc hodie in Germania) à Clero *a* ſeu Clericorum collegio eligebantur; eaque electio à ſum. Pontifice approbanda *b* ſeu confirmanda erat. Reſp. II. Ad conſecrationem Archiepiſcopi, quæ in Eccleſia *c* Metropolitana fieri debet, omnes Epiſcopi Comprouinciales, ſecundùm canones *d*, venire debent, vt omnibus aſſiſtentibus conſecretur. Hæc tamen obligatio remiſſa eſt in his prouincijs, quibus Epiſcopi à Metropoli Eccleſia plerumque plurium dierum itinere diſtant.

e *l. vn. C. de metropoli, lib. 11.*

a *teſtis eſt Gregor. I. ſcribens de Archiepiſc. Mediolanenſi lib. 2. indict. 11. ep. 30 relatum in c. quatio, d. 63.* b *Gregor. I. eadem epiſt. Simplicius Papa epiſt. 14. & epiſt. 17. ad Acatium.* c *c. ſi in aliquo, §. Sed nec, d. 51.* d *c. 1. d. 66. c. Si Archiepiſcopus, 6. de tempor. ordinat.*

CLIII. *Archiepiſcopus, poſteaquam electus, & confirmatus eſt, exercerène poteſt, quæ ſunt iuriſdictionis Epiſcopalis?* Reſp. I. Actus iuriſdictionis maioris (qui ipſi vt Archiepiſcopo proprij ſunt, v. g. Concilium prouinciale cogere, aut prouinciam viſitare) exercere non poteſt *a*, niſi poſt conſecrationem ſuam, pallium à ſede Apoſtolica acceperit. Quamobrem neque Archiepiſcopum ſe appellare poteſt ante *b* acceptum pallium. Reſp. II. Alios actus iuriſdictionis Archiepiſcopus, cumprimum à ſede Apoſtolica confirmatus eſt, exercere *c* non prohibetur: Cuiuſmodi ſunt cauſas audire, delegare, iudices creare, ordinandi, vel conſecrandi *d* licentiam dare. Tametſi enim Archiepiſcopus, vel Epiſcopus ſacros ordines conferre, aut vaſa ſacra benedicere non poſſit, ſi con-

a *c. quod ſicut, 28. de elect. §. praterea.*
b *c. niſi, 3. de auctor. & vſu palli.*
c *Hoſtienſis in ſum. tit. eod. n. 1.*
d *c. ſuffraganeis, 11. de elect.*

Digitized by Google

conſecratus non ſit; poteſt tamen, accepta confirmatione, facultatem hanc *e* alteri delegare. Neque obſtat iuris regula *f*: *Qui facit per alium, perinde eſt, ac ſi faciat per ſeipſum.* Ex quo alia regula colligitur *g*: *Quod quis per ſe facere non poteſt, neq; per alium poteſt.* Rectè enim reſpondet Abbas Panormitanus *h*; Regulas iſtas locum duntaxat habere in iis, quæ alieno iure & auctoritate à commiſſario, ſeu mandatario fiunt: talia demandari non poſſunt, niſi mandans ius habeat per ſe faciendi: Quia *nemo poteſt plus i iuris in alium transferre, quam ipſi competat.* At verò ſacros ordines Epiſcopus ſuffraganeus confert vi ordinis & conſecrationis ſuæ: præterquam quòd ad legitimum exercitium ordinationis iuriſdictio neceſſaria eſt, quam illi Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, cum primum confirmatus eſt, conferre poteſt.

e arg. cit. c. ſuffraganeum.
f 72. in 6.
g Apud Ioan. Andr. in cit. c. ſuffraganeum.
h c. 1. n. 10. de translat. Epiſc.
i reg. 79. in 6.

CLIV. *Poteſtne Archiepiſcopus actus ordinis exercere, antequam à ſede Apoſtolica pallium Archiepiſcopale acceperit?* Reſp I. Quæ ab Archiepiſcopo inter Miſſarum ſolemnia vel ſaltem cum Epiſcopalibus ornamentis peraguntur, vti ſunt Clericos ordinare, chriſma conficere, Eccleſias conſecrare &c. ea exercere non a debet ante acceptum pallium. Quia talia non vt Epiſcopus quilibet, ſed vt Archiepiſcopus in Eccleſia ſua facere videtur; cùm tamen ante acceptum pallium, quo plenitudo Archiepiſcopalis officij deſignatur, pro Epiſcopo ſe gerere non debeat. Reſp. I. Quos actus ordinis Archiepiſcopus ſtola tantùm indutus exercet, vt ſi ſacra vaſa, corporalia, aut cœmiteria benedicat, eos peragere in Eccleſia ſua *b* non prohibetur

a c. quod ſicut. 28. §. preterea, de elect.

b Hoſtienſis de auctor & vſu pallii, n. 1. Azor tom. 2. lib. 3. c. 24. q. 5.

Digitized by Google

betur, antequam pallium à Romana ſede acceperit. Reſp III. Extra prouinciam ſuam, inuitatus ab alio Epiſcopo, omnia Pontificalia *c* exercere poteſt Archiepiſcopus cõfirmatus, & conſecratus, tametſi pallium non acceperit. Quia etiamſi pallium accepiſſet, eo extra prouinciam ſuam vti non poſſet. Deinde ſatis apparet, cùm extra prouinciam ſuam ab alio Ordinario inuitatus ordinationem, vel conſecrationem celebrat, quòd id non agat vt Archiepiſcopus, ſed vt quilibet conſecratus Epiſcopus ſolet.

c *Hoſtienſ. eod. tit. 9. Et quo loco, cõtra c. ex tuarum, n. 10. eod. tit.*

CLV. *Quibuſnam competit hoc ius pallij Archiepiſcopalis?* Reſp. In primis *a* ſum. Pontifici, ſeu Romano Archiepiſcopo Deinde reliquis Patriarchis, & Archiepiſcopis, ſi inſtanter *b* petiuerint, à ſede Apoſtolica mittitur. Sed antequam pallium accipiat Archiepiſcopus, Fidem Catholicam profiteri, atque ſubiectionem, obedientiamq; erga ſedem Apoſtolicam *c* iuramento confirmare debet. Denique etiam Epiſcopis quibuſdam, ſpeciali priuilegio pallium à ſede Apoſtolica mittitur *d*, vt in Germania noſtra Epiſcopo *e* Bambergenſi. Atque hanc pallij Archiepiſcopalis transmiſſionem impediri non poſſe per obiectionem criminis aut defectus, niſi obiiciens promptam fidem faciat, id eſt, intra bimeſtre ſpatium, interpoſito iuramento, obiecta legitimè probet, à Ioanne XXII. *f* conſtitutum eſt,

a *c. ad honorem, de auctor & vſu pallii.*
b *c. priſca, c. rationis, d. 100.*
c *c. ſignificaſti, eod. d. & c. ſignificaſti, 4. de elect.*
d *Hoſtienſis cit. tit. n. 3.*
e *Nicol. Secarius rerũ Mogunt. l. 3. notat. 26.*
f *Extrauag. inter communes, eod. tit. de auctor. & vſu pallii.*

CLVI. *Quis ſenſus eſt verborum, quibus pallij traditio fieri ſolet? Tradimus tibi pallium, vt eo intra Eccleſiam tuam vtaris?* Reſp. Senſus eſt

CXL. *An Imperator, cùm primùm à maiore parte electus eſt, iura Imperij adminiſtrare poteſt?* Reſp. affirmatiuè, ex ſententia Canoniſtarum ferme *a* communi. Quam & Bulla aurea confirmat, in qua Carolus IV. Imperator *b*, *de antiqua* vt ipſe ait, *approbata, & laudabili conſuetudine*, decernit, vt *qui in Regem Romanorum electus eſt, peracta ſtatim electione, priuſquā in cauſis aliis, ſiue negotiis virtute ſacri Imperij adminiſtret, vniuerſis, & ſingulis Principibus Electoribus, Eccleſiaſticis & ſecularibus, qui propinquiora ſacri Imperij membra eſſe noſcuntur, omnia ipſorum priuilegia, literas, iura, libertates, conceſſiones &c. abſq; dilatione confirmare, & approbare debeat.* Additur verò id ſub nomine Regis faciendum; poſtea cùm coronatus fuerit, eadem *ſub titulo Imperiali innouaturus.*

a *Ita teſtātur Imola in cit. c. Venerabilem, n. 26. Gaſtaldus de Imper. q. 46 n. 6 Martinus de Carazziis tract. de Princip. q. 25. Ioan. Selua de benefic. p. 2. q. 15. n. 17. Azor. tom. 2 lib. 10. c. 6. q. 2.* b *tit. 2. §. Et quia.*

CXLI. *Si duo in diſcordia electi ſint Imperatores, poteſtne vterq; adminiſtrare, donec lis compoſita ſit?* Plerique affirmant *a*: Et ait Azor, id accidere poſſe, ſi tantùm ſex ſint Electores (quia vnus nec per ſe, nec per nuntios acceſſit, aut iterum receſſit) atque duos paribus ſuffragijs eligant; quòd vterq; adminiſtret. Reſp. Rectè quidem dicitur, de facto ita nonnunquam *b* accidiſſe, vt vterque in diſcordia electus adminiſtraret, etiam tolerante Pontifice, cùm ſtatim impedire non poſſet. Sed ſpectato iure communi, ipſiſque aureæ Bullæ conſtitutionibus id fieri non debet; cùm ita in diſcordia electis ius nullum competat. In Bulla aurea ita legimus *c* *Præſtito per Electores, ſeu Nuntios in-*

a *apud Caſtaldū q 70 Azor. cit. l. 10. c. 6. q. 2. §. Inſuper, poſt Gl. in Clem. Romani, §. Porrò, Ver. Reges, de iureiur.* b *loco cit.* c *Bulla aurea tit. 1. §. Debet autem, ubi dicitur, talem pro ea vice priuatum eſſe.* c *Ita teſtatur Gl.* d *tit. 1. §. 1.*

Digitized by Google

ramento (de idonea perſona, abſque illicita pactione eligenda) *ad electionem procedant, nec ex tunc de ciuitate Fancofurt ſeparentur, niſi prius maior pars ipſorum temporale caput mundo elegerit, ſeu populo Chriſtiano, Regem videlicet Romanorum, in Cæſarem promouendum. Quòd ſi facere diſtulerint intra XXX. dies, à die præſtiti iuramenti numerandos, ex tunc tranſactis eiſdem triginta diebus, amodo panem manducent, & aquam bibant, & nullatenus ciuitate exeant antedicta, niſi prius per ipſos, vel maiorem partem ipſorum, Rector, ſeu temporale Caput fidelium electum fuerit.*

CXLII. *In quo dignitatis gradu conſtitutus eſſe debet, qui in Imperatorem eligitur?* Reſp. Caſtaldus *a* Nihil de hac re in iure expreſſum eſſe, num debeat eſſe Dux, Marchio, aut Comes: modò tanta potentia præditus, atque abſolutè idoneus ſit, vt Imperium adminiſtrare, Eccleſiamque ab hoſtibus defendere poſſit.

a *q. 9. & ſequitur Azor thom. 2. lib. 10. c. 4. q. 7.*

CXLIII. *Neceſſéne eſt, vt ex Germanorum gente, Rex Romanorum, atq; Imperator eligatur?* Reſp. affirmatiuè *a* Qua tamen in re non tam attenditur num in Germania natus ſit qui eligitur, ſed potiùs, an ex Germanorum familia & gente ortus. Quamuis *b* aliqui ſufficere exiſtiment, ſi materno ſanguine à Germanis originem trahat. Quod tamen extra dubitationem non eſſe videtur.

a *Abb. in c. Venerabilē, 34. de elect. Caſtaldus q. 7. n. 7. Azor cit. lib. 10. c. 3. q. 3. ex iuribus ſuprà citatis, q. 134.* b *Caſtaldus, & Azor ll. cc.*

CXLIV. *Quid dicendum, ſi Electores indignum, ſeu incapacem eligant?* Reſp. I. Si aliqui, quamuis numero plures, indignum eligant, alio-

Digitized by Google

rum ſuffragia præualere debent *a*, eorumque electio approbari. Reſp. II. Si electores vna concordi electione Imperatorem indignum declatarunt, multi *b* arbitrantur, illos ea vice priuatos eſſe, atq; poteſtatem eligendi ad Pontificem deuolui. Verùm cùm hæc pœna in caſu electionis Imperatoriæ expreſſa non reperiatur; ſed tantùm de electionibus *c* Clericorum, ſi indignum eligant, quòd pro ea vice priuati ſint: exinde autem in materia pœnali extenſio fieri non debeat ad alios caſus, & perſonas; ideo probabiliùs dicitur *d*, Electores iubendos eſſe alium eligere. Quòd ſi nolint, vel per negligentiam diu cunctentur, tum denique ad Sum. Pontificem pertinebit Imperio, & Eccleſiæ ſupremum *e* temporalem Principem prouidere.

a *Azor. lib. 10. c. 4. q. 5. §. Si quaras ex dictis ſupra q. 64.*
b *Abb. cit. c. Venerabilē, n. 20. Azor cit. q. 5. & alii.*
c *c. cùm in cunctis, 7. de elect.*
d *inclinat Caſtaldus q. 15.*
e *arg. cit. c. Venerabilē.*

CXLV. *Si in Imperatorem eligatur excommunicatus, eſtné electio ipſo iure irrita?* Franc. Suarez *a* negat; Electionem excommunicati in Imperatorem aut Iudicem ſecularem ipſo iure irritam eſſe; ſed à ſuperiore irritandam ait: Quia licet iura canonica electionem excommunicati ad dignitatem, officium, aut beneficium Eccleſiaſticum, irritam *b* pronuntient, non tamen inde extenſiua argumentatio fieri debet ad dignitates, & officia ſecularia: Tum quia excommunicati potiore iure prohibentur à ſpiritualibus officiis & functionibus; tum quia Eccleſiaſtici Prælati plus iuris habent in dignitatibus Eccleſiaſticis, quàm in ſecularibus. Sed Gl. communiter recepta *c* affirmat, electionem hominis excommunicati in Imperatorem, ipſo iure irritam eſſe. Cùm ſit regula canonica *d*: Quòd nemo aſſumi poſſit ad officium, cuius

a *de cenſuris, diſp. 16. ſ. 2.*
b *c. poſtulaſtis, 7. de Cler. excom. miniſtr.*
c *in c. Venerabilem, ver. electus, de elect.*
d *c. vlt. de clerico excomm. miniſtr.*

cuius exercitium ipſo iure prohibitum eſt: Excommunicato autem prohibitum eſt omne exercitium iuriſdictionis, etiam in foro externo ſeculari: Ergo &c. Et hæc ſententia vera eſt, e ſaltem hoc ſenſu, quòd talis electio per ſententiam inualiditatis perinde reprobari ac reſcindi poſſit, ac ſi ab initio irrita fuiſſet.

e *argum. cit. c. Venerabilem.*

CXLVI. *Quo ordine Electores Principes ſuffragia edicere debent?* Reſp. Eo, qui in Bulla aurea à Carolò IV. præſcriptus eſt a: *Omnibus, ſeu his qui potuerunt, & voluerunt intereſſe, inuicem congregatis, Archiepiſc. Moguntinus & non alius, electorum vota ſingulariter habet inquirere: Primò quidem interrogabit à Treuirenſe Epiſcopo, cui primam vocem competere declaramus, ſicuti inuenimus hactenus competiiſſe: Secundò à Colonienſe Epiſcopo; Tertiò à Rege Bohemiæ, qui inter Electores laicos, ex Regiæ dignitatis faſtigio, iure & meritò obtinet primariam: Quartò à Comite Palatino Rheni: Quintò à Duce Saxoniæ: Sexto à Marchione Brandeburgenſi.* Et paulò poſt: *Quo facto, dicti Principes conſortes ipſum* (Moguntin. Archiepiſcopum) *vice verſa requirent, vt & ipſe intentionem ſuam exprimat, & ipſis aperiat votum ſuum.*

a *tit. 4.*

CXLVII. *Quid ergo dicunt a Canoniſtæ, quòd Rex Bohemiæ non eligat, ſed vt arbiter, ſeu diremptor adſit, ſi alii ſex paribus ſuffragiis diſſentiant?* Reſp. Ab initio ita inſtitutum fuiſſe, vt Rex Bohemiæ non eligeret, ſed, ſi opus eſſet, controuerſiam dirimeret,

a *Hoſtienſ. in cit. c. Venerabilem, Gl. in c. ad Apoſtolicæ, de ſent. & re iudic. in 6. quos ſequitur Bellarm. de translat. Imperii, lib. 3. cap. 1.*

non

non obſcurè indicat Abbas Stadenſis Albertus, b, apud Baron. Anno. 936. ante mortem Friderici II. ſcribens in chronico *b*: *Ex prætaxatione principum, & conſenſu, eligunt Imperatorem Treuirenſis, Moguntinus, & Colonienſis: Palatinus eligit, quia Dapifer eſt: Dux Saxoniæ, quia Mariſcalcus: Et Margrauius de Brandeburga, quia Camerarius: Rex Bohemiæ, qui pincerna eſt, non eligit, quia Teutonicus non eſt.* Sed temporis ſucceſſu introductum, vt etiam *c* Rex Bohemiæ eligeret, & quidem ante alios Principes ſeculares. Potuit tamen etiam ſecundùm Bullæ aureæ conſtitutionem accidere, vt Rex Bohemiæ, cum videret, ſe in diſcordia, ſeu vtrinque paribus ſuffragiis electum eſſe, ſuo addito ſuffragio *d* electionem de ſe confirmaret.

c *Azor tom. 2. l. 10. c. 3. q. 4. in fine, ex Ioan. Capiſtrano in tract. de Papa, & Eccleſ. auctor.*
d *ſuprà q. 88.*

CXLVIII. *Intra quod temporis ſpatium electio Imperatoris perfici debet?* Reſp. De hac ita ſtatutum eſt in Bulla aurea *a*: *Statuimus, & ordinamus, vt Archiep. Maguntinen. qui fuerit pro tempore, ſingulis Principibus coelectoribus ſuis, Eccleſiaſticis & ſecularibus, electionem per ſuos Nuntios patentibus debeat literis intimare. In quibus literis talis dies, & terminus exprimatur, infra quem eadem literæ ad ſingulos eoſdem Principes veriſimiliter poſſint peruenire. Huiuſmodi autem literæ continebunt, vt à die in literis ipſis expreſſa, intra tres menſes continuos, omnes & ſinguli Principes Electores Francofurtum ad Mœnum ſe conferant, vel ſuos Legatos ad eundem terminum, atq; locum, Nuntios mittant, cum plena & omnimoda poteſtate &c.*

CXLIX. *Quid ſentiendum de Imperatoris electi confirmatione, vnctione, conſecratione, coronatione?*

Reſp.

Reſp. Imperator à ſum. Pontifice approbationem *a*, ſeu confirmationem accipere debet, præſtito priùs ſedi Apoſtolicæ iuramento. Reſp. II. Imperator ex antiquo more, à ſum. Pontifice oleo ſacro inungitur, non in capite, ſed in brachio; atque per manus impoſitionem deprecatoriam conſecratur. Reſp. III. Inſuper Imperator electus, & conſecratus coronam auream ab eodem Pontifice accipit. Quòd ſi verò accidat, Papam Roma abſentem eſſe, tum ab alio Cardinale Epiſcopo Romæ inungi, conſecrari, & coronari ex Pontificia commiſſione poteſt; vel ab ipſomet Pontifice extra Vrbem. Quomodo Carolus V. Imperator à Clemente VII. Pontifice Bononiæ coronatus eſt Anno Chriſti M DCCC. die XXIV. Februar. Sed poſt hunc Imperatorem nemo alius inunctus, & coronatus eſt.

a *Clem. Romani, de iureiur. & c. Venerabilem, 34. de elect. & habetur in Pontificali Romano tit. de coronat. Imperatoris.* b *colligitur ex tit. Clem.* c *Innocl III. in c. un. de ſacra Vnct. §. Vnde. Caſtaldus q. 18. & ſeq.* d *cit. c. Venerabilem, & cit. Clem. Romani.* e *Pontific. Romanum, tit. de triplici Imperator. corona.*

CL. *Ad quem, vacante ſacro Imperio, adminiſtratio eius pertinet?* Reſp. In Bulla aurea ita decretum eſt; Quòd, vacante Imperio, Illuſtr. Comes Palatinus Rheni, loco Romanorum Regis, *in partibus Rheni, & Sueuiæ, & in iure Franconico, ratione Principatus ſeu Comitatus Palatini priuilegii, eſſe debet prouiſor Imperii, cum poteſtate iudicia exercendi, ad beneficia Eccleſiaſtica præſentandi, recolligendi reditus, inueſtiendi de feudis, Iuramenta fidelitatis nomine ſacri Imperij, recipiendi, quæ tamen per Regem Romanorum poſtea electum, ſuo tempore omnia innouari, & de nouo iuramenta præſtari debebunt. Feudis Principum duntaxat exceptis, & illis, quæ*

Fahn-

Fahnlehen *vulgariter appellantur, quorum inueſtituram & collationem ſoli Imperatori, vel Regi Romanorum ſpecialiter reſeruamus. Ipſe tamen Comes Palatinus omne genus alienationis, ſeu obligationis rerum Imperalium, expreſſè ſibi nouerit interdictum. Et eodem iure prouiſionis Illuſtrem Ducem Saxoniæ, S. I. Archimarſchallum frui volumus in iis locis, vbi Saxonica iura ſeruantur, ſub omnibus modis, & conditionibus, ſicut priùs eſt expreſſum.*

CAPVT XIV.

De Archiepiſcopi electione, confirmatione, conſecratione, & vſu pallij.

QVÆSTIO CLI. *Vnde Archiepiſcopus appellationem accepit?* Reſp. Quòd ſit veluti dux, ſeu princeps inter Epiſcopos prouinciæ ſuæ: quibus proinde præcipere poteſt, quæ ad officium eorum ſpectant, atque ad executionem compellere, etiam *a* per cenſuram. In ſubditos tamen Coëpiſcoporum prouincialium iuriſdictionem nullam exercet *b*, præterquam in caſibus iure expreſſis. Alio nomine *Metropolitanus* vocatur; ſiuè à μέτρον, id eſt, menſura, aut numero. Nam ſicuti prouincia decem, aut vndecim ciuitates continet, ita Archiepiſcopus decem, aut vndecim Epiſcopis ſuffraganeis præeſſe deberet, ſecundùm *c* antiquam diœceſium diuiſionem. Vel, quod magis *d* placet, à μήτηρ: quia Archiepiſcopus in ciuita-

a *arg. c. 1. de ſup. negl. Prælat. & docet Gl. c. de iis, 13. d. 12. ver. adſtringat.*
b *c. cōqueſtus, 9. q. 3. & cit. c. 1.*
c *c. ſcitote, 6. q. 3.*
d *Petr. Greg. Tholoſanus lib. 15. ſyntag. c. 11. n. 4. Ioan. Paſſeratius verbo* μητρόπολις, *ex Budæo, & Thucydide.*

nitate metropoli, id eſt præcipua, ac veluti matre aliarum in prouincia, Eccleſiæ ſuæ *e* ſedem habet.

CLII. *A quibus Archiepiſcopus eligendus, confirmandus, & conſecrandus eſt.* Reſp. I. Etiam olim Archiepiſcopi (ſicuti adhuc hodie in Germania) à Clero *a* ſeu Clericorum collegio eligebantur; eaque electio à ſum. Pontifice approbanda *b* ſeu confirmanda erat. Reſp. II. Ad conſecrationem Archiepiſcopi, quæ in Eccleſia *c* Metropolitana fieri debet, omnes Epiſcopi Comprouinciales, ſecundùm canones *d*, venire debent, vt omnibus aſſiſtentibus conſecretur. Hæc tamen obligatio remiſſa eſt in his prouincijs, quibus Epiſcopi à Metropoli Eccleſia plerumque plurium dierum itinere diſtant.

e *l. vn. C. de metropoli, lib. 11.*

a *teſtis eſt Gregor. I. ſcribens de Archiepiſc. Mediolanenſi lib. 2. indict. 11. ep. 0 relatus in c. quatio, d. 63.*

b *Gregor. I. eadem epiſt. Simplicius Papa epiſt. 14. & epiſt. 17. ad Acatium.* c *c. ſi in aliquo, §. Sed nec, d. 51.* d *c. 1. d. 66. c. Si Archiepiſcopus, 6. de tempor. ordinat.*

CLIII. *Archiepiſcopus, poſteaquam electus, & confirmatus eſt, exercerene poteſt, quæ ſunt iuriſdictionis Epiſcopalis?* Reſp. I. Actus iuriſdictionis maioris (qui ipſi vt Archiepiſcopo proprij ſunt, v.g. Concilium prouinciale cogere, aut prouinciam viſitare) exercere non poteſt *a*, niſi poſt conſecrationem ſuam, pallium à ſede Apoſtolica acceperit. Quamobrem neque Archiepiſcopum ſe appellare poteſt ante *b* acceptum pallium. Reſp. II. Alios actus iuriſdictionis Archiepiſcopus, cumprimum à ſede Apoſtolica confirmatus eſt, exercere *c* non prohibetur: Cuiuſmodi ſunt cauſas audire, delegare, iudices creare, ordinandi, vel conſecrandi *d* licentiam dare. Tametſi enim Archiepiſcopus, vel Epiſcopus ſacros ordines conferre, aut vaſa ſacra benedicere non poſſit, ſi con-

a *c. quod ſicut, 28. de elect. §. præterea.*

b *c. niſi, 3. de auctor. & vſu pallii.*

c *Hoſtienſis in ſum. tit. eod. n. 1.*

d *c. ſuffraganeis, 11. de elect.*

conſecratus non ſit; poteſt tamen, accepta confirmatione, facultatem hanc *e* alteri delegare. Neque obſtat iuris regula *f*: *Qui facit per alium, perinde eſt, ac ſi faciat per ſeipſum.* Ex quo alia regula colligitur *g*: *Quod quis per ſe facere non poteſt, neq; per alium poteſt.* Rectè enim reſpondet Abbas Panormitanus *h*; Regulas iſtas locum duntaxat habere in iis, quæ alieno iure & auctoritate à commiſſario, ſeu mandatario fiunt: talia demandari non poſſunt, niſi mandans ius habeat per ſe faciendi: Quia *nemo poteſt plus i iuris in alium transferre, quam ipſi competat.* At verò ſacros ordines Epiſcopus ſuffraganeus confert vi ordinis & conſecrationis ſuæ: præterquam quòd ad legitimum exercitium ordinationis iuriſdictio neceſſaria eſt, quam illi Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, cumprimum confirmatus eſt, conferre poteſt.

e arg. cit. c. ſuffraganeo.
f 72. in 6.
g Apud Ioan. Andr. in tit. c. ſuffraganeo.
h c. 1. n. 10. de translat. Epiſc.
i reg. 79. in 6.

CLIV. *Poteſtne Archiepiſcopus actus ordinis exercere, antequam à ſede Apoſtolica pallium Archiepiſcopale acceperit?* Reſp I. Quæ ab Archiepiſcopo inter Miſſarum ſolemnia vel ſaltem cum Epiſcopalibus ornamentis peraguntur, vti ſunt Clericos ordinare, chriſma conficere, Eccleſias conſecrare &c. ea exercere non a debet ante acceptum pallium. Quia talia non vt Epiſcopus quilibet, ſed vt Archiepiſcopus in Eccleſia ſua facere videtur; cùm tamen ante acceptum pallium, quo plenitudo Archiepiſcopalis officij deſignatur, pro Epiſcopo ſe gerere non debeat. Reſp. I. Quos actus ordinis Archiepiſcopus ſtola tantùm indutus exercet, vt ſi ſacra vaſa, corporalia, aut cœmiteria benedicat, eos peragere in Eccleſia ſua *b* non prohibetur

a c. quod ſicut. 28. §. præterea, de elect.

b Hoſtienſis de auctor. & vſu pallii, n. 1. Azor tom. 2. lib. 3. c. 24. q. 5.

betur, antequam pallium à Romana ſede acceperit. Reſp. III. Extra prouinciam ſuam, inuitatus ab alio Epiſcopo, omnia Pontificalia *c* exercere poteſt Archiepiſcopus cõfirmatus, & conſecratus, tametſi pallium non acceperit. Quia etiamſi pallium accepiſſet, eo extra prouinciam ſuam vti non poſſet. Deinde ſatis apparet, cùm extra prouinciam ſuam ab alio Ordinario inuitatus ordinationem, vel conſecrationem celebrat, quòd id non agat vt Archiepiſcopus, ſed vt quilibet conſecratus Epiſcopus ſolet.

c *Hoſtienſ. eod. tit. §. Et quo loco, cõtra c. ex tuarum, n. 10. eod. tit.*

CLV. *Quibuſnam competit hoc ius pallij Archiepiſcopalis?* Reſp. In primis *a* ſum. Pontifici, ſeu Romano Archiepiſcopo. Deinde reliquis Patriarchis, & Archiepiſcopis, ſi inſtanter *b* petiuerint, à ſede Apoſtolica mittitur. Sed antequam pallium accipiat Archiepiſcopus, Fidem Catholicam profiteri, atque ſubiectionem, obedientiamq; erga ſedem Apoſtolicam *c* iuramento confirmare debet. Denique etiam Epiſcopis quibuſdam, ſpeciali priuilegio pallium à ſede Apoſtolica mittitur *d*, vt in Germania noſtra Epiſcopo *e* Bambergenſi. Atque hanc pallij Archiepiſcopalis tranſmiſſionem impediri non poſſe per obiectionem criminis aut defectus, niſi obiiciens promptam fidem faciat, id eſt, intra bimeſtre ſpatium, interpoſito iuramento, obiecta legitimè probet, à Ioanne XXII. *f* conſtitutum eſt.

a *c. ad honorem, de auctor & vſu pallii.*
b *c. priſca, c. rationis, d. 100.*
c *c. ego an̄, eod. d. & c. ſignificaſti, 4. de elect.*
d *Hoſtienſis cit. tit. n. 3.*
e *Nicol. Serarius rerũ Mogunt. l. 3. notat. 26.*
f *Extrauag. inter communes, eod. tit. de auctor. & vſu pallii.*

CLVI. *Quis ſenſus eſt verborum, quibus pallij traditio fieri ſolet? Tradimus tibi pallium, vt eo intra Eccleſiam tuam vtaris?* Reſp. Senſus eſt

I n; Quòd

a c.1.de auctor: & vſu pallii; Steph. Quaranta in ſum. Bullarii, ver. Archiepiſcopus, auctorit. 32. §. notandum.

a; Quòd liceat Archiepiſcopo in omnibus Eccleſijs per prouinciam ſuam, pallio vti: Sin autem extra Eccleſiam ſit, quamuis alijs ſacris veſtibus indutus, v.g. in ſolemni proceſſione, pallium geſtare non debet.

CLVII. *Cur pallium, quod Archiepiſcopo mittitur, de corpore B. Petri a acceptum dicitur?* Reſp. Non ideo, quòd ſuper *b* altari B. Petri neceſſariò benedicendum ſit; ſed quia ſignificat veluti particulam *c* Eccleſiaſticæ poteſtatis, deriuatam ex plenitudine poteſtatis Pontificiæ, quæ in B. Petro, & ſucceſſoribus eius reſidet. Nam alij Epiſcopi, & Archiepiſcopi in partem ſolicitudinis paſtoralis vocati *d* ſunt, non in plenitudinem poteſtatis: Pallio autem, ex ouium lanis confecto, paſtoralem ſolicitudinem ſignificari, certum eſt. Quæ ipſa cauſa eſt, cur ſolus Pontifex Romanus in omnibus Miſſarum ſolemnijs pallium gerat, ad declarandam Eccleſiaſticæ poteſtatis, quam gerit, plenitudinem: Alij autem, quibus pallium conceſſum eſt, eo nec vbiq;, nec ſemper in Miſſarum ſolemnijs vtuntur; ſed in Eccleſijs tantùm ſuis, & certis diebus *e* videlicet ſolemnibus, ſecundùm receptam cuiuſque Metropolitanæ Eccleſiæ conſuetudinem.

a c. ad honorem, 3. de auctor. & vſu pallii.
b Hoſtienſis, cit. tit. n. 3. contra Gl. in cit. c. ſignificaſti, ver. aſſumuntur, de elect.
c arg. cit. c. ſignificaſti.
d c. qui ſe ſcit, 2. q. 6. S. Th. in 4. d. 20. q. vn. a. 4.
e cit. c. ad honorē, Gl. ibid. Hoſtienſ. §. Et quib9 dieb9.

CLVIII. *Poteſtne Archiepiſcopus per priuilegium Apoſtolicum, vel conſuetudinem immemorialem obtinere, vt palliũ extra eccleſiã, vel in Eccleſiis alienæ prouinciæ geſtet?* Reſp. I. Per priuilegium ſedis Apoſtolicæ id obtinere poteſt. Nam ita legimus

mus Innocentium III. Compoſtellano Archiepiſcopo ſpeciali gratia *a* conceſſiſſe, vt ſi extra prouinciam Clericos ordinet, vel ſuffraganeos conſecret, pallio vti liceat: Dummodo Ordinarius, ad quem Eccleſia pertinet, conſenſum præbeat: Quia priuilegium alicui conceſſum ita interpretari conuenit, vt alijs præiudicium non generetur. Cederet autem in præiudicium Epiſcopi, ſi alienus Archiepiſcopus in eius Eccleſia ordinationem inſtituere vellet, non obtenta priùs licentia. Et cederet in præiudicium Metropolitani, ſi in prouincia ſua alius Archiepiſcopus pallio vteretur; quippe quod ex propria inſtitutione datum eſt pro propriæ prouinciæ Eccleſijs: Ergo in tali caſu vtriuſque, videlicet tam Epiſcopi, quàm Archiepiſcopi, licentia opus eſt. Sed & legimus *b* Gregorium I. Pontificem ad Marinianum Archiepiſc. Rauennatem ſcripſiſſe; Si in Eccleſia eius moris fuit, vt aliquoties, videlicet quater in anno, liceat Archiepiſcopo extra Eccleſiam in litanijs publicis pallio vti, ſe ipſi hoc priuilegium non auferre; licet alioquin, ſecundùm canones, pallij vſus duntaxat in Eccleſia permiſſus ſit. Reſp. II. Non valet conſuetudo *c*, quantumuis immemorialis, abſque titulo ſeu fama accepti Apoſtolici priuilegij, vt Archiepiſcopus extra Eccleſias, vel in Eccleſijs extra prouinciam ſuam, pallio vtatur. Quia conſuetudo præualere non poteſt, ſi ſit contra ſubſtantiam *d*, ſeu formam ſubſtantialem rei: Atqui inſtitutio, & forma traditi pallii eſt, *ut eo intra Eccleſias prouinciæ tuæ vtaris:* Ergo non poteſt eius vſus extendi; niſi per aliam priuilegij conceſſionem ſeu veram, ſeu cum bona

a *c. extra rum, 5. de auctor. & vſu pallii.*

b *lib. 2. epiſt. 54. ad Ioannem Archiepiſc. Rauenna, & lib. 4. epiſt. 11. ad eundẽ, l. 4. epiſt. 54. ad Marinianũ Rauenn. Archiepiſc.*

c *cit. c. extuarum.*

d *c. 2. de cõſuet. in 6.*

Digitized by Google

bona fide, & temporis diuturnitate præſumptam.

CLIX. *Poteſtne Archiepiſcopus pallium alteri Archiepiſcopo commodare?* Reſp. negatiuè *a*: Quia pallium perſonæ conceditur, tanquam priuilegium eius, cum qua etiam ſepeliri debet. Igitur pallij vſus habet ſe inſtar priuilegij perſonalis, ſed cum reſtrictione ad locum. Conceditur enim perſonæ cum ordine ad Eccleſias propriæ prouinciæ. Si quis verò obijciat: Pallium debetur dignitati Archiepiſcopali, ſaltem ex gratia generali: Ergo potiùs inter realia priuilegia, quàm perſonalia numerari debet. Dicimus, diſtinguendum eſſe inter ius pallij petendi, ipſumque pallium & vſum eius. Ius pallij à ſede Apoſtolicà petendi ſecundùm canones adhæret dignitati Archiepiſcopali; ideoque inter priuilegia realia rectè numeratur, quia ad ſucceſſorem quemlibet tranſit. At verò conceſſio pallij fit perſonæ, ita vt vſus eius alteri communicari nequeat, ſed cum perſona extinguatur. Interim tamen perſona, cui pallium ratione dignitatis ſuæ conceditur, attendere debet ad priuilegia Eccleſiæ ſuæ, vt pallio vtatur ſicuti alij antecèſſores ſui.

a c. 2. de auctorit. & vſu pallii.

CLX. *Quid fieri debet, ſi Archiepiſcopus Summi Pontificis auctoritate ad alium transferatur Archiepiſcopatum, & alius in locum illius ſubſtituatur?* Reſp. Vterque nouum pallium petere debet. Quia pallium, cùm perſonæ datum ſit, non tranſit ad ſucceſſorem: Et cùm perſonæ datum ſit cum ordine ad Eccleſias certæ diœceſis ſeu prouinciæ, ideo Archiepiſcopo ad aliam Eccleſiã Metropolitanam translato inſeruire *a* nequit. Interim Archiepiſco-

a c. bona, 4. in fine de poſtul. Prælatorum.

ſcopus translatus pallium ſecum *b* defert; non vt eo vtatur, ſed vt cū eo ſepeliatur. Quare admonet Innocentius *c*, quòd talis Epiſcopus cùm vtroque pallio ſepeliendus ſit, ita tamen, vt poſteriùs acceptum alteri ſuppoſitum ſit; (vel, ſecundùm quoſdam, quod etiam conuenientius videtur) vno tantum induatur, quod poſterius acceperat; alterum verò ſubijciatur corpori, aut capiti eius.

b *Innocēt. c. 2. de auctor & vſu pallii ibid. Ioan. Andr. & Abb. n. 7.*
c *c. cit. c. 2.*

Capvt XV.

De Epiſcoporum electione, confirmatione, conſecratione, renuntiatione.

Qvæstio CLXI. *Ad quoſnam electio Epiſcoporum ſecundùm canones ſpectat?* Reſp. Ad Clerum *a*, ſeu Collegium Clericorum. Succeſſu verò temporis in pleriſque Europæ prouinciis electio Collegijs Clericorum ferme adempta *b*, & nominatio, ſeu præſentatio perſonarum idonearum ad Epiſcopatus, aliaſque Prælaturas Chriſtianis Regibus à ſede Apoſtolica commiſſa eſt *c*. In ſola *d* autem Germania Capitulis Cathedralibus electio Epiſcoporum adhuc competit, per concordata Germaniæ inter Fridericum III. Imperatorem & Nicolaum V. *e* Pontificem.

a *c. vlt. §. ſed nec, d. 51. c. cleri, 26. c. vota, 27. c. obeuntibus. 35. d. 63. c. vlt. d. 79. & c. 1. de elect.*
b *Barboſa de poteſt. Epiſc. tit. 1. c. 3. Azor tom. 2. lib. 3. c. 28. q. 3.* c *dictum ſuprà q. 20.* d *Barboſa p. 2. allegat. 27. n. 27. Azor cit. lib. 3. c. 29. q. 12.* e *Bulla 1. quæ incipit.* Ad ſacram.

CLXII. *A quonam electi Epiſcopi confirmari*

debent? Reſp. Secundùm canones *a* hæc confirmatio ad ſedem Apoſtolicam ſpectat. Quod etiam in Germania noſtra obſeruari *b* debet, vt confirmatio Epiſcopi electi à ſede Apoſtolica petenda ſit. Quam Pontifex poſt exhibita inſtituti examinis teſtimonia conferre ſolet, atque iubere vt electus confirmetur. Quibuſdam vero temporibut conſuetum *c* erat, vt ſum. Pontifex Epiſcoporum confirmationem Metropolitano permitteret.

a *c. 1. d. 22. c. Salomitana, 24. d. 63. q. paſtoralis, 42. cauſa 7. q. 1.*
b *cit. Bulla Nicolai V.*
c *c. Qui Epiſcopus, d. 23. c. cum dilectus, 32. de elect. c. ſi Archiepiſcopus, 6. de tempor. ordinat. c. vn. de ſcrutinio in ordine.*

CLXIII. *Quis modus obſeruari debet in examinando Epiſcopo electo?* Reſp. Eum à Gregorio XIV. Pontifice *a* præſcriptum eſſe. Secundùm quem in Germania noſtra ita proceditur, vt electus viciniori alicui Epiſcopo examinadnum ſe tradat, ſuper certis articulis per teſtes idoneos, atque iuratos adſtruendis. Eiuſque examinis proceſſus Romam mittitur, ad confirmationem electo, ritè examinato, ac probato impetrandam. Articuli autem examinis ſunt hi *b*: An promouendus in Epiſcopum ex legitimo matrimonio *c* atque à Catholicis parentibus *d* natus ſit. An trigeſimum ætatis annum compleuerit *e*; niſi poſtulatus fuerit, tunc enim ſufficiunt anni *f* XXVII. cœpti. An ſaltem ſex menſium ſpatio in ſacro ordine *g* conſtitutus fuerit. An in Theologia vel iure canonico Doctor, aut licentiatus; vel ſaltem publico alicuius Academiæ, vel aliorum probatorum, & expertorum teſtimonio ad alios docendos *h* idoneus iudicatus ſit. An

a *in Bulla, quæ incipit.* Onus Apoſtolicæ, *apud Quarantam in ſum. Ver. electio, fol. 302.*
b *cit. Bulla Grego. XIV.*
c *c. cùm in cunctis, 7. de elect.* d *c. 2. §. heretici, de hæreticis, in 6.*
e *cit. c. cùm in cunctis,*
f *extrauag. vn. de poſtul. Prælat. inter cõmunes* g *Trident. ſeſſ. 22. c. 2. de reform.* h *cit. c. 2. &*

bonæ

bonæ *i* famæ ſit, vitæ integræ: num in Eccleſiaſticis functionibus verſatus, prudens, ac rebus gerendis idoneus.

CLXIV. *Intra quod tempus Epiſcopus confirmatus conſecrationem accipere tenetur?* Reſp. Intra tres menſes poſt confirmationem *a*: alioquin ad fructuum reſtitutionem obligatur: Quòd ſi per alios tres menſes conſecrationis munus ſuſcipere neglexerit, ipſo iure priuationem incurrit; niſi *b* vrgens neceſſitas vlteriorem prorogationem poſtulet.

CLXV. *A quo Epiſcopi conſecratio fieri debet?* Reſp. Epiſcopus à tribus *a* Epiſcopis conſecrari debet, per manuum impoſitionem *b*, adiecta forma, *Accipe Spiritum Sanctum &c.* Quòd ſi in prouincia vnus tantùm Epiſcopus adſit, is conuocabit Epiſcopos *c* prouinciæ vicinæ, vt cum ijs Epiſcopum comprouincialem ordinet. Eſt tamen probabilius, quòd vnicus etiam Epiſcopus conſecrationem Epiſcopalem ex ſum. Pontificis diſpenſatione peragere poſſit: Quare Pium V. conceſſiſſe *d* teſtantur, vt in locum duorum Epiſcoporum aſſiſtentium, vbi eorum copia haberi non poteſt, duo Abbates, vel alij in dignitate conſtituti Presbyteri ſubrogarentur.

a *Trident. Concil. ſeſſ. 23. c. 2. de reform. & d. 75. c. quoniam.*
b *cit. c. quoniam.*

a *Concil. Cathag. 4. can. 2. c. porrò, d. 66. c. ne Epiſcopi, 7. de tem. ordinat.*
b *ex Apoſt. 1. ad Timot. 4. 2. ad Timoth. 1.*
c *Bellarm. lib. 4. notis Eccleſ. c. 8. Henriq. lib. 10. c. 7. n. 3. & c. 24.*
d *Barboſa in declar. prætermiſſis ſuper Trident. ſeſſ. 23. c. 2. de reform.*

CLXVI. *Quo loco, & tempore Epiſcopus conſecrari debet?* Reſp. I. Licet decens ſit, Epiſcopi conſecrationem fieri in Eccleſia Cathedrali, tamen id neceſſarium *a* non eſt: Sed in alia

a *Trident. Concil. ſeſſ. cit. c. 2. & ſumitur ex c. Qui in aliquo, §. ſed nec, in fine, d. 51.*

Digitized by Google

etiam Eccleſia fieri poteſt pręſertim intra diœceſin. Reſp. II. Epiſcopi & Archiepiſcopi die Dominico, conſecrari debent, ex antiquiſſima, & (vt Leo I. Pontifex arbitratur *b*) Apoſtolica traditione. Sed Pontifex diſpenſatiuè licentiam dare poteſt, vt conſecratio alio die fiat.

b *c. quod die, d. 75.*

CLXVII. *Contrahitne Epiſcopus cum Eccleſia ſua vinculum matrimonii ſpiritualis per electionem, confirmationem, an conſecrationem?* Reſp. Ea res explicari poteſt ſecundùm analagiam ſeu comparationem cum *a* matrimonio carnali. Sicut matrimonium carnale aliud eſt inchoatum, videlicet ſponſalia de futuro; aliud ratum, videlicet ſponſalia de præſente; aliud conſummatum, videlicet matrimonium cui legitimè contracto copula acceſſit: Ita etiam matrimonium ſpirituale inter Epiſcopum & Eccleſiam, aliud cenſeri poteſt inchoatum, per electionem *b* ab electo acceptatam; aliud verò ratum *c* per confirmationem; aliud denique conſummatū ſeu perfectum per conſecrationem. Quamobrem Epiſcopus confirmatus verus Eccleſiæ ſuæ Paſtor eſt, & ea omnia *d* exercere poteſt, quę ſolius iuriſdictionis ſunt, videlicet iudicare, punire, cenſuras ferre, ab eiſdem abſoluere, iuriſdictionem in externo, & interno foro delegare, gratias & priuilegia concedere, beneficia Eccleſiaſtica conferre, inueſtire, præſentatos inſtituere, electos confirmare. At verò plenitudinem Epiſcopalis officij per conſecrationem aſſequitur, vt etiam ea exercere poſſit, quæ iure diuino, aut Eccleſiaſtico ordini Epiſcopali annexa ſunt, videlicet Clericos ordinare, baptizatos confirmare, ſacrum chriſma,

a *Hoſtienſ. in ſum. de tranſlat. Epiſc. n. 4.*

b *c. cùm inter, 21. de elect.*

c *c. 1. de tranſlat. Epiſc.*

d *c. tranſmiſſam, 15. de elect. Innocentius. ibid. c. 1. de tranſlat. Epiſc.*

ſa-

Digitized by Google

ſacra vaſa, altaria, eccleſias, virgines conſecrare, clericos degradare.

CLXVIII. *Poteſtne Epiſcopus à ſua Eccleſia ad alteram transferri?* Non poteſt, poſteaquam confirmatus eſt *a*, licet nondum conſecratus: Excepta plenitudine poteſtatis Pontificiæ, per quam talis translatio fieri poteſt; cùm hæc inter cauſas *b* maiores numerentur, quæ ſedi Apoſtolicæ in ſignum ſpecialis priuilegij ſeu prærogatiuæ (quam B. Petrus & ſucceſſores eius ſuper omnes alios Eccleſiæ Prælatos acceperunt) reſeruata ſunt. Atque hæc cauſa eſt, cur inter inferiores Prælatos & Eccleſias ſuas matrimonium ſpirituale non ita contrahi cenſeatur, ſicut inter Epiſcopum & Eccleſiam: quia ſacri canones non prohibent illos ab Eccleſijs ſuis cum immediati ſuperioris licentia transferri. *Et ideo*, inquit Abbas *c* *ſolus Epiſcopus anulum deferre debet.* Intellige eſſe Pontificale hoc inſigne, anuli in ſolemnibus officijs geſtationem. Quod tamen, vt & alia Pontificalia, Prælatis, maximè Regularibus, priuilegio Apoſtolico conceſſum eſt: cùm negari etiam non poſſit, latiore acceptione, alios Prælatos, præſertim ſi ordinariam & generalem iuriſdictionem exerceant, Eccleſiarum ſuarum ſponſos dici poſſe.

a *c. 1. & ſeqq. de translat. Epiſc.*

b *c. quod translationem. 4. inn. Gl. de offic. Legati; c. maiores, 3. de Baptiſmo.*

c *c. vlt. n. 5. de translat. Epiſc.*

CLXIX. *Qua lege, Eccleſiaſticane, an diuina Epiſcoporum translatio prohibita eſt?* Reſp. Eſſe legem ac traditionem *a* Eccleſiaſticam, cuius initium cùm ignoremus, Apoſtolicam fateri cogimur. Excepta tamen plenitudine poteſtatis Papalis; cùm ad bonum Eccleſiæ vniuerſalis quandoque *b* neceſſarium ſit, tales ſedium mutationes inſtituere. Neque obſtat, quod Innoc. III. reſpondit, *c* con-

a *Suarez tom. 3. de relig. lib. 1. c. 16. n. 20.*

b *Pelagius Papa in c. ſcias, 35. q. 1.*

c *coniugium* hoc *ſpirituale non humana, ſed potiùs diuina poteſtate diſſolui*: Id enim ideo dictum eſt, quia Pontificia ſuprema poteſtas non ab hominibus prouenit, ſed immediatè *d* à Deo. Quo etiam ſenſu Apoſtolicæ traditiones, v.g. Quadrageſimale *e* ieiunium item admixtio aquæ ad vinum *f* conſecrandum, interdum à Patribus appellantur *diuina mandata*; quia etiam Apoſtolorum decernendi poteſtas immediatè à Chriſto prouenit: iuſſit enim Chriſtus, ſaltem generatim, vt Apoſtoli ea Eccleſijs conſtituerent, quæ neceſſaria viderentur; quamobrem non incongruè eorum ſtatuta, ſecundùm aliquem intellectum, *diuina* dici poſſunt.

c *c. 3. de traſl. Epiſc.*

d *Matth. 16. Ioan. vlt.*

e *S. Auguſt. in Pſal. 110. & alii apud Azor tom. 1. lib. 7. c. 12.*

f *S. Cypr. lib. 2. epiſt. 3.*

CLXX. *Permittiturne Epiſcopo, poſteaquam confirmatus eſt, vt Epiſcopatui renuntiet?* Reſp. I. Propria auctoritate, & abſque ſedis Apoſtolicæ ſcientia, renuntiare, aut Eccleſiam ſuam cui ſpirituali indiſſolubili vinculo aſtrictus eſt, deſerere non *a* poteſt. Reſp. II. Sedes Apoſtolica non concedit Epiſcopo cedendi licentiam, niſi ex certis cauſis, quæ ſex *b* numerantur: Videlicet crimen, corporis debilitas, ſcientiæ defectus, plebis malitia, graue populi ſcandalum, perſonæ irregularitas. Tum verò vna ex his cauſis ſufficiens videri debet ad renuntiationem concedendam, ſi, ſpectatis omnibus, remedium Eccleſiæ vtilius adhiberi non poſſit, quàm cedendo, ſeu reſignando.

a *c. niſi pridem, 10. in fine, de renunt.*

b *cit. c. niſi, §. intueri.*

CLXXI. *Eſtné ſufficiens cauſa Epiſcopatum reſignandi, vt quis ſaluti propriæ melius vacare poſſit, Religione ſuſcepta?* Reſp. Nequaquam *a* Nam Epiſcopo, qui ſe Epiſcopatus ſuſceptione obli-

a *Innocent. III. in cit. c. niſi, 10. de renunt. S. Th. 2. 2. q. 185. a. 5. ad 1.*

Digitized by Google

obligauit ad ſuam, & ſubditorum ſalutem procurandam, melius eſt, vt in eo ſtatu perſeueret, quandiu Eccleſiæ vtilis eſſe poteſt. Sin autem vtilis eſſe deſinat, tum melius ipſi eſt, vt relictâ, & alteri traditâ ſubditorum curâ, totum ſe propriæ ſaluti promouendæ impendat. Exinde inferunt aliqui *b*, irritam eſſe Religionis profeſſionem, factam ab Epiſcopo, nulla alia cauſa cogente, niſi vt priuatæ quieti vacet in Religione. Sed id verum non putamus: quia licet malè faciat Pontifex tali caſu ceſſionem concedendo, ea tamen valida *c* iudicari debet. Sin autem Epiſcopus, Epiſcopatu abſque licentia Papæ deſerto, Religionem profiteatur, fatemur irritam eſſe profeſſionem: Quia Deus eam non acceptat, ſi Eccleſia repugnet: Atqui Eccleſia repugnat, vt Epiſcopus deſerat gregem ſuum, cui ſe obligauit, niſi à ſede Apoſtolica liberationem impetrarit.

b *Valentia tom. 3. diſp. 10. q. 3. p. 4. §. Ex quo ſequitur.*
c *Suarez tom. 3. de relig. lib. 1. c. 20. n. 7.*

CLXXII. *Sed valebitne votum ab Epiſcopo editũ de Religione ingredienda, & profitenda?* Aliqui abſolutè *a* negant: Alij verò putant *b*, votum non eſſe omnino irritum, quia obligat Epiſcopum ad petendam licentiam à Pontifice, qua denegata, liberatus eſt. Reſp. Si Epiſcopus, qui Eccleſiæ ſuæ adhuc vtilis eſt, Religionis ingreſſum vel profeſſionem voueat, vt propriæ ſaluti meliùs vacare poſſit, omnino irritum eſt votum. Primò: Quia votum eſſe debet de meliore bono, ſeu quod Deo gratius eſt: Sed Religionis ſuſceptio eſt opus minus bonum, quàm ſit officium Epiſcopale in eo qui ſuſcepto Epiſcopatu Eccleſiæ ſe obligauit, quandiu obligationi ſatisfacere, ſeu Eccleſiæ vti-

a *Hoſtienſ. tit. de Voto, §. Quis vouere poſſit. Richard. in 4. d. 95. a. 4. q. 2. Tabiena Ver. Votum, 5. q. 1. n. 2.*
b *Syl. Ver. Votũ. 3. q. 1. Azor tom. 1. lib. 11. c. 16. q. 2. Sanch. tom. 1. de relig. lib. 4. c. 25. n. 36. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 3. de Voto, c. 4. n. 8.*

Digitized by Google

vtilis eſſe poteſt. Quare docet S. Thom, *c* expreſsè, quod talis Epiſcopus Religionem intrando retrocederet, ſeu deſcenderet à perfectione. Secundò: Quia fruſtra licentiam cedendi in hoc caſu peteret Epiſcopus, quam Pontifex non concederet, imò ſecundum canones concedere non poſſet. Sed obijciunt reſponſum *d* Innocentij III. in quo Epiſcopus, qui Religionem vouerat, & poſtea, non impleto voto, Epiſcopatum accepit, voti tranſgreſſor dicitur, eiq́ue conſulitur, vt reſignato Epiſcopatu, Domino reddat promiſſum. Hinc enim infertur, ſtatum Epiſcopalem non eſſe meliorem perfectioremq́ue, quàm ſit ſtatus Religionis: Alioquin votum ſuſcipiendæ Religionis commutari poſſet in ſuſceptionem Epiſcopatus: quia *promiſſum non e infringit qui in melius commutat.* Facilis eſt ſolutio. Antequam aliquis munus Epiſcopale ſuſcepit, melius eſt, Deoq́ue gratius, ut Religionem ingrediatur, quàm vt Epiſcopatũ ſuſcipiat; conſequenter valet votum Religionis, neque ſatisfacit Deo, ſi Epiſcopus fiat. Etſi enim ſtatus Epiſcopalis perfectus ſit, imò perfectiſſimus; non tamen ita, vt ad perfectionem multùm conferat, ſicut ſtatus religioſus: ſed quia perfectionem *f* ſupponit, & requirit in ſuſcipiente, ac retinente. At verò ſtatus religioſus non poſtulat *g* aliquem perfectum eſſe, ſed vt per media in Religione præſcripta ad conſequendam perfectionem tendat. Concluſio itaque ſit, quòd melius agat, qui, ſecluſa neceſſitate Eccleſiæ, munus Epiſcopale refugit, vt Religionem ſuſcipiat, in eaq́ue ſe perficiat. Sed poſtquam Epiſcopalem ſtatum obligationemq́ue ſuſcepit, Religionem ingredi non poteſt, niſi à ſede

Apo-

c *S. Th. cit. q. 185. a. 5. Sotus lib. 10. de iuſt. q. 2. a. 4. Valentia cit. p. 4.*

d *c. per tuas, 10. de voto.*

e *c. 3. de iureiur.*

f *Trident. ſeſſ. 6. c. 1. de reform. & videri poteſt Suarez tom. 3. de relig. lib. 1. c. 18. 19.*

g *S. Th. 2, 2. q. 186. a. 1, ad 3. & a. 2. ad 1.*

Digitized by Google

Apoſtolica liberationem impetret, propter impedimentum ſatisfaciendi muneri Epiſcopali.

CLXXIII. *Poteſtne, aut etiam debet Epiſcopus renuntiare, propter corporis infirmitatem?* Reſp. I. Si ob morbum, vel infirmitatem, quam Epiſcopus contraxit, parua ex ipſo vtilitas in Eccleſiam redundet, voluntaria eius ceſſio *a* admitti poteſt, & quandoque propter Eccleſiæ vtilitatem, admitti debet; aſſignata illi ad vitam ſuam congra *b* portione ex reditibus Epiſcopalibus. Reſp. II. Tametſi morbus grauis, & infirmitas incurabilis ſit non poteſt cogi Epiſcopus *c* ad renuntiandum: Sed Vicarius, ſeu Coadiutor ei adiungendus, qui ex Epiſcopalibus prouentibus portionem aliquam habeat. Atque idem ferme locum habet in alijs Eccleſiarum Prælatis. Parochis verò ob eandem cauſam ſenij, vel infirmitatis diuturnæ, propter quam Eccleſiæ regendæ minùs vtiles videantur, citiùs indici *d* poteſt renuntiandi præceptum, aſſignata ipſis penſione, aut alio beneficio, ex quo ſe honeſtè alere poſſint.

a *c. niſi pridẽ, §. alia, de renuntiat.*

b *c. quamuis, 14. cauſa 7. q. 1. Sotus lib. 10. de iuſt. q. 2. a. 4. Valentia tom. 3. diſp. 10. q. 3. p. 4. §. Quocirca.*

c *arg. c. ex parte, 5. de clerico ægrot. & oſtendunt congeſta à Gratiano cauſa 7. q. 1. c. 1. 3. 4. 13. 14.*

d *arg. c. tua, 4. de clerico ægrot. & dictum lib. 4. Theol. moral. tr. 2. c. 17. n. 1. princ. & n. 3. fine.*

CLXXIV. *Quomodo intelligi debet, quòd Innocentius III. ait a iuſtam cauſam concedendi ceſſionem Epiſcopo, eſſe crimen?* Reſp. Intelligitur de crimine *b*, propter quod executio officij etiam poſt peractam pœnitentiam impeditur. Talia crimina inprimis ſunt ea, quæ titulum Epiſcopatus inualidum reddiderunt, v. g. ſi ſimoniacè electus, aut inſtitutus

a *cit. c. niſi, de renunt.*

b *ibid. §. intueri.*

fuit

Digitized by Google

c Ioan. Ananias cit. c. niſi, n. 12. Anton. Butrio ibid.

fuit Epiſcopus. Tunc diſtinguendum *c*: Vel crimen, ſeu defectus tituli notorius eſt, tum cedere poteſt etiam non requiſita licentia Papæ. Vel occultus defectus, tunc ad vitandum ſcandalum renuntiare debet in manibus Papæ, vel tituli reualidationem ab eodem impetrare. Cæterùm ſi aliquis in excommunicatione, ſuſpenſione, vel irregularitate occulta inſtitutus ſit, ſublato impedimēto per eum qui poteſtate abſoluendi, aut diſpenſandi prædi tus eſt, eo ipſo titulum validari, non improbabiliter aliqui *d* ſentiunt. Deinde, ſi Epiſcopus poſt canonicam inſtitutionem ob crimen (v. g. Sodomiæ, iuxta Pij V. conſtitutionem *e* incurrat pœnam depoſitionis, aut ſuſpenſionis in perpetuum & ſine ſpe relaxationis, tunc iuſta cauſa adeſt ceſſionem à Pontifice impetrandi. Si tamen crimen occultum ſit, ideoque infamiam annexam non habeat, proprius Epiſcopi Confeſſarius *f* abſoluere poteſt. Denique ſi Epiſcopus crimen incurrat, cui ipſo iure infamia annexa eſt, (v. g. ſi Rom. Eccleſ. Cardinalem *g* hoſtiliter perſequatur) tum etiam Pontifex vel hominem reſtituere, vel remotionem eius imperare debet. Cæterùm infamia facti, ſeu improba vita v. g. crimen inceſtus, adulterij, &c. non deijcit *h* hominem à dignitate acquiſita, ante ſuperioris condemnationem.

d *apud Sanchez lib. 8. de matrim. diſp. 7. n. 12.*

e *Bulla* 70.

f *Trident. ſeſſ. 24. c. 6. de reform.*

g *c. felicis, de pœnis, in 6.*

h *Theol. moral. lib. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 7.*

CLXXV. *Numquid ob malitiam ſeu inobedientiam plebis, aut populi ſcandalum, Epiſcopus cedere debet?* Reſp. I. Non ob quamlibet culpam, aut inobedientiam plebis, Paſtor *a* eam deſerere debet; ſed, ſi ita pertinaciter ſe opponat, & à Paſtore

a *cit. c. niſi pridem, §. propter malitiam, de renunt,*

ab-

Digitized by Google

abhorreat, vt ad maius malum vitandũ, ne fortè in lupos conuertãtur, id eſt, à vera Religione, vel Eccleſiæ vnitate omnino deficiant; tali caſu ipſis quandoque ad tempus cedendum eſt, & cum ſuperioris licentia Paſtor amouendus. Idque etiam de Parochis, & alijs animarum paſtoribus *b* dici debet, interdum amouendos, aut transferendos eſſe, ſi plebs, aut ſubditi eorum, adeò ipſis, quamuis culpabiliter, contradicant, aut ab eis abhorreant, vt ſpes nulla reconciliationis exiſtat. Reſp. II. Si populus graue ſcandalum ex Epiſcopi, alteriúſue Prælati præſentia patiatur, diſtinguendum eſt inter *c* ſcandalum Phariſaicũ ſeu ex malitia profectum; & ſcandalum puſillorum, ſeu ex ignorantia aut infirmitate ortum: Ob hoc ſcandalum vitandum frequentiùs cedendum eſt iure, quod aliquis habet. Sed Phariſaicum minùs plerumque curandum eſt; niſi cum pertinaciter malis etiam ſimpliciores, & innocentes inuoluantur, & ad ruinam trahantur. Cuius rei exemplum habemus in S. Gregor. Nazianzeno *d*, qui ſponte ceſſit Eccleſia Conſtantinopolitana, ob ſcandalum & ſeditionem ſedandam, quæ ob eius bene facta exorta fuerat.

b *Ioan. Ananias cit. §. propter malitiam.*

c *S. Th. 2. 2. q. 43. a. 7. & 8.*

d *die 9. May in Breuiario.*

CLXXVII. *Quænam Epiſcopi irregularitas ſufficiens cauſa eſt ad renuntiationem?* Reſp. Vel eſt irregularitas indiſpenſabilis, ſeu in qua Papa diſpenſare non ſolet, vt ſi bigamus *a*, vel qui viduam vxorem duxerat, Epiſcopus factus ſit, is renuntiare debet. Vel eſt irregularitas diſpenſabilis, v. g. natalium defectus, tum, ſi res occulta ſit, non expedit renuntiandi licentiam concedere, ſed potiùs diſpenſationis gratiam largiri; præſertim ſi ex non dam-

a *cit. c. niſi, de renunt. §. perſona.*

Digitized by Google

damnata copula quis natus ſit. Simili ratione Papa *b* diſpenſabit cum eo, qui in irregularitate ex homicidio occulto Epiſcopus factus eſt; non, item, ſi defectus publicus ſeu notorius ſit.

b *Theol. moral. lib. 1. tract. 5. p. 3. c. 9.*

CLXXVII. *Si Epiſcopus Epiſcopatui renunciauit, poteſtne iterum eligi ad aliam Eccleſiam Cathedralem, vel etiam inferiorem?* Reſp. I. Certum eſt, quòd ad aliam ſimilem Cathedralem Eccleſiam eligi poſſit: cùm à ſua Eccleſia liber ſit; dummodò aliud canonicum impedimentum non habeat. Imò tametſi Epiſcopus, reſignato Epiſcopatu, Religioſus factus fuerit, iterum *a* ad Epiſcopatum ſeu eundem, quem deſeruit, ſeu alium promoueri poteſt: dummodo non ob commiſſum crimen, pœnitentiæ agendæ cauſa, in Monaſterium diſceſſerit. Reſp. II. Qui Epiſcopatui aut Archiepiſcopatui renuntiauit, is poteſt deinde aliud minoris dignitatis beneficium, v.g. parochiam *b* conſequi. Multò verò magis, ſi Religioſus factus fuit, in Abbatem aſſumi *c* poteſt. Neque obſtat, quòd ſecundùm iura non liceat deſcendere in dignitatibus, ſicuti Imperatores *d* pronuntiarunt: *Maioribus honoribus functos ad minores deuocari non oportere, rationis eſt.* Excipienda enim eſt neceſſitas *e*, ſi alij idonei non reperiantur. Addimus, in hoc caſu aliam conſiderationem eſſe. Fatemur enim, decens *f* non eſſe, nec facilè permittendum vt à maiore dignitate aliquis tranſeat ad minorem v.g. ex Archiepiſcopo Epiſcopus fiat; tamen poſteaquam Archiepiſcopatui renuntiauit, deſinit eſſe Archiepiſcopus, & retinet dignitatem Epiſco-

a *c. quod tranſlationem, 11. de renuntiat.*

b *c. ad ſupplicationẽ, 9. eod. tit.*

c *Ioan. Ananias ſuper eod. c. n. 9. Butrio n. 6. cum Gl. in c. hoc nequaquam, 45. cauſa 7. q. 1.*

d *l. 2. C. Quemadmodum ciuilia muneri, lib. 10.*

e *Gl. in cit. l. 2. & ſumitur ex l. honor. 14. in fine, ff. de honoribus.* f *c. 1. & Gl. de tranſlat. Epiſc.*

palem;

palem; quamobrem deſcendere cenſendus non eſt, ſed potiùs aſcendere, ſi ad regimen Eccleſiæ Cathedralis aſſumatur. Sed qua ratione beneficium minus, v. g. canonicatum, aut parochiam conſequi poſſit, id faciliùs declaratur. Quandoquidem Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, cum Papæ diſpenſatione, propter redituum Epiſcopalium tenuitatem, talia beneficia obtinere poteſt, tametſi non renuntiet. Neque enimuero in tali caſu, ſi Epiſcopus v. g. parochiam conſequatur, de dignitate ſua deſcendit; cùm idem homo diuerſis iuribus *g* cenſeatur: Exempli cauſa; Fieri poteſt, vt Epiſcopus in alia Eccleſia ſit Præpoſitus, Canonicus, aut Parochus: tum verò vt Canonicus locum ſuum inter Canonicos retinere, atque reſpectiuè Epiſcopo illi, in cuius diœceſi beneficiũ obtinet, ſubiectionem & obedientiam præſtare *h* debet. Sic itaque dicendum; Quòd Epiſcopus, qui Epiſcopatui renuntiauit, honorem ac dignitatem Epiſcopalem retineat, tametſi poſtea Canonicus, vel alicuius Eccleſiæ Parochus fiat: Nam acceſſus minoris honoris aut beneficij ad dignitatem maiorem, eam haud deſtruit, neque minuit: cùm diuerſa, ſed non repugnantia iura ſint. Sed & eadem ratione fieri ſolet, vt Rex, ſeu Monarcha prouinciam iure feudi alteri Regi obnoxiam habeat, eoque reſpectu feudatarius ſit alterius Regis, adeoque ſubditus eius ratione territorij; licet, abſolutè loquendo, paris aut fortè maioris dignitatis ac potentiæ ſit.

g *arg. c. poſtulaſtis, 15. de conceſſ. præb. c. cùm capella, 16. de priuileg.*

h *ex communi Anton. Butrio in cit. c. ad ſupplicationem, n. 7.*

CLXXVIII. *Si Epiſcopus Epiſcopatui in manibus Papæ renuntiauit, cenſetúrne tantùm loco & regimini renuntiaſſe, an etiam ordini, ac dignitati?*

K Reſp.

Digitized by Google

etiam Eccleſia fieri poteſt præſertim intra diœceſin. Reſp. II. Epiſcopi & Archiepiſcopi die Dominico conſecrari debent, ex antiquiſſima, & (vt Leo I. Pontifex arbitratur *b*) Apoſtolica traditione. Sed Pontifex diſpenſatiuè licentiam dare poteſt, vt conſecratio alio die fiat.

b c. quod die, d. 75.

CLXVII. *Contrahitne Epiſcopus cum Eccleſia ſua vinculum matrimonii ſpiritualis per electionem, confirmationem, an conſecrationem?* Reſp. Ea res explicari poteſt ſecundùm analagiam ſeu comparationem cum *a* matrimonio carnali. Sicut matrimonium carnale aliud eſt inchoatum, videlicet ſponſalia de futuro; aliud ratum, videlicet ſponſalia de præſente; aliud conſummatum, videlicet matrimonium cui legitimè contracto copula acceſſit: Ita etiam matrimonium ſpirituale inter Epiſcopum & Eccleſiam, aliud cenſeri poteſt inchoatum, per electionem *b* ab electo acceptatam; aliud verò ratum *c* per confirmationem; aliud denique conſummatū ſeu perfectum per conſecrationem. Quamobrem Epiſcopus confirmatus verus Eccleſiæ ſuæ Paſtor eſt, & ea omnia *d* exercere poteſt, quę ſolius iuriſdictionis ſunt, videlicet iudicare, punire, cenſuras ferre, ab eiſdem abſoluere, iuriſdictionem in externo, & interno foro delegare, gratias & priuilegia concedere, beneficia Eccleſiaſtica conferre, inueſtire, præſentatos inſtituere, electos confirmare. At verò plenitudinem Epiſcopalis officij per conſecrationem aſſequitur, vt etiam ea exercere poſſit, quæ iure diuino, aut Eccleſiaſtico ordini Epiſcopali annexa ſunt, videlicet Clericos ordinare, baptizatos confirmare, ſacrum chriſma,

a Hoſtienſ. in ſum. de translat. Epiſc. n. 4.

b c. cùm inter, 21. de elect.

c c. 1. de translat. Epiſc.

d c. transmiſſam, 15. de elect. Innocentius ibid. c. 1. de translat. Epiſc.

Digitized by Google

ſacra vaſa, altaria, eccleſias, virgines conſecrare, clericos degradare.

CLXVIII. *Poteſtne Epiſcopus à ſua Eccleſia ad alteram transferri?* Non poteſt, poſteaquam confirmatus eſt *a*, licet nondum conſecratus: Excepta plenitudine poteſtatis Pontificiæ, per quam talis translatio fieri poteſt: cùm hæc inter cauſas *b* maiores numerentur, quæ ſedi Apoſtolicæ in ſignum ſpecialis priuilegij ſeu prærogatiuæ (quam B. Petrus & ſucceſſores eius ſuper omnes alios Eccleſiæ Prælatos acceperunt) reſeruata ſunt. Atque hæc cauſa eſt, cur inter inferiores Prælatos & Eccleſias ſuas matrimonium ſpirituale non ita contrahi cenſeatur, ſicut inter Epiſcopum & Eccleſiam: quia ſacri canones non prohibent illos ab Eccleſijs ſuis cum immediati ſuperioris licentia transferri. *Et ideo*, inquit Abbas *c* *ſolus Epiſcopus anulum deferre debet.* Intellige eſſe Pontificale hoc inſigne, anuli in ſolemnibus officijs geſtationem. Quod tamen, vt & alia Pontificalia, Prælatis, maximè Regularibus, priuilegio Apoſtolico conceſſum eſt: cùm negari etiam non poſſit, latiore acceptione, alios Prælatos, præſertim ſi ordinariam & generalem iuriſdictionem exerceant, Eccleſiarum ſuarum ſponſos dici poſſe.

a *c. 1. & ſeqq. de translat. Epiſc.*

b *c. quod translationem. 4. inn. Gl. de offic. Legati; c. maiores, 3. de Baptiſmo.*

c *c. vlt. n. 5. de translat. Epiſc.*

CLXIX. *Qua lege, Eccleſiaſticane, an diuina Epiſcoporum translatio prohibita eſt?* Reſp. Eſſe legem ac traditionem *a* Eccleſiaſticam, cuius initium cùm ignoremus, Apoſtolicam fateri cogimur. Excepta tamen plenitudine poteſtatis Papalis; cùm ad bonum Eccleſiæ vniuerſalis quandoque *b* neceſſarium ſit, tales ſedium mutationes inſtituere. Neque obſtat, quod Innoc. III. reſpondit, *c con-*

a *Suarez tom. 3. de relig. lib. 1. c. 16. n. 20.*

b *Pelagius Papa in c. ſcias, 35. q. 1.*

c *coniugium* hoc *ſpirituale non humana, ſed potiùs diuina poteſtate diſſolui*: Id enim ideo dictum eſt, quia Pontificia ſuprema poteſtas non ab hominibus prouenit, ſed immediatè *d* à Deo. Quo etiam ſenſu Apoſtolicæ traditiones, v.g. Quadrageſimale *e* ieiunium item admixtio aquæ ad vinum *f* conſecrandum, interdum à Patribus appellantur *diuina mandata*; quia etiam Apoſtolorum decernendi poteſtas immediatè à Christo prouenit: iuſſit enim Christus, ſaltem generatim, vt Apoſtoli ea Eccleſijs conſtituerent, quæ neceſſaria viderentur; quamobrem non incongruè eorum ſtatuta, ſecundùm aliquem intellectum, *diuina* dici poſſunt.

c *c. 3. de tráſl. Epiſc.*
d *Matth. 16. Ioan. Vlt.*
e *S. Auguſt. in Pſal. 110. & alii apud Azor tom. 1. lib. 7. c. 12.*
f *S. Cypr. lib. 2. epiſt. 3.*

CLXX. *Permittiturne Epiſcopo, poſteaquam confirmatus eſt, vt Epiſcopatui renuntiet?* Reſp. I. Propria auctoritate, & abſque ſedis Apoſtolicæ ſcientia, renuntiare, aut Eccleſiam ſuam cui ſpirituali indiſſolubili vinculo aſtrictus eſt, deſerere non *a* poteſt. Reſp. II. Sedes Apoſtolica non concedit Epiſcopo cedendi licentiam, niſi ex certis cauſis, quæ ſex *b* numerantur: Videlicet crimen, corporis debilitas, ſcientiæ defectus, plebis malitia, graue populi ſcandalum, perſonæ irregularitas. Tum verò vna ex his cauſis ſufficiens videri debet ad renuntiationem concedendam, ſi, ſpectatis omnibus, remedium Eccleſiæ vtilius adhiberi non poſſit, quàm cedendo, ſeu reſignando.

a *c. niſi pridem, 10. in fine, de renunt.*
b *cit. c. niſi, §. intueri.*

CLXXI. *Eſtné ſufficiens cauſa Epiſcopatum reſignandi, vt quis ſaluti propriæ meliùs vacare poſſit, Religione ſuſcepta?* Reſp. Nequaquam *a* Nam Epiſcopo, qui ſe Epiſcopatus ſuſceptione

a *Innocent. III. in cit. c. niſi, 10. de renunt. S. Th. 2. 2. q. 185. a. 5. ad 1.*

obli-

Digitized by Google

obligauit ad ſuam, & ſubditorum ſalutem procurandam, melius eſt, vt in eo ſtatu perſeueret, quandiu Eccleſiæ vtilis eſſe poteſt. Sin autem vtilis eſſe deſinat, tum melius ipſi eſt, vt relictâ, & alteri traditâ ſubditorum curâ, totum ſe propriæ ſaluti promouendæ impendat. Exinde inferunt aliqui *b*, irritam eſſe Religionis profeſſionem, factam ab Epiſcopo, nulla alia cauſa cogente, niſi vt priuatæ quieti vacet in Religione. Sed id verum non putamus: quia licet malè faciat Pontifex tali caſu ceſſionem concedendo, ea tamen valida *c* iudicari debet. Sin autem Epiſcopus, Epiſcopatu abſque licentia Papæ deſerto, Religionem profiteatur, fatemur irritam eſſe profeſſionem: Quia Deus eam non acceptat, ſi Eccleſia repugnet: Atqui Eccleſia repugnat, vt Epiſcopus deſerat gregem ſuum, cui ſe obligauit, niſi à ſede Apoſtolica liberationem impetrarit.

b *Valentia tom. 3. diſp. 10. q. 3. p. 4. §. Ex quo ſequitur.*

c *Suarez tom. 3. de relig. lib. 1. c. 20. n. 7.*

CLXXII. *Sed valebitne votum ab Epiſcopo editũ de Religione ingredienda, & profitenda?* Aliqui abſolutè *a* negant: Alij verò putant *b*, votum non eſſe omnino irritum, quia obligat Epiſcopum ad petendam licentiam à Pontifice, qua denegata, liberatus eſt. Reſp. Si Epiſcopus, qui Eccleſiæ ſuæ adhuc vtilis eſt, Religionis ingreſſum vel profeſſionem voueat, vt propriæ ſaluti meliùs vacare poſſit, omnino irritum eſt votum. Primò: Quia votum eſſe debet de meliore bono, ſeu quod Deo gratius eſt: Sed Religionis ſuſceptio eſt opus minus bonum, quàm ſit officium Epiſcopale in eo qui ſuſcepto Epiſcopatu Eccleſiæ ſe obligauit, quandiu obligationi ſatisfacere, ſeu Eccleſiæ vti-

a *Hoſtienſ. tit. de voto, §. Quis vouere poſſit. Richard. in 4. d. 95. a. 4. q. 2. Tabiena ver. votum, 5. q. 1. n. 2.*

b *Syl. ver. votũ. 3. q. 1. Azor tom. 1. lib. 11. c. 16. q. 2. Sanch. tom. 1. de relig. lib. 4. c. 25. n. 36. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 3. de voto, c. 4 n. 8.*

Digitized by Google

vtilis eſſe poteſt. Quare docet S. Thom, *c* expreſsè, quod talis Epiſcopus Religionem intrando retrocederet, ſeu deſcenderet à perfectione. Secundò: Quia fruſtra licentiam cedendi in hoc caſu peteret Epiſcopus, quam Pontifex non concederet, imò ſecundum canones concedere non poſſet. Sed obijciunt reſponſum *d* Innocentij III. in quo Epiſcopus, qui Religionem vouerat, & poſtea, non impleto voto, Epiſcopatum accepit, voti tranſgreſſor dicitur, eique conſulitur, vt reſignato Epiſcopatu, Domino reddat promiſſum. Hinc enim infertur, ſtatum Epiſcopalem non eſſe meliorem perfectioremque, quàm ſit ſtatus Religionis: Alioquin votum ſuſcipiendæ Religionis commutari poſſet in ſuſceptionem Epiſcopatus: quia *promiſſum non e infringit qui in melius commutat.* Facilis eſt ſolutio. Antequam aliquis munus Epiſcopale ſuſcepit, melius eſt, Deoque gratius, ut Religionem ingrediatur, quàm vt Epiſcopatũ ſuſcipiat; conſequenter valet votum Religionis, neque ſatisfacit Deo, ſi Epiſcopus fiat. Etſi enim ſtatus Epiſcopalis perfectus ſit, imò perfectiſſimus; non tamen ita, vt ad perfectionem multùm conferat, ſicut ſtatus religioſus: ſed quia perfectionem *f* ſupponit, & requirit in ſuſcipiente, ac retinente. At verò ſtatus religioſus non poſtulat *g* aliquem perfectum eſſe, ſed vt per media in Religione præſcripta ad conſequendam perfectionem tendat. Concluſio itaque ſit, quòd melius agat, qui, ſecluſa neceſſitate Eccleſiæ, munus Epiſcopale refugit, vt Religionem ſuſcipiat, in eaque ſe perficiat. Sed poſtquam Epiſcopalem ſtatum obligationemque ſuſcepit, Religionem ingredi non poteſt, niſi à ſede Apo-

c *S. Th. cit. q. 185. a. 5. Sotus lib. 10. de iuſt. q. 2. a. 4. Valentia cit. p. 4.*

d *c. per tuas, 10. de voto.*

e *c. 3. de iureiur.*

f *Trident. ſeſſ. 6. c. 1. de reform. & videri poteſt Suarez tom. 3. de relig. lib. 1. c. 18. 19.*

g *S. Th. 2, 2. q. 186. a. 1, ad 3. & a. 2. ad 1.*

Digitized by Google

Apoſtolica liberationem impetret, propter impedimentum ſatisfaciendi muneri Epiſcopali.

CLXXIII. *Poteſtne, aut etiam debet Epiſcopus renuntiare, propter corporis infirmitatem?* Reſp. I. Si ob morbum, vel infirmitatem, quam Epiſcopus contraxit, parua ex ipſo vtilitas in Eccleſiam redundet, voluntaria eius ceſſio *a* admitti poteſt, & quandoque propter Eccleſiæ vtilitatem, admitti debet; aſſignata illi ad vitam ſuam congra *b* portione ex reditibus Epiſcopalibus. Reſp. II. Tametſi morbus grauis, & infirmitas incurabilis ſit, non poteſt cogi Epiſcopus *c* ad renuntiandum: Sed Vicarius, ſeu Coadiutor ei adiungendus, qui ex Epiſcopalibus prouentibus portionem aliquam habeat. Atque idem ferme locum habet in alijs Eccleſiarum Prælatis. Parochis verò ob eandem cauſam ſenij, vel infirmitatis diuturnæ, propter quam Eccleſiæ regendæ minùs vtiles videantur, citiùs indici *d* poteſt renuntiandi præceptum, aſſignata ipſis penſione, aut alio beneficio, ex quo ſe honeſtè alere poſſint.

a *c. niſi pridē, §. alia, de renuntiat.*
b *c. quamuis, 14. cauſa 7. q. 1. Sotus lib. 10. de iuſt. q. 2. a. 4. Valentia tom. 3. diſp. 10. q. 3. p. 4. §. Quocirca.*
c *arg. c. ex parte, 5. de clerico ægrot. & oſtendunt congeſta à Gratiano cauſa 7. q. 1. c. 1. 3. 4. 13. 14.*
d *arg. c. tua, 4. de clerico ægrot. & dictum lib. 4. Theol. moral. tr. 2. c. 17. n. 1. princ. & n. 3. fine.*

CLXXIV. *Quomodo intelligi debet, quòd Innocentius III. ait a iuſtam cauſam concedendi ceſſionem Epiſcopo, eſſe crimen?* Reſp. Intelligitur de crimine *b*, propter quod executio officij etiam poſt peractam pœnitentiam impeditur. Talia crimina inprimis ſunt ea, quæ titulum Epiſcopatus inualidum reddiderunt, v. g. ſi ſimoniacè electus, aut inſtitutus fuit

a *cit. c. niſi, de renunt.*
b *ibid. §. intueri.*

fuit Epiſcopus. Tunc diſtinguendum *c*: Vel crimen, ſeu defectus tituli notorius eſt, tum cedere poteſt etiam non requiſita licentia Papæ. Vel occultus defectus, tunc ad vitandum ſcandalum renuntiare debet in manibus Papæ, vel tituli reualidationem ab eodem impetrare. Cæterùm ſi aliquis in excommunicatione, ſuſpenſione, vel irregularitate occulta inſtitutus ſit, ſublato impedimēto per eum qui poteſtate abſoluendi, aut diſpenſandi prædìtus eſt, eo ipſo titulum validari, non improbabiliter aliqui *d* ſentiunt. Deinde, ſi Epiſcopus poſt canonicam inſtitutionem ob crimen (v.g. Sodomiæ, iuxta Pij V. conſtitutionem *e* incurrat pœnam depoſitionis, aut ſuſpenſionis in perpetuum & ſine ſpe relaxationis, tunc iuſta cauſa adeſt ceſſionem à Pontifice impetrandi. Si tamen crimen occultum ſit, ideoque infamiam annexam non habeat, proprius Epiſcopi Confeſſarius *f* abſoluere poteſt. Denique ſi Epiſcopus crimen incurrat, cui ipſo iure infamia annexa eſt, (v. g. ſi Rom. Eccleſ. Cardinalem *g* hoſtiliter perſequatur) tum etiam Pontifex vel hominem reſtituere, vel remotionem eius imperare debet. Cæterùm infamia facti, ſeu improba vita v. g. crimen inceſtus, adulterij, &c. non deijcit *h* hominem à dignitate acquiſita, ante ſuperioris condemnationem.

c *Ioan. Ananias cit. c. niſi, n. 12. Anton. Butrio ibid.*

d *apud Sanchez lib. 8. de matrim. diſp. 7. n. 12.*

e *Bulla 70.*

f *Trident. ſeſſ. 24. c. 6. de reform.*

g *c. felicis, de pænis, in 6.*

h *Theol. moral. lib. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 7.*

CLXXV. *Numquid ob malitiam ſeu inobedientiam plebis, aut populi ſcandalum, Epiſcopus cedere debet?* Reſp. I. Non ob quamlibet culpam, aut inobedientiam plebis, Paſtor *a* eam deſerere debet; ſed, ſi ita pertinaciter ſe opponat, & à Paſtore

a *cit. c. niſi pridem, 6. propter malitiam, de renunt,*

ab-

Digitized by Google

abhorreat, vt ad maius malum vitandũ, ne fortè in lupos conuertãtur, id eſt, à vera Religione, vel Eccleſiæ vnitate omnino deficiant; tali caſu ipſis quandoque ad tempus cedendum eſt, & cum ſuperioris licentia Paſtor amouendus. Idque etiam de Parochis, & alijs animarum paſtoribus *b* dici debet, interdum amouendos, aut transferendos eſſe, ſi plebs, aut ſubditi eorum, adeò ipſis, quamuis culpabiliter, contradicant, aut ab eis abhorreant, vt ſpes nulla reconciliationis exiſtat. Reſp. II. Si populus graue ſcandalum ex Epiſcopi, alteriúſue Prælati præſentia patiatur, diſtinguendum eſt inter *c* ſcandalum Phariſaicũ ſeu ex malitia profectum; & ſcandalum puſillorum, ſeu ex ignorantia aut infirmitate ortum: Ob hoc ſcandalum vitandum frequentiùs cedendum eſt iure, quod aliquis habet. Sed Phariſaicum minùs plerumque curandum eſt; niſi cum pertinaciter malis etiam ſimpliciores, & innocentes inuoluantur, & ad ruinam trahantur. Cuius rei exemplum habemus in S. Gregor. Nazianzeno *d*, qui ſponte ceſſit Eccleſia Conſtantinopolitana, ob ſcandalum & ſeditionem ſedandam, quæ ob eius bene facta exorta fuerat.

b *Ioan. Ananias cit. §. propter malitiam.*

c *S. Th. 2. 2. q. 43. a. 7. & 8.*

d *die 9. May in Breuiario.*

CLXXVII. *Quænam Epiſcopi irregularitas ſufficiens cauſa eſt ad renuntiationem?* Reſp. Vel eſt irregularitas indiſpenſabilis, ſeu in qua Papa diſpenſare non ſolet, vt ſi bigamus *a*, vel qui viduam vxorem duxerat, Epiſcopus factus ſit, is renuntiare debet. Vel eſt irregularitas diſpenſabilis, v. g. natalium defectus, tum, ſi res occulta ſit, non expedit renuntiandi licentiam concedere, ſed potiùs diſpenſationis gratiam largiri; præſertim ſi ex non-

a *cit. c. niſi, de renunt. §. perſona.*

dam-

damnata copula quis natus ſit. Simili ratione Papa *b* diſpenſabit cum eo, qui in irregularitate ex homicidio occulto Epiſcopus factus eſt; non, item, ſi defectus publicus ſeu notorius ſit.

b *Theol. moral. lib. 1. tract. 5. p. 3. c. 9.*

CLXXVII. *Si Epiſcopus Epiſcopatui renuntiauit, poteſtne iterum eligi ad aliam Eccleſiam Cathedralem, vel etiam inferiorem?* Reſp. I. Certum eſt, quòd ad aliam ſimilem Cathedralem Eccleſiam eligi poſſit: cùm à ſua Eccleſia liber ſit; dummodò aliud canonicum impedimentum non habeat. Imò tametſi Epiſcopus, reſignato Epiſcopatu, Religioſus factus fuerit, iterum *a* ad Epiſcopatum ſeu eundem, quem deſeruit, ſeu alium promoueri poteſt: dummodò non ob commiſſum crimen, pœnitentiæ agendæ cauſâ, in Monaſterium diſceſſerit. Reſp. II. Qui Epiſcopatui aut Archiepiſcopatui renuntiauit, is poteſt deinde aliud minoris dignitatis beneficium, v. g. parochiam *b* conſequi. Multò verò magis, ſi Religioſus factus fuit, in Abbatem aſſumi *c* poteſt. Neque obſtat, quòd ſecundùm iura non liceat deſcendere in dignitatibus, ſicuti Imperatores *d* pronuntiarunt: *Maioribus honoribus functos ad minores deuocari non oportere, rationis eſt.* Excipienda enim eſt neceſſitas *e*, ſi alij idonei non reperiantur. Addimus, in hoc caſu aliam conſiderationem eſſe. Fatemur enim, decens *f* non eſſe, nec facilè permittendum vt à maiore dignitate aliquis tranſeat ad minorem v. g. ex Archiepiſcopo Epiſcopus fiat; tamen poſteaquam Archiepiſcopatui renuntiauit, deſinit eſſe Archiepiſcopus, & retinet dignitatem Epiſco-

a *c. quod translationem, 11. de renuntiat.*

b *c. ad ſupplicationē, 9. eod. tit.*

c *Ioan. Ananias ſuper eod. c. n. 9. Butrio n. 6. cum Gl. in c. hoc nequaquam, 45. cauſa 7. q. 1.*

d *l. 2. C. Quemadmodum ciuilia muneris, lib. 10.*

e *Gl. in cit. l. 2. & ſumitur ex l. honor. 14. in fine, ff. de honoribus.* f *c. 1. & Gl. de translat. Epiſc.*

palem;

palem; quamobrem deſcendere cenſendus non eſt, ſed potiùs aſcendere, ſi ad regimen Eccleſiæ Cathedralis aſſumatur. Sed qua ratione beneficium minus, v. g. canonicatum, aut parochiam conſequi poſſit, id faciliùs declaratur. Quandoquidem Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, cum Papæ diſpenſatione, propter redituum Epiſcopalium tenuitatem, talia beneficia obtinere poteſt, tametſi non renuntiet. Neque enimuero in tali caſu, ſi Epiſcopus v. g. parochiam conſequatur, de dignitate ſua deſcendit; cùm idem homo diuerſis iuribus *g* cenſeatur: Exempli cauſa; Fieri poteſt, vt Epiſcopus in alia Eccleſia ſit Præpoſitus, Canonicus, aut Parochus: tum verò vt Canonicus locum ſuum inter Canonicos retinere, atque reſpectiuè Epiſcopo illi, in cuius diœceſi beneficiũ obtinet, ſubiectionem & obedientiam præſtare *h* debet. Sic itaque dicendum; Quòd Epiſcopus, qui Epiſcopatui renuntiauit, honorem ac dignitatem Epiſcopalem retineat, tametſi poſtea Canonicus, vel alicuius Eccleſiæ Parochus fiat: Nam acceſſus minoris honoris aut beneficij ad dignitatem maiorem, eam haud deſtruit, neque minuit: cùm diuerſa, ſed non repugnantia iura ſint. Sed & eadem ratione fieri ſolet, vt Rex, ſeu Monarcha prouinciam iure feudi alteri Regi obnoxiam habeat, eoque reſpectu feudatarius ſit alterius Regis, adeoque ſubditus eius ratione territorij; licet, abſolutè loquendo, paris aut fortè maioris dignitatis ac potentiæ ſit.

g *arg. c. poſtulaſtis, 15. de conceſſ. præb. c. cum capella, 16. de priuileg.*

h *ex communi Anton. Butrio in tit. c. ad ſupplicationem, n. 7.*

CLXXVIII. *Si Epiſcopus Epiſcopatui in manibus Papæ renuntiauit, cenſetúrne tantùm loco & regimini renuntiaſſe, an etiam ordini, ac dignitati?*

K Reſp.

Reſp. Præſumendum eſt *a*, quòd regimini tantùm, non etiam dignitati renuntiârit: quandoquidem Sum. Pontifex ita plerumque *b* renuntiationem acceptat, vt tamen ordinis Epiſcopalis executionem relinquat, cum Catholici alicuius Epiſcopi licentia erga ſubditos eius exercendam. Excipitur tamen: Niſi quis ob crimen *c* renuntiârit; tum præſumptio eſt, ordinis executionem, ſeu dignitatem Epiſcopalem ipſi ablatam eſſe. Porrò ſi quis ſponte renuntiauit non tantùm regimini, ſed etiam ordini Epiſcopali, nihilominus primam tonſuram, & ordines *d* minores conferre poteſt; eademque ratione etiam corporalia, & vaſa ſacra &c. conſecrare: quandoquidem tales actus Epiſcopales interdum à non Epiſcopis, v.g. Abbatibus, ſi ſacerdotes ſint, exerceri ſolent.

a Hoſtienſis tit. de ordinatis ab Episc. qui Epiſcopatui renuntianit. Anton. Butrio ibid. c.1.
b argum. c. quod tranſlationē, 11. de renunt.
c arg. cit. c. quod tranſlationem.
d c. 1. de ordinatis ab Epiſcopo qui Epiſcopatui renuntiauit.

CLXXIX. *Si Epiſcopus ob ſenium, vel infirmitatem officio præeſſe ſatis non poſſit, eiq; Coadiutor à Papa aſſignetur, quantum ipſi iuris ſeu poteſtatis confertur?* Reſp. I. Non hoc ipſo, quòd aliquis Epiſcopo Coadiutor datus eſt, ſuccedendi *a* ius habet: Sed hæc eſt gratia ſpecialis, ſi Papa alicui Epiſcopo, vel alteri Prælato Coadiutorem det cum ſuccedendi facultate. Cuiuſmodi tamen gtatiam Papa non infrequenter concedit; Sed alijs inferioribus Epiſcopis permiſſum non eſt, viuente Præla..., promiſſionem ſucceſſionis alteri facere. Reſp. II. Eiuſmodi Coadiutori, tametſi cum libera adminiſtrandi poteſtate inſtitutus ſit, tamen non propriè competunt iura Epiſcopalia, aut Eccleſiæ regimen. Quia vnius Eccleſiæ Cathedralis non poteſt eſſe niſi vnus Epiſcopus: Sicut nec vnius

a Gl. magna in c. 2. de ſuppl. negl. Prælator. in 6.

Ec-

Digitized by Google

Eccleſiæ parochialis duo Parochi; quandoquidem iura iſta beneficiorum *b* indiuiſibilia ſunt Eam ob cauſam teſtatur S. Auguſt. *c* in Nicæno Concilio canonem editum fuiſſe, quo prohibebatur, ne in eadem Eccleſia duo Epiſcopi eſſent: Sed ex ignorantia eius canonis fatetur, ac dolet, ſe in Eccleſia Hipponenſi unà *d* cum Valerio ſene ſediſſe Epiſcopum. Reſp. III. Coadiutor ſeu Adminiſtrator, quamuis *cum libera* conſtitutus ſit, tamen donationes abſolutas facere *e* prohibetur. Sed poteſt facere donationes ob cauſam, videlicet ob merita, ob pietatem, &c. Quia ita donare non eſt perdere, quod ſolum Adminiſtratori denegatum *f* videtur. Eadémque ratione ipſemet Epiſcopus donationes facere poteſt inſtar prudentis Adminiſtratoris, niſi adminiſtratio illi ob ineptitudinem, vel dilapidationem, interdicta ſit. Porrò de Adminiſtratore regni aiunt *g*, quòd donationes, etiam abſolutas facere poſſit: quia proprium Regibus ſit donare. Id verò intelligi debet de donationibus moderatis, & Regno non præiudicialibus.

b *c. Michael, 12. de filiis Presbyt.*
c *epiſt.* 100.
d *S. Paulinus relatus c. non autē, 12. cauſa 7. q. 1.*
e *DD. in l. contra, 28. §. Si filius, ff. de pactis, & l. filiusfam. 7. de donat.*
f *cit. l. filiusfam.*
g *Gl. in cit. c. 2. de ſuppl. negl. Prælatorū, ver. liberam.*

CLXXX. *Si aliquis ad Epiſcopatum, vel adminiſtrationem Epiſcopatus, promouendus ſit, Theologúſne an Canoniſta, ſi cætera paria ſint, præferri debet?* Pro Theologo ſtant *a* Theologi: Sed Canoniſtæ, ſaltem in quibuſdam caſibus, fauent *b* Canoniſtæ. Reſp. I. Ad Epiſcopatum, vel adminiſtrationem Epiſcopatus plerumque non ſatis idoneus cenſeri poteſt, niſi qui vtraq; tum ſacræ Theologiæ, tum ſacrorū canonum peritia inſtructus eſt:

a *Videre eſt apud Sotum lib. 3. de iuſt. q. 6. a. 2. Azor. tō. 2. lib. 3. c. 28. q. 10.*

b *in c. 1. de conſang. vbi Hoſtienſis, Abb. n. 9. Barboſa de offic. Epiſc. p. 2. allegat. 1. n. 30. quibus conſentit Rodriq. tom. 1. Regul. q. 11. a. 4.*

Digitized by Google

Vti manifeſtè colligitur ex ſacris canonibus *c*, quibus habetur, quòd Epiſcopus Euangelium & omnem ſcripturam ſacram, atque ſacros canones ſcire debeat, vt populum vniuerſum curæ ſuæ commiſſum edocere queat. Priùs *d* autem diſcere oportet, quàm docere ex officio quis debeat. Non requiritur tamen in Epiſcopo ſcientia *e* eminens; modò tanta adſit, adiuncta prudentia & rerum experientia, vt erroribus ac deceptionibus obnoxius non ſit, ſed inter bonum ac malum, aptum & ineptum, à ſuis adiutoribus ſeu officialibus ſuggeſtum conſilium, diſcernere queat. Profectò, præter doctrinam veritatis Chriſtianæ, quo populum ſibi ſubiectum Epiſcopus paſcere debet, atque ab hoſtibus defendere, multa quotidie ex ſacris canonibus reſponſa dare cogitur circa Miniſtrorũ ordinationes, officia, beneficia; circa Prælatorum ſibi ſubiectorum electiones, præſentationes, inſtitutiones; circa iura patronatus, decimarum, Eccleſiaſticorum prouentuum, immunitatum; circa vota, iuramenta, diſpenſationes, cenſuras, irregularitates, matrimonij impedimenta, rerum Eccleſiaſticarum alienationes, pias fundationes, ultimas voluntates &c. Et eò quidem magis, quò amplior Epiſcopalis diœceſis eſt, & plures Eccleſias ſubiectas habet. Quare hoc ipſum Theologiæ ſtudioſi perpendere debent, quantò maiorem in Eccleſia fructum facturi, & Epiſcopis adiumentum allaturi ſint, ſi cum ſacræ Scripturæ, & ſcholaſticæ Theologiæ ſtudio, ſacrorum canonum cognitionem coniungant. Reſp. II. Si accidat, vt ex duobus (tanquam præ alijs omnibus idoneis) ad Eccleſiam Cathedralem, aliámue Prælaturam promouendus ſit, quorum

c *1. c. nullus, & ſeqq. d. 38.*

d *c. ſic vi-ue, 26. cauſa 16. q. 1.*

e *c. niſi, 10. de renun-tiat.*

vnus purè Theologus, iuris canonici peritiam vix vllam, ſeu exiguam habens; alter purè Canoniſta, in Theologia vix quidquam verſatus, præferri haud dubiè debet Theologus. Quia cognitio veritatis Fidei magis neceſſaria eſt, quippe fundamentum Eccleſiaſticæ gubernationis. Sed, (vt dictum) ſi fieri poſſit, quærendi, ac promouendi ſunt *f* tales ad Prælaturas, Vicariatus, & ſimiles dignitates, qui in vtroque ſtudio verſati ſunt.

f *Abbas Panor. in l. cit.*

Capvt XVI.

De Abbatum, ſeu Regularium Prælatorum electione, & Religioſorum translatione.

Qvæstio CLXXXI. *Ad quos pertinet ius eligendi Abbatem, ſeu Præpoſitum regularem?* Reſp. I. Iure ordinario *a* pertinet ad Conuentum, ſeu Collegium Religioſorum. In quibuſdam verò ordinibus, vt apud Minores *b*, in Capitulis prouincialibus; vel generalibus Prælati creantur: In quibuſdam, vt in Societate *c* Ieſu, à Præpoſito generali conſtituuntur. Reſp. II. Conuerſi laici vnà cum Religioſis clericis ad electionem Prælati admittendi *d* non ſunt. Præterquam ſi in aliquo Monachorum Monaſterio per diuturnam *e* conſuetudinem ius Capitulare præſcripſerint. Neque enim tali præſcriptioni obſtant *f* canones, quibus

a *c. 1. de elect. & dictum eſt ſuprà q. 17.*
b *Rodriq. tom. 2. regul. qq. q. 53. a. 6.*
c *p. 4. Conſtit. c. 17. §. 1.*
d *c. ex eo, 32. §. in Eccleſiis, de elect. in 6.*
e *Innocent. in c. 2. de Inſtit. Gl. in cit. c. ex eo, ver. electionibus, Rodriq. tom. 2. Regul. q. 52. a. 5. in fine.*
f *c. Maſſana, 56. de elect.*

Digitized by Google

reprobatur conſuetudo, ſi laici vnà cum clericis ad electionem Prælati concurrant. Id enim intelligi debet de laicis ſecularibus, non de laicis Religioſis, quales ſunt *g* Conuerſi Monachorum: quandoquidem in hos, tanquam in perſonas Eccleſiaſticas, ius eligendi cadere poteſt. Qua ratione in Religionibus ad opera temporalia ob Eccleſiæ vtilitatem deputatis (vti ſunt Militares, Hoſpitales) laici, qui Ordinem profeſſi ſunt, Prælatum regularem canonicè *h* eligunt. Reſp. III. Canonici regulares *i* vocem in Capitulo habere non poſſunt, niſi ſaltem in ſubdiaconatus ordine conſtituti ſint. Quæ tamen Conſtitutio ad alios Religioſos, ſeu Monaſteria Monachorum extendenda *k* non videtur: cùm de ijs tantùm, videlicet Collegiatarum Eccleſiarum Canonicis facta ſit, qui ex proprio inſtituto diuinis officijs deſtinantur. Cuiuſmodi Monachi non ſunt, ſaltem ſi primam *l* eorum originem, ac profeſſionem conſideremus. Quamobrem quiſque Ordo hac in re ſequi poteſt proprias conſtitutiones, aut conſuetudines: Etenim in quibuſdam Ordinibus ob humilitatem ſeruandam, non niſi poſt plures *m* annos Profeſſi ad ordinem ſacrum admittuntur; & tales omnes à Capitularibus actibus excludere difficile videtur, præſertim vbi paruus Monachorum numerus eſt.

g lib. 1. Theol. moral. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 4.

h cit. c. ex eo, §. in Eccleſiis, & c. cùm olim, 7. de arbitris.

i Clement. Vt ii, de elect. & Trident. ſeſſ. 22. c. 4. de reform.

k Barboſa in declarat. Cardinal. prætermiſſis ſuper cit. ſeſſ. 22. c. 4. Rodriq. tō. 2. Reg. q. 52. a. 5. Zabarella in cit. Clem. Vt ii. l *S. Th. 2. 2. q. vlt. a. 8. Ioan. Andr. in c. ſanè, 10. de Regul. Gratianus cauſa 16. q. 1. c. 2. 3. 6. c. generaliter, 40.* m *Rodriq. loco cit.*

CLXXXII. *Quomodo intelligi debet Trident. Conſtitutio a, qua præcipitur, vt Regularium officialium, Abbatum, Generalium Præpoſitorum, & Abbatiſſarum, electiones per vota ſecreta fiant, & ſingulorum*

a Seſſ. 25. de Regul. c. 6.

lorum eligentium nomina nunquam publicentur: alioquin irrita ſit electio? Reſp. I. Hæc conſtitutio locum tantum habet in electione per ſcrutinium; non item ſi fiat per compromiſſum: in eo enim ſuffragia *b* palàm dari poſſunt. Multò verò magis, ſi omnes veluti per ſancti Spiritus impulſum prolata voce vnanimi, in eundem conſentiant, rata electio eſſe debet. Reſp. II. Si vnus alteri, inſcio aut non conſentiente Capitulo, ſuffragium ſuum oſtendat, non propterea *c* irrita cenſebitur electio. Si tamen talis manifeſtatio cauſa fuiſſet electionis ſecutæ, tum ea reſcindi deberet. Idemque dicendum videtur, ſi vel caſu, vel culpa ſcrutatoris, alicuius Electoris ſuffragium publicatum ſit. Quia intentio *d* Concilij fuit prohibere, ne Capitulum permittat aliquid fieri, ex quo nomina eligentium publicari contingat; alioquin irritam fore electionem. Quæ lex irritans, & à iure cõmuni ſeu ordinario exorbitans, ſtrictam interpretationem meretur.

b *Rodriq. tom. 2. regul. q. 52. a. 9. in fine.*

c *Nauar. lib. 1. conſil. 9. de elect. in 6.*

d *Nauar. l. c. Rodriq. cit. a. 9.*

CLXXXIII. *Neceſſéne eſt, vt qui in Prælatum regularem eligitur, Ordinem profeſſus ſit?* Reſp. I. Omnino id *a* requiritur: Et quidem iure nouiore *b*, vt expreſſam profeſſionem fecerit: quamuis tales, qui profeſſionem tacitè fecerunt, videl. habitus Profeſſorũ *c* ſuſceptione &c. cũ alijs, vt veri Profeſſi, eligere *d* poſſint. Reſp. II. Neq; Prioratus, aut adminiſtratio quælibet alicui in ordine committi *e* poteſt, niſi expreſsè profeſſus ſit. Pontifex tamen in talibus decretis diſpenſare poteſt. Reſp. III. Non poteſt *f* aliquis ſimul fieri Profeſſus, & in Abbatem ſeu Prælatum regularem eligi: Sed qui eligitur, iam antè profeſſus eſſe debet. Nam alioquin

a *c. cum in Magiſtrũ, 49. de elect.*

b *c. cum nullus, 28. eod. in 6. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 21.*

c *Theol. moral. lib. 4. tr. 5. c. 5.*

d *c. ex eo, 32. §. in Eccleſiis, de elect. in 6.*

e *Clem. Ne in agro, §. cæterum, de ſtatu Monachorum.*

f *c. cum ad noſtram, 37. de elect.*

præſumptio eſſet, quòd non ſincerè ob Dei amorem, & animæ ſuæ ſalutem, Religionis profeſſionem emittat, ſed potiùs propter honorem ac dignitatem conſequendam. Quod ſi idipſum in pactum deducatur: *Profiteor Religionem vt in Abbatem eligar*, ſimoniæ crimen committitur *g*, & electio ipſo iure irrita eſt. Reſp. IV. Nihilominus Sum. Pontifex, ex plenitudine poteſtatis, interdum Prælaturas regulares Clericis ſecularibus in commendam, etiam perpetuam, concedit. Et tales Abbates commendatarij, cùm quaſi titulum & ius prælaturę habeant, omnia exercere *h* & adminiſtrare poſſunt, ſicuti alij intitulati. Idemque de alijs beneficijs, ſeu adminiſtrationibus regularibus dicendum; licet, ſpectato iure canonico *i*, Regularibus conferri debeant; ſicuti & vice verſa, beneficia ſecularia ſecularibus, Papam tamen *k* quandoque aliter conferre.

g *iuxta c. vlt. de pactis.*

h *Rebuffus in praxi beneficiorum tit. de reprob. viuentis impetratione beneficii, n. 46. Rodriq. tom. 2. Regul. q. 53. a. 8.* i *c. cùm de beneficio, 5. de preb. in 6. Clem. vn. de ſuppl. negl. Prælatorum.* k *cit. c. cùm de beneficio, in fine.*

CLXXXIV. *Eligi ne poteſt in Prælatum regularem, qui paulò ante profeſſionem edidit?* Reſp. I. Qui ante exactum probationis annum profeſſionem edidit, olim eligi *a* prohibebatur: Sed iure nouo eius profeſſio etiam *b* irrita eſt. Reſp. II. Qui poſt finitum probationis annum profeſſionem in Religione fecit, ſtatim eligi *c* poteſt in Abbatem, ſi neceſſitas vel vtilitas Monaſterij ita poſtulet. Ordinariè tamen id non expedit; & quandoque talis electio à ſuperiore caſſari deberet.

a *c. officii, 37. de elect. in 6.*

b *Trident. Concil. ſeſſ. 25. c. 15. de Regular.*

c *Innoc. in cit. c. officii.*

Cùm

Cùm non deceat, aliquem *d* Magiſtrum fieri, qui vix diſcipulus eſſe cœpit, iuxta monitum S. Hieron. *e*: *Multo tempore diſce, quæ poſtmodum doceas.* Et iterùm: *Ne miles, antequam tyro; nc priùs magiſter ſis, quàm diſcipulus.* Reſp. III. Epiſcopi, & Legati Apoſtolici, etiamſi à latere ſint, ſine ſpeciali licentiâ, diſpenſare *f* non poſſunt, vt non Profeſſus, aut qui in religioſo habitu ante editam profeſſionem anno non ſteterat, ad prælaturam regularem aſſumatur: Cùm proprium ſit Sum Pontificis, in vniuerſalibus Eccleſiæ canonibus diſpenſare.

d *cit. c. officiis, c. miſerum, d. 61. c. cùm in magiſtrũ. 49. de elect. in antiquis.*
e *epiſt. 4. ad Ruſticum, relatus cauſa 16. q. 1 c. 26. 27.*
f *cit. c. officiis, ibid. Imola n. 6. Abb. n. 4.*

CLXXXV. *Qui in ſacris ordinibus conſtitutus non eſt, poteſtne in Prælatum regularem eligi?* Reſp. Si alioquin idoneus, & vtilis Eccleſiæ futurus ſit, eius electio *a* admitti poteſt: Quia ſacri canones non ita ad alias prælaturas, & beneficia curata requirunt, vt qui eligitur, vel promouetur, actu ſacrum ordinem habeat; ſicuti id in electo Epiſcopo *b* exigunt. Sed neceſſe eſt primò, vt ætatem legitimam, videlicet. XXIV. annos *c* compleuerit. Secundò neceſſarium eſt, vt intra annum numerandum à die adeptæ poſſeſſionis, vel cùm eam adipiſci poteſt, ſacerdotium ſuſcipiat: alioquin ipſo facto priuatus *d* exiſtit. Et intelligitur id *e* de omni beneficio curato, quod in promouendo 24. annos exactos requirat, & vt eum ordinem ſacrum, quem beneficium ex propria inſtitutione requirit, intra annum ſuſcipiat. Eſt tamen annus iſte non continuus, ſed vtilis: quia non *f* currit iuſtè

a *c. præterea, 5. de æt. & qual. Hoſtienſ. tit. de æt. & qual. n. 10.*
b *c. à multis, 9. de æt. & qualit.*
c *c. cùm in cunctis, §. inferiora, de elect. Abb. c. ſuper inordinata, n. 7. de præbend. Armilla Ver. Abbas, n 1.*
d *c. licet canon, 14 de elect. in 6. c. commiſſa, 35. eod. lib. & tit.*
e *cit. c. cùm in cunctis, iun. Trident ſeſſ. 24. c. 12. de reform.*
f *cit. c. commiſſa.*

impedito, quominus promotus ſacrum ordinem accipiat. Neque poſſunt Epiſcopi in ætate ab vniuerſalis Eccleſiæ canonibus decreta diſpenſare *g*; neque tempus ordinem requiſitum accipiendi vltra annum *h* prorogare; præterquam in caſibus iure expreſſis.

g *Gl. communiter recepta in c. cùm dilectus, 32. de elect. Abb. ibid. n. 9. Ioan. Monachus in cit. c. licet canon, arg. c. vn. de æt. & qualit. in 6. contra Archidiacon. & Dominic. de Geminiano, ibid.*

h *Trident. ſeſſ. 7. c. 12. cum Gl. marginali, quæ allegat c. cum ex eo, de elect. in 6.*

CLXXXVI. *Si Abbas, vel Præpoſitus regularis creatus ſit, nondum ſacerdos, qui ob iuſtum impedimentum ſacerdotium ſuſcipere non poſſit, éſtne amouendus?* Reſp. De hac re diuerſos, & in ſpeciem contrarios canones extare. Quibuſdam enim expreſsè dicitur *a*, tales amouendos eſſe; aliis autem hoc ipſum negari *b* videtur. Sed diſtinguendum eſt hoc modo: Si impedimentum ordinem requiſitum ſuſcipiendi perpetuum, ſeu diu duraturum eſt, tametſi alioquin iuſtum & ineuitabile, auferri debet beneficium curatum, ſeu id regulare ſit, ſeu ſeculare. Cùm enim beneficium detur *c* propter officium; ideo indecens eſt, vt beneficium ei relinquatur, qui officio nec ſatisfecit, nec ſatisfacere vnquam poterit. Sed Sum. Pontifex diſpenſare *d* poteſt cum Abbate v.g. quo minus ordines ſacros, aut ſacerdotium ſuſcipere cogatur. Sin autem impedimentum temporale, ſeu non longo tempore duraturum eſt, tum, licet ex antecedente *e* aliqua culpa contractum ſit, (vt ſi promotus ad prælaturam, aliúdue beneficium curatum, dum operam daret rei illicitæ, non ſine culpa ſua, debilitatus ſit, ita vt

a *c. 1. de ætate & qualit.*

b *c. 1. de clerico ægrot. Clem. 2. de æt. & qualit. c. commiſſa, de elect. in 6.*

c *c. Vlt. de reſcrip. in 6.*

d *c. tuam, 10. de ætat. & qualit.*

e *contra Hoſtienſ. de æt. & qual. princ. Innoc. & Ant. de Butrio in cit. c. 1. Gl. in cit. Clem. 2. eod. tit. Ver. impedimento.*

intra annum ordinari non poſſit) amoueri non debet. Cæterùm ſi de induſtria impedimentum contraxerit, vt tempus ſacerdotij ſuſcipiendi prorogaretur, hæc fraus eſſet, quæ ipſi prodeſſe non deberet; ideoque in pœnam deponendus foret.

CLXXXVII. *Numquid illegitimè natus in Abbatem eligi, vel ad alias dignitates, aut officia promoueri poteſt?* Reſp. I. Qui illegitimè, etiam ex damnata copula, nati ſunt, licet hoc ipſo diſpenſati ſint ad ſacros ordines ſuſcipiendos *a*, vel ſuſceptis vtendum *b*, quòd religioſi facti ſunt; tamen ad *c* prælaturas, & beneficia *d* curata, extra, aut intra ordinem, abſque ſedis Apoſtolicæ diſpenſatione, aut priuilegio promoueri non poſſunt. Reſp. II. Religioſis Mendicantium ſpeciali priuilegio à ſede Apoſtolica conceſſum *e* eſt, vt eorum Prælati in Capitulo generali, aut Prouinciali, ex cauſa iuſta diſpenſare poſſint cum illegitimis ad prælaturas, & dignitates intra ordinem conſequendas. Reſp. III. Regularis illegitimè natus abſque diſpenſatione omnia beneficia, adminiſtrationes, & officia intra Ordinem *f* conſequi poteſt, quæ curata non ſunt; atq; manualia, ſeu ad nutum Prælati auferri poſſunt: Talia ſunt *g* Prioratus clauſtralis, officium Cellarij, Cuſtodis, Confeſſarii, Magiſtri Nouitiorum, &c. Sin autem tales adminiſtrationes, aut beneficia per electionem Conuentus, & ſuperioris confirmationem conferantur, v. g. Prioratus clauſtralis, officium Cuſtodis; tum inter perſonatus, aut beneficia duplicia numerantur, quæ Religioſo, abſq; diſpẽſatione, cõferri nõ poſſunt. Reſp. IV. Religioſus illegitimè natus ad nullũ curatũ beneficiũ,

a *c. 1. de filiis Presbyterorum, & eſt cõmunis apud Sanchez lib. 7. de matrim. diſp. 86. n. 4. & tom. 2. de relig. lib. 5. c. 5. n. 9.*
b *Sanchez cit. c. 5. n. 10.*
c *cit. c. 1.*
d *Sixtus IV. & Greg. XIV. apud Rodriq. tom. 1. regul. q. 13. a. 6.*
e *arg. cit. c. 1. & c. vlt. & docet Nauar. conſil. 6. de filiis Presbyt. n. 6. edit. 2. Sanchez cit. lib. 5. c. 5. n. 16.*
f *Gl. in c. 2. Ver. non mutẽtur, de ſtatu Monachorũ*
g *c. vlt. de filiis Presbyter.*

ex-

extra, vel intra Ordinem, tametſi manuale tantùm ſit, abſque diſpenſatione promoueri *g* poteſt. Sed etſi intra Ordinem à Prælatis ſuis, per Apoſtolicum priuilegium diſpenſatus ſit ad conſequendam dignitatem, perſonatum, aut beneficium curatum, non poteſt tamen *h* extra Ordinem tale beneficium conſequi, ſine noua Pontificis diſpenſatione.

h *Rodriq. cit. q. 13. a. 11. Suarez de cenſur. diſp. 50. ſ. 5. n. 15.*

CLXXXVIII. *Quæ aliæ qualites requiruntur in eo, qui ad Abbatiam, ſeu prælaturā regularem aſſumendus eſt?* Reſp. Cùm ſacri canones in omnibus ad dignitates curatas promouendis requirant, vt ſcientia & bonis moribus commendati *a* ſint; idemque quoque in creatione Abbatum obſeruandum eſſe; & tantò magis, quantò in maiore honore hodie ſunt *b* in Eccleſijs, atque ſecularibus Clericis præferuntur. Quamobrem ſuperior ius habet reſcindendi electionem, tanquam contra canones factam, ſi illiteratus *c* aut moribus non commendatus in Abbatem electus ſit. Verum tamen eſt, in Abbate non requiri ſcientiam eminentem, neque tantam, quanta in Epiſcopo exigitur: Sed magis *d* rerum gerendarum peritiam, & gubernandi induſtriam ac prudentiam; quàm maximè verò charitatem erga proximos.

a *c. cùm in cunctis, 7. §. inferiora, de elect.*
b *Gl. in c. vlt. Ver. Abbas, de æt. & qualit.*
c *contra Anton. de Butrio in cit. c. vlt.*
d *arg. c. 1. cauſa 18. q. 2.*

CLXXXIX. *Poteſtne Religioſus eligi, & transferri ad aliud Monaſterium?* Reſp. I. Si Monaſterium eiuſdem Ordinis ſit, eligi *a* poteſt. Quamuis poſtulatio quædam, ſed non ſolemnis adiuncta ſit: quia tranſire ipſi *b* non licet, nec acceptare, ante ſuperioris ſui licentiam: Alioquin *c* conſenſus electi non valet, & electio irrita redditur. Reſp. II. Nulla conſuetudine introduci poteſt, vt alterius

a *Clem. 1. de elect.*
b *c Si religioſus, 27. eod. in 6.*

Digitized by Google

Ordinis Religioſus in Prælatum regularem *d* eligatur: ſed talis electio ipſo iure irrita eſt, niſi Pontifex diſpenſarit. Etenim talis conſuetudo Eccleſijs noxia cenſetur; quia cohærere, ac bene coniungi non *e* poſſunt, quibus ſtudia, & vota diuerſa ſunt. Quare nec conſuetudine introduci poteſt, vt diuerſam regulam profeſſi, vel Religioſi cum clericis ſecularibus collegialiter *f* vivant. Quo cum non *g* pugnat, quin in eadem domo, ſeu Monaſterio diuiſi Conuentus ſint, vnus v.g. Canonicorum regularium, alius Canonicorum ſecularium, ſub diuerſis Præpoſitis conſtituti.

d *c. eandem cauſam, 27. de elect. & cit. Clem. 1.*
e *c. in noua, 22. cauſa 16. q. 7.*
f *cit. c. cum cauſam, & cit. Clem. 1.*
g *Gl. in ead. Clem. Ver. monaſterijs.*

CXC. *Sed poteſtne Religioſus, ipſeq; Abbas eligi ad Eccleſiam Cathedralem?* Reſp. Eligi poſſe *a*, ſiue ea regularis ſit, ſiue ſecularis. Sed indiget ſuperioris ſui licentia, vt acceptare & tranſire poſſit. Neque mirum videri debet, quòd canones permittant, vt Religioſus ad Epiſcopatum Eccleſiæ etiam ſecularis aſſumatur: quia id bonum publicum Eccleſiæ exigit, ſi ille ad regendum præ alijs idoneus ſit. Quare &, vice verſa clericus ſecularis, & Religionis Nouitius ad Epiſcopatũ Eccleſiæ regularis *b* rectè aſſumuntur. Idque propter excellentiam dignitatis Epiſcopalis, quæ regularem profeſſionem *c* ſupplere cenſetur.

a *Clem. 1. de elect. & c. Si Abbatẽ, 36. in 6.*
b *c. nullus, 28. de elect. in 6.*
c *Gl. in c. quod Dei timorem, 5. Ver. regimen, de ſtatu Monach.*

CXCI. *Conceſſumne eſt, vt Abbas vnius Monaſterij eligatur in Abbatem alterius monaſterij?* Reſp. affirmatiuè *a*: Si monaſteria eiuſdem Ordinis ſint: ſed impetranda eſt licentia à proximo ſuperiore, videlicet ab Epiſcopo, ſi Abbas exemptus non eſt; & à

a *Gl. in c. Si Abbatẽ, 36. de elect. in 6. Ver. E.*

b *arg.cit.c. Si Abbatē.* & à SummoPontifice *b*, aut à Legato eius à latere, ſi Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus. Quæ doc *cit. Gl.* ctrina extendenda eſt, quòd ſimiliter locum *c* habeat in alijs Prælatis, etiam ſecularibus, quòd ad alterius Eccleſiæ ſimilem dignitatem ſeu prælaturam eligi poſſint; ſed tranſire ipſis non liceat, niſi priùs impetratâ licentiâ à ſuperiore, quam is negare non debet, ſi Eccleſiæ vtilitas poſtulare videatur. Atque eodem modo dicendum, ſi Abbas regularis in Epiſcopum eligatur, requirendum eſſe conſenſum eius Epiſcopi, cui ſubiectus eſt, aut, ſede vacante, Capid *Ioan. Monach9 in cit. c. ſi Abbatē, n. 1.* tuli *d:* Sin autem exemptus, opus eſſe licentia Papæ *e*, aut Legati à Latere. Quamobrem diſcrimen obſeruandum eſt inter Epiſcopos, & alios e *eod. c.* Prælatos: quòd ſacri canones prohibent illos à prof *c. inter corporalia, c. vlt. de translat.* pria ſede auelli *f*, niſi per ſupremi Eccleſiaſtici Principis diſpenſationem: ideoque Epiſcopi ad alium Epiſcopatum eligi non poſſunt, ſed poſtulari g *arg. c. niſi, 10. in fine, de renunt.* debent. At verò alijs Prælatis canones *g* non prohibent tranſlationem ad aliam Eccleſiam ſimilem, vel ſuperiorem ſeu Cathedralem; dummodo ſuperior conſenſum tribuat.

CXCII. *Numquid etiam Religioſi Ordinum Mendicantium ad prælaturas, ſeu dignitates extra Ordinem ſuum eligi, aut poſtulari poſſunt?* Reſp. I. a *Extrau. Cō. inter communes, de poſtul. Prælator.* Nullus Religioſus ex Mendicantium Ordine eligi, aut poſtulari *a* poteſt ad Eccleſiam inferiorem Cathedrali. Reſp. II. Religioſi Mendicantes eligi *b* poſſunt ad Eccleſiam Cathedralem. Sed excipi debet; quòd Religioſi Societatis Ieſu ad dignitatem b *Clem. 1. de elect. & c. quorundā, 24. eod. in 6.* quamlibet extra Ordinem ſuum eligi, vel poſtulari non poſſint; quia id eorū cōſtitutionibus repugnat: adeò,

Digitized by Google

adeò, vt nec Præpoſitus generalis electioni de ſe factæ *c* conſentire queat, niſi Sum. Pontifex cogat: Neq; alteri eiuſdem Societatis Religioſo licentiam *d* conſentiendi dare; niſi ſedis Apoſtolicæ præceptum compellat. Id verò non nemo *e* de ijs tantùm dignitatibus intelligendum eſſe monet, quibus honor, & opes annexæ ſunt; non item de Epiſcopatibus Æthiopiæ, & ſimilibus, quibus cum oneribꝰ paupertas adiuncta eſt. Reſp. III. Religioſus Ordinis Mendicantium nullum ius acquirere poteſt *f* ex electione, aut poſtulatione ad Eccleſiam Cathedralem, ſi in diſcordia facta ſit; ſed neque tali electioni cõſentire, tametſi Prælati regularis licentiam habeat. Ratio, quæ mouit Bonifacium VIII. ad hanc edendam Conſtitutionem, ea eſſe videtur; Quia Religioſi illi arctiorem, quàm alij, paupertatem, ac mundi contemptum profitentes, à litibus quàm maximè alieni eſſe debent: cùm alioquin temporalibus prouentibus, ac honoribꝰ inhiare viderentur.

c *p.9. Conſtit.c.4.§.5. & c.5.§.6.*
d *eod. p. 9. c.3.§.13.*
e *Sanchez lib.7.moral. c.29.n.67.*
f *c. quorundam, 24. de elect. in 6.*

CXCIII. *Sed quænam electio hoc loco in diſcordia facta cenſeri debet?* Reſp. Si vel duæ electiones publicentur; vel vni electioni, antequam publicata ſit, quiſpiam ſe opponat. Sin autem electionem factam ſecundùm maiorem Capituli partem, aliquis oppugnet, ea nõ comprehenditur hoc decreto; cùm non ſit facta in diſcordia, ſed diſcordia, ſeu oppoſitio poſtea acceſſerit. Quæ autem electio ab initio valida fuit, ea per ſuperuenientem diſcordiam vitiari *a* non debet, ob regulam *b* receptam: *Quod res perfecta non vitiatur, etſi veniat ad caſum, in quo incipere*

a *Ioan. Monachus in c. quorundã, 24. de elect. in 6.*
b *DD. in l. vlt. C de nuptiis, & reg. 29. ff.*

non

non potuiſſet. Quemadmodum & vice verſa, ſi electio in diſcordia facta ſit, non *c* poteſt deinde conualeſcere, ſi ad concordiam redigantur, qui ſe oppoſuerunt: cùm *d* electio ſemel irrita, poſtea non conualeſcat.

c Ioan. Andreas in cit. c. quorundã, n. 2.
d arg. reg. 29. ff.

CXCIV. *Habétne dicta Bonifacii conſtitutio etiam locum in Religioſo Mendicante facto Epiſcopo, vel Cardinali, ſi ad Epiſcopatum vel Archiepiſcopatum poſtuletur, aut eligatur in diſcordia, quòd eius electio, aut poſtulatio irrita eſſe debeat?* Communiter *a* affirmant Sed putamus, probabiliter negari poſſe. Cùm enim tranſlatus iſte ex Monaſterio, principaliorem qualitatem, ac ſtatum conſecutus ſit, ſecundùm eam iudicari *b* debet; & non communi appellatione Religioſorum Mendicantium comprehendi. Veruntamen cùm talis Epiſcopus, vel Cardinalis tranſire non poſſit abſque Sum. Pontificis conſenſu, ad eundem pertinebit decernere, an talem in diſcordia factam poſtulationem, electionémue confirmare, atq; tranſeundi licentiam dare debeat, nécne.

a Gl. recepta in c. quorundã, ver. mendicantium, de elect. in 6. Rodriq. tom. 2. Regul. q. 56. a. 2. Sanch. lib. 7. moral. c. 29.
b arg. c. ſtatutum, 22. de elect. in 6.

CXCV. *Quo modo explicari debet altera pars Bonifacianæ a Conſtitutionis; Vt Religioſi non Mendicantes ex electionibus, poſtulationibus, prouiſionibus ad prælationes quaslibet de ſe factis à minore eligentium numero nullum ius acquirant, neq; audeant conſenſum præſtare, etiamſi Prælatorum ſuorum licentiam habeant?* Reſp. I. Communiter tradunt DD. *b*, hanc Conſtitutionem intelligendam eſſe non tantùm de electionibus extra Ordinem, ſed

a in cit. c. quorundã, 24. de elect. in 6.
b Gl. in cit. c. quorundam, ver. quaslibet, Ioan. Andr. n. 4. Rodriq. tom. 2. q. 56. a. 2. arg. c. indemnitatibus, 43. §. Si qua, infrà eod. lib. & tit. contra Ioan. Monachũ cit. c. quorundam.

etiam

etiam intra Ordinem, propter verba *ad quaſlibet prælaturas*. Volebat enim Pontifex Mendicantium electionibus etiam illis proſpicere, quæ intra Ordinem in Conuentibus fiunt; minùs ſolicitus de electionibus ad prælaturas, in Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus fieri ſolitis intra Ordines Mendicantium. Reſp. II. Eadem Bonifaciana Conſtitutio de irrita electione aut prouiſione Mendicantium in diſcordia; & non Mendicantium cum minoritate numeri; explicata eſt à Clemente V. *c* quòd intelligi debeat de facto, & non de iuris fictione, & effectu. Senſus eſt: Non eſſe validam electionem Religioſi, ſi minor pars, habita comparatione ad præſentem eligentium Conuentum, in non Mendicantem conſentiat; vel in Mendicantem, poſito quòd aliquis ſe opponat: Neque verò attendendum eſſe, quòd aliqui ex eligentibus ſecundùm iuris diſpoſitionem priuati ſint, & ideo alterius partis numerus, quamuis de facto minor, tamen ſecundùm iuris fictionem, & effectum maior exiſtat: Puta, quia aliqui indignum *d* elegerunt, & ea vice priuati cenſeri poſſunt; aut quia aliqui vota *e* conditionata dederunt, quæ pro non datis haberi debent. Cæterùm ſi aliqui fuerint ſuſpenſi, aut excommunicati, & contra ipſos (cum repelli facilè non poſſent) proteſtatio nominatim, & expreſſe facta ſit, horum ſuffragiorum ratio habenda nulla eſt: Idemque ſentiendum de iis, qui ſchedulas *f* vacuas in vrnam coniecerunt; putandi enim ſunt renuntiaſſe iuri electionis, vt in numero eligentium computandi non ſint.

c *Clem. quod circa, 6. de elect.*

d *ſuprà, q. 64.*

e *c. 2. de elect. in 6.*

f *Rodriq. tom. 2. Regul. q. 52. a 13.*

CXCVI. *Si Religioſus v.g. Ordinis non Mendicantis electus ſit à media parte Capitularium, quibuſ-*

buſdam ex altera parte ſuſpenſis, (nulla nominatim contra eos facta proteſtatione) aut priuatis, aut vota conditionata & incerta afferentibus, num ea electio conſiſtere debet, tanquã facta à maiore Capituli parte non priuati? Affirmant plerique *a* Quia Conſtitutio exorbitans à iure communi non debet extendi vltra caſum expreſſum: Caſus autem à Bonifacio *b* expreſſus eſt, ſi electio facta fuerit à minore parte Capituli: Ergo ſi non à parte minore, ſed æquali fiat, ſtandum eſt iure communi. Reſp. tamen; Oppoſitam ſententiam *c* videri probabiliorem; Quòd numerus Capitularium in Conſtitutione Bonifac. & Clement. dicatur minor, eo ipſo quòd non ſit maior, adeoque non ſufficiens ad electionem ſeu decretum Capitulare. Neque enim reſponderi hîc poteſt; numerum medietatis fieri maiorem partem Capituli, ſi aliquorum electorum ſuffragia de iure non valeant: Cùm in Clement. *d* expreſsè definitum ſit, attendendum eſſe ad numerum, qui eſt de facto, non qui eſt ſecundùm iuris diſpoſitionem, & effectum. Et meritò quidem: quia, niſi ita dicamus, non erit ſublata occaſio diſcordiarum, (quas Pontifici propoſitum erat tollere) ſi duabus electionibus ex æquo factis, vna pars alteri iuris defectum obijcere poſſit. Confirmatur I. Quia idem de Monialium electionibus ab eodem Bonifac. VIII. ſtatutum legimus *e*, vt infrà *f* explicabitur. Confirmatur II. Ponamus, in Eccleſia Cathedrali eſſe duodecim canonicos electores; ſex eorum eligere Religioſum Mendicantem in Epiſcopum; ſex alios vnum ex Canonicis, qui tamen indignus ſit: quæro, an hæc ele-

a *Sanchez, & alii apud ipſum lib. 7. moral. c. 29. n. 54.*

b *c. quorundam, 54. de elect. in 6.*

c *Cæſaris Lamberti in de iure patronatus apud Sanchez l. c.*

d *Quod circa, de elect.*

e *c. indemnitatibus. 43. §. ſane. de elect. in 6.*

f *q. 233.*

Digitized by Google

electio facta ſit à maiore parte Capituli, adeoque valida. Si negant, habetur intentum: Sin affirmant, repugnant Bonifac. & Clemens Pontifices: Nam talis electio maximè eſt in diſcordia, ſi duæ electiones fiant ſecundùm æqualem ſuffragantium numerum. Corollarium. Si duodecim ſint electores, quorum quinque eligant Religioſum, ſeptem alij Canonicum ſuæ Eccleſiæ, ſed vnus eorum, vel plures ſint ſuſpenſi, priuati, vel habeant vota alternatiua, aut conditionata; neutra valitura eſt electio. Nam licet ſuffragia priuatorum &c. alteri electioni factæ de Religioſo obſint, eò quòd de facto in numero computentur; tamen ſuæ electioni factæ de Canonico non proſunt; cùm iuris effectum non habeant.

CXCVII. *Quiſnam eſt Superior, qui Religioſo ad prælaturam extra Ordinem, vel extra Monaſterium ſuum electo, tranſeundi licentiam dare poteſt?* Reſpond. I. Prælatus Ordinis immediatus talem licentiam dare *a* poteſt, videlicet Abbas, Præpoſitus, aut Prior conuentualis. Spectandæ tamen *b* etiam ſunt Conſtitutiones, & priuilegia Ordinum Mendicantium, quibus fermè obtentum eſt, vt nemo præter ordinis Generalem, aut Prouincialem, talem licentiam dare poſſit. Reſpond. II. Si Monaſterium, ex quo Religioſus, præſertim in aliam diœceſin, transferendus eſt, Epiſcopo ſubiectum ſit, etiam ipſius

a *ex communi Sanchez lib. 7. moral. c. 29. n. 65. arg. c. Si Religioſus, 27. de elect. in 6.*
b *Rodriq. tom. 2. Regul. q. 56. a. 2.*

Digitized by Google

conſenſus *c* requiritur. Nam ad Epiſcopi curam ſpectat, prouidere, vt in Monaſterijs ſibi ſubiectis viri idonei maneant, per quos adminiſtrationes & officia regularia rite præſtentur. quæ ſæpe negligi debebunt, ſi Religioſi ex Monaſterijs ſuis extrahantur.

c *Innoc. in c. quia translationem, de renunt. ibid. Ioan. Andr. n. 6. Ananias n. 33. Archidiac. & Ioan. Andr. in cit. c. Si Religioſus, arg. c. ſi vere, 12. cauſa 16. q. 1.*

CXCVIII. *Numquid etiam Capituli conſenſus requiritur; an verò Ordinis Prælatus prælaturam extra Monaſterium acceptandi licentiam dare poteſt, conſenſu illo non requiſito?* Videri poteſt, opus etiã eſſe Capituli conſenſu: Quia tranſitus ille perſonæ ſpecies quædam eſt alienationis, quæ à Prælato fieri non poteſt *a* ſine Capituli conſenſu. Reſp. tamen, contrarium iam deciſum eſſe à Bonifacio VIII. *b* Fuit verò de hac re olim dubitatum; cùm varia iura allegarentur; quorum aliqua Capituli conſenſum *c* requirere videbantur; alia autem nullam *d* Capituli, ſeu Conuentus mentionem faciebant. Verùm Bonifacius VIII. in re non ſatis ſecundùm canones deciſa, ad vtilitatem Eccleſiarum reſpexit, quibus citiùs ſubuenitur, ſi ſolius Prælati licentia ad conſenſum canonicæ electioni præbendum ſufficiat.

a *c. ſine diſtictione, 12. q. 2. & c. 1. de rebus Eccleſiæ non alienandis in 6.*

b *c. ſi Religioſus, §. quia verò, de elect. in 6.*

c *c. ſtatuimus, 19. q. 3. & c. 2. de ſtatu Monachorum, in fine.* d *c. 1. d. 58. c. cum pro vtilitate, 34. cauſa 16. q. 1. & c. poſt translationem, 11. de renunt.*

CXCIX. *Num Prælatus ad dandam licentiam Religioſo acceptandi prælaturam extra Ordinem, vel Monaſterium, cogi poteſt à proprio ſuperiore?* Reſp. I. Ordinariè, ac per ſe loquendo, cogi non poteſt. Eſt enim hæc gratia quædam, ſeu obliga-

tionis

Digitized by Google

tionis remiſſio: Ad gratiam autem faciendam nemo *a* compellitur. Reſp. II. Si Prælatus ob cauſam neceſſitatis, aut magnæ vtilitatis, ex charitatis lege obligatus eſſe videatur, tum à ſuperiore ſuo *b* compelli poteſt; Videlicet Abbas ab Epiſcopo, cui ſubiectus eſt; Sin Epiſcopus licentiam dare nolit, ab Archiepiſcopo: Neque eſt improbabile, ſi iuſſus Abbas, vel Epiſcopus licentiam dare, expectato aliquo tempore v. g. trimeſtri poſt diem electionis nuntiatæ, ſine cauſa iuſta neget, quòd illius proximus ſuperior, in hac cauſa beneficiali, negligentiam ſupplere *c* poſſit, vt viduatis Eccleſijs citò ſubueniatur.

a *arg. c. precaria, 10. q. 2.*

b *Gl. communiter recepta in c. quàm ſit, 5. cauſa 18. q. 2. Ver. ad ordinandũ, Abb. in c. quod Dei timorem, n. 12. de ſtatu Monach. arg. c. nullus, 17. de iure patron.*

c *arg. c. quamquam, de elect. in 6. docet Sanchez lib. 7. Moral. c. 29. n. 69. contra Gl. in c. Si Religioſus, Ver. obtenta. & alios apud Sanchez, quorum ſententia probabilis etiam eſt, ad Papam in tali caſu recurrendum eſſe arg. c. 1. de ſupp. negl. Prælatorum.*

CC. *Quantum temporis ſpatium Religioſo extra Monaſterium, vel Ordinem ſuum electo relinquitur, ad deliberandum, & licentiam impetrandam?* Reſp. I. Si electus, qui ſine ſuperioris licentia electionem acceptare non poteſt, intra tempus, quod ad petendam, & impetrandam licentiam boni viri iudicio ſufficere poteſt, eam non obtineat per ſe, vel per alium; neque item electores pro ipſo impetrent, poſt lapſum eiuſmodi temporis, priuatur *a* electus omni iure, vt ad aliam electionem procedendum ſit; atque niſi procedant electores intra tres menſes, ea vice priuati exiſtant. Reſp. II. Poſteaquam electus licentiam impetrauit, ex eo tempore inte-

a *Extrau. communis Benedicti XI. quæ incipit Si Religioſus; Ioan. Monachus c. quàm ſit, 6. Ver. liberam, de elect. in 6.*

Digitized by Google

grum menſem *b* habet, ſeu triginta dies ad deliberandum, an electionem ſibi delatam acceptare velit. Nam antea non poterat acceptare, ideoque iuſtè impeditus erat: Tempus autem iure conſtitutum ad negligentiam ſeu moram culpabilem puniendam, non currit *c* iuſtè impedito.

b *Gl. in cit. c. quàm ſit, Ver. cōditio. Ioan. Monachus ibid. n. 8. Ver. ſed obtenta.*

c *c. quia diuerſitatem. 5. de conceſſ. præb.*

CCI. *Poteſtne Religioſus Prælaturæ, quam cum Abbatis licentia legitimè acceptauit, ſine eiuſdem licentia renuntiare?* Aliqui *a* negant; quia velle, & nolle non habet. Reſp. tamen, contrarium *b* rectiùs dici. Nam ſicuti Ordinis Prælatus cogere non poteſt Religioſum ad acceptandam Prælaturam extra Ordinem, quem profeſſus eſt, ita neque cogere eum poteſt ad retinendum, ſeu non renuntiandum: Conſequenter ſine licentia eius renuntiare poteſt. Ratio eſt, per quam etiam ſatisfit argumento ſententiæ contrariæ. Quia Religioſus velle & nolle *c* non habet, ſeu ex voluntate Prælati pendet in ijs tantùm, quæ ad Ordinis regulam & inſtitutum ſpectare poſſunt: Prælatura autem extra Ordinem, magis ſubducit Religioſum à regula. Sed &, vice verſa, Prælatus electioni à Religioſo legitimè acceptatæ, abſque eius conſenſu renuntiare *d* non poteſt, licet confirmatio nondum data ſit. Rationem dare debemus, quia per eam acceptationem Religioſo ius acquiſitum fuit: iura autem beneficialia Religioſo à ſacris canonibus conceſſa Prælatus auferre *e* non poteſt.

a *Imola in c. Rainutius, n. 71. de teſtam. Ancharanus cit. c. Si Religioſus, n. Vlt.*

b *Sanchez cit. c. 29. n. 70.*

c *c. non dicatis, 12. q. 1. & cit. c. Si Religioſus, 27. de elect. in 6.*

d *Imola, & Sanchez ll. cc.*

e *Nauar. cōmentar. 2. de Regul. poſt princip. Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 15. q. 3. dicto 2.*

Digitized by Google

CCII. *Si Profeſſus vnius Monaſterii in aliud Monaſterium legitimè transferatur, v. g. in Abbatem, vel Præpoſitum regularem electus, retinétne ius ſuffragii actiui in Monaſterio, vnde translatus eſt?* Reſpond. I. Religioſus *a* iſte amittit ius ſuffragii, ſeu vocem in Capitulo: quia per eam translationem efficitur, vt nullam *b* communionem habeat cum priore Monaſterio. Quamobrem, ſpectato communi & ordinario iure, Religioſus à Prælato cogi non poteſt ad talem tranſitum in Religionibus, quæ Generalem non habent. Quia Religioſus regulam, & obedientiam vouit in ordine ad Prælatum huius Monaſterij, à quo ſubducitur per eam translationem. Sed limitari debet reſponſio. Niſi vnum Monaſterium, ſeu Prioratus ab altero dependeat *c*, ſiue alteri ſubiectus ſit. Ex quo tamen generalem regulam inferre non licet, ſi vnum Monaſterium alteri ſubiectum ſit, quòd Monachus vtriuſque iura participet. Sed inprimis attendendum eſſe aiunt *d* ad conſuetudinem: ſin autem de iure communi quæratur, tum conſiderandum eſt, quanta ſit ſubiectio vnius Monaſterii erga alterum. Si enim Abbas ſuperior, ſeu principalis arbitratu ſuo reuocet Monachum ex Monaſterio, ſeu Prioratu ſibi ſubiecto, tum ſignum eſt, quòd Prioratus ille inferior non habeat proprium, ac ſtabilem Conuentum: Item, ſi inferior

a *c. conſtitutis, 47. de elect.*

b *c. vlt. in fine, de Religioſis domibus.*

c *c. 1. de priuil. in 6.*

d *Ioan. Monachus in cit. c. 1. Ioan. Andr. in cit. c. vlt.*

Digitized by Google

Prioratus adminiſtrationem bonorum exerceat cum dependentia à Monaſterio maiore; his poſitis circumſtantiis, tum Monachi, tum Prior Conuentualis locum habebunt in Capitulo Monaſterij principalis, vt etiam ad Abbatis electionem vocari debeant. Sin autem inferius Monaſterium habeat bona diſcreta, & proprium Conuentum, à quo Prælatus eligatur, licet fortè confirmandus à Prælato ſuperiore; tunc Monachi inferioris Monaſterij non concurrent ad actus Capitulares Monaſterij ſuperioris. Quin imò accidere poteſt hoc caſu, vt ſuperius Monaſterium, ex ſpeciali inſtitutione ſeu fundatione, conſtituat Prælatum inferiori Monaſterio, & tamen Monachi eius non *e* concurrant ad electionem Abbatis ſuperioris.

e arg. c. cùm dilectus, 8. de conſuetud.

CCIII. *Sed poteſtne Prælatus, cum Capituli, ſeu Conuentus conſenſu, Religioſo ſuo ad aliud Monaſterium translato ius ſuffragii liberaliter concedere?* Videtur eſſe affirmandum; cùm tale ius ſuffragij cuique etiam alteri Eccleſiaſticæ perſonæ concedi *a* poſſit. Reſp. Contrarium eſſe in iure *b* expreſſum: Quia ſacris canonibus repugnat, vt aliquis *c* Monachus ſit duorum Monaſteriorum, ſeu in duobus Monaſterijs locum habeat. Sed vt plenè intelligatur, vtrum ius ſuffragij extraneæ perſonæ cōcedi poſſit, ita *d* diſtinguendū eſt: Vel ius eligendi ex gratia ſpeciali conceditur dignitati, vel perſonæ. Si dignitati, valet conceſſio: modò ſuperioris conſenſus, & alia requiſita interueniant; cùm ſit ſpecies quædam alienationis. Sin perſonæ; iterum

a *c. ſcriptū, 40 de elect.*
b *c. conſtitutis, 47. de elect.*
c *c. ult. de religioſis domibus, in fine, Gl. in cit. c. conſtitutis, Ver. vocem.*
d *Imola, & Abbas in cit. c. conſtitutis.*

di-

diſtinguitur, vtrum id fiat ſede vacante pro vna vice. & valet *e* conceſſio. An verò non vacante ſede. & non valet conceſſio: quia præ ſe fert tractatum futuræ electionis, qui ſede nondum vacante *f* reprobatur. Denique ſi fiat perſonæ in perpetuum ſeu ad vitam eius, conſiſtere fortaſſe poteſt cum Superioris conſenſu, alijſque ſolemnitatibus; dummodo fiat modo poſſibili, & non à canonibus prohibito, videlicet vt Monachus in duobus Monaſterijs intitulatus, ſeu Capitularis exiſtat.

e cit. c. ſcriptum.

f arg. c. bona, 36. de elect. & c. conſtitutus, 11. de conceſſ. præb. & dictum eſt ſuprà q. 30.

CCIV. *Conceſſúmne eſt, vt Religioſus ex non Mendicantium ordine eligatur ad prælaturam Eccleſiæ Collegiatæ ſecularis?* Reſp. De hac re inter DD. diſſenſio eſt: Non pauci *a* enim affirmant: Alij autem negant *b*, ducto argumento per ſenſum contrarium ex Clement. I. de elect. vbi conceditur, vt Religioſus ad Eccleſiam Cathedralem eligi poſſit. Accedit, quòd canonica regula ſit *c*; Beneficia ſecularia Clericis ſecularibus, Regularia autem Regularibus conferenda eſſe: Item, Religioſos ad Eccleſias ſeculares aſſumendos non eſſe, ne à profeſſione ſua deficiant. Ab hac autem canonica regula recedendum non eſt, niſi exceptio habeatur in iure expreſſa: Atqui iura canonica non excipiunt niſi Eccleſias *e* Cathedrales, itémque parochiales *f*, in quibus, propter prædicationis officium erga plebem, olim permittebatur Canonicis regularibus, vt ob Eccleſiarum commodum inſtitui poſſent. Veruntamen de hac contro-

a Gl. in cit. Clem. 1. Syl. Ver. Religio, 7. q. 4. & 6. Rodr. tom. 1. Regul. q. 43. a. 3. Leſſ. lib. 2. de iuſt. c. 41, n. 98.

b Hoſt. de ſtatu Monach. n. 6. Ioan. Andr. c. Quod Dei timorem, n. 16. de ſtatu Monach. Armilla Ver. Monachus, n. 5.

c c. cùm de beneficio, 5. de præb. in 6. & Clem. vn. de ſuppl. negl. Prælat. *d c. ſuper eo, 9. de Regularibus.* *e cit. Clem. 1.* *f c. quod Dei timorem, 5. de ſtatu Monach.*

Digitized by Google

uerſia hodie ſoliciti eſſe non debemus: quandoquidem plurium *g* Pontificũ reſponſa, & Cardinalium *h* declarationes extant, atq; Romanæ Curiæ praxis *i* obſeruat, vt Regularibus, etiam Canonicis, neq; ad Eccleſias Collegiatas ſeculares, neque ad Eccleſias parochiales, niſi Monaſterijs vnitæ ſint, abſq; Sum. Pontificis diſpenſatione promotio patere poſſit.

g *apud Sanch. 7. moral. c. 29. n. 1. Garciam p. 7. de benef. c. 10. n. 31.*
h *Trident. ſeſſ. 14. c. 10. de reform.* i *Miranda tom. 1. man. q. 32 a. 5.*

CCV. *Si Monaſterium ius præſentandi habeat in Eccleſia parochiali, potéſtne in ea Presbyterum regularem Epiſcopo præſentare?* Reſp. Si Monaſterium merum ius patronatus habeat, puta quia Eccleſiam ædificauit, dotauit, aut eius ædificationi fundum aſſignauit; vel quia ius patronatus Monaſterio ſpecialiter donatum eſt, aut cum rerum vniuerſitate ad ipſum peruenit, v. g. per donationem caſtri, aut dominij; hoc caſu Monaſterium, ſeu Abbas cùm Conuentus conſenſu, Presbyterum ſeu Rectorem *a* ſecularem Epiſcopo præſentare debet inſtituendum. Nam beneficia ſecularia ſecularibus Clericis conferri *b* debent: Hæc autem parochia, ſeu cura plebis (ſi Monaſterio, vt ponimus, incorporata non ſit) omnimodè manet ſeculare beneficium: Ergo, &c. His adde; Quòd Monaſterium, ad quod ius patronatus in Eccleſia parochiali ſpectat, præter id quod Rectorem præſentet Epiſcopo, nihil omnino *c* iuris ſibi vendicare debeat; ſeu circa plebis curam, & ſacramentorum adminiſtrationem; ſeu circa reditus parochialis Eccleſiæ, alteriúſue beneficij ſub prætextu iuris patronatus percipiẽdos, ac proprijs vſibus applicandos: Excepto, ſi in literis fundationis, cum Epiſcopi conſenſu, moderata aliqua penſio patrono

a *c. 1. de capellis, Monach. c. ſanè, 16. q. 2.*
b *c. cùm de beneficio, 5. de præb. in 6.*
c *c. 2. de ſuppl. negl. Prælatorũ, c. in lateranenſi, 31. de præbẽd. c. 1. de capellis, Monachorũ, in 6. cit. c. ſanè, & c. vlt. iun. Gl. cauſa 16. q. 2.*

no *d* reſeruata fuerit. Deinde permittitur patrono tum Eccleſiaſtico, tum laico, vt attendat Rectori, num officium ſuum rectè adminiſtret; num forte reditus parochiales qui v.g. fabricæ applicandi ſunt, ad alium vſum deuenire patiatur. Quòd ſi culpa aliqua, vel delictum Rectoris deprehendatur, Epiſcopo denuntiari debet, vt corrigat. Id verò inſuper patrono *e* Eccleſiaſtico, non item laico patrono permiſſum eſt, vt rationē adminiſtrationis à Rectore exigere poſſit, pręſertim ſi ipſi ſuſpectus ſit.

CCVI. *Sin autem Eccleſia parochialis (vt frequenter fieri ſolet) Monaſterio incorporata ſit, poteſtne Religioſum ſuum, tanquam Vicarium ibi inſtituere, reditus quoq; & alia parochialia iura percipere?* Priuſquā ad hanc, & ſeqq. q. reſpondeatur, paucula præmittenda ſunt. Parochiæ duobus modis Monaſterio incorporatæ eſſe poſſunt: Vel quoad temporalia tantùm, vel quoad temporalia & ſpiritualia ſimul, & ſic pleno *a* iure. Vnionem ſeu donationē parochiarum priore modo, olim Epiſcopi Monaſterijs, xenodochijs, &c. facere *b* ſolebant, ea conditione, vt relicta congrua portione Presbytero, ſeu Rectori, reliqui prouentus vel pars eorū ad Monaſterium v.g. pertineat. Atq; hoc caſu neceſſe non eſt, vt præſentatio Presbyteri ad Monaſteriū pertineat, quando ſolùm reditus temporales donati fuerunt, & non ſimul etiam ius præſentandi. Aliæ porrò vniones, quæ pleno iure, ſeu quoad temporalia & ſpiritualia factæ, duplicis generis *c* exiſtunt: Vel enim Eccleſia Monaſterio ſubiecta eſt iure pleniſſimo, ita vt etiam populus ab Epiſcopo exemptus ſit. Quo caſu Abbas Monaſterij habet *d* iuriſdictionem qua-

d *c. præterea 23. de iure patronat.*

e *cit. c. in Lateranēſi, Vbi Abb. n. 2. & in c. cùm ad ſedē, n. 12. de reſtit. ſpoliatorū.*

a *Gl. in c. 3. Ver. pleno iure, de priuileg.*

b *c. paſtoralis, 7. Vbi Innoc. n. 1. Abb. n. 8. de donat. & in c. 3. n. 6. de priuileg.*

c *Innoc. & Ioan. Andr. in c. 1. de capell. Monach. Abb. in cit. c. 3. n. 6. Aluin. de poteſt. Epiſc. c. 13. n. 3. §. At meritò.*

d *Rodriq. tom. 3. regul. q. 36. a. 1.*

Digitized by Google

quaſi Epiſcopalem, ita vt inſtituere ac deſtituere poſſit, abſque dependentia ab Epiſcopo diœceſis. Vel Eccleſia ratione populi non eſt exempta, ſed Epiſcopo ſubiecta in ſpiritualibus. Quo caſu ferme nihil refert, vtrum Monaſterium ſecundùm ſe exemptum ſit ab Epiſcopo, nécne: cùm ſaltem ratione parochiæ, de qua agimus, exemptum non *e* ſit. Nunc Reſp. I. Si Eccleſia parochialis vnita ſit Monaſterio pleno, aut pleniſſimo iure, Abbas inſtituere ibi poteſt Vicarium *f* Regularem, cum Epiſcopi conſenſu, & præmiſſo examine. Excipitur: Niſi in literis fundationis expreſſum ſit, vt per Vicarium ſecularem parochia adminiſtretur: vel niſi à longiſſimo tempore per Vicarium ſecularem, præſertim intitulatum, parochia adminiſtrata ſit. Reſp. II. Si Eccleſia in loco Monaſterij ædificata, & dotata ſit, ea conditione, vt Monachorum curæ ſubiecta ſit; tum ab origine ſua regularis cenſetur, vt ius iſtud per Religioſum adminiſtrandi *g* auferri nequaquam poſſit. Sin autem parochia per ſeculares Rectores adminiſtrata fuerat, & poſtea Monaſterio incorporata, etiam quoad ſpiritualia, tum literæ vnionis, & hactenus obſeruata conſuetudo attendi debent. Reſp. III. Si Vicarius regularis parochiæ deputatus ſit, ſolus ibi habitare non debet, ſed cum ſocio *h* regulari eiuſdem Ordinis.

e Concil. Tridēt. ſeſſ. 25. c. 11. de Regul.

f Trident. cit. c. 11. cum declarat. Cardinal. Gregor. XIII apud Cardinal. ſeſſ. 7. Trident. c. 7. Aluinus c. 14. n. 2. Auguſt. Barboſa de poteſt. Epiſc. p. 3. allegat. 72. n. 189.

g Cardinales ſuper Trident. ſeſſ. 7. c. 7. §. vel Monaſteriis.

h *c. 2. c. Quod Dei, de ſtatu Monach. c. penult. & vlt. de Capellis Monachorum, Gl. in cit. vlt. Gregor. XIII. apud citatos DD.*

CCVII. *Debétne Monaſterium ſibi incorporatæ parochiæ deputare Vicarium perpetum, ſeu intitulatum, an verò temporalem tantùm, & amobilem?*

Reſp.

Reſp. I. Si inſtituendus ſit Vicarius regularis, is ſecundùm voluntatem *a* Prælati reuocabilis, ſeu obedientiarius eſſe debet. Reſp. II. Si inſtituendus ſit Vicarius ſecularis, tum attendi debet, quidnam in literis fundationis de ea re ſtatutum ſit, & quid antehac conſuetum fuerit: Nam ſtatus Eccleſiæ non facilè immutari *b* debet. Conceſſum tamen Epiſcopis eſt, ſi Eccleſiæ parochiali expedire videatur, vt ea per Vicarium perpetuum regatur, tametſi antehac temporalis, ſeu ſecundùm voluntatem Monaſterij &c. amobilis, inſtitutus fuiſſet: Præterquam ſi in literis vnionis factæ à ſede Apoſtolica *d* poſt Tridentinum Concilium, expreſſum ſit, quòd parochia per temporalem Vicarium adminiſtrari poſſit.

a *c. cum ad Monaſterium, 6. §. Tales, de ſtatu Monachorũ, Clem. vn. de ſuppl. negl. Greg. XIII. apud citatos.*

b *arg. c. 2, de ſuppl. negl. Prælator. vbi Ioan. Andr. & Anton. de Butrio.*

c *Trident. c. 7. de reformat. ſeſſ. 7.* d *Cardinal. eod. c. 7. Barboſa cit. n. 189. Garcias de benefic. p. 11. c. 2. n. 5.*

CCVIII. *Si parochia Monaſterio vnita ſeu incorporata ſit, ſubiacétne iuriſdictioni, ac viſitationi Epiſcopi diœceſis.* Reſp. I. Si perochia Monaſterio iure pleniſſimo incorporata, adeoque omnimodè exempta ſit, & Prælato Monaſterij in ſpiritualibus ſubiecta, etiam quoad populum; tunc Epiſcopus diœceſis nihil *a* ibi iuris habet: cùm Abbas loco Epiſcopi, ſeu Ordinarij ſit, omnem quaſi Epiſcopalem ibi iuriſdictionem exercens. Reſp. II. Si parochia Monaſterio incorporata ſit etiam quoad ſpiritualia, ſed non pleniſſimo iure; quia populus in ſpiritualibus Epiſcopo diœceſis ſubditus eſt; tum Epiſcopus viſitare *b* poteſt, ac

a *Cardinales apud Barboſam in declarat. prætermiſſis ſuper Trident. ſeſſ. 25. c. 11. de Regul. Rodriq. tom. 1. regul. q. 36. a. 4.* b *Seſſ. 7. Trident. c. 7. & ſeſſ. 25. c. 11. de Regular.*

de-

Digitized by Google

debet non ſolùm parochiam, ſed etiam ipſum Vicarium, ſeu is ſecularis, ſeu regularis ſit Neq; refert, tametſi Monaſterium exemptum ſit ab Epiſcopo, conſequenter etiam Religioſus ibi habitans: Nihilominus reſpectiuè, ſiue in ijs rebus quæ ad cauſam, & adminiſtrationem ſacramentorum pertinent, v. g vtrum nomina baptizatorum, matrimonio iunctorum &c. in libris inſcribantur; vtrum fabrica Eccleſiæ, & domus parochialis non negligatur, omnimodè ſubeſſe *c* debet iuriſdictioni, viſitationi, correctioni ſeu punitioni Epiſcopi: Quamobrem citari poteſt talis Vicarius Religioſus ab Epiſcopo, cùm ratione Parochiæ iuriſdictionem in illum habeat: Quamuis cumulatiuè; quia etiam à Prælato ſuo viſitari, & puniri *e* poteſt. Excipitur autem inprimis Monaſter. Cluniacenſe: Deinde ſi parochia ſita ſit in loco, vbi totius Ordinis Caput Sedem principalem habet *f* talis Parochia ab Epiſcopo viſitari non debet. Deniq; nec domum Conuentualem, Prioratum, ſeu Reſidentiã Ordinis exempti, ſi collegialiter ſub Priore ibi habitent Religioſi, Epiſcopus viſitare poteſt. Reſp. III. Multùm refert, vtrũ in Eccleſiã parochiali Monaſterio vnita Vicarius perpetuus, an verò temporalis ſecularis, aut regularis, inſtitutus ſit. Nam iſte ſubiacet etiam iuriſdictioni, *f* ac viſitationi Abbatis Monaſterij, tanquam principali Rectori ſuo, à quo etiam amoueri poteſt. Sed perpetuus, & intitulatus Vicarius parum à Prælato, ipſoque Monaſterio in ſpiritualibus dependet. Nam talis Vicarius ius ac titulum parochialis beneficij ab Epiſcopo conſecutus eſt: Cùm autem ius ſeu titulus *g* beneficij indiuiſibilis

c d *Trident. cit. c.* 11. *iuncta declarat. Cardinal. & ſeſſ. 7. c. 7. de reformat. iun. declar. Cardinal. n* 1. *Gregor. XV. in Bulla quæ incipit.* Inſcrutabili, *ante medium.*

e f *cit. c.* 11. *iun. declarat. Cardin. in fine.*

g *arg. c. Michael,* 12. *de filiis presbyt. Hoſt. eod. tit* §. *Qui filii Presbyterorũ.*

fit,

ſit, (neque enim vnius parochiæ duo parochi, vnius Monaſterij duo Abbates, vnius Epiſcopatus duo Epiſcopi eſſe poſſunt) ideo *h* dicendum eſt, in hoc caſu curam parochiæ ad duos pertinere diuerſimodè; ad Vicarium quidem in actu; ad Rectorem autem principalem, qui eſt Abbas Monaſterij, in habitu. Et hæc habitualis poteſtas in actum exire poteſt, ſi parochia per mortem, aut reſignationem vacet: interim enim Rector principalis, qui in caſu noſtro eſt Abbas, adminiſtrare poterit.

h *DD. in c. ſuper eo, 6. Ver. annexa, de præb. in 6.*

CCIX. *Quo ſigno cognoſci poteſt, quòd parochialis Eccleſia Monaſterio vnita ſit pleno iure?* Reſp. I. Ex Aluino *a*: Si Abbas ſuppeditare Eccleſiæ debeat calicem, Miſſale, & alia eiuſmodi; atque obligetur ad conſeruationem fabricæ domus parochialis, vel Eccleſiæ. Nam hæc obligatio Rectori incumbit *b*, ſi Eccleſia reditus pro fabrica ſufficientes non habeat. Cùm enim is commoda ſeu prouentus percipiat, æquum *c* eſt, vt onera quoque ſuſtineat. Excipitur I. Niſi tenues reditus ſint, qui Rectori proueniant: quo caſu aliter, videlicet per populi contributionem, ſuccurrendum eſt: *cùm enim ibi diuina percipiat, tenetur ad reparationem* Eccleſiæ, ait *d* Panormitanus. Excipitur II. Niſi hæc fabricæ conſeruandæ obligatio Vicario perpetuo in inueſtitura; propter copiam redituum ſuorum iniuncta ſit. Nam ad eundem etiam *e* ſpectat iura Epiſcopalia ſoluere, videlicet ſubſidium

a *de poteſtate Epiſc. c. 14. n. 3.*

b *c. 1. e. de his, de Eccleſiis ædific.*

c *l. Vn. C. de caducis tollendis, §. pro ſecundo, in fine.*

d *cit. c. 1. n. 4. arg. c. Si Epiſcopus, de offic. Ordinar. in 6.*

e *c. 1. 2. de ſuppl. negl. Prælatorum, & Clem. Vn. de iure patron.*

cha-

Digitized by Google

charitatiuum aliaſque contributiones. Id verò intelligi debet ſecundùm eam portionem, quæ ipſi ex parochialibus reditibus relinquitur: Nam etiam Monaſteria, licet ſecundùm ſe exempta ſint, comparatione Eccleſiarum parochialium cenſentur eſſe de lege diœceſana, ideoque earum ratione *h* contribuere debent. Quia vnio Eccleſiarum ſemper præſumitur facta eſſe ſaluo iure Epiſcopali. His adde; Quòd interdum Vicarijs, alijſue penſionarijs penſio, ſeu portio redituum aſſignetur omnino libera ab oneribus & iuribus Epiſcopalibus: Interdum verò neque portio certa *i* redituum tribuitur; ſed congrua ſuſtentatio, quando tum alia onera, tum etiam hoſpitalitatis exercendæ officium principali Rectori, v. g. Monaſterio incumbit.

h *arg. c. conquerente, 16. de offic. Ordinarii; Bellencinus de ſubſid. charitat. q. 29. & 48. Gonzaly eod. tr. q. 20. Abbas in c. dilectus de offic. Ordinarii, Pertachinus de Epiſcopis tr. 2. p. 2. princ. n. 28.* i *cit. Clem. vn. in fine,*

CAPVT XVII.

De Abbatum, ſeu Regularium Prælatorum confirmatione, benedictione poteſtate.

QVÆSTIO CCX. *Poſt canonicam Prælati regularis electionem, quæ deinceps ad eius inſtitutionem requiruntur?* Reſp. Confirmatio à ſuperiore eius *a* collata; & Epiſcopalis *b* benedictio. Quibuſdam tamen regionibus Abbates benedici

a *ſuprà q. 107.*
b *c. 1. de ſupplenda negl. Prælator. c. cùm contingat, 11. de æt. & qualit. S. Thom. 2. 2. q. 100. a. 2.*

nedictio. Quibuſdam tamen regionibus Abbates benedici non *c* ſolent; & nihilominus omnia Abbatum, etiam quæ ordinis ſunt, officia exercent, ſi Sacerdotes ordinati ſint. Id verò commune eſt omnibus Abbatibus, & Præpoſitis regularibus, qui benedici ab Epiſcopo deberent, quòd ſi is tertiò cum humilitate rogatus, benedictionem impendere recuſet, interim *d* omnia quæ ad ſuum officium ſuum ſpectant exercere poſſint, donec Epiſcopus, depoſita duritia, benedictionem conferat. Idemque dicendum *e* eſt, ſi Epiſcopus abſens, & breui tempore rediturus non ſit.

c *Cardinal. Tuſchus Ver. Abbas, concl. 8. n. 3. Rodriq. tō. 1. Regul. q. 18. a. 2. & colligitur ex c. alienationes, 37. cauſa 12. q. 2.*

d *cit. c. 1. iuncta Gl. in c. cùm contingat, §. Abbati, de ætat. & qualit. quæ reſponſum Alexandri III. in eod. c. 1. ad omnes Prælatos regulares extendit.*

e *arg. c. nihil, 44. de elect.*

CCXI. *Quid ſi Epiſcopus cauſam rationabilem afferat, cur Abbati benedictionem neget, poteſtne nihilominus officium peragere, perinde ac benedictus?*
Reſp. negatiuè *a*. Nam Pontifex dictam facultatem Abbatibus officij ſui exercendi, tribuens, ſupponit Epiſcopum ex duritia, & mentis quadam obſtinacia benedictionem negare, quando ter humiliter rogatus dare recuſauit. Contumax autem *b* non cenſetur, qui cauſam rationabilem habet, cur non obtemperet. Porrò vt contumacia, ſeu obſtinatio in non parendo appareat, ordinariè requiritur monitio trina: quamuis interdum vna pro trina *c* ſufficere poſſit. Qua ſimili ratione *d* probabiliter dici poteſt, ſi Epiſcopus, nulla probabili ratione allata, ſtatim in prima poſtulatione obſtinatum ſe oſtendat in benedictione deneganda, non opus fore repetita monitione.

a *Innoc. in cit. c. 1. Ioan. Andr. ibid. n. 6.*

b *arg. l. contumacia, 53. ff. de re iudic.*

c *cit. l. contumacia.*

d *Anton. de Butrio in cit. c. 1.*

CCXII. *Quare inſtituta eſt hæc Abbatum, & Præpoſitorum tum regularium, tum quorundam etiam ſecularium benedictio?* Reſp. Inſtituta eſt à ſacris canonibus ſecundùm ſimilitudinem, & proportionem conſecrationis Epiſcopalis: Vt quia Prælati iſti Epiſcopis proximi ſunt ſecundùm honores, & quandam ordinis Epiſcopalis participationem, ideo etiam benedictionem aliquam participent. Sunt tamen non pauca diſcrimina inter conſecrationem Epiſcopi, & Abbatis, alteriúſue Prælati benedictionem. I. Conſecratio Epiſcopi eſt ſacramentum, characterem imprimens: ſed benedictio Abbatis eſt deprecatoria mannum impoſitio *a* ab Eccleſia inſtituta. Quamobrem conſecratio Epiſcopi, non niſi ab Epiſcopis fieri poteſt. Sed benedictio Abbatis interdum ab Epiſcopo, aſſiſtentibus duobus Abbatibus; interdum autem ab Abbate, aſſiſtentibus duobus Abbatibus (vt ſimilitudinem aliquam Epiſcopalis conſecrationis habeat) fieri ſolet. II. Epiſcopus poſt acceptam confirmationem, antequam conſecratus ſit, Epiſcopus abſolutè *b* non appellatur: ſed Abbati poſt confirmationem, tametſi benedictus non ſit, nomen Abbatis abſolutè *c* competit. III. Conſecratio Epiſcopo ſimpliciter neceſſaria, & quaſi ſubſtantialis eſt, vt actus Epiſcopali ordini proprios exerceat, cuiuſmodi eſt ſacerdotes ordinare &c. Sed neque alios actus ordinis Epiſcopalis, qui non ita proprij ſunt, quominus ſimplicibus ſacerdotibus ſeu non Epiſcopis à ſede Apoſtolica frequenter committantur, videlicet minores ordines

a *c. 1. d. 69. c. manus, 1. q. 1.*

b *ſuprà q. 135.*

c *Abb. c. quantò, n. 3. de offic. Ordinarii, Felinus in c. cum te, 7. n. 7. de reſcript. Tuſchus Ger. Abbas, concl. 8. n. 3.*

con-

Digitized by Google

conferre, vaſa ſacra benedicere, & ſimilia Epiſcopus confirmatus, tametſi ſacerdos ſit, ante conſecrationem exercere poteſt: Cùm enim ſacramentalia iſta ordini Epiſcopali per ſe, ac directè ab Eccleſia annexa ſint, non vult ea exerceri ab Epiſcopis niſi conſecratis. At verò benedictio Abbatis reſpectu exercitij ordinis non cenſetur eſſe ſubſtantialis, ſed potiùs ſolemnitas quædam accidentalis, vt ſuprà *d* dictum fuit. d *q.* 210.

CCXIII. *Num Abbas ius adminiſtrandi, & iuriſdictionis exercendæ conſequitur per confirmationem, an per benedictionem?* Reſp. I. Quemadmodum Epiſcopus poſt confirmationem *a* exercere poteſt ea quæ ad iuriſdictionem ſpectant, non item ea quæ ad ordinis poteſtatem: Ita etiam Abbati electo per confirmationem confertur poteſtas iuriſdictionis, non item ordinis poteſtas: eam enim ordinariè accipit *b* per benedictionem. Reſp. II. Quibuſdam tamen locis Epiſcopi non aliter confirmant Abbates, & Præpoſitos, quàm quòd ſolemnem ipſis benedictionem impendant. Quo caſu benedictio loco confirmationis etiam eſt. In quo ſenſu Innocentius *c* dixiſſe videtur, quòd Abbas ante benedictionem ab Epiſcopo acceptam adminiſtrare non debeat.

a *c. tranſmiſſam,* 15. *de elect.*

b *c. cùm contingat,* 11. *de ætat. & qualit. Abbas c. quanto, n.* 3. *de offic. Ordinar. Syl. Ver. Abbas, n.* 4.

c *c.* 1. *de ſuppl. negl. Prælatorum.*

CCXIV. *Quo die benedictio Abbatis fieri debet?* Reſp. Aliqui *a* tutius eſſe arbitrantur, vt Abbas

a *Abb. Panormit. c. cùm ſit, de conſecr. Eccleſ. vel Altaris, ex Hoſtienſi.*

Digitized by Google

die dominico benedicatur; ſicuti & Epiſcopus eo die *b* conſecrari debet. Sed alij *c* communiter aiunt, non ſolùm die dominico, ſed quolibet feſto die Abbatis conſecrationem peragi poſſe; ſicuti & ordines minores feſtis *d* quibuslibet diebus conferre licet. Imò arbitramur, graue delictum non fore, ſi die etiam non feſto Abbas benedicatur: cùm de hac re nihil iure ſtatutum ſit. Id verò certius eſt, Abbatiſſæ benedictionem *e* quouis die fieri poſſe.

b *c. quòd die, d. 75.* c *Gl. in Clem. Attendentes, de ſtatu Monach. Tuſchus ver. Abbas, concl. 8. n. 10. Barboſa de offic. Epiſc. p. 2. allegat. 27. n. 51.* d *c. de eo. 3. de tempor. ordinat.* e *cit. Clem. attendentes, ver. benedici.*

CCXV. *Si Abbas ſemel benedictus ad alterius Monaſterij prælaturam eligatur, & transferatur, debétne iterum benedici?* Reſp. Negatiuè, ex communi DD. *a* ſententia: Sicuti neque *b* coniuges denuo benedici ſolent, ſi ſemel benedictionem nuptialem acceperunt. Accedit, quòd benedictio Abbatis fiat ad ſimilitudinem conſecrationis Epiſcopalis, quæ iterari non poteſt. Sed Abbatiſſæ benedictionem, vbi ea in conſuetudine eſt, aiunt repetendam eſſe, ſi ad aliam prælaturam transferatur. Quamuis non omnes id recipiant: neque ratio apparet, cur benedictio repetatur.

a *apud Azor tom. 1. l. 12. c. 20. q. 4. Barboſ. p. 2. allegat. 27. n. 51.* b *c. 1. & 3. de ſecund. nupt.*

CCXVI. *Quinam actus ordinis Epiſcopalis Abbatibus, ac Præpoſitis, præſertim benedictis à ſede Apoſtolica conferri ſolent?* Reſp. Alij actus ordinis Epiſcopalis proprij ſunt ſtrictè, qui alijs ſacerdotibus committi aut non poſſunt, aut non ſolent, niſi ex graui, & ſpeciali causa: videlicet ordines maiores conferre *a*, baptizatos confirmare. Alij verò ſunt actus ordinis Epiſcopalis proprij latiore mo-

a *Theol. moral. lib. 5. tr. 8. c. 6. & tr. 9. c. 9.*

Digitized by Google

modo; quia à ſede Apoſtolica (non item ab inferioribus Epiſcopis *c*) committi ſolent ſacerdotibus, non omnibus, aut communiter; ſed ferme ratione alicuius dignitatis, aut in modum priuilegij ſpecialis: Tales actus ſunt, veſtes, etiam corporalia, pro vſu ſacrificij benedicere, vaſa ſacra, & ſimilia, ad quæ chriſma adhiberi ſolet, conſecrare, primam tonſuram & quatuor minores ordines conferre, populum ſolemniter benedicere, eccleſias pollutas reconciliare. Igitur qui poſterioris generis actus ſunt, Regularibus Prælatis ſedis Apoſtolicæ priuilegijs conferuntur, vt poſtea *d* in ſpecie dicetur.

c *c. aqua, de conſecr. Eccleſ.* & *declarat Iac. Sbroz. 19 lib. 2. de offic. Vicarii, q. 7. & ſeq.*

d *q. 217. & ſeqq.*

CCXVII. *Poſſúntne ea, quæ ordinis Epiſcopalis latiore modo propria ſunt, etiam per conſuetudinem immemorialem à ſimplici ſacerdote acquiri?* Reſp. I. Nulla conſuetudine, etiam immemoriali, ſi ſola ſit, & conſtante fama priuilegij Apoſtolici non ſubnixa, acquiri poteſt *a*, vt ſacerdotes non Epiſcopi ordines, etiam minores conferant: Eademque videtur eſſe ratio de prima tonſura. Conſtat enim ex traditione Eccleſiæ, quòd Miniſter ordinarius ordinationis *b* ſit ſolus Epiſcopus: Ergo ſine ſedis Apoſtolicæ commiſſione, ac priuilegio, ſacerdotibus non Epiſcopis ordinandi poteſtas competere non poteſt. Neque adiuuare hîc poteſt præſcriptio: Qui enim incapax *c* eſt poſſidendi, eſt etiam incapax præſcribendi: At verò ſine titulo priuilegij, (ſaltem colorato, propter famã accepti priuilegij) ſacerdos ſimplex incapax eſt facultatis ordinandi: Ergo neq; eam præſcribere poteſt, niſi tituli ſeu priuilegij præſumptionem, cum bona fide, & decurſu legitimi temporis, habeat. Reſp. II. Conſecra-

a *ex communi Azor tom. 1. l. 15. c. 19.*

b *Trident. ſeſſ. 23. can. 7.*

c *c. cauſam, 7. de præſcrip.*

crationes, quæ cum ſacri chriſmatis vnctione peraguntur, ſacerdotes non Epiſcopi per meram conſuetudinem, quamuis immemorialem, comparare *d* non poſſunt. Quia ex Eccleſiæ traditione conſtat, conſecrationes altarium, Eccleſiarum, vaſorum, campanarum, Epiſcopalis ordinis proprias *e* eſſe oportere; excepta commiſſione ſeu priuilegio ſedis Apoſtolicæ: His addi etiam debet *f* virginum conſecratio, eccleſiarum violatarum reconciliatio, populi ſolemnis benedictio. Quamobrem ſi Abbas talium actuum pontificalium poteſtatem ſibi vendicet, niti non debet mera conſuetudine anteceſſorum, ſi priuilegium exhibere nullum poſſit: ſed vnà cum conſuetudine, allegare debet ſaltem famam priuilegij; ſeu quòd ipſe, & anteceſſores eius id egerint prætextu, ſeu ex perſuaſione accepti priuilegij Apoſtolici, cum bona fide. Nam pontifex eiuſmodi conſuetudines titulo rationabiliter præſumpto nixas non reprobat, ſed *g* potius approbat. Addi tamen poteſt; Si Summus Pontifex ſciat, in aliqua regione, vel Ordine Prælatos tali poteſtate vti, quamuis priuilegio nullo muniti ſint, & non prohibeat, cùm prohibere poſſit; quòd tacitè conſentire, & facultatem concedere videatur. Tunc autem non vi conſuetudinis, ſed ex tacito conſenſu & commiſſione ſuperioris, conſecrandi, vel ordinandi facultas acquiritur. Reſp. III. Benedictiones paramentorum altaris, & probabiliter etiam corporalium, ſacerdotes non Epiſcopi, qui prælaturam aut dignitatem in Eccleſijs habent, per conſuetudinem immemorialem cum bona fide præſcribere

d *Syl. verbo benedictio, n. 3. Aluing do poteſt. Epiſc. & Abb. c. 11. n. 12. Azor tom. 2. lib. 10. c. 28. q. 2.*

e f *c. quamuis, d. 68. c. aqua, iun. Gl. de conſecr. Eccleſ. vel altaris.*

g *c. vlt. de conſuet.*

bere

bere *h* poſſunt. Nam talium benedictiones in ſacris canonibus non reperiuntur ita appropriatæ Epiſcopis, ſicuti eæ quæ chriſmatis vnctionem habent. Niſi quòd de corporali ſignificatur *i*, ab Epiſcopo conſecrandum eſſe. Quod etiam hodie obſeruari ſolet, vt eius benedictio non tam facilè à ſede Apoſtolica ſacerdotibus non Epiſcopis concedatur, vti aliorum paramentorum. Veruntamen Prælati omnes, qui Pontificalia exercent, per diuturnam, & à Sum. Pontifice non improbatam, ſed permiſſam conſuetudinem, corporalia *k* non minùs, quàm alia altaris paramenta, benedicunt. Imò addunt nonnulli *l*, poſſe Prælatos corporalia, & paramenta aliunde allata benedicere. Cuiuſmodi conſuetudinē arbitror ob quandam neceſſitatem, accedente etiam Epiſcoporum conſenſu, ſaltem tacito, in Germaniæ prouincijs introductam eſſe; eò quòd in diœceſibus amplis impoſſibile ſit ex omnibus Eccleſijs paramenta (quorum vſus tam diuturnus non eſt, vti altarium, & vaſorum) ad Epiſcopum, vel Suffraganeum eius afferri, vel eius aduentum expectari, vt benedicantur. Quod verò attinet ad conſecrationem vaſorum, & ſimilium, quæ chriſmatis vnctionem requirunt, ſedes Apoſtolica conceſſionem ſeu priuilegium Prælatis conceſſum plerumque reſtringere ſolet ad propriarum Eccleſiarum vſum; ne alioquin conceſſio in præiudicium Epiſcopi diœceſis cedat.

h *Gl. additio ſuper c. Abbates, 3. de priuil. in 6. Ver. tonſuram, Syl. loco cit. Aluinus cit. c. 21. n. 13.*

i *c. conſulto, 45. d. 1. de conſecrat.*

k *Sa Ver. benedictio, n. 4. & Videri poteſt declaratio Cardinaliū ſuper ſeſſ. 23. Trid. c. 10.*

l *Aluinus loco cit. ex Geminiano in c. Abbates, de priuil. in 6.*

CCXVIII. *Quinam Abbates, ſeu Prælati regulares primam tonſuram, & quatuor minores conferre poſſunt?* Reſp. I. Primam tonſuram & lectoratum

omnes Abbates, ſeu Prælati regulares, poſt benedictionem, conferre *a* olim poterant. Reſp. II. Quòd Abbates, ſaltem per conſuetudinem, obtinuerint, vt omnes ordines minores conferre poſſent, id ex iure *b* ſatis conſtat. Reſp. III. Hodierno iure Abbates, ac Præpoſiti regulares, ſi ſacerdotes & benedicti ſint, vel à ſede Apoſtolica priuilegiati, vt poſſint Pontificalia exercere ſicuti benedicti, primam tonſuram, & quatuor minores ordines conferre poſſunt regularibus ſubditis *c* ſuis; alijs autem nequaquam: Idque ampliatur *d*, tametſi Prælati exempti ſint ab Epiſcopo, ſed exiſtentes intra diœceſin eius. At verò ſi Abbates exempti proprium diſtrictum, ſeu territorium habeant, in quo veluti Epiſcopalem iuriſdictionem exerceant in ſubditos ſeculares, tum ijs primam tonſuram ac minores ordines ob immemorialem conſuetudinem conferre *d* non prohibentur. Reſp. IV. Facultas illa ordines conferendi reſtringenda eſſe *e* videtur ad eos Prælatos regulares, qui ius mitræ & baculi deferendi habent.

a *c. quoniam, d. 69. c. cùm contingat, de æt. & qualit.*
b *c. 1. de Epiſc. qui epiſcopatui renuntiauit, & Trid. ſeſſ. 23. c. 10. de reform.*
c *Trident. ſeſſ. 23. c. 10. de reform.*
d *per ea quæ docent DD. infrà citati q. 220. lit. d.*
e *Cardinal. ſuprà cit. c. 10. Zerola in praxi Epiſcopali ver. Abbas, Sa ver. ordo. n. 16. Aluinus c. 21. n. 22.*

CCXIX. *Sed poteſtne Abbas, qui benedictus eſt, & Pontificalia exercet, cum Epiſcopi conſenſu tonſuram & minores ordines conferre perſonis ſecularibus, aut regularibus ſibi non ſubditis?* Reſp. Probabiliter affirmari poſſe; propter Cardinalium *a* declarationem; ea tamen moderatione, quòd non

a *de ea teſtatur Ioan. Gallemart ſuper Trid. ſeſſ. 23. c. 10. de reform. Zerola in praxi, ver. Abbas, Barboſa p. 2. allegat. 3. n. 13. Sorbo in compend. priuil. ver. ordines ſacri, Aluin cit. c. 21. n. 22.*

ſint

ſufficiat conſenſus, ſeu licentia generalis, ſed neceſſaria ſit pro ſingulorum ordinationibus. Verùm præter Epiſcopũ Ordinarium diœceſis in qua ordinatio fiet, neceſſaria etiã *b* eſt licentia Prælati regularis, à quo Religioſus ordinãdus mittitur; vel licẽtia alteri⁹ Epiſcopi, ſi ſecularis ex aliena diœceſi mittitur Corollarium. Si Prælatus regularis, vel ſecularis à ſede Apoſtolica priuilegium habeat, vaſa ſacra conſecrandi, & campanas benedicendi pro vſu Eccleſiæ ſuæ tantùm; eadem probabilitate dicitur, quòd Epiſcopus licentiam ei dare poſſit conſecrandi calices, aut benedicendi campanas Eccleſiarum, quæ ipſi Epiſcopo ſubiectæ ſunt; non quidem generalem; (cùm priuilegium Papale limitatè datum contra ius commune, Epiſcopus extendere non poſſit) ſed occurrente aliquo caſu, aut neceſſitate: Quia id repugnare non videtur voluntati Pontificis, poſtquam Prælatus ille à ſede Apoſtolica ad talia pro ſua Eccleſia benedicenda priuilegiatus fuit. Addo, quòd cùm per acceptum priuilegium Apoſtolicum Prælatus habilis factus ſit ad actuum Pontificalium exercitium; facilè accidere poſſit, vt per conſuetudinem immemorialem, cum bona fide, extendatur ea facultas ad conſecrandum vltra limites primæ conceſſionis. Neque id infrequens eſt, quòd aliqua per conſuetudinem acquiri poſſint, licet pactionibus *c* non poſſint: ſicuti etiam quædam priuilegio acquiruntur, quæ mera conſuetudine, aut præſcriptione temporis etiam immemorialis, acquiri *d* nequeunt.

b *Cardinales cit. c. 10. §. Poſſunt etiam, & apud Quarantã ver. ordo, fol. 501.*

c *Abb. c. Cùm M. de conſtit. n. 25.*

d *arg. c. cùm venerabilis, 7. de conſuet. c. 1. eod. in 6. & dictum eſt ſuprà q. 217.*

Digitized by Google

CCXX. *Poſſúntne Regulares Prælati dimiſſorias literas dare ad ordines accipiendos?* Reſp. I. Non poſſunt dare dimiſſorias ſubditis ſuis ſecularibus; idque ſub pœna *a* ſuſpenſionis ab officio, & beneficio. Reſp. II. Prælati regulares ſubditis ſuis regularibus dimiſſorias literas dare *b* poſſunt ad Epiſcopum diœceſanum tantùm, videlicet eius diœceſis, in qua ſitum eſt Monaſterium, in cuius familia Religioſus ordinandus à Superioribus ſuis poſitus eſt: Ea addita facultate, vt, ſi Epiſcopus iſte abſens ſit, aut ordinationes non habiturus, tum Religioſi ad quemcunque alium Catholicum Epiſcopum mitti poſſint, à quo examinandi erunt quoad doctrinam. Dummodo ne quid in fraudem fiat, ſeu non de induſtria differatur conceſſio dimiſſoriarum ad proprium Epiſcopum (v. g. donec ſedes vacet, & nulla ibi ordinatio ſit) vt ad alienum Epiſcopum literæ dirigi poſſint. Porrò ſi ob dictam cauſam abſentiæ, vel non habitæ ordinationis, dimiſſoriæ ad alienum Epiſcopum dirigantur, ea cauſa in literis *c* exprimi debet. Reſp. III. Quæ dicta ſunt, intelligi etiam debent de Prælatis exemptis ab Epiſcopo: cum Pontifex generatim loquatur de Prælatis regularibus, inter exemptos & non exemptos nihil omnino diſtinguens. Veruntamen ſi Prælatus exemptus, ſiue is regularis ſiue ſecularis ſit, quaſi Epiſcopalem in territorio iuriſdictionem obtineat, quòd propter conſuetudinem immemorialem dimiſſorias ſubditis ſuis, etiam ſecularibus, liberè dare poſſit, non pauci *d* affirmant. Reſp. IV. Ordines

a *Trident. ſeſſ. 23. c. 10. de reform.*

b *Bulla Clem. VIII. apud Quarantam in ſum. Bullarii, Ver. ordo, Barboſam p. 2. allegat. 7. n. 18. & in declarat. Cardinal. prætermiſſis ſuper cit. c. 10.*

c *cit. Bulla Clementis VIII. & arg. c. 3. de temper. ordinat. Vbi dicitur, nomine Superioris, qui dimiſſorias dare poſſit, Epiſcopum intelligendum eſſe.*

d *Paulus Piaſecius p. 1. praxis Epiſcopal. c. 1. n. 12. ex deciſione Rotæ Romanæ, Rodriq. tom. 1. Regul. q. 36. a. 6. & alii apud ipſum.*

ex

Digitized by Google

exempti Mendicantium priuilegium à ſede Apoſtolica acceperunt, vt à quolibet Catholico Epiſcopo, cum Prælatorum ſuorum licentia, ſeu literis dimiſſoriis, ordinari *e* poſſint. Neque tali priuilegio repugnat Trident. *f* Concilium; cùm tantùm prohibeat Prælatis regularibus, ne ſubditis ſuis ſecularibus dimiſſorias literas ad alios Epiſcopos, vel ordinatores concedant.

e *Compendium Societatis Ieſu, ver. ordo. Rodriq. tom. 1. q. 18. a. 5. Miranda in Man. Prælator. tom. 1. q. 39. a. 3.* f *ſeſſ. 23. c. 10. de reform.*

CCXXI. *Num Prælatis regularibus poteſtas competit populum benedicendi ſolemniter?* Inprimis notandum; Quòd benedictio ſuper hominem alia priuata eſt, & alia publica. Priuata fieri poteſt ab omnibus Clericis; imò etiam à laicis *a*, & fæminis ſanctimonialibus. Publica autem benedictio ſolis *b* ſacerdotibus competit. Ea porrò diuiditur; Quòd alia ſolemnis eſt, quæ in fine diuinorum officiorum, præmiſſo verſiculo, *Adiutorium noſtrum in nomine Domini &c.* fieri ſolet; alia benedictio non ſolemnis, ſed ſimplex. Hæc à ſacerdotibus omnibus poſt Miſſam fieri ſolet: At verò ſolemnis populi benedictio Epiſcoporum propria eſt, ſpectato communi iure; Alijs verò Prælatis ſpeciali Apoſtolicæ ſedis priuilegio interdum conceditur. Nunc Reſp. I. Omnibus Prælatis regularibus, ſaltem qui benedici ſolent, aut qui Epiſcopalia inſignia gerunt, conceſſum eſſe videtur *c*, vt Profeſſos, & Nouitios ſuos ad finem diuinorũ officiorum ſolemniter benedicant. Reſp. II. Prælatis regularibus nõ omnibus, ſed quibuſdam Apoſtolico priuilegio conceſſum eſt *b*, vt in Eccleſijs ſibi pleno

a *Theol. moral. lib. 5. tr. 9. c. 13. n. 1.*
b *ibid. n. 11.*
c *arg. c. 1. de ſuppl. negl. Prælatorum.*

b *c. Abbates, de priuil. in 6.*

Digitized by Google

iure, id eſt *c* quoad ſpiritualia & temporalia, ſibi ſubiectis, benedictionem populo impertiant. Sed extra eccleſias ſuas publicè, & per vias, populum Abbates benedicere *d* non debent: Quod tamen Epiſcopis conceſſum eſſe, *e* affirmant. Denique id commune eſt omni benedictioni publicæ, quòd eam ſacerdotes præſente Epiſcopo loci impendere *f* non debeant, niſi ipſo annuente, ſeu facultatem dante.

c *Gl. c. 3. §. Eccleſiis, ver. pleno iure, eod. tit. in antiq.*
d *cit. c. Abbates.*
e *Barboſa de poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 27. n. 63.*
f *Gl. in c. Ecce, d. 95.*

CCXXII. *Quid dicendum de poteſtate conſecrandi, aut reconciliandi eccleſias, & altaria, benedicendi cæmiteria, conſecrandi Virgines; vtrum ea, Abbatibus, ſeu Prælatis regularibus Apoſtolico priuilegio concedi poſſit, aut ſoleat.* Reſp. I. Poteſtas eccleſias, & ſacras Virgines conſecrandi, abſolutè loquendo, à ſede Apoſtolica ſacerdotibus non Epiſcopis committi poteſt, ſed non facilè ſolet. Quare Em. Rodriq. *a* ait, ſe nunquam potuiſſe priuilegium Apoſtolicum reperire, ſecundùm quod Moniales à Mendicantium Ordinum Religioſis conſecrari poſſint: Neque de Eccleſiarum conſecratione priuilegia conceſſa facilè reperientur. Reſp. II. Prælati Ordinum Mendicantium, & alij quidam reconciliare *b* poſſunt Eccleſias & cœmiteria ſua violata, ſi Epiſcopus vltra duas dietas, ſiuè duorum dierum iter, diſtet: Sed adhibere debent aquam cinere mixtam, ab Epiſcopo benedictam. Reſp. III. Prælati Ordinum Mendicantium poſſunt eccleſias cœmiteria, & oratoria, pro ſuorum vſu tantùm, ſolemniter *c* benedicere, abſq; chriſmatis vnctione.

a *tom. 1. regul. q. 64. a. 2.*
b *Rodriq. tom. 1. q. 19. a. 6. Compendium priuileg. Societ. Ieſu, ver. Eccleſia, §. 2.*
c *Rodriq. cit. q. 19. a. 2. Compendium priuil. Soc. Ieſu, ver. benedictio, §. 1.*

Qua

Digitized by Google

Qua tamen facultate vti non ſolent, ſi Epiſcopi aduocari poſſint, & benedicere non grauentur. Reſp. IV. Abbates Ordinis Ciſtertienſium per priuilegium *d* ab Innoc. VIII. conceſſum, altaria in ſuis Eccleſijs tantùm, conſecrare poſſunt, adhibito chriſmate ab Epiſcopo conſecrato. Sacerdotes item Ordinis Minorum, & Societatis Ieſu in partibus Indiarum *e* calices, & altaria, etiam pro vſu aliorum, conſecrare poſſunt. Denique à Sixto V. Mendicantium Ordinum Religioſis *f* conceſſum eſt, ſi Epiſcopus diœceſanus ter rogatus altaria eorum conſecrare nolit, vt alium Catholicum Epiſcopum aduocare eis liceat. Et ſimile *g* quiddam ab alijs Pontificibus conceſſum eſt pro Eccleſiarum conſecratione.

d *Rodriq. tom. 1. q. 28. a. 2.*

e *Rodriq. l. c.*

f *Rodriq. cit q. 28. a. 1.*

g *Compẽd. priuil. Societ Ieſu, Ver. Eccleſia, n. 1.*

CCXXIII. *Quinam regulares Epiſcopalibus inſignibus ex Apoſtolicæ ſedis conceſſione vtuntur?* Reſp. I. Prælati Ordinum Mendicantium talia inſignia non habent; ſed alij plerique tum Monachorum, tum Canonicorum regularium Abbates, ſeu Præpoſiti. Reſp. II. Quia Prælati iſti regulares nonnullos actus Pontificiales exercere ſolent, & ob id etiam benedictionem accipiunt, ideo, vt maiore cum ſolemnitate ac decore peragant, inſignia quædam Epiſcopalia (id eſt, quæ ab origine ſeu prima inſtitutione Epiſcopis propria ſunt) à ſede Apoſtolica conſecuti ſunt. Reſp. III. Sicuti ex verbis priuilegij, vel, ſi id non amplius extat, ex conſtante fama & traditione accepti priuilegij petendum eſt, quos actus Epiſcopales Prælatis quibuslibet exercere conceſſum ſit; ita ſimiliter ex ſingulorum priuilegio, vel fama priuilegij cogno-

ſci

Digitized by Google

ſci debet, quibus Pontificalibus inſignibus vti poſſint. Nam aliqui Prælati mitrati non ſunt, tamen baculum, ſeu pedum paſtorale gerunt: Contrà, aliqui mitram in capite geſtant, ſed baculum non habent, ſi videlicet in dignitate conſtituti nullam iuriſdictionem exerceant, vt quidam ſecularium Eccleſiarum Præpoſiti. Reſp. IV. Id generatim non abſque probabilitate dici *a* poſſe videtur; Quòd cum mitra, & pedo paſtorali, tanquam præcipuis Epiſcopalibus inſignibus, ferme etiam anulus, chirothecæ, ſandalia, caligæ, tunicella, dalmatica, & pectorale coniuncta eſſe ſoleant.

a *arg. c. Vt Apoſtolica, 6. de priuil. in 6.*

CCXXIV. *Poſſúntne Prælati regulares, aliiq́; Pontificalia exercere, & inſignibus vti extra eccleſias ſuas?* Reſp. I. Abſque licentia Ordinariorum non poſſunt in aliena Eccleſia, aut diœceſi actus Pontificiales exercere. Imò Epiſcopi, ſi in aliena diœceſi abſque expreſſa licentia Epiſcopi proprij, Pontificalia exercent, per Trident. conſtitutionem *a* ſuſpenſionem à Pontificalibus incurrunt. Nomine autem actuum Pontificalium intelligitur baptizatorum confirmatio, ordinum, etiam primæ tonſuræ *b* collatio, eccleſiarũ, altarium, vaſorum, campanarum conſecratio, aut recõciliatio, populi ſolemnis benedictio, cœmiterii, & ſecundùm quoſdam *c*, etiam corporalium, aliorumque altaris paramentorum benedictio. Reſp. II. Vt Prælatus regularis extra ſuam eccleſiam Pontificalia exercere poſſit, requiritur non tantùm licentia eius Prælati vbi actuum Pon-

a *ſeſſ. 6. c. 5. de reform.*

b *Barboſa de poteſt. Epiſc. p. 2. allegat. 6. n. 19. contra Rebuff. in praxi benefic. p. 1. tit. de clericis, & à quibus creentur, n. 11. Azor t. 2. lib. 3. c. 48. q. 3.* c *Nauar. conſil. 12. de cleric. excomm. miniſtr.*

tifi-

tificialem exercere vult, ſed magis etiam Epiſcopi eiuſdem *d* loci. Quòd enim Prælatis exercitium Pontificialium ad proprias eccleſias reſtricta ſit, id in fauorem Epiſcoporum factum eſt, quippe quorum, ſpectato communi iure, actus Pōtificales proprij eſſe debent. Quare eorum iuri inferiores Prælati præiudicare non poſſunt Reſp. III. Vtrum Epiſcopus in aliena diœceſi Miſſam celebrans, inſignibus Pontificialibus vti poſſit abſque Ordinarij Epiſcopi licentia, Doctores diſputant: Et multi probabiliter *e* affirmant: Cùm enim Epiſcopo conceſſum ſit Miſſam celebrare, conſequenter etiam conceſſum eſſe videtur, inſignibus Epiſcopalibus vti; cùm is ſit proprius eius celebrandi modus. Sed contrarium conſuetudine apud nos obſeruatur, vt Epiſcopi extra diœceſin ſuam inſignia Pontificalia non gerant inter celebrandum, in proceſſionibus, &c. abſque expreſſa, vel ſaltem tacita & rationabiliter præſumpta licentia Epiſcopi ordinarij. Quia talium Epiſcopalium inſignium vſus, iuriſdictionem aliquam, ſeu poteſtatem in loco præ ſe ferre videtur. Quare multò minùs Prælati inferiores abſque Epiſcopi, ſaltem rationabiliter præſumpta licentia, extra Eccleſias ſuas inſignia Pontificalia gerere debent; niſi à ſede Apoſtolica amplius priuilegium acceperint.

d *ſuprà q. 218.*

e *Cum Gl. in Clem. Archiepiſcopo, de priuilegiis, & videri poteſt Barboſa p. 2. allegat. 27. n. 64.*

CCXXV. *Si regulari Prælato, & ſucceſſoribus eius ante annos centum, aut ampliùs, priuilegiū cōceſſum ſit ſacra v.g. conſecrandi; ſed præcedentes Prælati aliqui eo vſi non fuerint; num iſte Prælatus, qui alioquin ius mitræ, & baculi habet, dictum priuilegium, de cuius reuocatione nihil vnquam auditum eſt, exercere poteſt; an verò per non vſum,* cen-

cenſeri debet amiſſum? Reſp. Prælatus Eccleſiæ per merum non vſum priuilegij, perdere illud non *a* poteſt: ideoque integrum eſt ſucceſſori vſum priuilegij temporis diuturnitate intermiſſum reuocare. Vel enim priuilegium amiſſum eſſet per præſcriptionem, vel per tacitam reuocationem Non primum: Quia in actibus merè voluntarijs, ac nemini oneroſis *b* non procedit præſcriptio: vt ſi habeas priuilegium legendi libros hæreticos, & eo nunquam vtaris, non propterea illud amittis. Quia nemo *c* cogitur priuilegio, aut beneficio vti: Neq; alterũ dici poteſt: Quia Prælatus non poteſt renunciare *d* iurib⁹ ac priuilegijs datis & acquiſitis Eccleſiæ, aut dignitati ſuæ: cùm talis alienatio ſit ſpecies alienationis, quæ cauſam *e* iuſtam, & Capituli conſenſum &c. requirit. Veruntamen ex diuturno non vſu priuilegij præſumptio oritur, illud nunquam datum, vel reuocatum fuiſſe: quamobrem hoc caſu exigi poteſt, vt exhibeatur. Sed & ſum. Pontifex conſuetudinem habet, ea tantùm priuilegia v. g. Regularium confirmandi, aut alijs per communicationem confirmandi, quæ in vſu ſunt.

a *Rodriq. tō.1. Regul. q.18.a.1. Felinus c. cùm omnes, n.15. de Conſtitut.*
b *Theol. moral. lib. 3. tr.1.c.8.n. 8.*
c *Abb. c. Ioannes, de clerico coniugato, in fine.*
d *Gl. recepta in c. Sit. 26. q. 6. Syl. Ver: alienatio, n.18.*
e *c.1. de rebus Eccleſ. non alienand. in 6.*

CCXXVI. *Quem dignitatis gradum Abbates, & Præpoſiti regulares tenent comparatione ſecularium Clericorum?* Aliqui Canoniſtæ *a* aiunt; Proximum locum poſt Epiſcopum ipſis deberi. Quam ita amplam prærogatiuam in dubium reuocat Anaſtaſius *b* Germonius: Id verò *c* ex recepta ſententia fatetur idem Auctor; Quòd Abbates

a *Abb. Panormit. c. ex ore, n.3. de priuil. Decius in c. decernimus, n.22. de iudiciis.* b *Selua p.1. de benef. q.2.n.82. de ſacrorum immunitatibus, lib. 3. c.9.* c *cit. c.9. n.11. Azor tom.2. lib.3. c.11. q.16.*

Cathe-

Cathedralis Eccleſiæ Canonicos, præterquam in eccleſia Cathedrali, & cùm in ſupplicationibus ſolemnibus Epiſcopum comitantur, præcedere debeant. Sin verò Abbates cum Cathedralium Eccleſiarum Præpoſitis, & Decanis comparare velimus, quinam eorum extra Cathedrales Eccleſias præferendi ſint, cùm iure nihil expreſſum reperiatur, ex cuiuſque diæceſis conſuetudine cognoſcendum erit.

CCXXVII. *Quam ſubiectionem Prælati regulares non exempti, eorumque Profeſſi, ac Nouitii erga Epiſcopum habent?* Reſp. I. Monaſteria, & Prælati non exempti legi iuriſdictionis Epiſcopalis ſubiciuntur, ſed non *a* legi diœceſanæ. Exemptio Monaſteriorum à lege diœceſana in eo potiſſimum conſiſtit, quòd ex reditibus ſuæ Eccleſiæ incorporatis non *b* debeant, vt alij beneficiati diœceſis, Cathedraticum, ſubſidium charitatiuum, & alia eiuſmodi Epiſcopo ſoluere: niſi quod ratione viſitationis ad procurationes Monaſteria *c* teneantur; quartam item canonicam *d* ſoluere, quatenus ea in conſuetudine eſt. Lex autem iuriſdictionis, cui Monaſteria non exempta ſubiiciuntur, conſiſtit in *e* parendo mandatis, citationi, viſitationi, correctioni, &c. Reſp. II. Prælatus Ordinis, ſeu Monaſterij non exempti, eſt Paſtor ordinarius ſuorum Regularium, etiam *f* Nouitiorum: adeò quidem, vt in pertinentibus ad regularia ſtatuta, & diſciplinam, præcipere, punire, ordinare poſſit ar-

a *c. dilectus, de offic. Ordinarii.*
b *c. 1. cauſa 10. q. 3. Gl. Innoc. Abb. in cit. c. dilectus, Belencinus de ſubſidio charitatiuo, q. 29.*
c *c. Sopitæ, 14. c. Venerabilis, 24. de cenſibus.*
d *Trident. ſeſſ. 25. c. 13. de reform. Theol. moral. lib. 3. tr. 5. c. vlt. n. 13.*
e *DD. in cit. c. dilectus, Barboſa p. 1. tit. 1. c. 1. n. 27.*
f *Nau. lib. 2. conſil. 6. de foro comp. Corduba in quæſtionario, q. 36. in 1. opin. prob. 6. & alii communiter.*

bitratu ſuo; neq; Epiſcopus ſe immiſcere *g* debeat, niſi propter negligentiam, aut abſentiam Prælati. Et quamuis Epiſcopi, cùm Monaſteria per ſe ipſos, vel per delegatos viſitant, de ſtatu Monachorum, & regularibus obſeruantiis diligenter inquirere, & quæ ſeu in ſpiritualibus, ſeu temporalibus corrigenda videntur, reformare debeant; tamen Monachum, ſeu regulares delinquentes per Abbatem, iuxta regulam eorum *h*, puniri æquius eſt: Sed in cauſis maioribus & criminalibus, præſertim quæ depoſitionem poſtulant, cognitio iudicialis ad Epiſcopum potiùs *i* ſpectat.

g *arg. c. ad aures, 5. de temp. ordinat. Abb. c. cùm cõtingat, n. 24. de foro compet. Germonius de ſacrorũ immun. lib. 3. c. 9. n. 13. Pariſius de reſignat. lib. 7. q. 15. n. 11.*

h *arg. c. Vlt. de ſtatu Monach. Germonius cit. c. 9. n. 18.* i *Gl. in c. quanto, Ver. ſi Prælati, de foro compet. Nau. lib. 2. conſ. 6. de foro compet. edit. 2.*

CCXXVIII. *Conceſſúmne eſt Prælato regulari prælaturæ renuntiare?* Reſp. I. Si Prælatus, aliuſue beneficiatus, coram alio, quàm legitimo ſuperiore ſuo, renuntiet, irrita eſt *a* renuntiatio in ordine ad Eccleſiã; valida tamẽ aliquo modo eſt in ordine ad ipſum renuntiantem *b*, ita vt ſuperior renuntionem factam ratam habere, & renuntiantem ad dimittendum beneficium cogere poſſit; niſi, dum res integra eſſet, pœnitentia ductus *c* reuocârit. Verùm ſi in manu laici renuntiatio facta ſit, tunc probabiliter dicitur, tametſi ea per pœnitentiam reuocata ſit, priuari poſſe *d* renuntiantem. Reſp. II. Si Prælatus regularis in manibus ſuperioris ob iuſtam cauſam renuntiet, admittenda *e* eſt renuntiatio. Sed & interdum à ſuperiore, v. g. Prælatus non exemptus ab Epiſcopo, cogi poteſt ſub condi-

a *c. admonet, 4. & c. penult. & Vlt. de renunt. c. non oportet, 19. cauſa 7. q. 1.*

b *arg. c. ſuper eo, 5. de renunt. Gl. c. quod in dubiis, 8. Ver. in manũ, eod. Inn. ibid. Pariſius lib. 7. q. 1.*

c *Vincentius apud Anton. de Butrio cit. c. quod in dubiis, Tholoſan. de benefic. c. 31. n. 11. arg. l. 3. & 5. ff. de ceſſ. bonorum.* d *arg. cit. c. quod in dubiis.* e *c. Vlt. cauſa 16. q. Vlt. & c. Vlt. de renunt.*

tione,

tione, vt vel renuntiet prælaturæ, vel (quia negligens, remiſſus, aut dilapidator bonorum inuentus eſt) ad cauſam depoſitionis, etiam abſq; iudiciario *f* ſtrepitu, cognoſcendam veniat. Qua renuntiatione, aut depoſitione facta, interim Adminiſtrator *g* idoneus conſtituetur, donec alius Abbas Monaſterio prouideatur. Cæterùm ſi propter ſenium, aut infirmitatem præeſſe non poſſit, non facilè ad renuntiationem cogendus, ſed Coadiutor ei dandus *h* eſt. Reſp. III. Abbas, ſeu Prælatus regularis, poſtquam prælaturæ reſignauit, manet eiuſdem Monaſterij *i* profeſſus; & locum primum in choro, & Conuentu obtinet: Sin autem ob culpam *k* deponatur, tunc in ordinem redigendus; vel quandoque, pœnæ loco, ad vltimum locum ponendus erit.

f g *c. Vlt. de offic. Ordinarii.*

h *Panimol de poteſt. Capituli, p. 2. q. 6. n. 4.*

i *ex communi Pariſius de reſignat. lib. 1. q. 17. n. 25. Director. elect. p. 2. c. 30. n. 7.*

k *arg. c. cùm ad monaſterium, 7. de ſtatu Monach.*

CAPVT VLT.

De Abbatiſſarum electione, confirmatione, benedictione, ac poteſtate.

QVÆSTIO CCXXIX. *Quæ qualitates requiruntur, vt aliqua in Abbatiſſam eligi poßit?* Reſp. I. Eligi debet ex eodem Ordine, non ex diuerſo. Tametſi enim hoc de viris Regularibus ſtatutum ſit *a*, tamen idem ſentiendum eſt de fæminis. Quia nomine maſculino comprehenditur etiam fœmininum *b*; quando eadem Conſtitu-

a *Clem. 1. de elect.*

b *Abb. c. de monialibus, n. 3. de ſent. excomm. Zerola in praxi, p. 1. Ver. Abbatiſſa, ad 4.*

tionis ratio eſt. Reſp. II. Vtrum Monialis illegitimè nata in Abbatiſſam abſque diſpenſatione eligi poſſit, Doctores non *c* conſentiunt: Rectiùs tamen ſentire *d* videntur, qui id *e* negant: cùm & ipſa Abbatiſſa quandam quaſi prælationem inter Moniales obtineat, quam natalium defectus obſcurat, niſi aliæ dotes inſignes cohoneſtent. Quod cognoſcere ad ſuperiorem pertinet, videlicet ad Ordinis *e* Prælatos: Quòd ſi Monaſterium Epiſcopo ſubiectum ſit, credibile eſt, eum in tali caſu diſpenſare ſeu licentiam dare poſſe; cùm nullus canon habeatur, qui Monialem illegitimè natam promoueri vetet. Reſp. III. Quæ in Abbatiſſam eligitur virgo eſſe debet: neque Epiſcopus *f* diſpenſare poteſt, vt corrupta, aut vidua promoueatur: cùm non poſſit aliàs ad virginitatis decorem adhortari, ſi ipſamet eo careat. Veruntamen ſi occulta eſſet corruptio, ob vitandam infamiam permitti poſſet talis electio. Reſp. IV. Concilio Tridentino *g* ſtatutum eſt, vt in Abbatiſſam, & quamuis Præpoſitam regularem non eligatur minor annis quadraginta, quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem in Monaſterio laudabiliter vixerit. Sin talis non reperiatur, tum ex alio eiuſdem Ordinis Monaſterio idonea eligi poſſit. Si verò ſuperiori qui electioni præeſt, id expedire non videatur, tum denique eligere liceat ex ijs, quæ trigeſimum annum compleuerint, & quinque annis poſt profeſſionem in Monaſterio laudabiliter vixerint.

c *apud Rodriq. tom.1.q.13. a. 21.*

d *Gl in c. indemnitatibus, 43. Ger. canonica, de elect. Gambarus de auctor. Legati, lib. 7. n.32.*

e *Rodriq. cit. q. 13. n. 21.*

f *Felinus c. meminimus, n.4. de accuſat. Cord. Tuſchus Ger. Abbatiſſa, concl.26. Rodr. tom.1. diſp.64. a.4.*

g *Seſſ.25. c. 7. de refor.*

CCXXIX. *Quæ forma in electione Abbatiſſæ ſeu regularis Præpoſitæ obſeruanda eſt.* Reſp. I. Si electio per ſcrutinium fiat, vota ſecreta dari debent,

Digitized by Google

bent, quæ nunquam publicentur. Quod vniuerſim de omni Regularium electione in Trident. Concil. *a* Statum eſt. Reſp. II. Id ſpeciale eſt in electione Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, quòd Epiſcopus, aliuſué Superior, cui Monaſterium ſubiectum eſt, ſuffragia ſingularum Monialium, adhibito vno, aut altero teſte, ante cancellorum feneſtram *b* excipere debeat. Non prohibetur tamen ſuperior hanc ſuffragiorum acceptionem *c* alteri delegare: Et, quamuis ordinariè ita obſeruandum ſit, vt ad cancellos ſuffragia ſingulorum voce prolata excipiantur, fieri tamen poteſt *d*, vt in aliquo caſu, aut loco, ad Monialium inquietudinem ſedandam, atque concordem & canonicam electionem peragendam, neceſſarium eſſe videatur Prælatum intra Monaſterij clauſtrum ingredi His adde, quòd iure nouo *e* Epiſcopus, vel delegatus eius etiam exemptarum Monialium electioni, vnà cum Prælato regulari intereſſe poſſit.

a *Seſſ. 25. c. 6. de Regul.*

b *Trident. ead. ſeſſ. c. 7. de Regular.*

c *Declarat. Cardinal. ibid. n. 4.*

d *Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. concl. 3. Ver. Quartò. Ioan. Gallemart in remiſſ. ad cit. c. 7.*

e *Gregor. XIV. Bulla, quæ incipit* Inſcrutabili.

CCXXX. *Sed num hac Tridentina Conſtitutione ablata eſt Monialibus poteſtas eligendi per compromiſſum, vel inſpirationem?* Ita non nemo *a* affirmat: Sed arbitror, negandum eſſe. Quia iure antiquo Moniales eligere poterant per compromiſſum *b*, & inſpirationem *c*: Ergo id ius eis ſublatum cenſeri non debet, ſine textu expreſſo, quem non habemus; cùm Concilium tantùm loquatur de forma eligendi per ſcrutinium. Nihil itaque obſtat, quin Moniales adhuc hodie in Epi-

a *Zerola in praxi Epiſcop. p. 1. ad Ver. Abbatiſſa, ad q. 6.*

b *c. cauſã, 8. de elect. c. indemnitatibus, 43. §. cæterùm, eod. in 6.*

c *c. quia propter, 43. de elect.*

 ſcopum

Digitized by Google

ſcopum, vel alium virum Eccleſiaſticum, qui perſonarum notitiam habet, vnanimi conſenſu compromittant, vt idoneam ipſis Abbatiſſam prouideat. Nihil etiam obſtare videtur, quominus ad præſentiam Epiſcopi, eiúſue delegati, ſaltem eo caſu, quo is in clauſtrum Monialium ingredi potuit, vnanimi conſenſu ac voce, abſque omni vitio, quandam, vt maximè idoneam, ſibi eligant.

CCXXXII. *Si Abbatiſſa per compromiſſum electa ſit, & Moniales aliquæ ſe opponant, quid agendum eſt?* Reſp. *a* Vel pars minor Conuentus ſe opponit: tum electa à ſuperiore confirmari, ac benedici debet. Vel pars maior opponit ſe, tunc confirmatio, ac benedictio differenda eſt, donec cauſa oppoſitionis cognoſcatur: Sed electa nihilominus adminiſtrare poterit; præterquam ſi opponentium pars duplo maior exiſtat, tunc adminiſtrare non debet, ſed litis euentum expectare.

a *c. indemnitatibus, 43. §. caeterùm, de elect. in 6.*

CCXXXIII. *Quid verò agendũ eſt, ſi electio Abbatiſſæ per ſcrutinium in diſcordia fiat?* Reſp. I. *a* Si in Abbatiſſam, ſeu Præpoſitam regularem duæ partes Monialium eligentium conſenſerint, electio à ſuperiore confirmanda eſt, non obſtante quacunque contradictione reliquarum. Dummodo examen ſeu inquiſitio de perſonæ qualitate præceſſerit: Eam enim ſuperior ex officio præmittere tenetur. Veruntamen his nihil obſtantibus, ſi, quæ electioni non conſenſerant, eam deinde infringere velint accuſando, aut denuntiando, audiendæ ſunt *b*, etiam poſt confirmationem, ac benedictionem.

a *c. indemnitatibus, 43. de elect.*

b *cit. c. indemnitatibus, §. ſane. Rodriq. tom. 2. Regul. q. 56 a. 7.*

Reſp.

Reſp. II. Si non duæ partes Monialium in vnam conſenſerint, ſed pars maior; atque aliæ Moniales parti maiori, mutatâ ſententiâ, ſuffragia ſua addere nolint vſque ad duas partes; tunc ſuperior, ad quem confirmatio ſpectat, audire debet *c* obiectiones earum, quæ electioni ſe opponunt, facta inquiſitione plena, abſque ſtrepitu iudiciario. Interim verò electa in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrare poterit, ita tamen, vt nihil omnino alienet, neque vllam Monialem recipiat. Reſp. III. Ea quæ à minore parte Conuentus electa eſt ex tali electione, hoc ipſo, quòd à minore parte facta, nullum ius acquirere poteſt: Sed neque talis electio per aliarum acceſſum poſtea conualeſcere poterit, cùm à primordio nullas vires habuerit. Idemque dicendum videtur *d*, tametſi Monialis à media parte Conuentus electa ſit: nihilominus enim cenſeri debet pars minor, quàm ad canonicam electionem requiratur. Cùm enim Pontifex Bonifacius VIII omnino volens electionibus Monialium prouidere, tria tantùm membra diſtinxerit; quid videlicet faciendum ſit, ſi duæ partes Conuentus in eandem conſenſerit; & quid, ſi pars maior; quid denique, ſi pars minor; niſi dicamus, partem minorem dici eam omnem quæ non eſt maior, fateri cogimur, inſufficientem eſſe, *e* doctrinam Bonifacii; cùm per eam nihil prouiſum ſit, ſi quæ à Conuentus medietate electa fuerit. Cæterùm ſi in aliqua Religione conſuetudo ſit, vt electa à medietate Conuentus confirmetur, ea retineri *f* poteſt: dummodo non in diſcordia etiam ex altera parte medietas ſit, ita vt duæ perſonæ electæ paribus ſuffragiis nitantur. Præterea, ſi conſuetudo permittat,

c *cit. §. ſane.*

d *Gl. incip. §. ſanè, verſu ſanè, verbo à minore parte, contra Rodriq. cit. q. 55. a. 2.*

e *cit. c. indemnitatibus.*

f *Trident. ſeſſ. 25. c. 7. de Regular.*

vt ante electionis decretum liceat variare, & illi perſonæ ſuffragia palàm addere, in quam plures conſenſerunt, tum Monialis quoque intelligens ſe electam à medietate ſuffragantium, ipſa quoque, ſi ius eligendi in eo Monaſterio habeat, in electionem ſuam conſentire, ac veluti coeligere *g* poterit.

g iuxta ea quæ ſuprà dicta ſunt q. 88. reſp. 3.

CCXXXIII. *An, & à quo Abbatiſſa confirmari, ac benedici debet?* Reſp. I. Si Monaſterium Apoſtolicæ ſedi immediatè ſubiectum eſt, Abbatiſſa, Prioriſſa, ſeu Præpoſita Monialium à Pontifice confirmationē *a* petere debet. Quod intellige per Procuratorem: Non enim Moniales ipſæmet cauſæ electionis proſequendæ, aut oppugnandæ ad Apoſtolicam ſedem accedere, ſed Procuratorem mittere *b* debent. Sin autem Monaſterium Religioſo virorum ordini ſubſit, tum ad Prælatum eiuſdem Ordinis confirmatio ſpectat: Sin autem Epiſcopo ſubiectum ſit, Epiſcopus confirmationem conferet. Reſp. II. Benedictionem Abbatiſſæ intra annum, *c* à die confirmationis numerandum petere tenentur: dummodo conſuetudo ſit, vt benedicantur; non enim vbique benedici ſolent *d* Abbatiſſæ.

a *ex communi Azor tom. 1 lib. 13. c. 10. q. 3.*
b *c. indemnitatibus, §. porrò, de elect.*
c *Clem. Attendentes, §. ſtatuimus, de ſtatu Monach.*
d *Gl. in cit. Clem. Ver. ſolite.*

CCXXXIV. *Quomodo intelligi debet, quòd Bonifac. VIII. ait; Abbatiſſam canonicè electam, poſtquam confirmata eſt, & in quodam caſu, etiam antequam confirmata, in ſpiritualibus, & temporalibus liberè adminiſtrare poſſe; cùm ea ſpiritualis iuris ac poteſtatis incapax eſſe videatur.* Reſp. Ex

hoc

Digitized by Google

hoc ipſo textu rectè inferri, quod S. Thomas docuit *a*; Licet Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ Monialium non habeant prælationem ordinariam, habere tamen quaſi ex commiſſione: Siquidem ſummus Pontifex, quin etiam Prælatus Ordinis, vſum quendam iuriſdictionis ſpiritualis, ſaltem indirectè, illis committere ſolet: Iuxta quam commiſſionem Monialibus *b* præcipere poſſunt quæ regulæ conformia ſunt, etiam in S. Obedientiæ virtute; Conferre item beneficia Eccleſiaſtica, inſtituere Clericos in Eccleſijs ad Monaſteria ſua pertinentibus, dando eis poſſeſſionem ac titulum; non item iuriſdictionem ad ligandum, & ſoluendum: Clericis ſeu Miniſtris præcipere, eoſdem punire, iubere ſacerdoti, vt illos ob culpam, & contumaciam excommunicet, &c.

a *in 4. d. 19. q. 1. a. 1. q. 3. ad 4. & d. 25. q. 2. a. 1. q. 1. ad 2.*

b *Syl. Ver. Abbatiſſa q. 2. Sotus in 4. d. 20. q. 1. a. 4. Rodriq. tom. 1. Regul. qq. 12. a. 2. & q. 15. a. 1.*

CCXXXV. *Debétne Abbatiſſæ prælatio perpetua eſſe, an temporalis?* Reſp. Ita ferme vſitatum *a* fuiſſe, vt in perpetum inſtituerentur. Sed Gregor. XIII. decreuit. *b* vt Abbatiſſæ, & Præfectæ Monaſteriorum, duntaxat ad triennium eligantur. Quæ tamen Conſtitutio his regionibus ferme non obſeruatur, ſaltem ijs Monaſterijs, quæ Mendicantium Religioſorum Ordinibus non ſubiecta ſunt. Neque deſunt, qui expedire magis *c* exiſtimant, vt Ordinum Prælati, & Monaſteriorum Præpoſitæ in perpetuum inſtituantur. Sed hanc rem difficile eſt definire; cum ex vtraque parte tum commoda, tum incommoda exiſtant.

a *Azor tom. 1. lib. 12. c. 20. q. 20. Rodriq. tom. 2. Regul. q. 55. a. 5.* b *Bulla 84. quæ incipit* Ex poſcit.

c *Nauar. comment. 3. de Regul. n. 3. Azor cit. c. 20. q. 21.*

Digitized by Google

AD REVERENDVM ET RELIGIOSVM, DOCTISSIMVM D. DEFENDENTEM.

DVM Theſibus Leonarde tuis quæ *Electio* caſſa
Cenſenda, & quænam ſit benè facta probas;
Iura tibi Canoneſque ſacros aſſiſtere, quiuis
Oppugnare quidem, nemo negare poteſt.
In diuerſa tamen dubios ſententia traxit;
Quæ teneat mentē ſollicitudo tuam.
ELIGI, AN ELIGERE iſte volet? certè omine plena.
Res eſt, aiebant, ELIGI, & ELIGERE.
Sed neutrum LEONARDE voles: res namque, PARENTEM
ELIGERE heu! ALIVM, plena doloris erit:
Sed neque, ſi bene te noui, vis ELIGI; & iſtud
Omnino duplici de ratione reor.

Du-

Digitized by Google

Dudùm Elegisti Censeri Abiectvs: & ipſe
Nunquam alius, quando Cæsar es, eſſe voles.

Amoris & honoris ergò

P. F. Hieronymus Maria Stauber Ord.s Seruorum B.æ. Virginis SS. Theologiæ & Canonum Studioſus.

(o)

SYMBOLVM HONORIS ET AMORIS FRATERNI, QVOD POSVERUNT R. P. Defendenti confratres ſtudioſi.

QVot tandem leges, Canonas, Conſultaq́ ſcribis
Non Regnatori tranſilienda bono? (rum
Ipſe Lacon breuitatis amans, hanc Cæſar hono-
Iliadem paruâ ſic nuce claudo tuam.
Elige Prælatum, qui mauult vltimus eſſe:
Alterius Regnum qui tulit antè bene.
Inſtitue Hunc, qui non rudis in virtute. Poteſtas
Eſt; plus Exemplo, poſſit vt ore minus.

F. Albertus Stör SS. Theologiæ Studioſus.

Dum

DVm ius dicis Honoribus ſeuerum,
Quàm tu Cæſare iuſtior latino
Et Germanice Cæſar: ille Regni
Cauſâ, ius violare, ius putabat.

F. VDALRICVS KHOLMSTEIner Metaph. Studioſus.

QVos ſacra Pontificum collegit diphtera, ſacros
Iſtius hîc Canonas frons ait eſſe libri.
Attamen à te cùm Cæſar ius exeat; iſtud
Dicere Cæſareum ius ego malo tuum:

F. Franciſcus Nuſſer phyſicæ Studioſus.

QVæ laus iure tibi debetur maxima Cæſar,
His ſolue binis verſibus:
Qui Canonas ſcribant, & qui ſcripſere Dilingæ,
Ex omnibus tu PRIMVS es.

F. Hieronymus Kiedmiller phyſ. ſtudioſ.

Finis

Digitized by Google

FInis hic eſto libri: qui ſanctè tractat Honorem,
Eſt tuus hic omni dignus honore liber.

F. Chryſoſtomus Molitor Log. Studioſus.

Omnia ad maiorem Dei Opt. Max. gloriam.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

by Google